

ШИНЭ ДЭД ТӨВ

УЛААНБААТАР ХОТЫН ГЭР ХОРООЛЛЫГ ХӨГЖҮҮЛЭХ
ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫГ ДЭМЖИХ ХӨТӨЛБӨР

“ТОЛГОЙТ ДЭД ТӨВ БАРИХ ТӨСӨЛ”-ИЙН 2023 ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

/АЖ АХУЙ НЭГЖИЙН РЕГИСТРИЙН ДУГААР:0004103 /

ГАРЧИГ

Зургийн жагсаалт	2
Хүснэгтийн жагсаалт	3
1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА	4
1.1. Төслийн ерөнхий мэдээлэл	4
1.2. Толгойт дэд төвийн танилцуулга	5
1.2.1. Байршил	5
1.2.2. Төслүүдийн товч танилцуулга, хэрэгжилтийн байдал	6
1.2.3. Төслийн ус болон цахилгаан хангамж	9
1.2.4. Төсөлд ашиглах түүхий эд, материал	9
2. ТӨСЛИЙН ТАЛБАЙ ОРЧМЫН БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ-ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДАЛ	10
2.1. Толгойт дэд төв орчмын агаарын чанар	10
2.1.1. Агаар бохирдуулагч эх үүсвэрүүд	10
2.1.2. Агаарын массын хөдлөлзүй	11
2.2. Толгойт дэд төв орчмын усан орчин	12
2.2.1. Гадаргын усны чанар	12
2.2.2. Газар доорх усны чанар	19
2.3. Толгойт дэд төв орчмын хөрсөн бүрхэвчийн хими, физик шинж чанар	26
2.4. Толгойт дэд төвийн ургамлын нөмрөг	28
2.5. Толгойд дэд төв орчмын амьтдын тархалт	29
2.6. Төслийн талбайн нийгэм, эдийн засгийн товч тодорхойлолт	29
3. ТӨСЛИЙН БОЛЗОШГҮЙ БОЛОН ГОЛ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛӨЛ	32
3.1. Уур амьсгалд үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөлөл, хамрах хүрээ	32
3.2. Цэвдэгт үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөлөл, хамрах хүрээ	33
3.3. Агаарын чанарт үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөлөл, хамрах хүрээ	34
3.4. Усан орчинд үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөлөл, хамрах хүрээ	35
3.5. Хөрсөн бүрхэвчид үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөлөл, хамрах хүрээ	36
3.6. Ургамлын нөмрөгт үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөлөл, хамрах хүрээ	37
3.7. Нийгэм, эдийн засагт үзүүлж болзошгүй нөлөөлөл, хамрах хүрээ	37
3.8. Байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсэгт үзүүлж болзошгүй нөлөөлөл тодорхойлох	38
3.9. Болзошгүй сөрөг нөлөөллийн тархалтын түвшнийг тодорхойлох	39
4. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТ ..	41
5. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	45
5.1. Дэд бүтцийн байгууламжууд (TRDH11 болон TRDH14):	45
5.2. Мэдээлэл холбооны шугам сүлжээ ба цахилгаан хангамжийн эх үүсвэрийн угсралт (TEC)	50
5.3. Толгойт үерийн сувгийг тохижуулах багц ажил (TFP):	54
5.4. Салбар шугам холбох багц ажил (SHTSC)	60
5.5. Ногоон байгууламж, нийтийн эзэмшлийн талбайн ажил (SHTL):	64
5.6. Эрүүл мэндийн төв барих ажил (PHC):	68
5.7. Сургалтын төв барих ажил (TBC):	73
5.8. Ерөнхий боловсролын сургууль барих ажил (TSC)	78
5.9. Талбайн цэвэрлэгээний ажил (SC):	82
5.10. 106-р сургуулийн хөл бөмбөгийн талбайн тохижилт (TFS):	85
6. ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ:	88
6.1. Дэд бүтцийн байгууламжууд (TRDH11 болон TRDH14):	88
6.2. Мэдээлэл холбооны шугам сүлжээ ба цахилгаан хангамжийн эх үүсвэрийн угсралт (TEC)	90

6.3. Толгойт үерийн сувгийг тохижуулах багц ажил (TFP):.....	91
6.4. Салбар шугам холбох багц ажил (SHTSC).....	93
6.5. Ногоон байгууламж, нийтийн эзэмшлийн талбайн ажил (SHTL):	95
6.6. Эрүүл мэндийн төв барих ажил (PHC):.....	97
6.7. Сургалтын төв барих ажил (TBC):	99
6.8. Ерөнхий боловсролын сургууль барих ажил (TSC)	101
6.9. 106-р сургуулийн хөл бөмбөгийн талбайн тохижилт (TFS):	103
7. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	105
7.1. Дэд бүтцийн байгууламжууд (TRDH11 болон TRDH14):.....	105
7.2. Мэдээлэл холбооны шугам сүлжээ ба цахилгаан хангамжийн эх үүсвэрийн угсралт (TEC).....	105
7.3. Толгойт үерийн сувгийг тохижуулах багц ажил (TFP):.....	106
7.4. Салбар шугам холбох багц ажил (SHTSC).....	107
7.5. Ногоон байгууламж, нийтийн эзэмшлийн талбайн ажил (SHTL):	108
7.6. Эрүүл мэндийн төв барих ажил (PHC):.....	109
7.7. Сургалтын төв барих ажил (TBC):	109
7.8. Ерөнхий боловсролын сургууль барих ажил (TSC)	110
8. УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	112
9. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	113
9.1. Нөхөн сэргээлт хийх талбайн хэмжээ	113
9.2. Нөхөн сэргээлтийн үе шат	114
9.3. Нөхөн сэргээлтийн нийт зардал	115
9.3.1. Нөхөн сэргээлтийн зардлын хураангуй	115
9.3.2. Биологийн олон янз байдлын дүйцүүлэн хамгаалах төлөвлөгөө	116
10. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	117
11. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	117
12. БОМТ-НИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ ТАЙЛАГНАХ, ХЭЛЭЛЦҮҮЛЭХ ХУВААРЬ	118
13. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ, ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР (ОХШХ).....	119
13.1. Дэд бүтцийн байгууламжууд (TRDH11 болон TRDH14):.....	119
13.2. Мэдээлэл холбооны шугам сүлжээ ба цахилгаан хангамжийн эх үүсвэрийн угсралт (TEC).....	120
13.3. Толгойт үерийн сувгийг тохижуулах багц ажил (TFP):.....	121
13.4. Салбар шугам холбох багц ажил (SHTSC).....	121
13.5. Ногоон байгууламж, нийтийн эзэмшлийн талбайн ажил (SHTL):	122
13.6. Эрүүл мэндийн төв барих ажил (PHC):.....	123
13.7. Сургалтын төв барих ажил (TBC):	123
13.8. Ерөнхий боловсролын сургууль барих ажил (TSC)	124
13.9. Талбайн цэвэрлэгээний ажил (SC):.....	124
13.10. 106-р сургуулийн хөл бөмбөгийн талбайн тохижилт (TFS):	125
Хавсралт	126

ЗУРГИЙН ЖАГСААЛТ

Зураг 1. Дэд төв, төслийн талбайн байршил	5
Зураг 2. Толгойт дэд төв төслийн талбайн гадаргын морфометрийн зарим үзүүлэлт	10
Зураг 3. Толгойт дэд төв орчмын агаарын бохирдлын эх үүсвэр	10
Зураг 4. 1. Air mass movement.....	11
Зураг 5. Нарангийн булгийн сорьц авсан цэгүүд.....	12
Зураг 6. Бактерийн ерөнхий тоо	14
Зураг 7. Гадаргын усны эрсдэлийн үнэлгээний зураглал	15
Зураг 8. Оршуулгын газрын төгсгөл хэсэг	16
Зураг 9. Оршуулгын газрын төгсгөл хэсгийн дээд талын харагдах байдал	16
Зураг 10. Оршуулгын газрын төсгөл хэсгийн доод талын харагдах байдал	16
Зураг 11. Нарангийн гол гэр хороолол дундуур урсаж байна, ШУТБ № 222-ын хажууд	17

Зураг 12. Сувгийн усны сорьц авсан цэгүүд	18
Зураг 13. Толгойт дэд төвийн усан орчны мониторинг судалгаанд хамрагдсан хуудгууд.....	20
Зураг 14. Ус түгээх байр	20
Зураг 15. Ш.Доржийн худаг.....	21
Зураг 16. 221-р худаг.....	22
Зураг 17. “ТЭСО” ХХК-ны худаг.....	22
Зураг 18. “Экстид” ХХК-ны худаг.....	23
Зураг 19. Отгонбаярын худаг.....	23
Зураг 20. Гүний усанд агуулагдах бичил элементийн агууламж	24
Зураг 21. Гүний усанд агуулагдах As-ийн тархалт, эрсдэлийн зураглал.....	25
Зураг 22. Хөрсний урвалын орчин	26
Зураг 23. Хөрсний ялзмагийн агууламж, %.....	27
Зураг 24. Хөрсний цахилгаан дамжуулах чанар	27
Зураг 25. Хөрсөн дэх фосфорын пентоксид (P2O5)-ийн агууламж	28
Зураг 26. Хөрсөн дэх калийн исэл (K2O)-ийг агууламж	28
Зураг 27. Төслийн талбайгаас гарсан агаарын массын тархалт (HYSPLIT загвар)	32

Хүснэгтийн Жагсаалт

Хүснэгт 1. Төслийн хүрээнд хэрэгжих дэд төслүүдийн тодорхойлолт.....	6
Хүснэгт 2. Гадаргын усны химийн шинжилгээний дүн, мг/л.....	12
Хүснэгт 3. Бичил элементийн аюулын тоо хэмжээ.....	13
Хүснэгт 4. Нарангийн голын усны чанарын мониторингийн нэгдсэн дүн.....	14
Хүснэгт 5. Бичил элементийн аюулын тоо хэмжээ.....	18
Хүснэгт 6. Толгойт орчмын сувгийн усны чанарын мониторингийн нэгдсэн дүн	19
Хүснэгт 7. Толгойт дэд төвийн усан орчны мониторингийн уст цэгүүд	19
Хүснэгт 8. Гүний усны химийн шинжилгээний дүн, мг/л	21
Хүснэгт 9. Усны чанарын эрсдэлийн үнэлгээний аюулын тоон утга	24
Хүснэгт 10. Толгойт дэд төвийн мониторингийн хяналтын цэгийн байршил ба бүртгэл.....	29
Хүснэгт 11. Толгойт дэд төвийн газар нутагт хамрагдах хүн амын тоо	30
Хүснэгт 12. Уур амьсгалд үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	32
Хүснэгт 13. Цэвдэгт үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ.....	33
Хүснэгт 14. Агаарын чанарт үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ.....	34
Хүснэгт 15. Усан орчинд үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	35
Хүснэгт 16. Хөрсөн бүрхэвчид үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	36
Хүснэгт 17. Ургамлын нөмрөгт үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	37
Хүснэгт 18. Нийгэм, эдийн засагт үзүүлж болзошгүй нөлөөллийн хамрах хүрээ	37
Хүснэгт 19. Нөлөөллийн үзүүлэлт ба оноо	38
Хүснэгт 20. Нөлөөллийн зэргийн шалгуур	39
Хүснэгт 21. Нөлөөллийг үнэлэх шалгуур	39
Хүснэгт 22. Төслийн байгаль орчныг хянах хүснэгт.....	40
Хүснэгт 23. Төслийн хүрээнд хийгдэх ажлын тоо хэмжээ.....	42
Хүснэгт 24. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний зардлын хураангуй.....	44
Хүснэгт 25. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө (TRDH11 болон TRDH14).....	45
Хүснэгт 26. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө (TEC).....	50
Хүснэгт 27. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө (TFP багц)	55
Хүснэгт 28. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө (Салбар шугам багц)	60
Хүснэгт 29. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө (SHTL багц).....	64
Хүснэгт 30. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө (PHC багц)	68
Хүснэгт 31. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө (TBC багц).....	73
Хүснэгт 32. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө (TSC багц).....	78
Хүснэгт 33. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө (SC багц)	82
Хүснэгт 34. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө (TFS багц)	85
Хүснэгт 35. Нөхөн сэргээлт хийх талбайн хэмжээ	113
Хүснэгт 36. Нөхөн сэргээлтийн зардлын нэгдсэн дүн	115
Хүснэгт 37. Нөхөн сэргээлтийн зардлын нэгдсэн дүн	115
Хүснэгт 38. Газар эзэмшлийн нөхцөл байдал	117
Хүснэгт 39. “Толгойт” дэд төв нөхөн олговор	117
Хүснэгт 40. БОМТ хэрэгжилтийг оролцоогч талуудад тайлагнах, хэлэлцүүлэх хуваарь	118

1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

Азийн Хөгжлийн Банкны санхүүжилтээр Нийслэлийн Засаг Даргын Тамгын газарт хэрэгжүүлж буй “Улаанбаатар хотын гэр хорооллыг хөгжүүлэх хөрөнгө оруулалтыг дэмжих хөтөлбөр” төсөл нь Улаанбаатар хотыг 2020 он хүртэл хөгжүүлэх ерөнхий төлөвлөгөө болон 2030 он хүртэлх хөгжлийн чиг хандлага баримт бичгийн дагуу хотын гэр хорооллын дэд бүтэц, нийтийн ахуйн үйлчилгээг сайжруулах, тогтвортой хөгжүүлэхэд чиглэгдсэн арван жилийн хугацаатай хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөр бөгөөд төсөл хэрэгжсэнээр агаар, хөрс, усны бохирдол буурч, тухайн нутаг дэвсгэр дэх оршин суугчдын эрүүл аюулгүй амьдрах эрх хангагдана гэж үзэж байна.

Энэхүү хөтөлбөрөөс хүлээгдэж буй үр дүн, нөлөөлөл нь Улаанбаатар хотын амьдрах орчин, нөхцөлийг сайжруулах явдал юм. Энэхүү хөтөлбөрийн гол зорьж буй үр дүн нь УБ хотын гэр хорооллыг тогтвортой, олон талыг хамардаг, сайн-бүтэцтэй болгон хөгжүүлэх явдал юм. Хөтөлбөрөөс гарах үр дүн нь: (i) эдийн засгийн боломжууд, байшин барилга барих, хөдөлмөр эрхлэх боломж олгох, байгаль орчинд үүсэх нөлөө, тухайлбал: хөрс, агаарын бохирдолтой холбогдох нөлөөг багасган дэд төвүүдийг хөгжил сайтай бүс болгох; (ii) ус хангамж, бохир ус, дүүргийн халаалтын үйлчилгээ үзүүлэгч байгууллагуудыг санхүүгийн хувьд бие даасан өндөр чанартай үйлчилгээ үзүүлдэг болгох зорилгоор орчин үеийн тоног төхөөрөмж ашиглах боломжтой болгох; (iii) зах зээлийн таатай орчин, зохистой хууль эрх зүйн орчинд үндэслэсэн оновчтой, олон нийтээр идэвхтэй оролцдог өсөлтөд чиглэсэн хот төлөвлөлтийн тогтолцоог бий болгох зэрэг юм.

Толгойт дэд төв төслийн хүрээнд нийт 27 ажил хамаарч байгаагаас 2023 оны 06-р сарын байдлаар 2 ажлын бүтээн байгуулалт явагдаж бусад ажлууд хэрэгжиж эхлээгүй байна.

Толгойт дэд төвийн байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээ (БОННУ) 2023 оны 5-р сард БОАЖЯ-аар батлагдсан. Тус БОННУ-ний хамтаар 2023-2026 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө (БОМТ) батлагдсан. 2023-2026 оны БОМТ болон төслүүдийн 2023 оны үйл ажиллагаатай уялдуулан 2023 оны БОМТ-г “Байгаль орчин, ногоон хөгжлийн яам”-ын сайдын 2019 оны 10 дугаар сарын 29-ний өдрийн А-618 дугаар “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам”-ын дагуу боловсруулав.

1.1. Төслийн ерөнхий мэдээлэл

Төслийн нэр: Толгойт дэд төв

Төслийн дугаар: 13/3270

Төслийн зорилго:

Гэр хороололд орон сууц, хүүхдийн цэцэрлэг, хотын дэд бүтцийн үйлчилгээ хангамж бүхий эрүүл, аюулгүй, тав тухтай амьдрах таатай орчин нөхцөлийг бүрдүүлсэн, бие даан хөгжсөн дэд төвийн сүлжээг бий болгоход төслийн зорилго оршино.

Төсөл хэрэгжүүлэгч:

“Улаанбаатар хотын гэр хорооллыг хөгжүүлэх хөрөнгө оруулалтыг дэмжих хөтөлбөр төслийн нэгж”

Төсөл хэрэгжүүлэгчийн хаяг:

Сүхбаатар дүүрэг 8-р хороо, Бага тойрог-1, Амарын гудамж-2, Соёлын төв өргөө Г корпус/415 тоот.

Холбоо барих утас: 9103-3373, 9976-7000-3099,

Захирлын нэр, утас, цахим шуудангийн хаяг:

Төслийн зохицуулагч: Д.Авирмэд, Утас:7000-3099

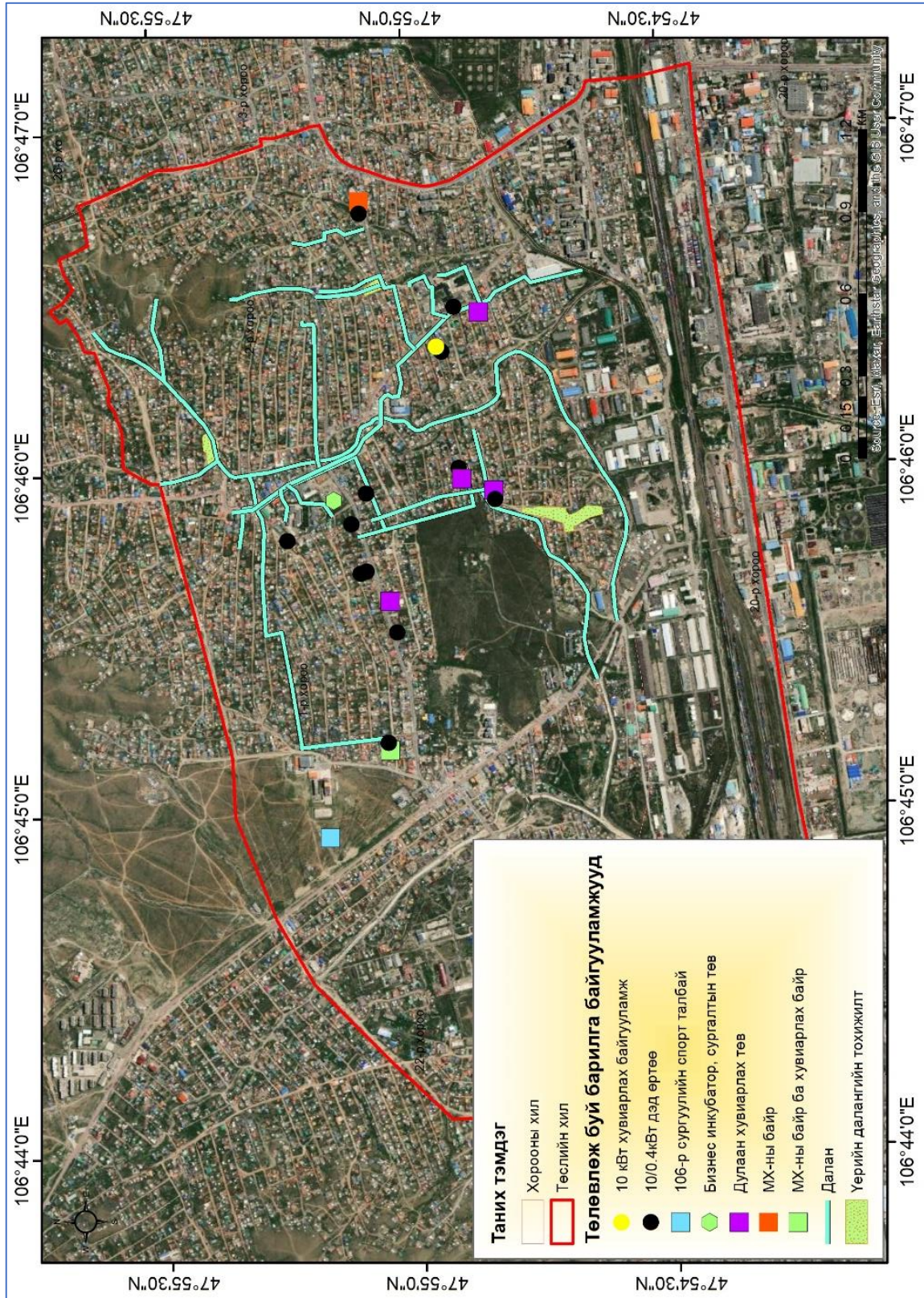
Холбогдох мэргэжилтний нэр, утас, цахим шуудангийн хаяг:

3.Мөнх-Оргил 99118303, munkh-orgil@ub-subcenter.mn

1.2. Толгойт дэд төвийн танилцуулга

1.2.1. Байршил

Толгойт дэд төв нь нийт 551,4 га газар нутгийг хамрах бөгөөд засаг захиргааны хувьд Сонгинохайрхан дүүргийн 1, 2,3, 20, 35 дугаар хороод багтдаг.

Зураг 1. Дэд төв, төслийн талбайн байршил

1.2.2. Төслүүдийн товч танилцуулга, хэрэгжилтийн байдал

Толгойт дэд төв төслийн хүрээнд нийт 27 ажил хамаарч байгаагаас 2023 оны 06-р сарын байдлаар 2 ажлын бүтээн байгуулалт явагдаж бусад ажлууд хэрэгжиж эхлээгүй байна.

Хүснэгт 1. Төслийн хүрээнд хэрэгжих дэд төслүүдийн тодорхойлолт

№	Багцын дугаар	Багцын нэр	Хийгдэх ажил	2023 оны явц
1	ТЕС-А	Толгойт дэд төвийн мэдээлэл холбооны шугам сүлжээ ба цахилгаан хангамжийн эх үүсвэрийн угсралт	Толгойт дэд төвд цахилгаан холбоо, шугам сүлжээ <ul style="list-style-type: none"> Холбооны худаг, сувагчлал, шилэн кабелийн байгууламжийн ажил 25м өндөр цамхаг 1ш Зам дагуух 68ш LRP камер, 34ш өргөн өнцөгт камер, 34ш 360о PTZ камер ба 34ш Г-хэлбэрт камерын шон ба суурийн хамт ханган нийлүүлж угсрах Эх үүсвэр талын 110/10кВ-ын "Толгойт" дэд станцын байршилд 10кВ-н ХХБ, Удирдлагын байрны иж бүрэн барилга угсралтын ба түүний холболтын ажил 110/10кВ-ын "Толгойт" дэд станцын хашаанд хийгдэх газардуулга, аянга хүлээн авагч, кабель шугамын зөөн шилжүүлэх, буулгах ажил Гэрэлтүүлэгч бүхий аянга зайлуулагч матчийг, гэрэлтүүлгийн удирдлагын самбарын хамт нүүлгэн шилжүүлж угсрах, Төлөвлөж буй хуваарилах байгууламжуудтай ажлын зурагт тусгагдсаны дагуу 4-н өөр фидер шугамуудыг холбох ажил 	Ажил эхлээгүй. 6-8-р сар гэрээ байгуулагдахаар төлөвлөгдөж байгаа
2	ТЕС-В	Толгойт дэд төвийн цахилгааны хаалттай дэд өртөө ба 10кВ цахилгаан дамжуулах кабель шугам	<ul style="list-style-type: none"> Толгойт дэд төвд цахилгааны дэд станц, 10кВ цахилгаан түгээх кабель шугам 10/0.4кВ-ын 2Х630кВА трансформатор бүхий иж бүрэн хаалттай дэд өртөөний барилга угсралтын ажил -9ш Шинээр төлөвлөж буй цахилгааны дэд өртөөнүүдийн тэжээлийн 10кВ-ын цахилгаан дамжуулах кабель шугамын ажил (3x150~240мм²) 	Ажил эхлээгүй. 6-8-р сар гэрээ байгуулагдахаар төлөвлөгдөж байгаа
3	ТЕС-С	Толгойт дэд төвийн цахилгааны хуваарилах байгууламжууд ба 10кВ-ын цахилгаан дамжуулах кабель шугам	<ul style="list-style-type: none"> Толгойт дэд төвийн цахилгаан түгээх байгууламж, 10кВ цахилгаан түгээх кабель шугам 10кВ-н хуваарилах удирдлагын байр-1, удирдлагын байр 1 	Ажил эхлээгүй. 6-8-р сар гэрээ байгуулагдахаар төлөвлөгдөж байгаа
4	TRDH11A	Толгойт дэд төвийн авто зам болон дагалдах ИШС (3-р хэсэг)	<ul style="list-style-type: none"> Автомашинны зогсоол: НЭТ-3-д 7618.7м² талбай бүхий 180 авто машины зогсоол, орц, гарц Автозамын дагуух ба ойролцоох ариутгах татуургын шугам хоолой ба худгууд Одоо байгаа холбооны худаг, сувагчлалын байгууламж ба цахилгааны 10кВ, 0.4кВ-н кабель шугам, эрчим хүчний байгууламжийг хүчитгэх, шилжүүлэх, буулгах ба шинээр татах Автозамын доорх шугам сүлжээг хүчитгэх, кабелийн хамгаалалтын хоолойнууд угсрах 	Ажил эхлээгүй. 8-р сард гэрээ байгуулагдахаар төлөвлөгдөж байгаа
5	TRDH11B	Толгойт дэд төвийн авто зам болон	<ul style="list-style-type: none"> А4 автозам ба дагалдах замын байгууламж, тоноглолууд 	Ажил эхлээгүй. 8-р сард гэрээ

		дагалдах ИШС (4-р хэсэг)	<ul style="list-style-type: none"> • Бохир усны шугам сүлжээ • Дэд өртөө КТПН 63кВА • Автомашины зогсоол: 42-р сургуулийн урд хийгдэх нийт 444м2 талбай бүхий 16 машины авто зогсоол ба туслах зам: НЭТ5-д 155.3 м2 автозам • Одоо байгаа холбооны худаг, сувагчлалын байгууламж ба цахилгааны 10кВ, 0.4кВ-н кабель шугам, эрчим хүчний байгууламжийг хүчитгэх, шилжүүлэх, буулгах ба шинээр татах 	байгуулагдахаар төлөвлөгдөж байгаа
6	TRDH11C	Толгойт дэд төвийн насосын станц болон усан шугам сүлжээ	<ul style="list-style-type: none"> • Усан хангамжийн сүлжээ • Ус хангамжийн шугам хоолой ба худгууд • Насос станц Q=4600м3/х • Насос станцын иж бүрэн барилга байгууламж, гадна тохижилт, зам талбай • Одоо байгаа цахилгааны 10кВ, 0.4кВ-н кабель шугамыг шилжүүлэх, буулгах ба шинээр татах 	
7	TRDH11D	Толгойт дэд төвийн авто зам	<ul style="list-style-type: none"> • А1 автозам ба дагалдах замын байгууламж, тоноглолууд Автозамын гэрлэн дохио 3 байршилд • Одоо байгаа холбооны худаг, сувагчлалын байгууламж ба цахилгааны 10кВ, 0.4кВ-н кабель шугам, эрчим хүчний байгууламжийг хүчитгэх, шилжүүлэх, буулгах ба шинээр татах • Автозамын доорх шугам сүлжээг хүчитгэх, кабелийн хамгаалалтын хоолойнууд угсрах 	
8	TRDH14A	Толгойт дэд төвийн авто зам, дулааны сүлжээ болон бусад дагалдах ИШС (1-р хэсэг)	<ul style="list-style-type: none"> • Автомашины зогсоол 2ш: НЭТ1-д 145.7м2 талбай бүхий 7 авто машины зогсоол, НЭТ4-т 370.4м2 талбай бүхий 11 авто машины зогсоол • 3ш ус дулаан дамжуулах төвийн иж бүрэн барилга байгууламж, гадна тохижилт, зам талбай: УДДТ-2, УДДТ-3, УДДТ-4 • Гадна дулааны шугам сүлжээ Салбар-2 • 3 ш ус дулаан дамжуулах төвийн иж бүрэн барилга байгууламж, гадна тохижилт, зам талбай: УДДТ-2, УДДТ-3, УДДТ-4 • Гадна дулааны шугамтай явах ба ойролцоох ус хангамжийн шугам хоолой ба худгууд • А2 автозам ба дагалдах замын байгууламж, тоноглолууд • А5 автозам ба дагалдах замын байгууламж, тоноглолууд 	
9	TRDH14B	Толгойт дэд төвийн авто зам, дулааны сүлжээ болон бусад дагалдах ИШС (2-р хэсэг)	<ul style="list-style-type: none"> • А3 хэмжээтэй авто зам, замын байгууламж • Бохир усны шугам сүлжээ • цэвэр усны шугам • Төвлөрсөн дулааны шугам сүлжээ • УДДТ 1, 5 • Гадна дулааны шугамтай явах ба ойролцоох ус хангамжийн шугам хоолой ба худгууд • Автозамын дагуух ба УДДТ-ийн ариутгах татуургын шугам хоолой ба худгууд 	

			<ul style="list-style-type: none"> Одоо байгаа цахилгааны 10кВ, 0.4кВ-н кабель шугам, эрчим хүчний байгууламжийг хүчитгэх, шилжүүлэх, буулгах ба шинээр татах Автозамын доорх шугам сүлжээг хүчитгэх, кабелийн хамгаалалтын хоолойнууд угсрах 	
10	TBC	Толгойт дэд төв сургалтын төв	<ul style="list-style-type: none"> Тэнхлэгээрээ 50.0 х 33.0 м хэмжээтэй, хагас нум хэлбэртэй болон тэгш өнцөгтийн блокоос бүрдсэн 2 давхар, 2081 м2 талбай 	2022 оны 7-р сараас эхэлсэн. 2023 онд ажил дуусна.
11	PHC	Эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж үйлчилгээний төв	<ul style="list-style-type: none"> 15 ортой, дэд төвийн иргэдийн эрүүл мэндийн төвийн барилга Зоорьгүй, 2 давхар, барилга нь тэнхлэгээрээ 43.20*16.00м хэмжээтэй, нийт талбай 1251.9м² 	Ажил эхлээгүй. 10-р сард гэрээ байгуулагдахаар төлөвлөгдөж байгаа
12	SHTL-A	Толгойтын дэд төвүүдийн ногоон байгууламж, нийтийн эзэмшлийн талбай (Ландшафтын байршил 1,2,3,4)	<ul style="list-style-type: none"> 42-р сургуулийн гадна тохижилт, спорт талбай 7046м² - 106 дугаар сарын гадна тохижилт, хөл бөмбөгийн талбай Толгойт дэд төв ногоон байгууламж бүхий тохижилттой талбай 	Ажил эхлээгүй. 8-р сард гэрээ байгуулагдахаар төлөвлөгдөж байгаа
13	SHTL-B		<ul style="list-style-type: none"> Толгойт дэд төвийн 9000м² тохижилттой талбай 	
14	SHTL-C		<ul style="list-style-type: none"> Баянхошуу дэд төвд: тохижилт 13, мод тарих 26, зүлэгжүүлэх 10, Сэлбэ дэд төвд: тохижилт 7, мод тарих 25, зүлэгжүүлэх 11, авто машины зогсоол 1 	
15	SHTL-D		<ul style="list-style-type: none"> 35-р сургуулийн гадна талбайн тохижилт, - Баянхошуу 50 айлын орон сууцны гадна тохижилт, - Баянхошуу бизнес инкубатор төвийн гадна авто зогсоол, тохижилт 	
16	SHTL-E	81-р цэцэрлэгийн зүүн талд гадна тохижилтын ажил	<ul style="list-style-type: none"> Явган зам 497.13м² Дугуйн зам 154.09м² Ногоон байгууламж 358м² Хүүхдийн тоглоомын талбай 240.83м² Түр зогсоол 114.84м² Гэрэлтүүлгийн ажил Холбоо дохиоллын ажил 	
17	TSC	Толгойт дэд төвийн бага сургууль. 320суудалтай, Ерөнхий боловсролын дунд сургууль	<ul style="list-style-type: none"> Толгойт дэд төвийн бага сургууль. 320суудалтай, Барилга нь 5 блокоос бүрдэнэ. Барилгын ашигтай талбай 	Ажил эхлээгүй. 8-р сард гэрээ байгуулагдахаар төлөвлөгдөж байгаа
18	SC-A	Дэд төвийн байршлын талбайн цэвэрлэгээний ажил (1-р шат ,2-р шат)	<ul style="list-style-type: none"> 160 нэгж талбар Баянхошуу, Дамба, Толгойт 	
19	SC-B			
20	SHTSC	Нийслэлийн агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд үйл ажиллагаа явуулж буй сургууль цэцэрлэгүүдийн дэд бүтцийг бие даасан дэвшилтэт технологиор шийдвэрлэх ажил	<ul style="list-style-type: none"> Хийн халаалтын зуух суурилуулах ажил -9ш сургуульд нөөц цахилгаан үүсгэвэр суурилуулах ажил - 4 сургууль Ус цэвэршүүлэх төхөөрөмж суурилуулах ажил - 5ш сургууль Бохир усны саармагжуулах төхөөрөмж суурилуулах ажил - 1ш сургууль 	
21	TFP	Толгойт дэд төвийн үерийн усны хамгаалалтын суваг (1-р хэсэг)	<ul style="list-style-type: none"> Толгойт дэд төвийн үерийн хамгаалалт, ус зайлуулах Үерийн усны хамгаалалтын суваг Тунгаах байгууламж 2ш Далд хоолой 2 байрлалд Одоо байгаа далд хоолойг өргөсгөх 1 байрлалд Автомашин болон явган хүний гарц 2 байрлалд 	
22	SHTSC-A	Толгойтын ус, бохир ус, дулааны хоёрдогч холболт (Цэргийн хотхон)	<ul style="list-style-type: none"> Ф530х8мм-ийн голчтой 1.3 км дулааны шугамын угсралтын ажил 	

23	SHTSC-B	Баянхошуу дэд төв(Оргил)-ийн цэвэр, бохир ус, халуун ус, дулаан түгээх шугам сүлжээний нийлүүлэлт, суурилуулалт	<ul style="list-style-type: none"> • Ариутгах татуургын шугам - 3км Гадна цэвэр усны шугам - 1,6км Дулаан хангамжийн шугам - 2км УДДТ-2ш 	
24	SHTSC-C	Дэд төвүүдийн бохир ус, дулааны хоёрдогч холболт	<ul style="list-style-type: none"> • Ариутгах татуургын шугам – 1.5км • Дулаан хангамжийн шугам – 1 км 	
25	SHTSC-D	Дэд төвүүдийн бохир ус, дулааны хоёрдогч холболт	<ul style="list-style-type: none"> • 35-р сургууль / сэлбэ дэд төв/ • 50-р байр /Баянхошуу дэд төв/ шугам холболт 	
26	TFP-A	Толгойт дэд төвийн үерийн усны хамгаалалтын суваг (2-р хэсэг)	<ul style="list-style-type: none"> • Толгойт дэд төвд (Баруун наран) үерийн хамгаалалт, ус зайлуулах хоолой • Үерийн усны хамгаалалтын суваг • Автомашин болон явган хүний гарц 5 байрлалд • Далд хоолой 	Ажил явагдаж байгаа. 2023 оны 10-р сарын 30-нд дуусгахаар төлөвлөж байгаа.
27	TFS	106-р сургуулийн хөл бөмбөгийн талбай.	<ul style="list-style-type: none"> • 7608м² талбайд хийгдэнэ. 	Ажил эхлээгүй.

1.2.3. Төслийн ус болон цахилгаан хангамж

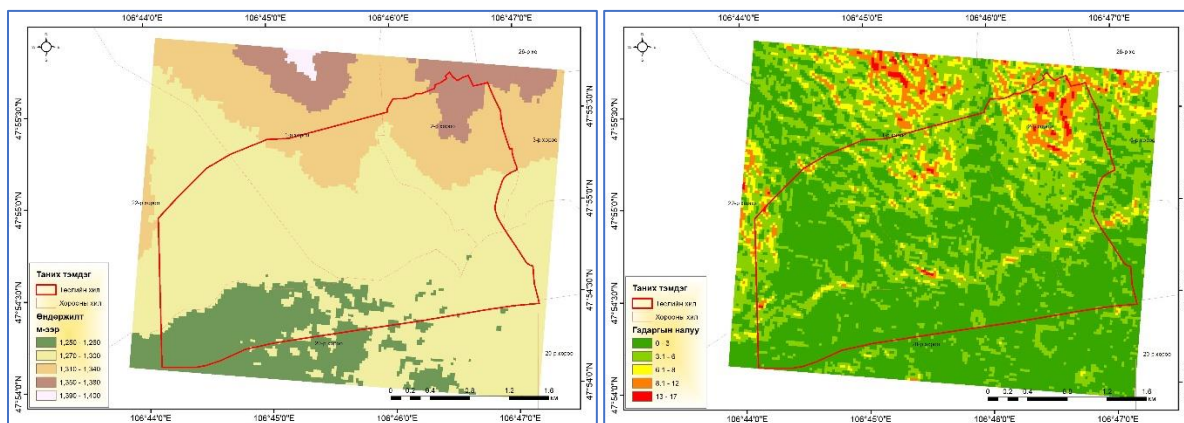
Толгойт дэд төвийн барилгын ажил болох Замын барилга, Цэвэр усны шугам хоолой, цахилгаан хангамж, Дулаан хангамж, сургууль, эмнэлэг гэх мэт ажлын хүрээнд 10-12 компани барилгын ажил гүйцэтгэх бөгөөд. Тухайн газар ажиллах хүн хүчний хувьд нэг компани /Аж ахуйн байгууллага/ 20-30 хүнтэй буюу нийт 200-250 хүн ажиллах болно.Барилгын ажлын хүрээнд ашиглах усыг төвлөрсөн шугам болон УСУГ-ын харьяа гүний худгуудаас авч хэрэглэнэ. Толгойт дэд төвийн цэвэр усан хангамж нь дараах эх үүсвэртэй бөгөөд 3–р үе шатны хүрээнд СХД-ийн 1,2, 3 болон 34,35 дугаар хороонд Төвлөрсөн шугамд холбогдсон 12 ширхэг худаг, Ахуйн хэрэглээний 44 худаг байна.

1.2.4. Төсөлд ашиглах түүхий эд, материал

Толгойт дэд төв төслийн бүс орчимд байрлах тусгай зөвшөөрөл бүхий түгээмэл тархацтай ашигт малтмалын орд газруудаас түүхий эд, материалыг татахаар төлөвлөж байна.

2. ТӨСЛИЙН ТАЛБАЙ ОРЧМЫН БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ-ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДАЛ

Толгойт дэд төвийн газар нутаг нь физик газарзүйн мужлалаар Хангай-Хэнтийн уулархаг их мужийн Хэнтийн мужийн Хэнтийн захын уулсын тойрогт хамаарна. Тус газар нутаг нь 1252-1398 м өндөрт өргөгдсөн, уулын хөндий хотос газраар 0-6⁰ бөгөөд хот суурин газар төлөвлөхөд геомфорологийн төвөгшил бага юм.

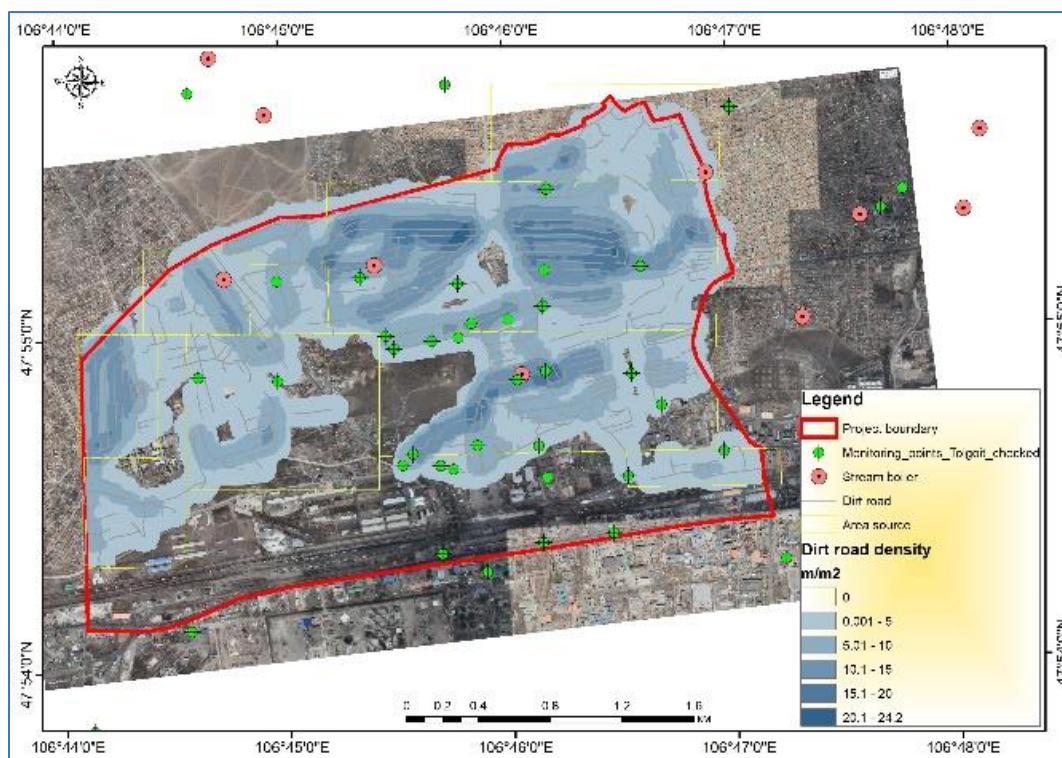
Зураг 2. Толгойт дэд төв төслийн талбайн гадаргын морфометрийн зарим үзүүлэлт

Уур амьсгалын мужлалаар хуурайдуу сэрүүн зунтай, хахирдуу өвөлтэй бүсэд оршино.

2.1. ТОЛГОЙТ ДЭД ТӨВ ОРЧМЫН АГААРЫН ЧАНАР

2.1.1. Агаар бохирдуулагч эх үүсвэрүүд

Агаарын бохирдлын эх үүсвэрийг талбайн, шугаман, цэгэн эх үүсвэр гэж 3 ангилан авч үзлээ (Зураг 3). Төслийн талбайд тархах агаар бохирдуулагч эх үүсвэрийг дээрх 3 ангиллаар ангилав. Төслийн талбайд орших уурын зуухнууд нь цэгэн эх үүсвэр юм. Уурын зуухны хүчин чадал, байршил зэрэг мэдээллийг хавсаргав (Хавсралт-1).

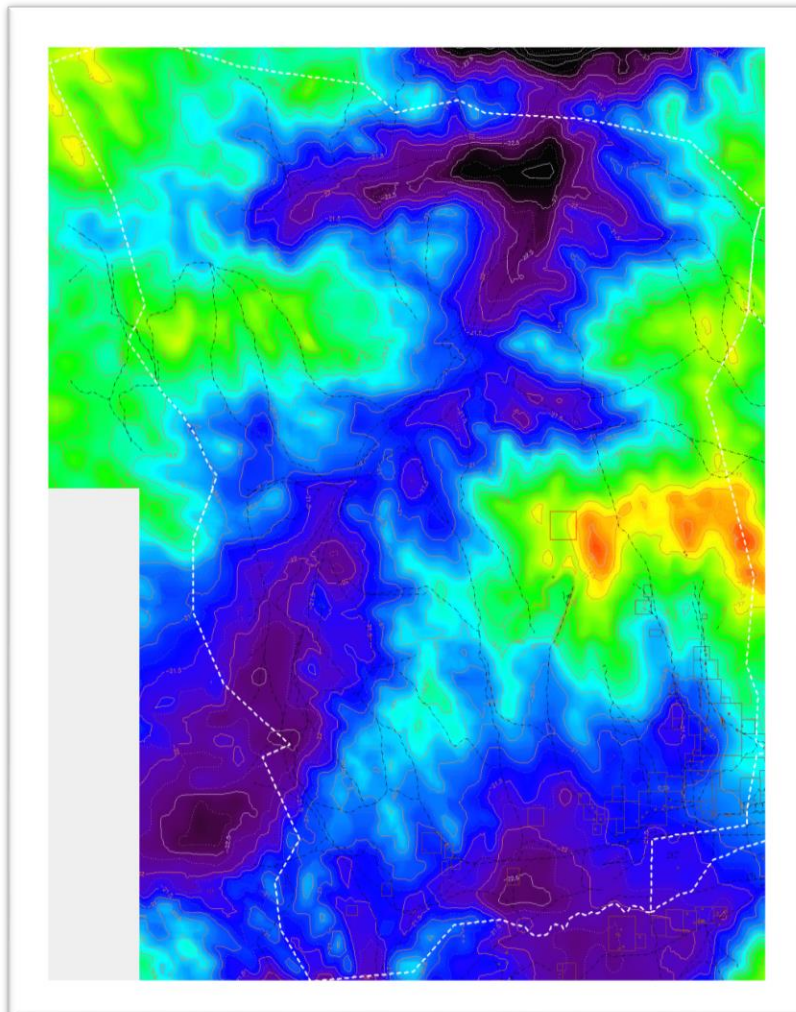
Зураг 3. Толгойт дэд төв орчмын агаарын бохирдлын эх үүсвэр

Гэр хорооллын айл өрхүүдийн яндангаас ялгарах хийн хаягдлыг эх үүсвэрийг талбайн эх үүсвэр болгон авч нэгж талбайн эх үүсвэрийн хаягдлын хэмжээг тодорхойлохдоо тухайн талбайд багтах гэр хорооллын тоог нэг гэрээс ялгарах хаягдлын хэмжээгээр үржүүлэн эзлэх талбайд нь хувааж олдог байна. Түүнийг нэгж хугацаанд, нэгж талбайгаас ялгарах массаар илэрхийлэх бөгөөд талбайн эх үүсвэрийн геометр хэмжээнээс хамаарч харилцан адилгүй байна. Төслийн талбайд хамаарах гэр хорооллын айл өрхүүдийг 9 талбайн эх үүсвэрт хуваасан болно.

Шугаман эх үүсвэрт шороон зам орно. Шороон замыг төслийн талбайн хүрээнд Google Earth платформын мэдээг ArcGIS програмд оруулж дижитайз хийж зураглав. Төслийн талбайн хүрээнд шороон замын нийт урд 69043.78 м буюу 70 орчим км байна.

2.1.2. Агаарын массын хөдлөлзүй

Дүүргийн хойноос баруун урагш чиглэсэн Рашаантын урт хөндийд -20 хэмээс хүйтэн өргөн зурвас байх бөгөөд уг хөндийн хойд хэсэг Нарийны, Хутагт Өндөр, Багаагийн амын бэлчир өргөн хөндийд -24 - -21.5°C, дунд хэсэгт -22 – -21.5°C, урд хэсэгт -23.5 - -21.5°C-ийн хүйтний голомт байна. Сонгино хайрхан уулаас зүүн тийших хөндийд -22.5 - -22 °C-ийн хүйтэн голомт байна. Баруун хойд хэсэгт орших Согоот, Цагаан чулуут уул, түүнээс урагш орших Хөндлөн уул, Хар модтын даваа, дүүргийн зүүн дунд хэсэгт орших Улаан дэл, Толгойтын уул тус тус -17.5 - -17°C-ийн голомт, -19.5 - -18°C-ийн зурвас үүсгэж байна. Толгойт, Баянхошууны гэр хороолол -21.5 - -21°C-д, Толгойтын баруун, зүүн салааных -20.5 - -19°C-д байна.

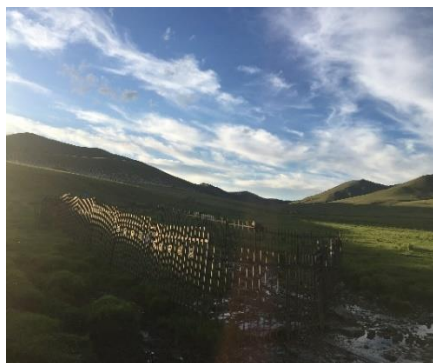
Зураг 4. 1. Air mass movement

2.2. ТОЛГОЙТ ДЭД ТӨВ ОРЧМЫН УСАН ОРЧИН

2.2.1. Гадаргын усны чанар

Нарангийн гол

Нарангийн булгийн эх, оршуулгын хашааны доод тал, гэр хороолол дунд зэрэг 3 цэгт хээрийн судалгааны үеийн хэмжилтээр усны температур 4.78-10.48°C-ын хооронд байгаа бол усны орчин сул шүлтлэг рН 7.48-7.71 байна.

Нарангийн булаг эх

Оршуулгын доод тал

Гэр хороолол дунд

Зураг 5. Нарангийн булгийн сорьц авсан цэгүүд

Лабораторийн шинжилгээгээр тус булгийн ус нь гидрокарбонатын ангийн, кальцийн булгийн, 1, 2-р төрлийн устай байна. Булгийн ус урсгалынхаа дагуу эрдэсжилт, хатуулаг нь нэмэгдсэн зүй тогтол ажиглагдаж байна. Өөрөөр хэлбэл, булгийн эхийн ус цэнгэг, зөөлөвтөр байснаа урсгалынхаа дагуу өөрчлөгдөж гэр хорооллын дундуур урсах хэсэгтээ цэнгэгдүү, хатуу болж эрдэсжилт, хатуулгийн хэмжээ 2 дахин нэмэгдсэн байна.

Булгийн ус бүх цэгт “Усан орчны чанарын үзүүлэлт. Ерөнхий шаардлага MNS 4586:1998” стандартын шаардлага хангаж байгаа боловч “Гадаргын усны цэврийн зэргийн ангиллын норм”-той харьцуулахад оршуулгын газрын төгсгөлөөс авсан цэгт ууссан бодисуудын хуурай үлдэгдлийн хэмжээгээр “Бага зэрэг бохирдолттой”, гэр хорооллын дундаас авсан цэгт нитритийн азотын хэмжээгээр “Бага зэрэг бохирдолттой”, ууссан бодисуудын хуурай үлдэгдлийн хэмжээгээр “Бохирдолттой” гэсэн ангилалд тус тус хамаарч байна (Хүснэгт 2).

Хүснэгт 2. Гадаргын усны химийн шинжилгээний дүн, мг/л

Сорьц авсан газрын нэр	MNS 4586:1998	ГУЦЗАН-НЫ “цэвэр”	Нарангийн булаг-1	Нарангийн булаг-2	Нарангийн булаг-3	Суваг-1	Суваг-2	Суваг-3	
Сорьц авсан хугацаа /2022/			07.30	07.30	07.30	07.28	07.28	07.28	
Эрдэс, мг/л		300	293	387.3	631.4	261.1	283.2	295.4	
Хатуулаг, (мг-экв/л)			3.16	3.78	7.02	2.11	2.54	2.48	
ПИЧ	10	5	1.6	1.28	2.08	7.84	14.24	11.84	
NH ₄ ⁺	0.64	0.06	0	0	0	3.5	0.4	0.4	
NO ₂ /NO ₃	0.065/39.9	0.016/13.3	0.0/1.0	0.0/2.0	0.05/12	3.2/10	2.8/8	0.1/1.0	
Индекс			C _{CaI}	C _{CaI}	C _{CaII}	C _{CaNaII}	C _{CaII}	C _{CaNaI}	
Үндсэн элементүүд	CO ₃ ⁻ /HCO ₃ ⁻	-	0/201.3	0/268.4	0/329.4	0/91.5	0/115.9	0/189.1	
	Cl ⁻	300	6	8.5	32	36.6	27.7	13.5	
	SO ₄ ²⁻	100	100	13	14	98	45	17	
	Na ⁺ +K ⁺	-	-	13.7	27.2	34.9	32.1	31	31.1
	Ca ²⁺	-	90	49.7	53.9	101	34.7	41.9	33.3
Mg ²⁺	-	30	8.3	13.3	24.1	4.6	5.5	10	

Бичил элементийн шинжилгээний дүн

Нарангийн голын эх, оршуулгын газрын доор, гэр хорооллын дундаас авсан дээжид хийсэн шинжилгээний дүнгээр эдгээр цэгүүдэд Al, Cr, Cu, Fe, Mn, P, Ti, V, Zn, Be, Se, Zr, Ag, Ag, In, Sn, Cs, La, Ce, Pr, Nd, Sm, Gd, Tb, Ho, Tm, Lu, Hf, Ta, Hg, Tl, Pb, Bi, Th зэрэг элементийн агууламж багажийн мэдрэх чадвараас бага байв. Бусад элементийн хувьд АНУ-ын Байгаль орчны агентлаг, Канадын Эрүүл мэндийн байгууллагаас гаргасан хоруу чанарын лавламж утгын өгөгдлийн санд орсон 8 элементүүдийн аюулын тоон утгыг тооцоолов (Хүснэгт 3).

Хүснэгт 3. Бичил элементийн аюулын тоо хэмжээ

Эх үүсвэр/бичил элемент	Ba	Mg	Sr	Ni	Mo	As	Cd	U
Нарангийн булгийн эх	0.0 0	0.0 0	0.0 2	2.4 3	0.0 1	0.1 9	0.0 0	0.1 9
Нарангийн булаг, оршуулгын газрын доороос, шургаж гарч ирж байгаа	0.0 3	0.0 0	0.0 3	2.4 3	0.0 1	0.1 2	0.0 0	0.2 4
Нарангийн булаг, ШУТБ №222 хажуу талд	0.1 1	0.0 1	0.0 7	7.3 0	0.0 1	0.3 1	0.0 0	0.4 1

Эрсдэлийн үнэлгээний үр дүнгээс үзэхэд Ba, Mg, Sr, Mo, Cd зэрэг элементийн аюулын тоон утга 0.2-оос бага буюу хүлцэх эрсдэлтэй байна.

Никелийн (Ni) агууламж аюулын тоон утгаар Нарангийн голын эх болон дунд хэсэгт 2.43, түүнээс доош гэр хорооллын дунд 7.3 болж нэмэгдсэн бөгөөд аль ч цэгт хүний эрүүл мэндэд үзүүлэх эрсдэл үл хүлцэх эрсдэлтэй байна.

Хүнсний (As) агууламж аюулын тоон утгаар Нарангийн голын эх, дунд хэсэгт хүлцэх эрсдэлтэй боловч гэр хорооллын дунд хэсэгт аюулын тоон утга 0.31 буюу үл хүлцэх эрсдэлтэй байна.

Ураны (U) агууламж аюулын тоон утгаар Нарангийн голын эх хэсэгт 0.19 буюу хүлцэх эрсдэлтэй, харин түүнээс доош дунд хэсэгт 0.24 буюу үл хүлцэх, гэр хорооллын дунд нэмэгдээд 0.41 буюу үл хүлцэх эрсдэлтэй байна.

Бактериологийн шинжилгээний үр дүн

Нийгмийн эрүүл мэндийн үндэсний төвийн лавлагаа лабораторид бактериологийн бактерийн ерөнхий тоо, Escherichia coli, Salmonella spp, гэдэсний бүлгийн нян гэсэн 4 үзүүлэлтээр Нарангийн голын эх, оршуулгын газрын доор, гэр хорооллын дундаас 2022 оны 07-р сарын 30-ны өдөр авсан дээжид хийсэн шинжилгээний дүнгээр Escherichia coli, Salmonella spp, гэдэсний бүлгийн нян илрээгүй боловч бактерийн тоо 120 КҮН/мл буюу MNS (ISO) 6222-98 стандартад заасан зөвшөөрөгдөх хэмжээнээс 20 КҮН/мл-ээр их байв. Харин оршуулгын гүний, гэр хорооллын дундах цэгүүдэд бактерийн ерөнхий тоо 81-98 буюу MNS (ISO) 6222-98 стандартад заасан зөвшөөрөгдөх хэмжээнээс бага байна. Булгийн эхийн орчим ямар учраас их байгааг нягтлах зорилгоор 2022 оны 10-р сарын 10-ны өдөр дахин дээж авч шинжилгээ хийлгэхэд 185 КҮН/мл буюу MNS (ISO) 6222-98 стандартад заасан зөвшөөрөгдөх хэмжээнээс 85 КҮН/мл-ээр их байв. Дээж авах үед малын хөлийн мөр булгийн эх орчим нэлээдгүй их, аль ч цаг хугацаанд мал их бэлчиж байв (Зураг 6). Эндээс үзвэл булгийн эх орчим малын хөлийн нөлөөгөөр бактерийн тоо өндөр гарч байж болзошгүй юм.

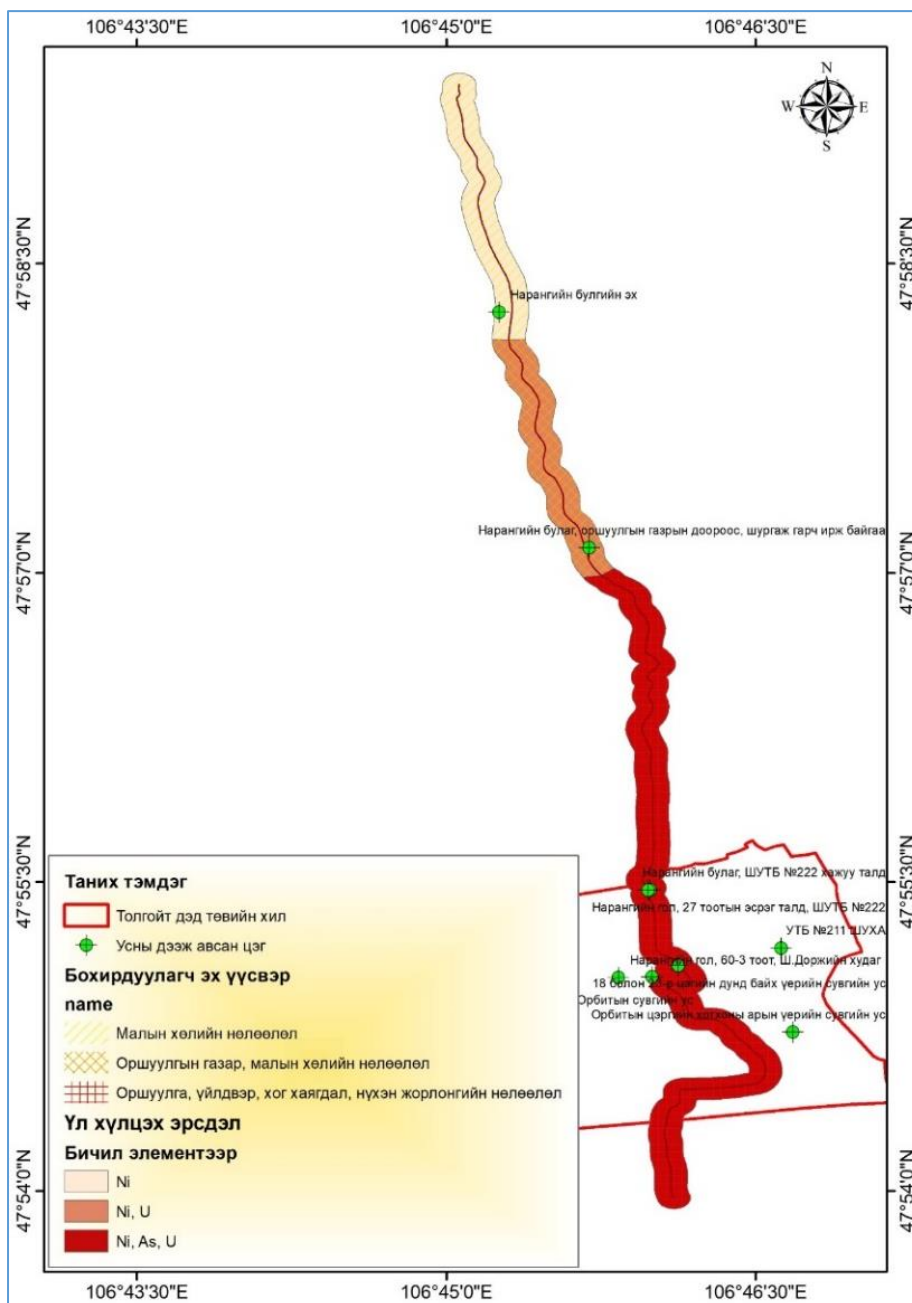
Зураг 6. Бактерийн ерөнхий тоо

Нарангийн голын усны чанар

Усан орчны мониторингийн судалгааны хүрээнд ерөнхий химийн 28 үзүүлэлт, бичил элементийн 57, бактериологийн 4 үзүүлэлтээр шинжилгээ хийлгэсэн дүнд холбогдох боловсруулалт хийж үзлээ (Хүснэгт 4).

Хүснэгт 4. Нарангийн голын усны чанарын мониторингийн нэгдсэн дүн

	“Гадаргын усны цэврийн зэргийн ангиллын норм”	Бичил элементийн эрсдэлийн үнэлгээгээр үл хүлцэх эрсдэлтэй элемент	Бактериологи
Нарангийн булгийн эх	Цэвэр	Ni	120-185 КҮН/мл
Оршуулгын газрын төгсгөл хэсэг	Ууссан бодисуудын хуурай үлдэгдлийн хэмжээгээр “Бага зэрэг бохирдолттой”	Ni, U	81 КҮН/мл
Гэр хорооллын дунд	Нитритийн азотын хэмжээгээр “Бага зэрэг бохирдолттой”, ууссан бодисуудын хуурай үлдэгдлийн хэмжээгээр “Бохирдолттой”	Ni, As, U	98 КҮН/мл

Зураг 7. Гадаргын усны эрсдэлийн үнэлгээний зураглал

Нарангийн голын эхэн хэсэг: Малын хөлийн нөлөөллөөр бактерийн тоо бусад цэгтэй харьцуулахад их, MNS (ISO) 6222-98 стандартад заасан зөвшөөрөгдөх хэмжээнээс 20-85 КҮН/мл-аар их, ерөнхий химийн үзүүлэлтээр цэвэр, бичил элементийн агууламжаар Ni үл хүлцэх эрсдэлтэй байна.

Зураг 8. Оршуулгын газрын төгсгөл хэсэг

Нарангийн голын хөндийн баруун, зүүн хажуугаар байрлах оршуулгын газруудын дуусах төсөл, баруун аманд орших үйлдвэрийн нөлөө орохоос өмнө зурвас газраас дээж авч шинжилгээ хийлгэж, үр дүнг боловсруулахад бактерийн ерөнхий тоо MNS (ISO) 6222-98 стандартад заасан зөвшөөрөгдөх хэмжээнээс бага байна. Харин ерөнхий химийн үзүүлэлтийг “Гадаргын усны цэврийн зэргийн ангиллын норм”-той харьцуулахад ууссан бодисуудын үлдэгдлийн хэмжээгээр “Бага зэрэг бохирдолтой” ангилалд орж, бичил элементийн эрсдэлийн үнэлгээгээр Ni, U зэрэг элементийн агууламжаар үл “хүлцэх эрсдэл”-тэй байна.

Зураг 9. Оршуулгын газрын төгсгөл хэсгийн дээд талын харагдах байдал

Зураг 10. Оршуулгын газрын төсгөл хэсгийн доод талын харагдах байдал

Гэр хорооллын дундах хэсэг: Оршуулгын газрын төгсгөл хэсгээс Нарангийн голын хөндийд баруун хажууд байх үйлдвэрийн нөлөөлөл, гэр хорооллын нүхэн жорлон, хатуу хог хаягдал болон бусад нөлөөлөл бүхий хуримтлагдах нөлөөлөлд өртөж Нарангийн гол урсана.

Зураг 11. Нарангийн гол гэр хороолол дундуур урсаж байна, ШУТБ № 222-ын хажууд

Гэр хорооллын дундаас авсан дээжид хийсэн ерөнхий химийн шинжилгээний үр дүнг “Гадаргын усны цэврийн зэргийн ангиллын норм”-той харьцуулахад нитритийн азотын хэмжээгээр “Бага зэрэг бохирдолттой”, ууссан бодисуудын хуурай үлдэгдлийн хэмжээгээр “Бохирдолттой” гэж гарсан. Бичил элементийн эрсдэлийн үнэлгээгээр Ni, As, U зэрэг элементийн усан дахь агууламжаар үл хүлцэх эрсдэлтэй байна.

Цэгэн бус бохирдлын эх үүсвэр буюу ус зайлуулах сувгийн усны чанар

Сувгийн уснаас 18 болон 23-р цэгийн дунд байх үерийн суваг (суваг-1), Орбитын цэргийн хотхоны арын суваг (суваг-2), 15-р цэгийн ойролцоо Орбитын суваг (суваг-3) зэрэг 3 цэгээс сорьц авсан. Сувгийн усны температур 15.02-16.91°C-ын хооронд байгаа бол усны орчин сул шүлтлэг рН 7.56-8.0 байна.

Суваг-1

Суваг-2

Суваг-3

Зураг 12. Сувгийн усны сорьц авсан цэгүүд

Хүснэгт 2-с харахад сувгийн усны химийн найрлагын хувьд анионоос гидрокарбонатын ион зонхилж, катионоос суваг-1 кальци-натри, суваг-2 кальци, суваг-3 кальци-натри зонхилсон, суваг-1, 2 нь 2-р төрлийн, суваг-3 3-р төрлийн устай байна. Сувгийн ус чанарын хувьд цэнгэг, зөөлөн, бохирдолттой байна.

Суваг-1-ийн усны нитрит болон аммонийн азотын агууламж, **суваг-2**-ын нитритийн азот нь “Усан орчны чанарын үзүүлэлт. Ерөнхий шаардлага MNS 4586:1998” стандартад зааснаас их, **суваг-3** нь стандартын шаардлага хангаж байна. “Гадаргын усны цэврийн зэргийн ангиллын норм”-той харьцуулахад **суваг-1** исэлдэх чанарын хэмжээгээр “Бага зэрэг бохирдолттой”, аммонийн азот болон нитритийн азотын хэмжээгээр “Маш их бохирдолттой”, **суваг-2** исэлдэх чанарын хэмжээгээр “Бохирдолттой”, аммонийн азотын агууламжаар “Их бохирдолттой”, нитритийн азотын хэмжээгээр “Маш их бохирдолттой”, **суваг-3** исэлдэх чанар, нитритийн азотын хэмжээгээр “Бохирдолттой”, аммонийн азотын агууламжаар “Их бохирдолттой” гэсэн ангилалд тус тус хамаарч байна (Хүснэгт 2).

Бичил элементийн шинжилгээний дүн

Дээж авч шинжилгээ хийсэн 3 сувгийн усанд Cr, Cu, V, Be, Se, Ag, Sn, Te, Hg, Bi зэрэг элементийн агууламж багажийн мэдрэх чадвараас бага байв. Бусад элементийн хувьд АНУ-ын Байгаль орчны агентлаг, Канадын Эрүүл мэндийн байгууллагаас гаргасан хоруу чанарын лавламж утгын өгөгдлийн санд орсон 14 элементүүдийн аюулын тоон утгыг тооцоолов (Хүснэгт 5).

Хүснэгт 5. Бичил элементийн аюулын тоо хэмжээ

Эх үүсвэр / бичил элемент	Суваг-1	Суваг-2	Суваг-3
Al	0.01	0.05	0.01
Ba	0	0.01	0
Fe	0	0.03	0
Mn	0	0.02	0
P	235.33	684.1	0
Sr	0.01	0.02	0.02
Zn	0	0	0
Ni	0	0.01	0.01
Mo	0.1	0.08	0.06
As	1.05	1.53	0.77
Cd	0	0	0
Sb	0.18	0.14	0.11
Tl	0	0	0
U	0.01	0.01	0.04

Эрсдэлийн үнэлгээний үр дүнгээс үзэхэд P, As зэрэг элементийн аюулын тоон утга 0.2-оос бага буюу хүлцэх эрсдэлтэй байна.

Фосфорын (P) агууламж 18 болон 23-р цэгийн дунд байх үерийн сувгийн ус, Орбитын цэргийн хотхоны арын сувгийн усанд фосфорын агууламж MNS 4943:2015 стандартад заасан зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс бага боловч MNS 4585:1998 стандартад 100 мкг/л гэж заасан хэмжээнээс суваг-1-ийн усанд 29 мкг/л-ээр их, суваг-2-ийн усанд 3.75 дахин их илэрлээ. Аюулын тоон утгаар суваг-1 болон суваг-2-ын усанд агуулагдах фосфорын хэмжээ нь үл хүлцэх эрсдэл үүсгэхээр байна. Энэ нь гэр хорооллын нүхэн жорлон, хатуу хог хаягдалтай холбоотой нь илэрхий юм.

Хүнцилийн (As) агууламж Орбитын цэргийн хотхоны арын үерийн сувгийн усанд хүнцилийн агууламж MNS 4943:2015, MNS 4585:1998 стандартуудад заасан зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс 2.6 мкг/л-ээр их, бусад 2 сувгийн усанд дахь агууламж бага байна. Аюулын тоон утгаар 3 сувгийн усанд агуулагдах хүнцилийн агууламж үл хүлцэх эрсдэл үүсгэхээр байна.

Цэгэн бус эх үүсвэр буюу сувгийн усны чанар

Усан орчны мониторингийн судалгааны хүрээнд ерөнхий химийн 28 үзүүлэлт, бичил элементийн 57 үзүүлэлтээр шинжилгээ хийлгэсэн дүнд холбогдох боловсруулалт хийлээ (Хүснэгт 6).

Хүснэгт 6. Толгойт орчмын сувгийн усны чанарын мониторингийн нэгдсэн дүн

	“Гадаргын усны цэврийн зэргийн ангиллын норм”	Бичил элементийн эрсдэлийн үнэлгээгээр үл хүлцэх эрсдэлтэй элемент
18 болон 23-р цэгийн дунд байх үерийн суваг	Нитрит болон аммонийн азотын агууламж MNS 4586:1998 стандартаас их, исэлдэх чанарын хэмжээгээр “Бага зэрэг бохирдолттой”, аммонийн азот болон нитритийн азотын хэмжээгээр “Маш их бохирдолттой”	P, As
Орбитын цэргийн хотхоны арын суваг	Нитрит азот MNS 4586:1998 стандартаас их, исэлдэх чанарын хэмжээгээр “Бохирдолттой”, аммонийн азотын агууламжаар “Их бохирдолттой”, нитритийн азотын хэмжээгээр “Маш их бохирдолттой”	P, As
15-р цэгийн ойролцоо Орбитын суваг	Исэлдэх чанар, нитритийн азотын хэмжээгээр “Бохирдолттой”, аммонийн азотын агууламжаар “Их бохирдолттой”	As

2.2.2. Газар доорх усны чанар

Толгойт төслийн талбайгаас 2 шугамын ус (УТБ), 5 худгийн уснаас сорьц авсан.

Хүснэгт 7. Толгойт дэд төвийн усан орчны мониторингийн уст цэгүүд

№	Уртраг	Өргөрөг	Тэмдэглэгээ	Дүүрэг	Хороо	Дээжийн нэр
1	47.91981	106.7768	D-11	СХД	2-р хороо	УТБ №211 ШУХА
2	47.91714	106.764	D-28	СХД	34-р хороо	Нарангийн гол, 60-3 тоот, Ш.Доржийн худаг
3	47.91728	106.7667	D-40	СХД	34-р хороо	17-18 цэгийн дунд, Толгойт 664 тоотын хажууд, 221-р худаг
4	47.90054	106.7323	ВН-3	СХД	20-р хороо	ТЭСО ХХК-ын аж ахуйн хашааны худаг
5	47.90201	106.7344	14	СХД	2-р хороо	Экстид ХХК-ын худаг
6	47.92464	106.7335	7	СХД	22-р хороо	Орбит, Хилчин 95-1 тоот, Отгонбаярын худаг
7	47.92438	106.7665	Н-65	СХД	2-р хороо	Нарангийн гол, 27 тоотын эсрэг талд, ШУТБ №222

Зураг 13. Толгойт дэд төвийн усан орчны мониторинг судалгаанд хамрагдсан хугдгууд
УТБ-ны усны температур 9.36-11.01°C-ын хооронд байгаа бол усны орчин сул шүлтлэг рН 7.63-7.75 байна. Худгийн усны температур 4.1-8.78°C-ын хооронд байгаа бол усны орчин саармагаас сул шүлтлэг рН 6.94-7.55 байна.

Гүний усны химийн шинжилгээний дүнг Хүснэгт 8-т өгч, уст төрөл тус бүрээр нь үр дүнгийн боловсруулалт хийв.

Ус түгээх байрны ус (УТБ): УТБ №211 болон УТБ №222 гэсэн цэгүүдээс сорьц авч хэмжилт хийхэд химийн найрлагын хувьд УТБ №211-ын ус гидрокарбонатын ангийн, кальци, натрийн бүлгийн, 1-р төрлийн устай, УТБ №222-ын ус гидрокарбонатын ангийн, кальцийн бүлгийн, 2-р төрлийн устай байна. УТБ-уудын ус нь чанарын хувьд нэн цэнгэг, маш зөөлөн, “Хүрээлэн буй орчин, эрүүл мэндийг хамгаалах аюулгүй байдал. Ундны ус эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ “MNS 0900:2018” стандартын шаардлага хангаж байна (Хүснэгт 8).

УТБ №211

УТБ №222

Зураг 14. Ус түгээх байр

Хүснэгт 8. Гүний усны химийн шинжилгээний дүн, мг/л

Сорьц авсан газрын нэр	MNS 0900:2018	УТБ №211	УТБ №222	Ш.Доржийн худаг	221-р худаг	“ТЭСО” ХХК худаг	“Экстид” ХХК худаг	Отгонбаярын худаг	
Сорьц авсан хугацаа /2022 он/		07.28	07.30	07-30	07.30	07.30	07.30	07.30	
Эрдэс, мг/л	1000	84.5	103.1	1126.2	409.1	666.7	659.2	495.1	
Хатуулаг (мг-экв/л)	7	0.69	1	13.89	4.6	6.94	6.68	5.31	
ПИЧ	10	1.44	2.24	2.24	1.12	1.12	1.44	1.6	
NH ₄ ⁺	3	0	0	0	0	0	0	0	
NO ₂ /NO ₃	1.5 /50.0	0.0/0.0	0.0/0.0	0.0/120	0.0/1.0	0.1/18	0.0/17	0.0/2	
Индекс		C _{CaNaI}	C _{CaII}	C _{CaIII}	SC _{CaII}	CC _{CaIII}	C _{CaIII}	C _{CaII}	
Үндсэн элементүүд	CO ₃ ⁻ /HCO ₃ ⁻	-	0/48.8	0/54.9	0/384.3	0/146.4	0/256.2	0/262.3	0/298.9
	Cl ⁻	350	6.4	11	133.1	29.8	121.1	111.5	29.8
	SO ₄ ²⁻	500	7	11	195	120	85	85	40
	Na ⁺ +K ⁺	200	10	9.2	49.6	26.6	62.9	64.4	29.8
	Ca ²⁺	100	9.8	16	191.4	74.5	99.4	96	76.4
Mg ²⁺	30	2.4	2.4	52.8	10.7	24.1	23	18.2	

Ш.Доржийн худаг: Энэхүү худаг нь СХД-ийн 34-р хороо, Нарангийн гол 60-3 тоот айлын эзэмшилд байх бөгөөд 2013 онд гаргасан, 52 м-ийн гүнтэй, халуун ус болон ойрын айлууд унд ахуйдаа хэрэглэдэг. Тус худгийн усны химийн шинжилгээний дүнгээс харахад найрлагын хувьд анионоос гидрокарбонатын ион зонхилж, катионоос кальцийн ион давамгайлсан, 1-р төрлийн устай байна. Чанарын хувьд давсархаг, маш хатуу, нийт эрдэжилт, ерөнхий хатуулаг, кальци, магни, нитратын ионууд нь “Хүрээлэн буй орчин, эрүүл мэндийг хамгаалах аюулгүй байдал. Ундны ус эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ “MNS 0900:2018” стандартын шаардлага хангахгүй байна.

Зураг 15. Ш.Доржийн худаг

221-р худаг: Энэхүү худаг нь СХД-ийн 34-р хороо, Толгойтын 664 тоотын хажууд байрладаг. Тус худгийн усны химийн шинжилгээний дүнгээс харахад найрлагын хувьд анионоос сульфат-гидрокарбонатын ион зонхилж, катионоос кальцийн ион давамгайлсан, 2-р төрлийн устай байна.

Зураг 16. 221-р худаг

Чанарын хувьд цэнгэг, зөөлөвтөр, шинжилсэн үзүүлэлтүүд нь “Хүрээлэн буй орчин, эрүүл мэндийг хамгаалах аюулгүй байдал. Ундны ус эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ “MNS 0900:2018” стандартын шаардлага хангаж байна.

“ТЭСО” ХХК-ны худаг: Энэхүү худаг нь СХД-ийн 20-р хороо, “ТЭСО” ХХК-ны аж ахуйн хашаанд байрладаг. Тус худгийн усны химийн шинжилгээний дүнгээс харахад найрлагын хувьд анионоос гидрокарбонат-хлорын ион зонхилж, катионоос кальцийн ион давамгайлсан, 3-р төрлийн устай байна. Чанарын хувьд цэнгэгдүү, хатуувтар, шинжилсэн үзүүлэлтүүд нь “Хүрээлэн буй орчин, эрүүл мэндийг хамгаалах аюулгүй байдал. Ундны ус эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ “MNS 0900:2018” стандартын шаардлага хангаж байна.

Зураг 17. “ТЭСО” ХХК-ны худаг

“Экстид” ХХК-ны худаг: Энэхүү худаг нь СХД-ийн 20-р хороо, “Экстид” ХХК-ны аж ахуйн хашаанд байрладаг, компанийн 10-аад ажилчин уудаг. Тус худгийн усны химийн шинжилгээний дүнгээс харахад найрлагын хувьд анионоос гидрокарбонатын ион зонхилж, катионоос кальцийн ион давамгайлсан, 3-р төрлийн устай байна. Чанарын хувьд цэнгэгдүү, хатуувтар, шинжилсэн үзүүлэлтүүд нь “Хүрээлэн буй орчин, эрүүл мэндийг хамгаалах аюулгүй байдал. Ундны ус эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ “MNS 0900:2018” стандартын шаардлага хангаж байна.

Зураг 18. “Экстид” ХХК-ны худаг

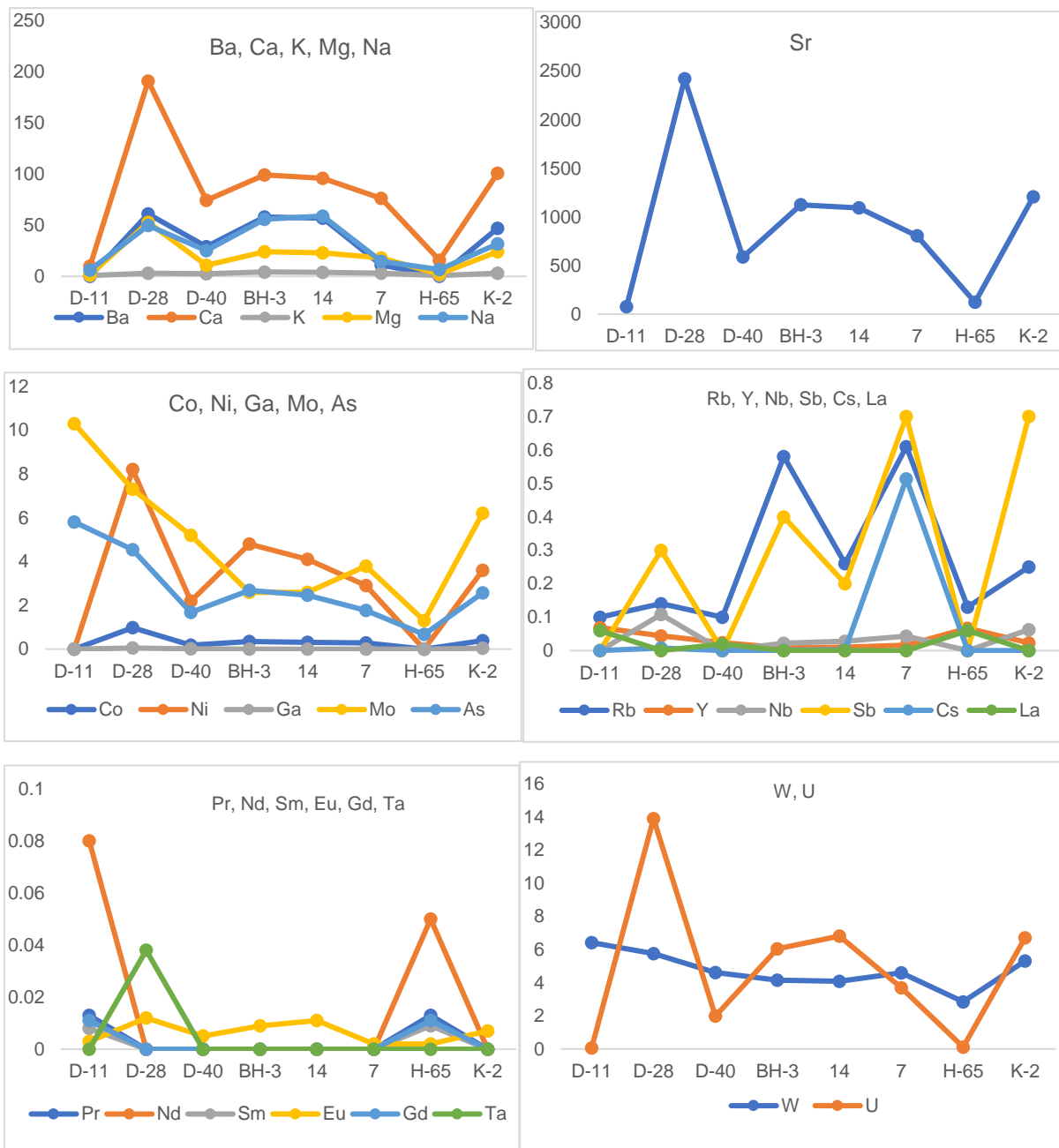
Отгонбаярын худаг: Энэхүү худаг нь СХД-ийн 22-р хороо, Орбит, хилчин 95-1 тоот айлын хашаанд байрладаг, 2011 онд гаргасан, 66 м-ийн гүнтэй. Ойр орчмын айлууд усаа авч уудаг. Тус худгийн усны химийн шинжилгээний дүнгээс харахад найрлагын хувьд анионоос гидрокарбонатын ион зонхилж, катионоос кальцийн ион давамгайлсан, 2-р төрлийн устай байна. Чанарын хувьд цэнгэг, хатуувтар, шинжилсэн үзүүлэлтүүд нь “Хүрээлэн буй орчин, эрүүл мэндийг хамгаалах аюулгүй байдал. Ундны ус эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ “MNS 0900:2018” стандартын шаардлага хангаж байна (Хүснэгт 8).

Зураг 19. Отгонбаярын худаг

Бичил элементийн шинжилгээний дүн

Бичил элементийн дэлгэрэнгүй шинжилгээг “SGS IMME Mongolia” ХХК-ийн лабораторид хийлгэсэн бөгөөд тус дэд төвийн төслийн талбайн судалгаанд хамрагдсан цэгүүдээс Ш.Доржийн худгийн усанд стронций ундны усны стандартаас 1.2 дахин их буюу 2422 мкг/л илэрсэн байна. Цаашид давтан шинжилгээгээр баталгаажуулах шаардлагатай.

Зураг 20. Гүний усанд агуулагдах бичил элементийн агууламж

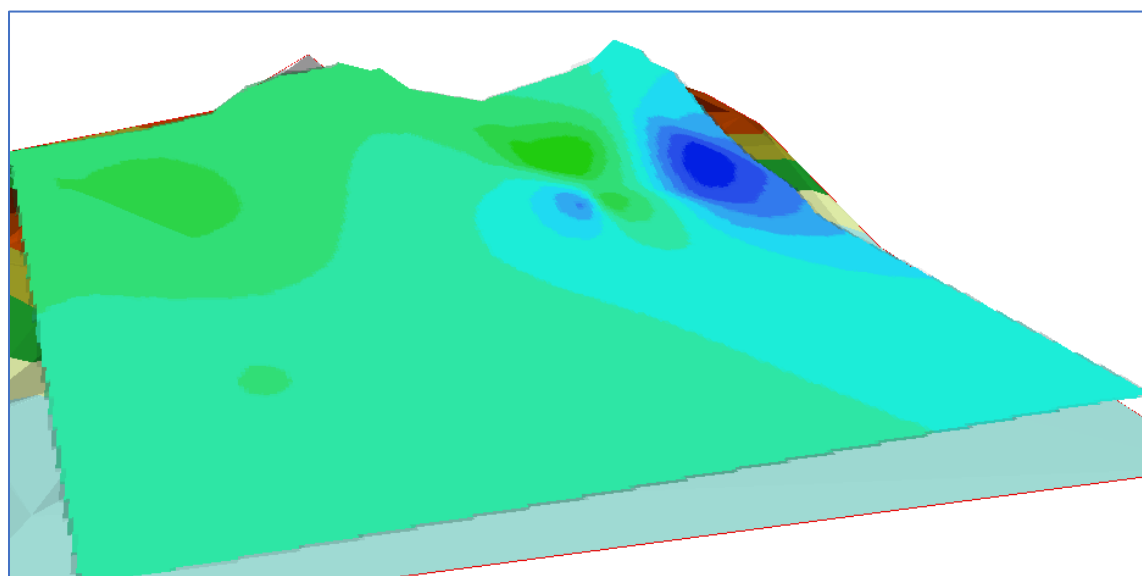
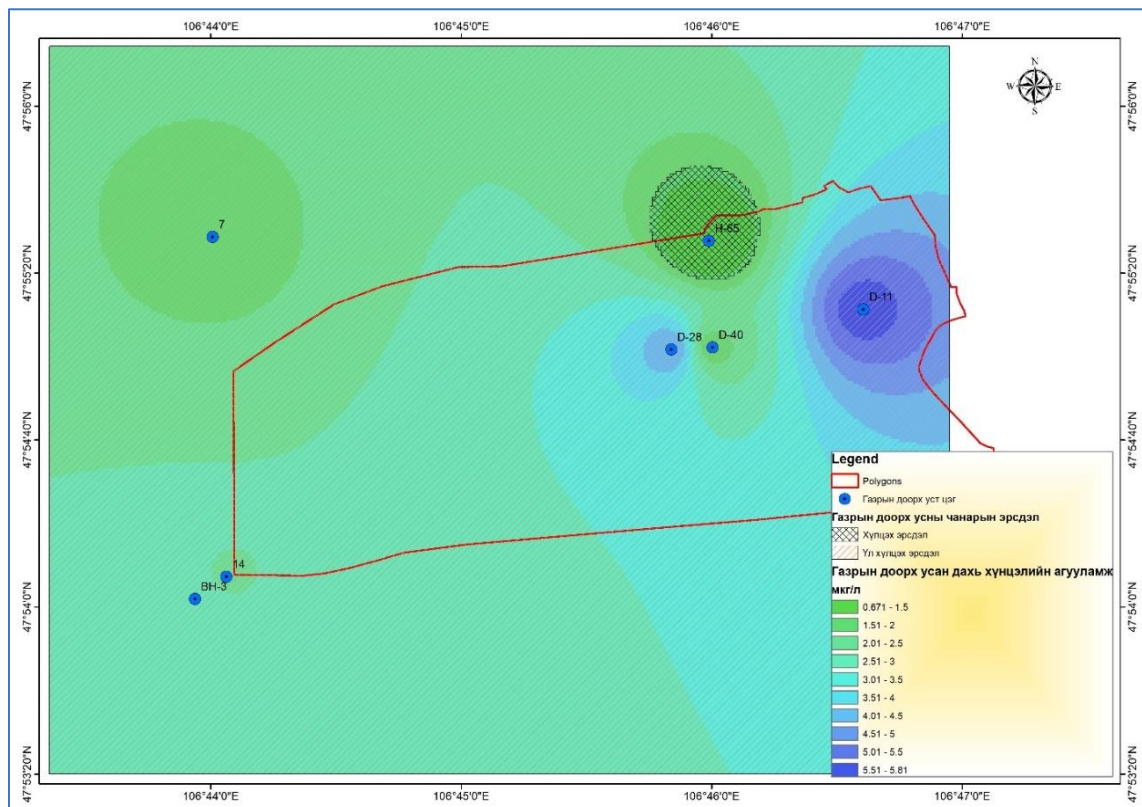
Гүний уст цэгийн уснаас авсан дээжид хийсэн шинжилгээний дүнгээр эдгээр цэгүүдэд Al, Ba, Cr, Cu, Fe, Mn, P, Ti, V, Zn, Be, Co, Ni, Ga, Se, Nb, Ag, Cd, In, Sn, Te, Cs, Lu, Hf, Ta, Hg, Ti, Pb, Bi зэрэг элементийн агууламж багажийн мэдрэх чадвараас бага байв. Бусад элементийн хувьд АНУ-ын Байгаль орчны агентлаг, Канадын Эрүүл мэндийн байгууллагаас гаргасан хоруу чанарын лавламж утгын өгөгдлийн санд орсон 16 элементүүдийн аюулын тоон утгыг тооцоолов (Хүснэгт 9).

Хүснэгт 9. Усны чанарын эрсдэлийн үнэлгээний аюулын тоон утга

№	Эх үүсвэр/бичил элемент	As
1	УТБ №211 ШУХА	0.71

2	Нарангийн гол, 60-3 тоот, Ш.Доржийн худаг	0.55
3	17-18 цэгийн дунд, Толгойт 664 тоотын хажууд, 221-р худаг	0.20
4	ТЭСО ХХК-ын аж ахуйн хашааны худаг	0.33
5	Экстид ХХК-ын худаг	0.30
6	Орбит, Хилчин 95-1 тоот, Отгонбаярын худаг	0.22
7	Нарангийн гол, 27 тоотын эсрэг талд, ШУТБ №222	0.08

Бүх худгуудын усанд агуулагдах хүнцлийн агууламж MNS 6148:2010 стандартад заасан зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс бага боловч хоруу чанарын үйлчлэлээр авч үзвэл үл хүлцэх эрсдэлтэй байна. Гадаргын усны шинжилгээний дүнгээр хүнцлийн агууламж мөн үл хүлцэх эрсдэлтэй гарсан. Гэр хорооллын айл өрхийн нүүрсний хэрэглээтэй холбоотойгоор үнсний хаягдал хурын усаар дамжин хөрсөнд нэвчиж гүний усыг бохирдуулж байж болзошгүй байна.

Зураг 21. Гүний усанд агуулагдах As-ийн тархалт, эрсдэлийн зураглал

Гэр хорооллын нягтшил ихтэй, нам дор газар байрлах худгуудын усанд агуулагдах As-ыг агууламж их байна. Тухайлбал 1287 м өндөрт орших D28 цэгт хүнцлийн агууламж 4.54 мкг/л буюу хамгийн их, 1252 м өндөрт орших ВН-3 цэгт 2.69 мкг/л, 1256 м өндөрт орших 14-р цэгт 2.46 мкг/л, харин гэр хорооллын нягтшил бага, 1290 м өндөрт орших 7-р цэгт 1.77 мкг/л байна.

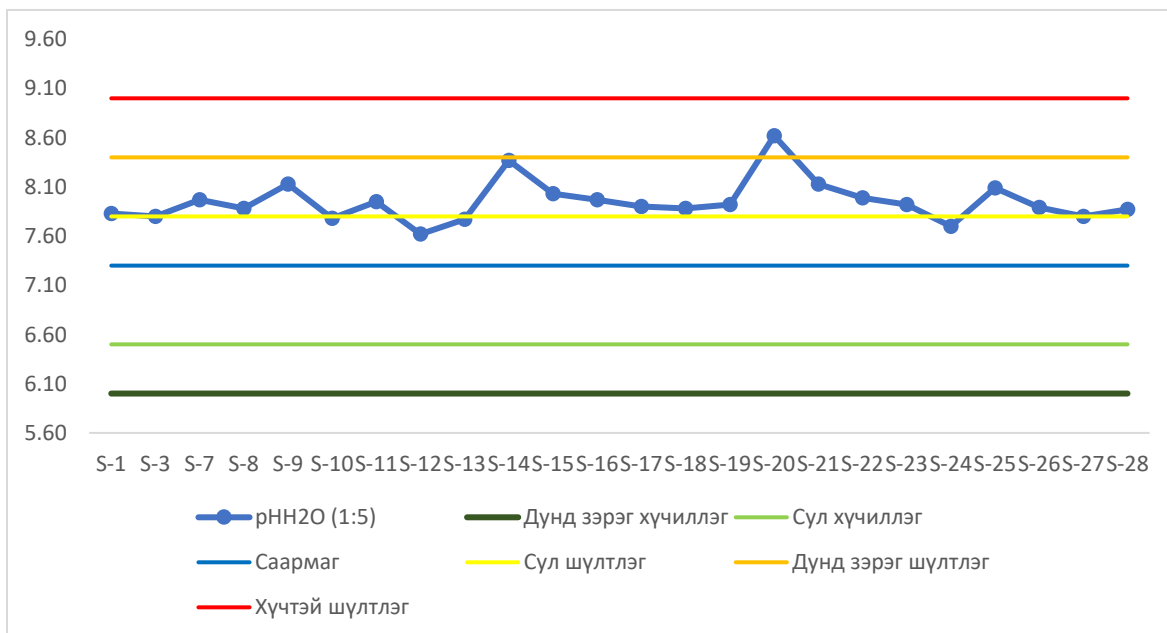
Бактериологийн шинжилгээний үр дүн

Нийгмийн эрүүл мэндийн үндэсний төвийн лавлагаа лабораторид бактериологийн бактерийн ерөнхий тоо, Escherichia coli, Salmonella spp, гэдэсний бүлгийн нян гэсэн 4 үзүүлэлтээр худгуудын уснаас 2022 оны 07-р сарын 31-ны өдөр авсан дээжид хийсэн шинжилгээний дүнгээр Escherichia coli, Salmonella spp, гэдэсний бүлгийн нян илрээгүй боловч “Экстир” ХХК-ны худгийн усанд нийт нянгийн тоо 100-аас ихгүй байхаас 210 илэрч, ундны усны стандартаас 2.1 дахин их байна. Бусад цэгүүдэд нянгийн бохирдолгүй байна.

2.3. Толгойт дэд төв орчмын хөрсөн бүрхэвчийн хими, физик шинж чанар

Хөрсний урвалын орчин (pH). Энэ үзүүлэлт нь хөрсний хүчиллэг болон шүлтлэгийг тодорхойлох үзүүлэлт болдог. Хөрсний pH-ээс тухайн хөрсөнд явагдах химийн үйл явцууд шууд болон урвуу хамааралтай байдаг. Хөрсний урвалын орчин 5.6-6.0 бол дунд зэрэг хүчиллэг, 6.1-6.5 сул хүчиллэг, 6.6-7.3 саармаг, 7.4-7.8 сул шүлтлэг, 7.9-8.4 дунд зэрэг шүлтлэг, 8.5-9.0 хүчтэй шүлтлэг гэж үздэг.

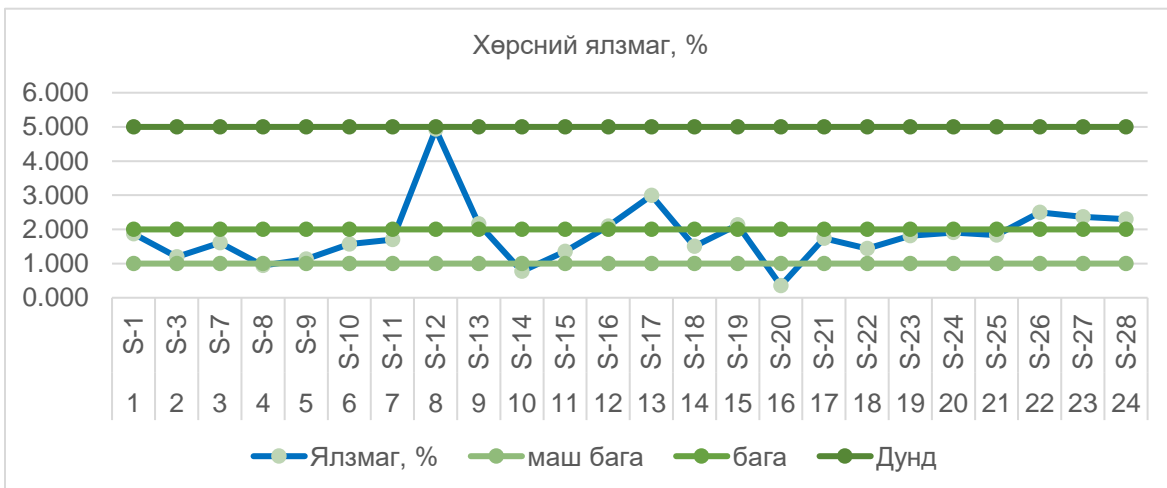
Дээж авсан цэгүүдийн хөрсний дээжийн (n=21) 87.5 % нь дунд зэрэг шүлтлэг, (n=1) 4.2% нь хүчтэй шүлтлэг (S-20), (n=2) 8.3% нь сул шүлтлэг (S-12, S-24) орчинтой байна. Хөрсний ихэнх хэсэгт шүлтлэг шинж давамгайлж байна. Улаанбаатар хотын ихэнх хэсгийг эзлэх уулын хархүрэн хөрсний өнгөн хэсэг нь саармаг, доод үе давхарга нь шүлтлэг орчинтой байдаг (Д.Доржготов, 2009). Эндээс үзвэл дээж авсан цэгүүдэд хөрс элэгдэлд орж доод үе давхарга нь дээд үе давхаргатайгаа холилдсонтой холбоотой байж болно.

Зураг 22. Хөрсний урвалын орчин

Хөрсний ялзмаг буюу органик карбон (C). Хөрсний ялзмаг гэдэг нь ургамал болон амьтны гаралтай үлдэгдэл материалын задралаас хөрсөнд үүсдэг бараан өнгөтэй, эрдэс органикийн нийлмэл бодис юм. Ялзмаг нь өөртөө маш олон төрлийн шим тэжээлийн бодисыг (ялангуяа азотыг) агуулж байдаг учраас хөрсний үржил шимийн хамгийн чухал үзүүлэлт болдог. Ялмагийн бодисын гол үүрэг ач холбогдол нь хөрсний физик нөхцөлийг

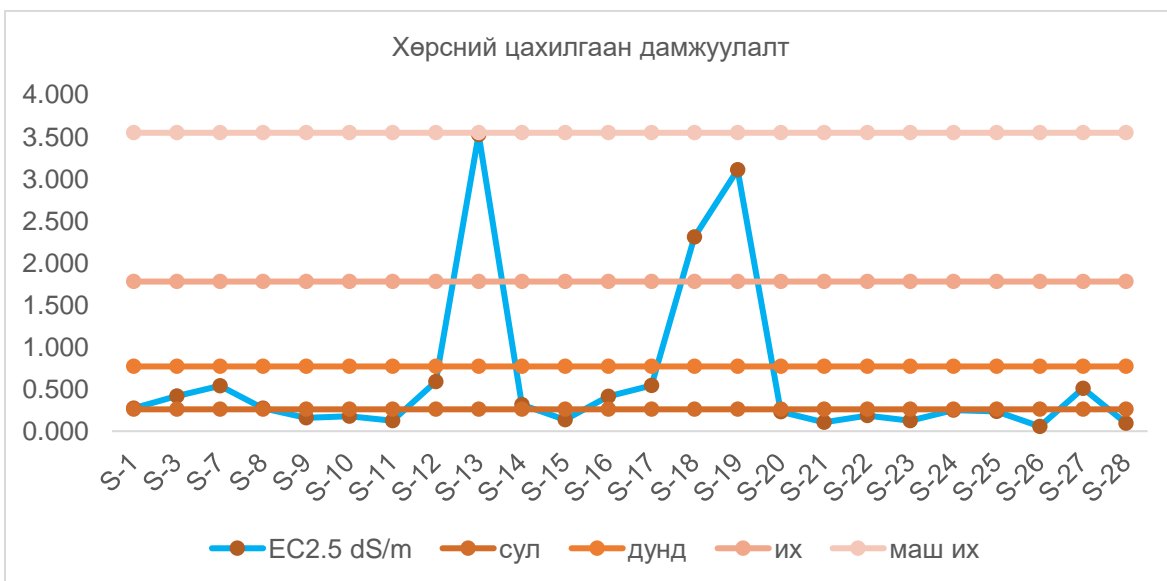
сайжруулдаг, чийгийн багтаамжийг нэмэгдүүлдэг, хамгийн сайн бүтэц үүсэхэд нөлөөлдөг, усанд уусамтгай үржил шимийн бодисуудыг тогтоон барих, хөрсөн дэх биологи ба микробиологийн идэвхийг сайжруулж ургамлын үндэсний хөгжилтийг дэмждэг, хөрсөн дотор явагдах химийн урвалуудад буффер (зохицуулагч)-ийн үүрэг гүйцэтгэдэг, хөрсөн дэх организмын хүнс болон энергийн эх үүсвэр болдог, хөрсний агаар солилцоог сайжруулдаг зэрэг олон талын ач холбогдолтой байдаг. Хөрсийг ялзмагийн агууламжаар нь <1% маш бага, 1-2% бага, 2-5% дунд зэрэг, >5% их ялзмагтай гэж үнэлдэг.

Зураг 23. Хөрсний ялзмагийн агууламж, %

Дээж авсан цэгүүдийн хөрсний ялзмагийн агууламжаар (n=3) 12.5 % нь маш бага, (n=13) 54.2% нь бага, (n=8) 33.3% нь дунд зэрэг ялзмагийн агууламжтай байна.

Хөрсний цахилгаан дамжуулалт (ЕС). Хөрсний цахилгаан дамжуулах чанар нь хөрсөн дэх усанд хялбар уусах давсны хэмжээг (хөрсний давсжилт) тодорхойлдог үзүүлэлт юм. Хөрсөн дэх илүүдэл давс нь хөрс-усны тэнцвэрт байдалд нөлөөлж ургамлын өсөлтийг сааруулдаг. Мөн хөрсний ЕС-ийн үр дүнд тулгуурлан хөрсний давсжилтыг хянах, давсажсан хөрсийг сайжруулах зэрэг ажлыг хийдэг. Хөрсийг ЕС-ээр нь 0.0-0.26 dS/m сул давсархаг, 0.26-0.77 dS/m дунд зэрэг давсархаг, 0.77-1.78 dS/m их давсархаг, 1.78-3.55 dS/m маш их давсархаг, >3.55 dS/m хэт их давсархаг гэж үнэлдэг.

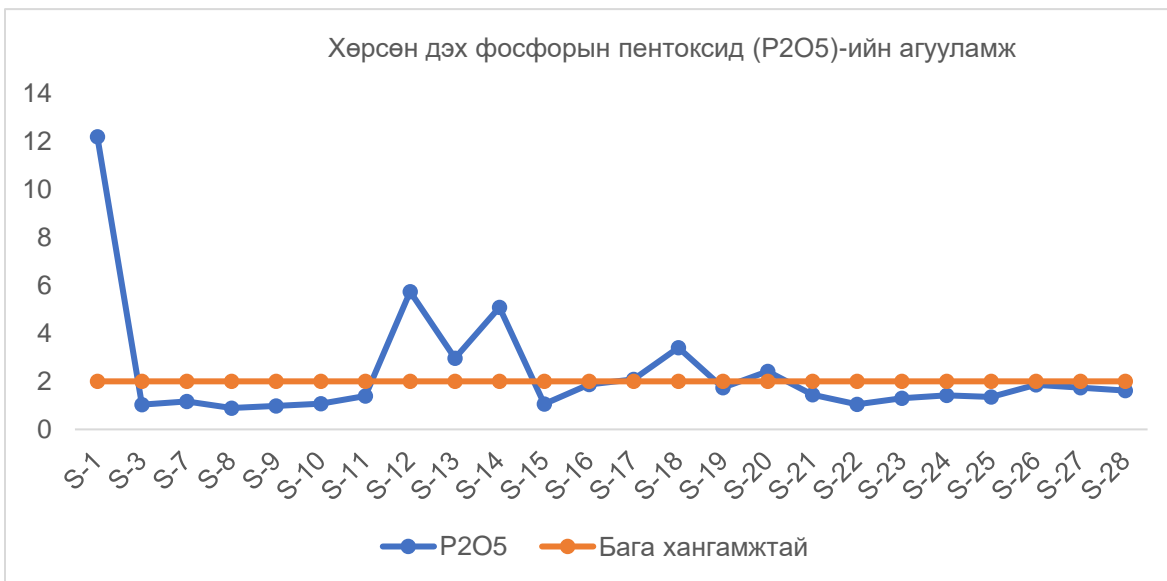

Зураг 24. Хөрсний цахилгаан дамжуулах чанар

Дээж авсан цэгүүдийн хөрсний дээжүүд цахилгаан дамжуулалтаар (n=12) 50.0 % нь сул, (n=9) 37.5% нь дунд, (n=3) 12.5% нь маш их цахилгаан дамжуулалттай байна.

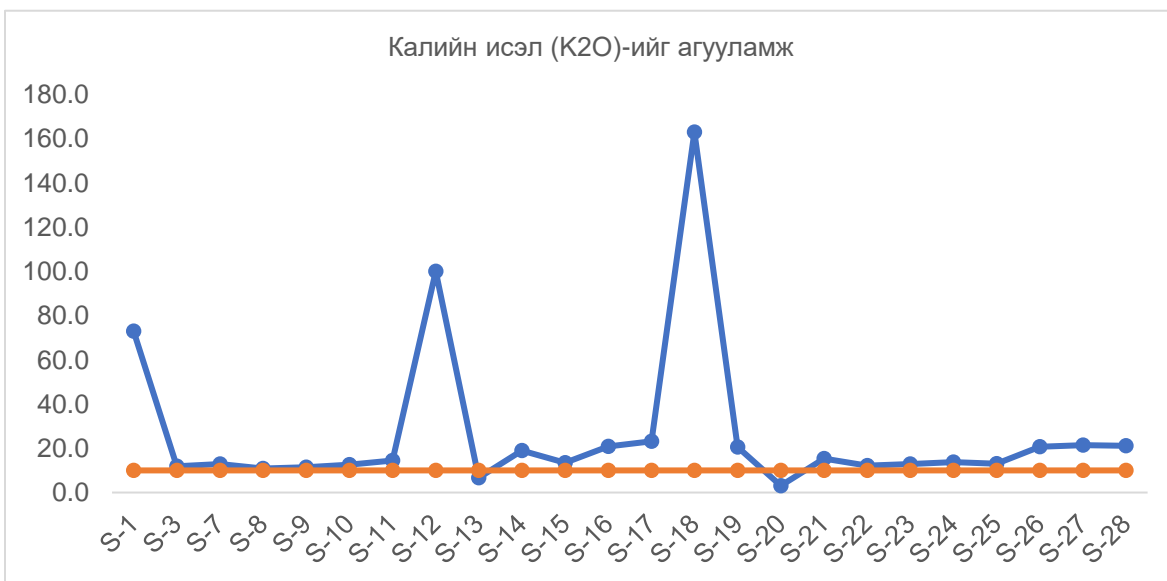
Хөрсний хөдөлгөөнт фосфор, кали (P2O5, K2O). Хөрсний азот, фосфор, кали (N, P, K) нь ургамлын шим тэжээлийн хамгийн чухал анхдагч макро элементүүд бөгөөд эдгээрээс нэг нь л дутагдахад ургамал ургах боломжгүй болдог. Хөрсөн дэх фосфорын пентоксид (P2O5) нь ургамалд хамгийн хялбар ашиглагддаг. Фосфорын пентоксиныг агууламжаар нь <2мг/100г бол бага хангамжтай, 2-4мг/100г бол сайн хангамжтай гэж үнэлдэг. Хөрсөн дэх калийн исэл (K2O) нь ургамалд хамгийн хялбар ашиглагддаг. Калийн исэл (K2O)-ийг агууламжаар нь <10 мг/100г бол бага хангамжтай, 10-20 мг/100г бол сайн хангамжтай гэж үнэлдэг.

Дээж авсан цэгүүдийн хөрсний дээжүүдэд хөрсөн дэх фосфорын пентоксид (P₂O₅)-ийн агууламжаар (n=17) 70.8 % нь бага хангамжтай, (n=7) 29.2% нь сайн хангамжтай байна.

Зураг 25. Хөрсөн дэх фосфорын пентоксид (P2O5)-ийн агууламж

Дээж авсан цэгүүдийн хөрсний дээжүүдэд хөрсөн дэх калийн исэл (K2O)-ийг агууламжаар (n=2) 8.3 % нь бага хангамжтай, (n=22) 91.7% нь сайн хангамжтай байна.

Зураг 26. Хөрсөн дэх калийн исэл (K2O)-ийг агууламж

2.4. Толгойт дэд төвийн ургамлын нөмрөг

Толгойтын гэр хорооллын орчимд нийтдээ 25 овог, 57 төрөлд хамаарах 90 зүйл ургамал бүртгэгдэв. Ургамлын бүлгэмдэл зүйн гарал үүслийн хувьд үзэхэд ихэнхдээ хөл газрын

ургамлаас бүрдэнэ. Хөл газрын ургамал зүйлийн бүрэлдэхүүнд 29 зүйл бүртгэгдсэн буюу 32%-ийг эзэлнэ. Дараагийн байранд уулын хээрийн гаралтай ургамал 19 зүйл буюу 21%, нугын гаралтай ургамал 15 зүйл буюу 17% юм. Бусад хээрийн, элсний, марцын гаралтай ургамлууд 2-10 зүйлд багтана. Нугын гаралтай ургамлын зүйлүүд ихэнхдээ багахан горхи урсаж буй гуу жалганы хоёр талаар тааралдана.

Амьдралын хэлбэрийн хувьд модлог ургамал 4 зүйлээс (*Caragana leucophloea*, *C.pygmaea*, *C.stenophylla*, *Clematis intricata*) бүрдэнэ. Харин өвс ургамлаас нэг ба хоёр наст ургамлууд 25 зүйл буюу нийт зүйлийн тооны 28 %-ийг, олон наст өвс 58 зүйл буюу 64 %-ийг тус тус эзэлнэ. Мөн 1 зүйл сөөгөнцөр (*Thymus gobicus*), 2 зүйл заримдаг сөөгөнцөр (*Artemisia adamsii*, *A.frigida*) бүртгэгдсэн. Нэг ба хоёр наст ургамлууд ихэнхдээ уулийн ба шарилжийн төрлийн хөл газрын ургамлаас бүрддэг болно. Харин олон наст өвслөг ургамал цөөн арвитай боловч ганц нэгээр тохиолдох бөгөөд бүлгэмдэлд гүйцэтгэх үүрэг нь бага байна.

Экологийн бүлгийн хувьд хамгийн их тархалттай нь хуурай нөхцөлийг илэрхийлэгч ксерофит, ксеромезофит ургамлууд 33 зүйл буюу нийт зүйлийн бүрдлийн 37%, чийгт гарлын буюу мезофит, мезоксерофит ургамал 38 зүйл буюу 42 % -ийг эзлэн тархсан байна. Энэ нь тухайн гэр хороолол байгаа орчны эрүүл газрын ургамалжилт нь уулаараа Чулуусаг алаг өвс- Шивээт Хялганат хээртэй, тэдгээрийн хоорондын хөндий элдэв өвс – үетэнт нугын хээртэй, горхи даган нугатай байсны үлдвэр юм. Бусад давст гарлын (галофит- 8 зүйл), говь, хээр, хангайн бүс нутгуудад өргөн тархмал (клсмполит- 8 зүйл), мөн элсний гаралтай буюу псаммофит ургамлууд цөөн тоогоор тааралдана.

2.5. Толгойд дэд төв орчмын амьтдын тархалт

Бидний судалгаагаар тохиолдсон амьтдын зүйлүүдийг бүртгэснээс үзвэл нийт 25 цэгээс 2 байршилд эзэнгүй (золбин) нохой, 1 байршилд гэрийн муур, 4 байршилд 4-10 толгой хөхвөр тагтаа , 1 байршилд оронгийн бор шувуу болон 1 байршилд зээрд шонхор бүртгэсэн байна (Хүснэгт 10).

Эзэнгүй нохой харьцангуй цөөн бүртгэгдсэн нь энэ чиглэлд нийслэлээс олон арга хэмжээг төлөвлөн хэрэгжүүлж байгаатай холбоотой. Тухайлбал 2015 онд нийслэлийн хэмжээнд зохион байгуулсан тооллого судалгаагаар 39,000 орчим эзэнгүй нохой бүртгэснээс Сонгино хайрхан дүүрэгт хамгийн олон буюу 14,000 орчим нохой тоологдсон байдаг (Баяр нар, 2015). Энэ судалгаагаар 1 км² талбайд ногдох бүртгэлтэй болон эзэнгүй нохойны тоо СХД-т 60 ба 35 орчим байжээ. Харин золбин болон бүртгэлтэй нохойны тоог хүн амын тоотой харьцуулснаас үзвэл СХД-т 100 хүн ам тутамд золбин нохой 10,71, харин бүртгэлтэй нохой 6,68 байсныг дүүргийн газар нутгийн хэмжээнээс шууд хамааралтай болохыг дүгнэсэн байна (Баяр нар 2015).

Хүснэгт 10. Толгойт дэд төвийн мониторингийн хяналтын цэгийн байршил ба бүртгэл.

Солбицол	GPS дугаар	Өндөршил	цаг	Бүртгэл ба тайлбар
47.92769	106.7836	40	10:31:29	нохой, бор шувуу, тагтаа
47.91286	106.778	51	13:02:35	гэрийн нохой
47.90932	106.7694	54	15:32:56	гэрийн нохой
47.91065	106.7594	56	15:50:20	гэрийн нохой
47.90984	106.7624	58	16:02:38	хөхвөр тагтаа
47.91003	106.7615	59	16:02:55	хөхвөр тагтаа
47.91009	106.7586	60	16:04:07	зээрд шонхор
47.91658	106.7576	63	16:42:50	хөхвөр тагтаа
47.91643	106.763	66	16:59:17	оронгийн бор шувуу
47.91425	106.7673	69	17:31:19	гэрийн муур

2.6. Төслийн талбайн нийгэм, эдийн засгийн товч тодорхойлолт

Толгойт дэд төвийн газар нутагт хамаарах хороонуудад оршин суугаа хүн амын тоо 40814 байна.

Хүснэгт 11. Толгойт дэд төвийн газар нутагт хамрагдах хүн амын тоо

Хорооны нэр	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1-р хороо	14481	14745	14569	15159	14179	9483	9566	9293	9753
2-р хороо	12617	14343	14037	13589	14491	8987	9222	9070	8624
3-р хороо	10372	10942	11091	11365	10171	9335	9568	9395	9290
20-р хороо	7024	7130	6863	6643	6639	6912	7156	7598	7454
35-р хороо						5215	5557	5387	5693

СХД-т ядуу хүн амын тоо их байна. Нийт өрхийн 26.2 хувь буюу 148.6 мянган хүн ядуурлын шугамаас доогуур хэрэглээтэй байгаа нь дүүргийн хүн амын 46 хувь болж байна. Ядуу хүн ам хамгийн ихтэй хороодод 22, 26, 7, 24-р хороод орж байна. Сүүлийн 4 жилийн хугацаанд нийгмийн халамж авагчдын тоо (давхардсан тоогоор) 74 хувиар, халамжийн зардлын хэмжээ 67 хувиар нэмэгджээ. 2019 оны байдлаар нийт хүн амын 45% нь халамжид хамрагдаж, нэг хүнд дунджаар жилд халамжийн 288.5 мянган төгрөг ногдож байна. Гэсэн хэдий ч иргэд бэлэн халамж авах дуртай, ажил хийх сонирхолгүй, хөдөлмөр эрхлэлтийн сургалтад хамрагдахдаа хойрго, ажилд зуучлан оруулдаг боловч тогтвортой ажилладаггүй, төрөөс өгч байгаа халамжид найдаж, ядууралтайгаа эвлэрч амьдрах хандлагатай байна.

Хүн амын өсөлттэй холбоотойгоор эмнэлгийн байгууллага, эмч, ажилтнуудын ачаалал нэмэгдсэн. Эмч мэргэжилтнүүд чадавхжуулах сургалтад бага хамрагддаг, тэдний нийгмийн хамгааллын асуудал шийдэгдээгүй, эмч, сувилагч, ажилтнуудын 69% нь гэр хороолол болон түрээсийн орон сууцад амьдардаг байна.

Халдварт өвчний гаралт/дэгдэлт 2015-2017 онд өндөр байсан байна. Тухайлбал, 2015 онд улаан бурхан, 2016 онд гар хөл амны өвчин, шинээр илэрсэн сүрьеэ, 2017 онд салхин цэцэг, 2018 онд цусан суулга хамгийн их гарсан байна. УБ хотод 2018 онд шинээр бүртгэгдсэн сүрьеэгийн нийт тохиолдлын хамгийн өндөр тоотой тохиолдол СХД-т буюу 530 өвчлөл бүртгэгджээ. Дүүргийн хэмжээнд халдварт өвчний дэгдэлт их байгаад нэг талаас агаар, орчны бохирдол, ундны ус ариун цэврийн байгууламжийн баталгаагүй байдал, халуун усны газрын хүрэлцээгүй байдал, халдварын дэгдэлтийн үечлэл нөлөөлсөн бол нөгөө талаас иргэдийн эрүүл мэндийн боловсролын хангалтгүй байдал, хувь хүний хариуцлага сул, ядуурал их байгаатай холбоотой байна. Нас баралтын голлох шалтгаанд цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчлөл, хавдар, хоол боловсруулах замын өвчин, амьсгалын эрхтэн тогтолцооны өвчлөл орж байна. Нас баралтын коэффициентоос харахад нялхсын нас баралт 2018 онд 1000 хүүхэд тутамд 12 болж, 2010 оноос 5 дахин, 2015 оноос 3-аар буурсан байна. Дүүргийн хэмжээнд 1-5 насны хүүхдийн нас баралт буурч байгаа боловч эх, хүүхдийн эндэгдлийн түвшин бусад дүүргүүдтэй харьцуулахад өндөр хэвээр байна. Үүнд оношилгооны тоног төхөөрөмжийн хангалт дутмаг, эмч, сувилагч, ажилтнуудын тогтворгүй байдал, эхчүүдийн эрүүл мэндийн боловсрол муу нь нөлөөлж байна. Мөн 1-5 насны хүүхдийн эндэгдлийн шалтгаанд бусдад зодуулах, гэмтэх, түлэгдэх шалтгаанууд орж байгаа нь эцэг, эхийн хүүхдээ үл хайхрах байдал, ядуурал, амьдралын буруу хэвшил их байгаатай холбоотой байна.

СХД-т байрлах төрийн өмчийн 51 цэцэрлэгийн орны хүчин чадлын багтаамж 10915 хүүхдийнх боловч 19340 хүүхэд хүмүүжиж байна. СХД-т 1958-2019 онд ашиглалтад орсон төрийн өмчийн нийт 20 ЕБС байгаа боловч бүх сургууль өөрийн хүчин чадлаас 2-3 дахин хэтрэлттэй сургалтын үйл ажиллагаа явуулж байна. Хэдийгээр сургуулиуд 3 ээлжээр хичээллэхгүй байгаа боловч ЕБС-ийн анги танхимын дүүргэлт их, нэг ангид олон хүүхэд хичээллэдэг учраас багшийн ачаалал нэмэгдэж, сургалтын чанарт сөргөөр нөлөөлдөг байна. Дүүргийн нутаг дэвсгэр дэх суурьшлын бүс тэлсэн учраас хүүхдийн гэрээс сургууль хүртэл зорчих зай 3 км ба түүнээс их байх тохиолдол байна. Ингэж холоос зорчих үед хүүхэд зам тээврийн осолд өртөх эрсдэлтэй төдийгүй захын гэр хорооллын суралцагчдыг төвийн байшин хорооллын үе тэнгийн суралцагчид ялгаварлах, дээрэлхэх үзэгдэл элбэг

тохиолддог байна. СХД-ийн ЕБС төгсөгчдийн ЭЕШ-ын оноо улсын 21 аймаг, 9 дүүргээс 28 дугаар байранд орж байгаа нь хүүхдүүдийн цаашдын амьдралын чанарт нь сөргөөр нөлөөлж байна. Боловсролын чанар муу байгаа нь багшлах боловсон хүчний мэдлэг, ур чадвар, ажлын байрны тогтвор суурьшил, ажлын ачаалал, цалин хөлс болон эцэг эхийн хүүхдэдээ тавих анхаарал, амьдралын нөхцөл байдалтай холбоотой асуудал болж байна.

Ундны ус түгээх цэгийн тоогоороо СХД нь нийслэлийн бусад дүүргүүдээс хамгийн өндөр байгаа бөгөөд 1000 өрхөд 2.5 ус түгээх цэгийн тоо ногдож байна. Энэ нь хамгийн их өрхтэй БЗД-тэй харьцуулахад 1.6 дахин өндөр байна. Гэхдээ дүүргийн зарим хороонд гуу, жалга их байдагтай холбоотойгоор өрхөөс ус түгээх цэгт хүрэх зай зарим хороодын айл өрхийн хувьд алслагдсан байна. Сайжруулсан ариун цэврийн байгууламжид хамрагдаагүй өрхийн тоогоороо СХД нь бусад дүүргүүдээс хамгийн өндөр байгаа буюу нийт өрхийн 76.9% нь уламжлалт нүхэн жорлонтой байна. Айл өрхүүд намагтай газар болон үерийн эрсдэлтэй гуу жалганд амьдрах явдал их байна. Үргэлжлэн орсон борооны улмаас үерийн далан, гуу жалга сэтрэх, ус ундардаг намагтай газруудад иргэд усанд автах эрсдэлтэй нөхцөлийг үүсгэж байна.

СХД-ийн нийт хүн ам 2018 оны эцсийн байдлаар 321.2 мянга байгаагийн 38.4% нь эдийн засгийн идэвхтэй хүн ам, 33.6% нь эдийн засгийн идэвхгүй хүн ам байна. Хөдөлмөр эрхлэлтийн түвшин 2018 онд 48,1% байгаа нь Улаанбаатар хотын дундаж түвшнээс харьцангуй доогуур бөгөөд уг үзүүлэлтэд сүүлийн 7 жилийн хугацаанд огцом өөрчлөлт гараагүй байна. Ажилгүйдлийн түвшин 2018 оны байдлаар 9.9 хувь байгаа нь ажилгүйдлийн түвшин өндөртэй 3 дахь дүүрэг болж байна. СХД-т шилжилт хөдөлгөөн их, түр оршин суугч, хөдөө орон нутгийн хаягтай иргэд олон байгаа нь ажилгүйдлийн тоог нэмэгдүүлж байна. ХХҮХ-т ажлын байрын захиалга ирдэг боловч ажил хайгч иргэдийн ур чадвар, мэргэжлийн дадлага, туршлага нь захиалгад тохирдоггүй, иргэд тогтвортой ажиллах хүсэлгүй, ажлын байрны нөхцөл, цалин хөлсийг голдог, ажлын ачаалал даах чадваргүй, бэлэн халамж авах илүү сонирхолтой байдаг байна.

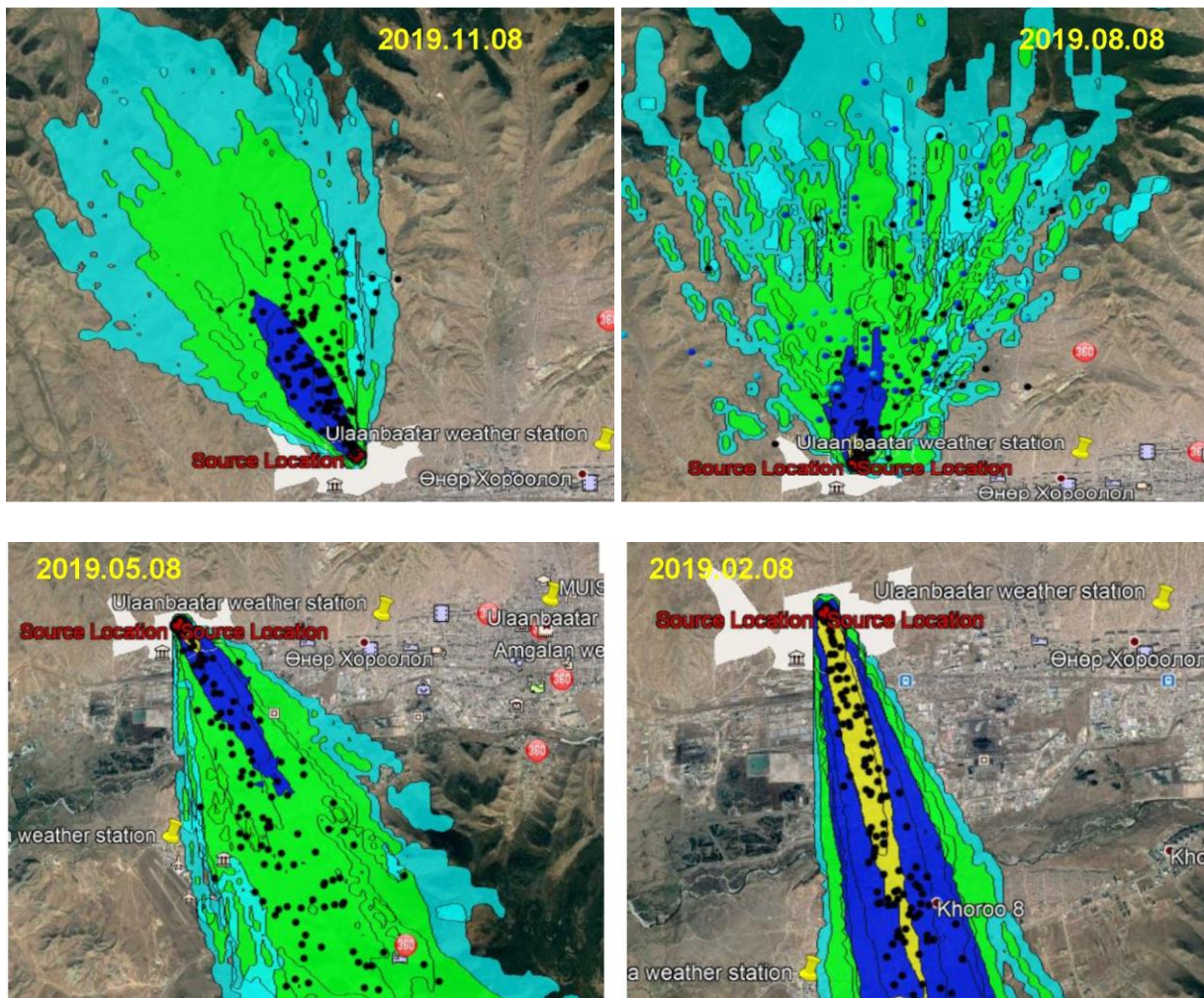
СХД-ийн аж үйлдвэрийн салбарын бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл болон борлуулалтын гол өсөлтийг хүнсний салбарын өсөлт хангаж байна. 2018 онд өмнөх оныхоос үйлдвэрлэлийн хэмжээ 57%-р, борлуулалтын хэмжээ 40%-р өссөн үзүүлэлттэй байна. Дүүргийн хүнсний бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлд сүү, сүүн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл, мах, загас, жимс ногоо, өөх тос боловсруулалт, үр тарианы гурил, малын тэжээлийн үйлдвэрлэл голлох байр суурийг эзэлж байна. Тус дүүргийн нутаг дэвсгэр дээр үйл ажиллагаа явуулдаг өндөр болон дундаж орлоготой аж ахуйн нэгжүүд дүүргийн төсөвт орлого бүрдүүлдэггүй. СХД нь төсвийн татаас авдаг цөөхөн дүүргийн нэг учраас санхүүгийн хязгаарлагдмал нөөцийн хүрээнд үйл ажиллагаа явуулж байна.

Дүүргийн төсвийн орлого 2018 онд 21.6 тэрбум төгрөг болсны 61.4 хувийг татварын орлогоор бүрдүүлсэн бол, төсвийн зарлага 16.2 тэрбум төгрөг болсны 22.6 хувийг цалин, урамшуулал, нэмэгдэлд зарцуулсан. СХД нь нийслэлээс татаас авдаг учир дүүргийн урсгал зардлыг хамгийн бага хэмжээгээр хянаж, төсөвлөдөг, зөвхөн дүүргийн ОНХС-д шилжүүлгээр 1.7 тэрбум төгрөгийн хөрөнгө 2019 онд орж ирсэн. Энэ хөрөнгийг хороо бүрд хуваарилахад нэг хороонд 40 орчим сая төгрөг ногдохоор байгаа нь дорвитой бүтээн байгуулалт хийх боломж олгохгүй байна.

3. ТӨСЛИЙН БОЛЗОШГҮЙ БОЛОН ГОЛ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛӨЛ

3.1. УУР АМЬСГАЛД ҮЗҮҮЛЖ БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛӨЛ, ХАМРАХ ХҮРЭЭ

Толгойт дэд төв төслийн үйл ажиллагаанаас цаг уур, уур амьсгалд үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөллүүдийг тодорхойллоо. Зураг 27-д агаар мандлын төлөв байдлаас хамаараад төслийн талбайгаас зонхилох болон уул хөндийн салхины дагуу аливаа бохирдуулагчдын тархаж болох тохиолдлыг харуулаа.

Зураг 27. Төслийн талбайгаас гарсан агаарын массын тархалт (HYSPLIT загвар)

Зураг 27-с үзвэл цаг агаарын тухайн үеийн байдлаас хамаарч төслөөс үүсэх аливаа хорт утаа, тоос тоосонцор, гал түймрийн элемент бүхий эгэл хэсгүүдийн урсгал аль ч зүг рүү тархах боломжтой нь харагдаж байна. Иймд үйл ажиллагаандаа тогтмол хяналт тавьж ажиллах шаардлагатай.

Хүснэгт 12. Уур амьсгалд үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ

№	Болзошгүй нөлөөлөл	Төслөөс үзүүлэх нөлөөлөл		Нөлөөлөлд өртөх байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсэг
		Бүтээн байгуулалтын үе шат	Бүтээн байгуулалтын дараах үе шат	
А. Бүс нутгийн хэмжээнд				
1	Тоосжилт	Ухагдсан газар болон овоолго шорооноос томоохон газар нутгийг хамарсан агаарын массын алсын зөөгдлөөр тоосжилт шилжих	Бүтээн байгуулалтын дараах үе шатанд сөрөг нөлөөлөл бага	Хөрсөн бүрхэвч

Б. Улаанбаатар хотын хэмжээнд				
2	Агаарын бохирдол	Дэд бүтцийн бүтээн байгуулалтын үйл ажиллагаатай холбоотойгоор хөрсний тоосжилт болон хорт хийнүүд тухайн үеийн агаар мандлын тогтворшлоос хамаараад Улаанбаатар хотын аль ч хэсэг рүү зөөгдөн очиж агаарын бохирдлын хэмжээнд нөлөөлнө.	Гэр хорооллын айлын яндангийн тоо буурсан, эвдэрсэн газрын талбай бага байх тул нөлөөлөл бага байна	Агаар орчин
3	Температур, салхины горимыг өөрчлөх	Төслөөс үүсэх аливаа дулаан шингээх гадаргуугийн талбай болон агаарыг бохирдуулагч хий, тоосонцрууд нь агаарын дулааны болон салхины горимд нөлөөлж уур амьсгалын дундаж үзүүлэлтийн горимд нөлөөлнө	Төслийн дараах үе шатанд үүсэн өндөр барилга байгууламж нь салхи температурын горимд нөлөөлж хотын дулааны арлын эрчимжлийг нэмэгдүүлнэ.	Агаар орчин
В. Дүүрэг, хорооны хүрээнд				
4	Агаарын бохирдол	Дэд бүтцийн бүтээн байгуулалтын үйл ажиллагаатай холбоотойгоор хөрсний тоосжилт болон хорт хийнүүд төслийн талбайн салхин доор байрлалтай газрууд руу шилжиж бохирдлыг ихэсгэнэ	Гэр хорооллын айлын яндангийн тоо буурсан, эвдэрсэн газрын талбай бага байх тул нөлөөлөл бага байна	Агаар орчин
5	Үерийн эрсдэл	Гэр хорооллын дундах жалга, сайр, уулын энгэр газруудаас үер буух эрсдэлтэй. Төслийн үед ухсан газар үерийн эрсдэлийг улам бүр эрчимжүүлж үерийн урсцын адгаар байрлалтай газруудад сөрөг нөлөөлөл үзүүлнэ.	Үерийн далан, шуудуу байгуулснаар төслийн дараах үе шатанд нөлөөлөл буурна.	Хөрсөн бүрхэвч
Г.Төслийн талбайн хүрээнд				
6	Үерийн эрсдэл	Гэр хорооллын дундах жалга, сайр, уулын энгэр газруудаас үер буух эрсдэлтэй. Төслийн талбай уулын энгэр өндөрлөг, налуу ихтэй газраар байрласан тул төслийн үед ухсан газар үерийн эрсдэлийг улам бүр эрчимжүүлж үерийн урсцын дагуу байрлалтай бол төслийн бүтээн байгуулалт эвдрэх, сүйдэх эрсдэл байна.	Үерийн далан, шуудуу байгуулснаар төслийн дараах үе шатанд нөлөөлөл буурна.	Хөрсөн бүрхэвч

3.2. Цэвдэгт үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөлөл, хамрах хүрээ

Нөлөөллийн хамрах хүрээг бүс нутаг, хот, дүүрэг, төслийн талбай гэсэн үндсэн 4 түвшинд тодорхойлдог. Энэхүү төсөл нь бүс нутгийн хэмжээнд бараг нөлөө үзүүлэхгүй учир тус тайланд нөлөөллийн хамрах хүрээг хот, дүүрэг, хороо, төслийн талбайн хэмжээнд гэсэн 3 түвшинд тодорхойлсон болно.

Хүснэгт 13. Цэвдэгт үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ

№	Болзошгүй нөлөөлөл	Төслөөс үзүүлэх нөлөөлөл		Нөлөөлөлд өртөх байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсэг
		Бүтээн байгуулалтын үе шат	Бүтээн байгуулалтын үе шат дараах үе шат	
А. Улаанбаатар хотын хэмжээнд				
1	Цэвдэг алдрах	Төслийн хүрээнд хийгдэх ажлууд нь (авто зам, барилга байгууламж, шугам, суваг) нь	Бүтээн байгуулалтын дараах үе шатанд айл өрхүүд ихээр төвлөрч хэт их нягтшил үүсгэснээр	Тухайн бүс нутгийн хөрсний чийг,

		цэвдэг оршин тогтноход сөрөг нөлөөтэй.	цэвдэг алдрах хүчин зүйл болно.	дулааны горим өөрчлөгдөх.
Б. Дүүрэг, хорооны хүрээнд				
2	Цэвдэг алдрах	Төслийн хүрээнд хийгдэх ажлууд нь (авто зам, барилга байгууламж, шугам, суваг) нь цэвдэг оршин тогтноход сөрөг нөлөөтэй.	Бүтээн байгуулалтын дараах үе шатанд айл өрхүүд ихээр төвлөрч хэт их нягтшил үүсгэснээр цэвдэг алдрах хүчин зүйл болно.	Тухайн бүс нутгийн хөрсний чийг, дулааны горим өөрчлөгдөх.
3	Хөрсний ус газрын гадаргад ил гарах	Газрын гадаргад байшин барилгын суурь ухах үед болон газрын гадаргад янз бүрийн зүйлс суулгах үед хөрсөнд агуулагдаж буй ус газрын гадаргад ил гарах / суваг г.м/	Өвлийн улиралд хөрс хөлдөхөд хөрсний ус шахагдан байшин барилгын суурь хэсэг болон доод хэсгээр нэвчин улмаар тухайн орчиндоо халиа үүсгэх	Тухайн бүс нутгийн хөрс, ургамал, хөрсний чийгийн горим алдагдах.
В. Төслийн талбайн хүрээнд				
4	Хөрсний ус газрын гадаргад ил гарах	Газрын гадаргад байшин барилгын суурь ухах үед болон газрын гадаргад янз бүрийн зүйлс суулгах үед хөрсөнд агуулагдаж буй ус газрын гадаргад ил гарах /ёонкс, суваг г.м/	Өвлийн улиралд хөрс хөлдөхөд хөрсний ус шахагдан байшин барилгын суурь хэсэг болон доод хэсгээр нэвчин улмаар тухайн орчиндоо халиа үүсгэх	Тухайн бүс нутгийн хөрс, ургамал, хөрсний чийгийн горим алдагдах
5	Цэвдэг алдрах	Төслийн хүрээнд хийгдэх ажлууд нь (авто зам, барилга байгууламж, шугам, суваг) нь цэвдэг оршин тогтноход сөрөг нөлөөтэй.	Бүтээн байгуулалтын дараах үе шатанд айл өрхүүд ихээр төвлөрч хэт их нягтшил үүсгэснээр цэвдэг алдрах хүчин зүйл болно.	Тухайн бүс нутгийн хөрсний чийг, дулааны горим өөрчлөгдөх

3.3. АГААРЫН ЧАНАРТ ҮЗҮҮЛЖ БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛӨЛ, ХАМРАХ ХҮРЭЭ

Толгойт дэд төв төслийн үйл ажиллагаанаас агаар орчинд үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөллүүдийг тодорхойллоо.

Хүснэгт 14. Агаарын чанарт үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ

№	Болзошгүй нөлөөлөл	Төслөөс үзүүлэх нөлөөлөл		Нөлөөлөлд өртөх байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсэг
		Бүтээн байгуулалтын үе шат	Бүтээн байгуулалтын дараах үе шат	
А. Бүс нутгийн хэмжээнд				
1	Тоосжилт	Ухагдсан газар болон овоолго шорооноос томоохон газар нутгийг хамарсан агаарын массын алсын зөөгдлөөр тоосжилт шилжих	Бүтээн байгуулалтын дараах үе шатанд сөрөг нөлөөлөл бага	Хөрсөн бүрхэвч Агаар орчин
2	Агаарын бохирдол	Барилга байгууламжийн хүрээн үүссэн тоос тоосонцор салхиар зөөгдөн агаар орчныг бохирдуулах	Бүтээн байгуулалтын дараах үе шатанд сөрөг нөлөөлөл бага	Агаар орчин
Б. Улаанбаатар хотын хэмжээнд				
3	Температур, салхины горимыг өөрчлөх	Төслөөс үүсэх аливаа дулаан шингээх гадаргуугийн талбай болон агаарыг бохирдуулагч хий, тоосонцрууд нь агаарын дулааны болон салхины горимд нөлөөлж уур амьсгалын дундаж үзүүлэлтийн горимд нөлөөлнө.	Төслийн дараах үе шатанд үүссэн өндөр барилга байгууламж нь салхи температурын горимд нөлөөлж хотын дулааны арлын	Агаар орчин

			эрчимжлийг нэмэгдүүлнэ.	
4	Агаарын бохирдол	Дэд бүтцийн бүтээн байгуулалтын үйл ажиллагаатай холбоотойгоор хөрсний тоосжилт болон хорт хийнүүд тухайн үеийн агаар мандлын тогтворшлоос хамаараад Улаанбаатар хотын аль ч хэсэг рүү зөөгдөн очиж агаарын бохирдлын хэмжээнд нөлөөлнө.	Гэр хорооллын айлын яндангийн тоо буурсан, эвдэрсэн газрын талбай бага байх тул нөлөөлөл бага байна.	Тухайн бүс нутгийн агаарын чанар өөрчлөгдөнө.
В. Дүүрэг, хорооны хүрээнд				
5	Агаарын бохирдол	Дэд бүтцийн бүтээн байгуулалтын үйл ажиллагаатай холбоотойгоор хөрсний тоосжилт болон хорт хийнүүд төслийн талбайн салхин доор байрлалтай газрууд руу шилжиж бохирдлыг ихэсгэнэ.	Гэр хорооллын айлын яндангийн тоо буурсан, эвдэрсэн газрын талбай бага байх тул нөлөөлөл бага байна.	Агаар орчин
Г. Төслийн талбайн хүрээнд				
6	Тоосжилт, агаарын бохирдол	Ухагдсан газар болон овоолго шорооноос гадна төслийн үйл ажиллагаанд ашиглаж буй техник хэрэгслийн хатуу, шингэн түлшний хорт хий, хүлэмжийн хийн эх үүсвэр ихэсдэгийн улмаас байгалийн болон техноген нөлөөллөөр агаарын бохирдол ихсэх магадлал маш өндөр юм	Ногоон байгууламжийн талбайг нэмэгдүүлэх, усалгаа арчилгаа сайжрах тохиолдолд нөлөөлөл багасна	Хөрсөн бүрхэвч, Агаар орчин

3.4. Усан орчинд үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөлөл, хамрах хүрээ

Толгойт дэд төв төслийн үйл ажиллагаанаас гадаргын болон газрын доорх усанд үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөллүүдийг тодорхойллоо.

Хүснэгт 15. Усан орчинд үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ

№	Болзошгүй нөлөөлөл	Төслөөс үзүүлэх нөлөөлөл		Нөлөөлөлд өртөх байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсэг
		Бүтээн байгуулалтын үе шат	Бүтээн байгуулалтын дараах үе шат	
А. Бүс нутгийн хэмжээнд				
1	Усны нөөц багасах	Төслийн үйл ажиллагааны явцад газрын доорх усны хэрэглээнээс улбаалан усны нөөц багасах	Бүтээн байгуулалтын дараах үе шатанд сөрөг нөлөөлөл бага	Усан орчин
Б. Улаанбаатар хотын хэмжээнд				
2	Усны бохирдол	Төслийн бүтээн байгуулалтын үе шатанд газрын доорх ус алдагдах, шатах тослох материал алдагдсанаар гүний ус бохирдох сөрөг нөлөөтэй.	Бүтээн байгуулалтын дараах үе шатанд сөрөг нөлөө бага	Усан орчин
В. Дүүрэг, хорооны хүрээнд				
3	Усны бохирдол	Төслийн бүтээн байгуулалтын үе шатанд газрын доорх ус алдагдах, шатах тослох материал алдагдсанаар гүний ус бохирдох сөрөг нөлөөтэй	Бүтээн байгуулалтын дараах үе шатанд сөрөг нөлөө бага	Усан орчин
Г. Төслийн талбайн хүрээнд				
4	Усан нөөц багасах, бохирдох	Төслийн бүтээн байгуулалтын үе шатанд газрын доорх ус алдагдах, бохирдох сөрөг нөлөөтэй.	Бүтээн байгуулалтын дараах үе шатанд үзүүлэх нөлөөлөл бага	Усан орчин

3.5. Хөрсөн бүрхэвчид үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөлөл, хамрах хүрээ

Толгойт дэд төв төслийн үйл ажиллагаанаас хөрсөн бүрхэвчид үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөллүүдийг тодорхойллоо.

Хүснэгт 16. Хөрсөн бүрхэвчид үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ

№	Болзошгүй нөлөөлөл	Төслөөс үзүүлэх нөлөөлөл		Нөлөөлөлд өртөх байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсэг
		Бүтээн байгуулалтын үе шат	Бүтээн байгуулалтын дараах үе шат	
А. Бүс нутгийн хэмжээнд				
1	Хөрсний бохирдол	Толгойт орчмын бүсийн шатах, тослох материалаар бохирдсон хөрсийг бүтээн байгуулалтын явцад хуулж, цэвэршүүлэх, солих тул бохирдол буурна	Төслийн үйл ажиллагааны явцад хөрсний бохирдол үүсэх эрсдэлтэй	Хөрсөн бүрхэвч
2	Хөрсний эвдрэл	Барилга, зам, бохирын шугам, өндөр хүчдэл зэргийн байгуулалтын явцад хөрсөн бүрхэвч бүхэлдээ эвдрэлд өртөнө	Төслийн үйл ажиллагааны явцад хөрсөнд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл сул байна	Хөрсөн бүрхэвч
3	Тоосжилт	Ухагдсан газар болон овоолго шорооноос салхи болон техноген нөлөөллөөр тоосжилт дэгдэх	Ногоон байгууламж болон замын төлөвлөлттэй холбоотой тоосжилт үүсэх	Хөрсөн бүрхэвч Агаар орчин
Б. Улаанбаатар хотын хэмжээнд				
4	Хөрсний эвдрэл	Барилга барих болон зам, шугам сүлжээ байгуулах явцад хөрсний эвдрэл эрчимжинэ	Толгойт орчмын Гэр хорооллын бүс дэх эвдрэлд өртсөн газар, шороон замын талбай буурна	Хөрсөн бүрхэвч
5	Агаарын бохирдол	Барилгын ажилтай холбоотойгоор өрсний тоосжилт болон агаарын бохирдол буурна	Гэр хорооллын айл-яндангийн тоо буурна, эвдрэл бүхий талбай багасна	Агаар орчин
В. Дүүрэг, хорооны хүрээнд				
6	Хөрсний эвдрэл	Шороон зам, гэр хорооллын эвдэрсэн хөрс бүхий талбайг дахин төлөвлөнө	Хөрсний эвдрэл бүхий талбайг нөхөн сэргээж сайжруулах, ногоон байгууламж төлөвлөх	Хөрсөн бүрхэвч
7	Хөрсний бохирдол	Барилгын материалын хадгалалт, тээвэрлэлт, газар шорооны ажлын үед хөрсөнд шатах тослох материал, химийн бодис асгарах	Бохирдсон хөрс бүхий талбайг хуулж цэвэрлэх	Хөрсөн бүрхэвч
8	Үерийн эрсдэл	Гэр хорооллын дундах жалга, сайр, уулын энгэр газруудаас үер буух эрсдэлтэй. Ухсан газар үерийн эрсдэлийг улам бүр эрчимжүүлнэ.	Үерийн далан, шуудуу байгуулж, эрсдэлийг бууруулах	Хөрсөн бүрхэвч
Г.Төслийн талбайн хүрээнд				
9	Хөрсний эвдрэл	Шороон зам, гэр хорооллын эвдэрсэн хөрс бүхий талбайг дахин төлөвлөнө	Хөрсний эвдрэл бүхий талбайг нөхөн сэргээж сайжруулах, ногоон байгууламж төлөвлөх	Хөрсөн бүрхэвч
10	Хөрсний бохирдол	Барилгын материалын хадгалалт, тээвэрлэлт, газар шорооны ажлын үед хөрсөнд шатах тослох материал, химийн бодис асгарах	Бохирдсон хөрс бүхий талбайг хуулж цэвэрлэх	Хөрсөн бүрхэвч

11	Үерийн эрсдэл	Гэр хорооллын дундах жалга, сайр, уулын энгэр газруудаас үер буух эрсдэлтэй. Ухсан газар үерийн эрсдэлийг улам бүр эрчимжүүлнэ.	Үерийн далан, шуудуу байгуулж, эрсдэлийг бууруулах	Хөрсөн бүрхэвч
12	Хөрсний элэгдэл эвдрэл	Барилга байгууламжийн үе шатанд хөрсөн бүрхэвч дарагдах, талхидалд өртөх, эвдрэх сөрөг нөлөөтэй.	Бүтээн байгуулалтын дараах үе шатанд хөрсөн бүрхэвчид үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл багасна	Хөрсөн бүрхэвч

3.6. УРГАМЛЫН НӨМРӨГТ ҮЗҮҮЛЖ БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛӨЛ, ХАМРАХ ХҮРЭЭ

“Толгойт дэд төв” төслийн талбайн ургамлын нөмрөг хүчтэй нөлөөлөлд өртсөн байна. Төслийн үйл ажиллагаанаас ургамлын нөмрөгт үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөллүүдийг тодорхойллоо.

Хүснэгт 17. Ургамлын нөмрөгт үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ

№	Болзошгүй нөлөөлөл	Төслөөс үзүүлэх нөлөөлөл		Нөлөөлөлд өртөх байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсэг
		Бүтээн байгуулалтын үе шат	Бүтээн байгуулалтын дараах үе шат	
А. Бүс нутгийн хэмжээнд				
1	Ургамлын нөмрөг устах	Барилга байгууламж бүтээн байгуулалтын явцад ургамлын нөмрөг устах, төрөл зүйл багасах сөрөг нөлөөтэй	Бүтээн байгуулалтын дараах үе шатанд ургамлын нөмрөгт үзүүлэх нөлөө бага	Ургамлын нөмрөг
Б. Улаанбаатар хотын хэмжээнд				
2	Ургамлын нөмрөг устах	Төслийн талбайн ургамлын нөмрөг устаж үгүй болох, талхагдалд орох, зүйлийн тоо буурах сөрөг нөлөөтэй.	Бүтээн байгуулалтын дараах үед ургамлын нөмрөгт үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл бага	Ургамлын нөмрөг
В. Дүүрэг, хорооны хүрээнд				
3	Ургамлын нөмрөг	Төслийн талбайн ургамлын нөмрөг устаж үгүй болох, талхагдалд орох, зүйлийн тоо буурах сөрөг нөлөөтэй.	Барилга байгууламж барих тээвэрлэх үе дууссаны дараа ургамлын нөмрөгт үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл багасна	Ургамлын нөмрөг
Г. Төслийн талбайн хүрээнд				
4	Ургамлын нөмрөг устах	Төслийн талбайн ургамлын нөмрөг устаж үгүй болох, талхагдалд орох, зүйлийн тоо буурах сөрөг нөлөөтэй.	Бүтээн байгуулалтын дараа үе шатанд ургамлын нөмрөгт үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл багасна	Ургамлын нөмрөг

3.7. НИЙГЭМ, ЭДИЙН ЗАСАГТ ҮЗҮҮЛЖ БОЛЗОШГҮЙ НӨЛӨӨЛӨЛ, ХАМРАХ ХҮРЭЭ

“Толгойт дэд төв” төслийн үйл ажиллагаанаас нийгэм, эдийн засагт үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөллүүдийг тодорхойллоо.

Хүснэгт 18. Нийгэм, эдийн засагт үзүүлж болзошгүй нөлөөллийн хамрах хүрээ

№	Болзошгүй нөлөөлөл	Төслөөс үзүүлэх нөлөөлөл		Нөлөөлөлд өртөх байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсэг
		Бүтээн байгуулалтын үе шат	Бүтээн байгуулалтын дараах үе шат	
А. Бүс нутгийн хэмжээнд				
1	Хүн амын өсөлт	Барилга байгууламжийн бүтээн байгуулалтын явцад ажлын байр нэмэгдэх эерэг нөлөөтэй	Бүтээн байгуулалтын дараах үед барилга байгууламжийн ажлын байр нэмэгдэх эерэг нөлөөтэй	Хүн ам
Б. Улаанбаатар хотын хэмжээнд				

2	Хүн амын өсөлт	Барилга байгууламжийн бүтээн байгуулалтын явцад ажлын байр нэмэгдэх эерэг нөлөөтэй	Бүтээн байгуулалтын дараах үед барилга байгууламжийн ажлын байр нэмэгдэх эерэг нөлөөтэй	Хүн ам
В. Дүүрэг, хорооны хүрээнд				
3	Хүн амын өсөлт	Барилга байгууламжийн бүтээн байгуулалтын явцад ажлын байр нэмэгдэх эерэг нөлөөтэй	Бүтээн байгуулалтын дараах үед барилга байгууламжийн ажлын байр нэмэгдэх эерэг нөлөөтэй	Хүн ам
4	Иргэдийн орлого нэмэгдэх	Барилга байгууламжийн бүтээн байгуулалтын явцад ажлын байр нэмэгдсэнээр амьжиргааны түвшин сайжирна	Бүтээн байгуулалтын дараах үед барилга байгууламжийн ажлын байр нэмэгдэж иргэдийн амьжиргааны түвшин сайжирна	Нийгэм эдийн засаг
Г.Төслийн талбайн хүрээнд				
5	Хүн амын өсөлт	Барилга байгууламжийн бүтээн байгуулалтын явцад ажлын байр нэмэгдэх эерэг нөлөөтэй	Бүтээн байгуулалтын дараах үед барилга байгууламжийн ажлын байр нэмэгдэх эерэг нөлөөтэй	Хүн ам
6	Иргэдийн орлого нэмэгдэх	Барилга байгууламжийн бүтээн байгуулалтын явцад ажлын байр нэмэгдсэнээр амьжиргааны түвшин сайжирна	Бүтээн байгуулалтын дараах үед барилга байгууламжийн ажлын байр нэмэгдэж иргэдийн амьжиргааны түвшин сайжирна	Нийгэм эдийн засаг

3.8. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ БҮРЭЛДЭХҮҮН ХЭСЭГТ ҮЗҮҮЛЖ БОЛЗОШГҮЙ НӨЛӨӨЛӨЛ ТОДОРХОЙЛОХ

Байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсэгт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг тодорхойлохдоо “Толгойт дэд төв”-ийн барилгын явцад болон барилгын дараах гэж ангилан болзошгүй сөрөг нөлөөллийг тодорхойллоо.

Төслийн үйл ажиллагааны явцад байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсэгт үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөллийг бүрэлдэхүүн тус бүрээр тодорхойллоо. Ингэхдээ нөлөөллийн оноот үнэлгээний аргыг ашиглан нөлөөллийн үр дагавар, түүнд өртөх нутаг дэвсгэр болон байгаль орчны чадамжид оноо өгч дүгнэлт гаргав. Шалгуур онооны үзүүлэлтийг дараах байдлаар авч үзэв. Үүнд:

а. Үр дагавар

Байгаль орчны сүйрэл (A1)

Байгалийн нөөц ба хүрээлэн буй орчны чанарт үзүүлэх нөлөө (A2)

Янз бүрийн тохиолдол (A3)

б. Үр нөлөөний хамрах хүрээ

Орон зайгаар (B1)

Үргэлжлэх хугацаагаар (B2)

в. Сөрөг нөлөөллийг даах байгалийн чадавх

Нөхөн сэргээгдэх байдал (C1)

Нөлөөллийг эерэг, сөрөг ба нөлөөлөлгүй гэсэн ангиллаар авч үзнэ. Нөлөөллийн үзүүлэлт ба оноог Хүснэгт 17-д, нөлөөллийн зэргийн шалгуурыг Хүснэгт 18-т тус тус харуулав. Нийлбэр нөлөөллийн зэргийг $H^*(A1+A2+A3+B1+B2+C1)$ томъёогоор илэрхийлэв.

Хүснэгт 19. Нөлөөллийн үзүүлэлт ба оноо

Тэмдэглэгээ	Нөлөөллийг үнэлэх үзүүлэлт	Нөлөөллийг үнэлэх оноо		
		Эерэг (1)	Сөрөг (-1)	Нөлөөгүй (0)
H	Нөлөөлөл	Эерэг (1)	Сөрөг (-1)	Нөлөөгүй (0)
A1	Байгаль орчны сүйрэл	Их (3)	Дунд (2)	Хязгаарлагдмал (1)

A2	Байгалийн нөөц, орчны чанарт учруулах нөлөө	Их (3)	Дунд (2)	Бага (1)
A3	Тохиолдох магадлал	Их	Магадлалтай	Магадлал бага
B1	Нөлөөллийн хамрах хүрээ	Бүсийн	Орон нутгийн	Маш бага талбайд
B2	Үргэлжлэх хугацаа	Урт	Дунд	Богино
C1	Нөхөн сэргээгдэх чадвар	Үл сэргээгдэх	Хэсэгчлэн сэргээгдэх	Бүрэн сэргээгдэх

Хүснэгт 20. Нөлөөллийн зэргийн шалгуур

Сөрөг нөлөөлөл		Эерэг нөлөөлөл	
Их	< -15	Их	+15 <
Дунд	(-15; -9)	Дунд	(+9; +15)
Бага буюу нөлөөгүй -9 <		Бага	< +9

Байгаль орчинд нөлөөлөх нөлөөлөл бүрийн хамрах цар хүрээ болон тохиолдох магадлал хир байгааг өгөгдөл цуглуулах болон өгөгдөлдөө задлан шинжилгээ өгөх замаар шинжилсэн болно. Байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээг байгаль орчны өнөөгийн төлөв байдлын суурь судалгааны үндсэн дээр оноот арга болон үнэлгээний шалгуурын дагуу өгөгдөлд дүн шинжилгээ хийв.

3.9. Болзошгүй сөрөг нөлөөллийн тархалтын түвшнийг тодорхойлох

Төслийн үйл ажиллагаанаас үүдэх нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах ажлыг зохион байгуулахын тулд нөлөөллийн хэмжээг тодорхойлно. Нөлөөллийн хэмжээг тодорхойлох нь тухайн хүний ойлголтоос ихээхэн хамаардаг тул ихэнх тохиолдолд байгаль орчны бүрэлдэхүүн тус бүрээр дараах шаардлагыг мөрдөх шаардлагатай. Нөлөөллийн хэмжээг 3 хүчин зүйлээр тодорхойлно. Нөлөөлөл тус бүрд дээр дурдсан хүчин зүйл бүр 1, 2, 3 гэсэн үнэлгээ өгөх бөгөөд энэ нь тухайн нөлөөллийн хэмжээ, тархалт, давтамжийг харуулна. Үүнд: Нөлөөллийн хэмжээ, хугацаа, нөлөөлөлд өртөх газар нутаг, нөлөөлөл тохиолдох, давтагдах магадлал.

Хэмжээ тархалт (M)	Нөлөөллийн хэмжээг тодорхойлно. (бага, дунд, их) Байгаль орчинд үзүүлэх нөлөөллийн хугацааг тодорхойлно. (богино, дунд, урт хугацаа)
Хамрах хүрээ (S)	Төслийн үйл ажиллагаанаас нөлөөлөлд өртөх газар зүйн байрлал, талбай (тухайн талбай орчимд, арай өргөвтөр талбайд, нэлээд өргөн газар нутгийг хамарсан)
Давтамж/магадлал (F)	Дахин давтагдах магадлал ба дахин давтагдах тоо (бага магадлалтай, өндөр магадлалтай, тохиолдол нь тодорхой)

Болзошгүй нөлөөллийг хэмжээ, хамрах хүрээ, давтамж гурвын үржвэрээр тооцно.

$$M \times S \times F = \text{Болзошгүй нөлөөллийн хэмжээ}$$

Нөлөөллийн хамгийн бага хэмжээ 1 (1x1x1), хамгийн их хэмжээ нь 27 (3x3x3) байна. Нөлөөллийн хэмжээ 6-аас доош байгаа тохиолдолд үл мэдэгдэх нөлөөлөл гэж үзнэ. Дараах хүснэгтэд хэмжээ, хамрах хүрээ, давтамж гуравт үнэлгээг харгалзуулах журам, нэгдсэн үнэлгээг тооцоолох тухай журмыг харуулсан болно. Хэрвээ тухайн нөлөөлөл хуулийн зохицуулалт хийх шаардлагатай болохоор бол мэдэгдэхүйц нөлөөлөлд тооцогдоно.

Хүснэгт 21. Нөлөөллийг үнэлэх шалгуур

Төрөл/Үнэлгээ	Шалгуур
M: Хэмжээ, тархалт	
Түвшин - 1	Бага болон богино хугацааны нөлөөлөл - энэ хоёр нөхцөлийг зэрэг хангасан тохиолдолд
Түвшин - 2	Дунд зэрэг, эсвэл дунд хугацааны нөлөөлөл - Энэ 2 нөхцөлийн аль нэгийг хангасан тохиолдолд
Түвшин - 3	Томоохон, эсвэл урт хугацааны нөлөөлөл - Энэ хоёр нөхцөлийн аль нэгийг хангасан тохиолдолд
Нөлөөллийн түвшин	

Бага зэргийн нөлөөлөл	Хэмжээ, тархалтын хувьд бага	Богино хугацааны	Төсөл дууссанаас хойш 6 сарын хугацаанд нөхөн сэргээгдэх боломжтой.
Дунд зэргийн нөлөөлөл	Хэмжээ, тархалтын хувьд дунд зэрэг	Дунд хугацааны	Төсөл дууссанаас хойш 6 сараас 2 жилийн хугацаанд нөхөн сэргээгдэх боломжтой.
Томоохон нөлөөлөл	Хэмжээ, тархалтын хувьд их	Урт хугацааны	Төсөл дууссанаас хойш 2 ба түүнээс дээш жилийн хугацааны дараа нөхөн сэргээгдэх боломжтой.
S: Хамрах хүрээ буюу газар зүйн тархалт			
Үнэлгээ - 1	Нөлөөлөх талбай: Зөвхөн үйлдвэржилтийн талбайн хүрээнд		
Үнэлгээ - 2	Нөлөөлөх талбай: Үйлдвэржилтийн талбайгаас гадагш 500 метрийн радиуст		
Үнэлгээ - 3	Нөлөөлөх талбай: 500 метрийн радиусаас цааш талбайг хамарсан		
F: Давтамж буюу магадлал			
Үнэлгээ - 1	Бага магадлалтай - Санал болгож буй төсөлтэй ижил төслүүдийн хувьд үүсэж байсан, энэ төслийн хувьд бараг тохиолдох боломжгүй		
Үнэлгээ - 2	Дунд зэргийн магадлалтай - Энэ төслийн хувьд тохиолдох боломжтой		
Үнэлгээ - 3	Өндөр магадлалтай - Энэ төслийн хувьд бараг л тохиолдоно		

Хүснэгт 22. Төслийн байгаль орчныг хянах хүснэгт

Нийт түвшин	Үнэлгээ	Байгаль орчинд үзүүлэх нөлөөллийн хэмжээ
Нөлөөллийн түвшин бага	< 6	Бага - Тийм ч анхаарал татахуйц биш
Нөлөөллийн түвшин дунд	18-Jun	Дунд - урьдчилан сэргийлж, нөлөөллийг бууруулж зохицуулах боломжтой.
Нөлөөллийн түвшин өндөр	> 18	Их буюу өндөр - урьдчилан сэргийлж, нөлөөллийг бууруулж зохицуулах боломжтой
Бууруулж болохуйц нөлөөлөл: Нөлөөлөл нь их боловч тодорхой аргыг хэрэглэснээр нөлөөллийн түвшнийг бууруулах боломжтой.		
Үр дүнтэй (эерэг нөлөөлөл): Нөлөөлөл нь их боловч байгаль орчин, хүний хэрэглээ, хүний үнэ цэнийг сайжруулж чадна.		

Төслийн байгаль орчны асуудлуудыг Хүснэгт 22-д жагсаан харуулаад, дараа нь тэдгээрийн нөлөөллийн хэмжээ, тархалтыг асуудал тус бүрээр нь тооцоолох бөгөөд үүнийг байгаль орчныг хянах эцсийн хүснэгтэд оруулна. Төслийн үйл ажиллагаа, байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсгүүдийн үнэлгээ 6 ба түүнээс дээш байх тохиолдолд бүрэн хэмжээнд судална. Харин үнэлгээ 6 ба түүнээс доош байх тохиолдолд судлах шаардлагагүй бөгөөд зөвхөн эрсдэлтэй гэж үзсэн тохиолдолд дараагийн үе шатанд судалж болно. Учир нь, олон жижиг нөлөөлөл нийлээд нэг том нөлөөллийг үүсгэн төслийн ерөнхий эрсдэлд нөлөөлж болно

4. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТ

Энэхүү төлөвлөгөөний зорилго нь төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэрийн байгаль орчныг хамгаалах, зүй зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх, ерөнхий үнэлгээний зөвлөмжийн хэрэгжилтийг хангах, төсөл хэрэгжих орчинд бий болж болзошгүй сөрөг нөлөөллийг хянах, илрүүлэх, бууруулах, байгаль орчныг хамгаалах талаар авч хэрэгжүүлж байгаа арга хэмжээнүүд үр дүнтэй байгаа эсэхийг тогтооход оршино.

Энэхүү байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг БОАЖЯ-ны Сайдын 2019 оны 10-р сарын 29-ний өдрийн А/618 тоот тушаалаар батлагдсан “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам”-д заагдсан бүтэц, агуулга, аргачлалын дагуу боловсруулав. БОМТ нь Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө, Орчны тохижилт нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө, Түүх, соёлын өвийг хамгаалах төлөвлөгөө, Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө, Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө, Орчны хяналт, шинжилгээний хөтөлбөр, БОМТ, түүний хэрэгжилтийг оролцогч, сонирхогч талуудад тайлагнах, хэлэлцүүлэх хуваарь зэргээс бүрдэнэ.

Энэхүү байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтэд хяналт тавих, тайлагнах эрх үүргийг төсөл хэрэгжүүлэгч байгууллага болон Улаанбаатар хотын захиргаа, түүнийг төлөөлөн төслийг өдөр тутмын удирдлагаар ханган ажиллаж буй ТХН хүлээх бол БОМТ-д заагдсан арга хэмжээнүүдийг хэрэгжүүлж ажиллах үүргийг барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгч байгууллагууд хүлээнэ. БОМТ-г хэрэгжүүлэх төсөв зардлыг барилгын ажлын гэрээнд тусган оруулж өгөх бөгөөд гэрээт гүйцэтгэгч байгууллагууд нь барилгын ажлын явцад талбайн байгаль орчны ажилтан авч ажиллуулах үүргийг хүлээнэ.

БОМТ үндсэн зорилгоо хангахын тулд төсөл хэрэгжүүлэгчийн санхүүгийн чадавхын хүрээнд нийгмийн хариуцлагыг өндөржүүлэхэд чиглэсэн дараах бодлогыг баримтална. Үүнд:

1. БОМТ-нд тусгасан ажлын дараалал, түүнийг хийж гүйцэтгэснээр хүрэх үр дүнг төсөл хэрэгжүүлэгчийн үйл ажиллагаа, санхүүгийн боломж нөөцтэй уялдуулах;
2. БОМТ-ний хэрэгжилтийг компанийн удирдлага өөрөө болон орон нутгийн оршин суугчдын зүгээс хэрхэн хянаж, харилцан хамаарал бүхий бодит үр дүнд хүрэх;
3. БОМТ-г зохих ёсоор хэрэгжүүлснээр лабораторийг хөндлөнгийн хяналт, шалгалтад бэлэн байлгах зэрэг нөхцөлүүдийг тодорхойлно.
4. БОМТ-д тусгагдсан арга хэмжээг хэрэгжүүлэхтэй холбогдуулан ажилчдын үүрэг хариуцлагын тогтоосон удирдлагын шатлал дараалал бий болно.
5. Ажилчид бүр байгаль орчныг хамгаалах асуудалтай холбоотой үүрэг хариуцлагаа бүрэн ойлгосон байхын зэрэгцээ тэдэнд биелүүлэхэд нь туслах бэлтгэл сургалт, ур чадвартай мэргэжилтэнтэй болсон байна.
6. Байгаль орчинд үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөлөл, эрсдэлийг урьдчилан тооцож, байгаль орчинд шууд болон шууд бус хэлбэрээр үзүүлэх нөлөөллийг бууруулах, орчны чанарыг сайжруулах, хэвийн нөхцөлийг хадгалж, хамгаална.
7. Орон нутгийн удирдлага, хяналтын байгууллага, иргэдтэй байгаль орчныг хамгаалах асуудлаар зөвлөлдөж, тэдний санал, хүсэлтийг хүлээн авч, хамтран ажиллана.
8. Байгаль орчны асуудлаарх төрийн захиргаанаас өгсөн санал зөвлөмжийг хэрэгжүүлж ажиллана.

Энэхүү төлөвлөгөөний зорилго нь төсөл хэрэгжих Толгойт дэд төвийн байгаль орчныг хамгаалах, зүй зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх, ерөнхий үнэлгээний зөвлөмжийн

хэрэгжилтийг хангах, нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээгээр тогтоосон сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах, урьдчилан сэргийлэх, төсөл хэрэгжих орчинд бий болж болзошгүй сөрөг үр дагаврыг хянах, илрүүлэх, байгаль орчныг хамгаалах талаар авч хэрэгжүүлж байгаа арга хэмжээнүүд үр дүнтэй байгаа эсэхийг тогтооход оршино. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө нь Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө, Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө, Биологийн олон янз байдлын дүйцүүлэн хамгаалах төлөвлөгөө, Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох төлөвлөгөө, Түүх, соёлын өвийг хамгаалах төлөвлөгөө, Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө, Орчны хяналт, шинжилгээний хөтөлбөр, БОМТ, түүний хэрэгжилтийг оролцогч, сонирхогч талуудад тайлагнах, хэлэлцүүлэх хуваарь зэргээс бүрдэнэ.

Энэхүү байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг Байгаль Орчин Аялал Жуулчлалын Сайдын 2019 оны 10-р сарын 29-ний өдрийн А/618 тоот тушаалаар батлагдсан “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам”-д заагдсан бүтэц, агуулга, аргачлалын дагуу боловсруулав. Толгойт дэд төв нь нийт 554.4 га талбайг хамрах ба засаг захиргааны хил хязгаарын хувьд Сонгинохайрхан дүүргийн 1,2,3,20,34,35 дугаар хороодын нутаг дэвсгэрт хэрэгжих юм.

Төслийн хүрээнд шинээр бүтээн байгуулах дараах нийгмийн барилга байгууламж, дэд бүтцийн ажлууд, тэдгээрийн хэрэгжих орчныг энэхүү төлөвлөгөөнд хамруулан авч үзсэн болно. Үүнд:

Хүснэгт 23. Төслийн хүрээнд хийгдэх ажлын тоо хэмжээ

	Гэрээний дугаар	Дэд бүтцийн ажлууд
1.	TRDH11A	– Авто замын зогсоол – Бохир усны шугам сүлжээ – Дэд өртөө КТПН 63кВА
2.	TRDH11B	– Авто зам А4 авто зам – Автомашины зогсоол
3.	TRDH11C	– Усан хангамжийн сүлжээ – насос станц Q=4600m ³ /х
4.	TRDH11D	– Авто зам
5.	TRDH14A	– А2.А5 хэмжээтэй авто зам, замын байгууламж – Гадна дулааны шугам сүлжээ Салбар-2 – Авто зогсоол – Усан хангамжийн сүлжээ – УДДТ 2, 3, 4 / 3 ширхэг
6.	TRDH14B	– А3хэмжээтэй авто зам, замын байгууламж – Усан хангамжийн сүлжээ – Бохир усны шугам сүлжээ – Төвлөрсөн дулааны шугам сүлжээ – УДДТ 1, 5
7.	TEC-A	– Толгойт дэд төвд цахилгаан холбоо, шугам сүлжээ
8.	TEC-B	– Толгойт дэд төвд цахилгааны дэд станц, 10кВ цахилгаан түгээх кабель шугам
9.	TEC-C	– Толгойт дэд төвийн цахилгаан түгээх байгууламж, 10кВ цахилгаан түгээх кабель шугам
10.	TFP	– Толгойт дэд төвийн үерийн хамгаалалт, ус зайлуулах
11.	TFP-A	– Толгойт дэд төвд (Баруун наран) үерийн хамгаалалт, ус зайлуулах хоолой
12.	TBC	– Сургалтын төв
13.	PHC	– Эрүүл мэндийн төв
14.	TSC	– Толгойт дэд төвийн дунд сургууль. 320 суудалтай
15.	SHTSC-A	– Толгойтын ус, бохир ус, дулааны хоёрдогч холболт (Цэргийн хотхон)
16.	SHTSC-B	– Баянхошуу дэд төв(Оргил)-ийн цэвэр, бохир ус, халуун ус, дулаан түгээх шугам сүлжээний нийлүүлэлт, суурилуулалт

17.	SHTSC-C	– Дэд төвүүдийн бохир ус, дулааны хоёрдогч холболт
18.	SHTSC-D	– Дэд төвүүдийн бохир ус, дулааны хоёрдогч холболт
19.	SHTL-A	– Толгойтын дэд төвүүдийн ногоон байгууламж, нийтийн эзэмшлийн талбай-1,2,3,4
20.	SHTL-B	
21.	SHTL-C	
22.	SHTL-D	
23.	SHTL-E	– 81-р цэцэрлэгийн зүүн талд гадна тохижилтын ажил
24.	TFS	– 106-р сургуулийн хөл бөмбөгийн талбай.
25.	SC-A	– Дэд төвийн байршлын талбайн цэвэрлэгээний ажил (1болон2-р шат)
26.	SC-B	

Энэхүү байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө нь 2023 онд хэрэгжих бөгөөд БОМТ-ний биелэлтэд хяналт тавих, тайлагнах эрх үүргийг төсөл хэрэгжүүлэгч байгууллага болон Улаанбаатар хотын захиргаа, түүнийг төлөөлөн төслийг өдөр тутмын удирдлагаар ханган ажиллаж буй Төслийн Удирдах Нэгж хүлээх бол БОМТ-д заагдсан арга хэмжээнүүдийг хэрэгжүүлж ажиллах үүргийг барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгч байгууллагууд хүлээнэ. БОМТ-г хэрэгжүүлэх төсөв зардлыг барилгын ажлын гэрээнд тусган оруулж өгөх бөгөөд гэрээт гүйцэтгэгч байгууллагууд нь барилгын ажлын явцад талбайн байгаль орчны ажилтан авч ажиллуулах үүргийг хүлээнэ.

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний нийт зардал **232,373,514 төгрөг / 232 сая 373 мянга 514 төгрөг/** болох бөгөөд зардлын хураангуйг Хүснэгт 24-д ангилан үзүүлэв.

Хүснэгт 24. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний зардлын хураангуй

№	Багцын дугаар	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө	Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө	Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах төлөвлөгөө	Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох төлөвлөгөө	Түүх соёлын өвийг хамгаалах төлөвлөгөө	Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	Орчны хяналт, шинжилгээний хөтөлбөр	Удирдлага зохион байгуулалт	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний нийт зардал, төгрөг	
1	TEC-A	2,136,100	2024 оноос нөхөн сэргээлт хийгдэнэ	-	-	-	2,100,000	1,502,761.60	2,280,000	300,000	8,318,862	
2	TEC-B	3,762,850		-	-	-	2,100,000	1,502,761.60	2,280,000	300,000	9,945,612	
3	TEC-C	3,482,590		-	-	-	2,100,000	1,502,761.60	2,280,000	300,000	9,665,352	
4	TRDH11A	3,267,100		-	-	-	2,100,000	1,502,761.60	5,680,000	300,000	12,849,862	
5	TRDH11B	4,310,200		-	-	-	2,100,000	1,502,761.60	5,680,000	300,000	13,892,962	
6	TRDH11C	1,999,200		-	-	-	2,100,000	1,502,761.60	5,680,000	300,000	11,581,962	
7	TRDH11D	5,809,000		-	-	-	2,100,000	1,502,761.60	5,680,000	300,000	15,391,762	
8	TRDH14A	5,161,000		-	-	-	2,100,000	1,502,761.60	2,620,000	300,000	11,683,762	
9	TRDH14B	3,376,570		-	-	-	2,100,000	1,502,761.60	2,620,000	300,000	9,899,332	
10	TBC	2,372,600		-	-	-	2,100,000	1,502,761.60	1,540,000	300,000	7,815,362	
11	PHC	2,923,400		-	-	-	2,100,000	1,502,761.60	1,540,000	300,000	8,366,162	
12	SHTL-A	2,197,121		-	-	-	2,100,000	1,502,761.60	1,540,000	300,000	7,639,883	
13	SHTL-B	2,133,400		-	-	-	2,100,000	1,502,761.60	1,540,000	300,000	7,576,162	
14	SHTL-C	2,056,700		-	-	-	2,100,000	1,502,761.60	1,540,000	300,000	7,499,462	
15	SHTL-D	2,056,700		-	-	-	2,100,000	1,502,761.60	1,540,000	300,000	7,499,462	
16	SHTL-E	2,081,567		-	-	-	-	1,502,761.60	1,540,000	300,000	5,424,329	
17	TSC	2,301,482		-	-	-	2,100,000	1,502,761.60	1,540,000	300,000	7,744,244	
18	SC-A	-		-	Талбайн цэвэрлэгээний ажил хийгдэж дууссан	-	-	-	-	-	-	-
19	SC-B	3,027,000		-	-	-	500,000	-	940,000	300,000	4,767,000	
20	TFP	3,472,422		-	-	-	2,100,000	1,502,761.60	2,040,000	300,000	9,415,184	
21	TFP-A	3,913,622		-	-	-	2,100,000	1,502,761.60	2,040,000	300,000	9,856,384	
22	SHTSC	1,534,240		-	-	-	2,100,000	1,502,761.60	2,280,000	300,000	7,717,002	
23	SHTSC-A	1,916,560		-	-	-	2,100,000	1,502,761.60	2,280,000	300,000	8,099,322	
24	SHTSC-B	1,531,000		-	-	-	2,100,000	1,502,761.60	2,280,000	300,000	7,713,762	
25	SHTSC-C	1,450,000		-	-	-	2,100,000	1,502,761.60	2,280,000	300,000	7,632,762	
26	SHTSC-D	1,531,000		-	-	-	2,100,000	1,502,761.60	2,280,000	300,000	7,713,762	
27	TFS	1,221,050		-	-	-	2,100,000	1,502,761.60	1,540,000	300,000	6,663,812	
Нийт төсөв		71,024,474					50,900,000	37,569,040	89,920,000	7,800,000	232,373,514	

5. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

5.1. Дэд бүтцийн байгууламжууд (TRDH11 болон TRDH14):

Ажлын нэр	TRDH11A Толгойт дэд төвийн авто зам болон дагалдах ИШС (3-р хэсэг)	TRDH11B Толгойт дэд төвийн авто зам болон дагалдах ИШС (4-р хэсэг)	TRDH11C Толгойт дэд төвийн насос станц болон усан шугам сүлжээ	TRDH11D Толгойт дэд төвийн авто зам	TRDH14A Толгойт дэд төвийн авто зам, дулааны сүлжээ болон бусад дагалдах ИШС (1-р хэсэг)	TRDH14B Толгойт дэд төвийн авто зам, дулааны сүлжээ болон бусад дагалдах ИШС (2-р хэсэг)
Авто зам, замын байгууламж	Зогсоол 7618.7м ²	1461м	-	3270 м	1,613.9м зам, зогсоол 516м ²	473.2 м
Бохир усны шугам сүлжээ		3787.5м			1284м	1076м
Төвлөрсөн дулааны шугам сүлжээ					-	1338.5м
Усан хангамжийн сүлжээ			2890м		966.8м	1930м
УДДТ		1Ш	1Ш		УДДТ 2, 3, 4	УДДТ 1, 5
Эвдрэлд өртөх талбай	7618.7м²	20,495.8 м²	4,312 м²	39,240м²	31,129.84	8,967.6

Хүснэгт 25. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө (TRDH11 болон TRDH14)

Гол ба болзошгүй сөрөг нөлөө	Урьдчилан сэргийлэх, бууруулах, арилгах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Шаардагдах зардал	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
1. Газрын гадарга, хэвлийд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Газар шорооны ажлаас нийт 11.17 га талбайн газрын гадарга эвдрэлд өртөнө	Авто зам тавих ажилд өртөж эвдэрсэн 3.97 га талбайд талбайд газар шорооны ажил дуусмагц нөхөн сэргээлт, тэгшилгээний ажлууд хийж, хэлбэршүүлэх, орчны тохижилт үүсгэх		Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөнд тусгасан	Тухайн цэг дээрх барилгын ажил дуусах үед	Нөхөн сэргээлтийн стандарт MNS 5915:2008, MNS 5916:2008, MNS 5917:2008
Газар шорооны ажлаас нийт 30,564 м ³ хаягдал шороон материал үүснэ	Газар шорооны ажлаас үүсэх нийт 39,400.96 м ³ Үүсэх бөгөөд үүний 13,726.3 м ³ хэмжээтэй хаягдал шороон материалыг Цагаан давааны хог хаягдлын нэгдсэн цэгт хүргэн зайлуулах зөвшөөрлийг Сонгинохайрхан дүүргийн хот тохижилтын газраас авч, хог хаягдлын гэрээнд тусган оруулж өгнө. Гэрээт гүйцэтгэгч нь хаягдал шороон материалын хэмжээ, овоолго, ачиж зайлуулсан тоо хэмжээний бүртгэлийг өдөр тутам хөтөлж, 7 хоног бүр ТУН-д тайлагнана.	Газар шорооны ажил явагдах бүх цэгт	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Газар шорооны ажил явагдах хугацаанд, 7 хоног бүр	Барилгын хог хаягдлыг цэвэрлэх, цуглуулах, ангилах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах, булшлах журам MNS BS 5906:2015 Барилгын хог хаягдлын менежмент, ашиглалтын
Гадаргын төрх байдалд түр хугацааны өөрчлөлт орно	Авто зам ба дулаан, цэвэр, бохир ус, дренажийн шугам хоолой тавих газар шорооны ажлуудаас бий болох шороон материалын овоолгыг үүсгэхдээ орц, гарц, зам талбайг хааж, хөдөлгөөнд саад учруулахгүйгээр тооцож байрлалыг сонгох Газар шорооны ажил дуусмагц шороон материалын овоолго байрлаж байсан цэгт талбайн цэвэрлэгээ, нөхөн сэргээлт хийх	Газар шорооны ажил явагдах бүх цэгт	Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөнд тусгасан	Газар шорооны ажил явагдах хугацаанд	MNS5916:2008 Газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрс хуулалт, хадгалалт
2. Агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Газар шорооны ажил, талбайн тэгшилгээ хийх, барилгын материал тээвэрлэх, ачиж буулгах зэрэг ажлуудаас 925.344 кг/жил хэмжээтэй тоосжилт	Авто зам ба дулаан, цэвэр, бохир ус, дренажийн шугам хоолой тавих газар шорооны ажил явагдаж буй цэгүүдэд хуурай өдрүүдэд м ² талбайд 2-4л нормын дагуу тогтмол усалгааг хийх Хүчтэй салхи шуургатай үед тоосжилтыг багасгах үүднээс ачиж буулгах болон газар шорооны ажлыг түр зогсоох	Газар шорооны ажил явагдах бүх цэгт/ TRDH11A	617,100.00	Барилгын ажлын туршид	Агаарын тухай хууль, Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хууль, MNS4585:2016
		TRDH11B,	1,660,200.00		

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

үүсэж агаар орчныг бохирдуулах	Хүчтэй салхи шуургатай үед хөрсний овоолгоос тоосжилт үүсэхээс сэргийлж усалгаа хийх				Агаарын чанар. Техникийн Ерөнхий Шаардлага
	Хаягдал шороон материал, барилгын материал тээвэрлэж буй тээврийн хэрэгслийн ачааг хучиж бүтээх	TRDH11C	349,200.00		
		TRDH11D	3,159,000.00		
		TRDH14A.	2,511,000.00		
		TRDH14B	726,570.00		
Зам барилга, барилгын ажилд ашиглагдах тоног төхөөрөмж, машин механизмаас хийн хаягдал, бохирдуулагч бодисууд ялгарч агаар орчныг бохирдуулах	Зам барилга, барилгын ажилд ашиглагдаж буй автомашинуудыг техникийн үзлэгт сар бүр оруулж, утаа их хаядаг, стандартад нийцэхгүй тээврийн хэрэгслийг ажлын талбайд гаргахгүй байх	Зам барилга, барилгын ажилд ашиглагдах бүх тээврийн хэрэгсэл, машин механизм/		Барилгын ажлын туршид,	MNS5885:2016 Агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ MNS4990:2010 Хот суурин газрын гадаад орчны агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ
	Тээврийн хэрэгсэл болон хүнд даацын машин механизмын хөдөлгүүрийн тохиргоо, оношилгоо үйлчилгээг тогтмол, чанартай хийх		Барилгын ажлын төсөвт багтсан	7 хоног бүр	MNS4990:2000 Ажлын байрны орчин. Эрүүл ахуйн шаардлага
	Тээврийн хэрэгслийн утааны найрлага дахь хорт бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ ба хэмжих аргын стандартын дагуу хянаж зөвшөөрөгдөх хэмжээнээс хэтрүүлэхгүй байлгах		ОХШХ-т тусган оруулсан		MNS 5013:2009, MNS5014:2009
Цемент, элс зэрэг нунтаг бодисууд, мод төмрийн үртэс, хаягдал материалууд салхинд хийсэж орчны агаарт бохирдол үүсгэж болзошгүй	Барилгын ажил явагдаж буй цэгүүдэд талбайн цэвэрлэгээг өдөр тутам хийж, барилгын хог хаягдлыг зөвшөөрөгдсөн цэгт тогтмол зайлуулж байх	Авто зам, барилгын ажил явагдах бүх цэгт		Барилгын ажлын туршид,	Агаарын тухай хууль,
	Дулааны эх үүсвэр гаргах буюу хаягдал материалыг устгах зорилгоор шатамхай материалыг ил талбайд шатаахыг хориглоно		Барилгын ажлын төсөвт багтсан	7 хоногт 1-2 удаа	Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хууль, MNS4585:2016 Агаарын чанар. Техникийн Ерөнхий Шаардлага
3. Физик орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Газар шорооны ажил, зам барилгын ажил, шугам хоолойн угсралтын ажил, барилгын материал тээвэрлэх, ачих, буулгах ажлуудаас дуу чимээ үүсэх	Зам барилга ба барилгын ажилд ашиглагдаж буй автомашинуудыг техникийн үзлэг, оношилгоо, засварыг сар бүр хийж, хэт их дуу чимээтэй, стандартад нийцэхгүй тээврийн хэрэгслийг ажлын талбайд гарахыг хориглох	Зам барилга, барилгын ажилд ашиглагдах бүх тээврийн хэрэгсэл, машин механизмууд	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Барилгын ажлын туршид	MNS4585:2016 Гадаад орчны дуу чимээний хүлцэх хэмжээ
	Дуу чимээ ихтэй ажлуудыг зөвхөн өглөөний 08:00 цагаас оройн 19:00 цагийн хооронд гүйцэтгэх	Барилгын ажлын талбай	ОХШХ-т тусган оруулсан		MNS4995:2015 Ажлын орчинд дуу чимээний давтамж болон хэлбэлзэл
	Дуу чимээний мониторинг хэмжилт хийж хяналт тавих				
Барилгын болон ахуйн хог хаягдлыг зүй зохистойгоор цуглуулж, зайлуулаагүйгээс физик орчны бохирдол үүсгэх	Сонгинохайрхан дүүргийн тохижилт үйлчилгээний газартай хог хаягдлын гэрээ байгуулж, түүнд хаягдал шороон материал, ахуйн ба барилгын хог хаягдлыг зайлуулах цэг ба тээвэрлэх автомашины улсын дугаарыг тодорхой зааж өгөх	Барилгын ажлын талбай, барилгын түр кемп	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөнд тусгасан.	Барилгын ажил эхлэх үед, 2023 оны 2-р улиралд	Хог хаягдлын тухай хууль
	Барилгын ажил явагдаж буй газруудад хогийн хаягдлын цэг тогтоож, зориулалтын хогийн сав байрлуулах				MNS 5344: 2011
	Барилгын түр кемп тус бүрд хатуу хог хаягдлыг түр цуглуулах цэг тогтоож, хашлага хамгаалалт хийж, тэмдэгжүүлэх				Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага
	Хог хаягдлыг замбараагүй хаях, зөвшөөрөлгүй газарт хураах, цуглуулахыг хатуу хориглох			Барилгын ажлын туршид	Барилгын хог хаягдлыг цэвэрлэх, цуглуулах, ангилах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах, булшлах журам
	Хог хаягдлын менежмент, талбайн үзлэгийг өдөр тутамд зохион байгуулж хяналт тавих				
	Барилгын түр кемпүүдээс үүсэх шингэн хог хаягдлыг зориулалтын саванд цуглуулж, зөвшөөрөгдсөн цэгт зайлуулах				
Барилгын ажил дууссаны дараа хог хаягдлыг цуглуулж зайлуулах, талбайн цэвэрлэгээг бүрэн гүйцэд хийж хяналтын инженерт хүлээлгэн өгөх					
4. Гадаргын ба газрын доорх усанд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

Тос тосолгооны материал санамсаргүй байдлаар асгарч, хур борооны усаар зөөгдөх буюу хөрсөнд нэвчих байдлаар гадаргын болон газрын доорх усны бохирдол үүсгэх	Барилгын ажилд ашиглагдаж буй машин техникт түлш цэнэглэх ажлыг зөвхөн ШТС буюу цементэлсэн талбайд хийж гүйцэтгэх	Барилгын ажилд ашиглагдах бүх тээврийн хэрэгсэл, машин механизмууд	1,200,000	Барилгын ажлын туршид	Усны тухайн хууль
Барилгын болон ахуйн зориулалтаар багавтар хэмжээний ус ашиглах	Барилгын ажилд ашиглагдаж буй машин техникийг ажлын талбарт гарахаас өмнө өдөр бүр үзлэг хийж, тос тосолгооны материал хөрсөнд асгарч алдагдахаас сэргийлэх Шатах тослох материал асгарсан үед, хөрсний бохирдол үүсэхээс сэргийлж синтетик шингээгч материал (TSSW50W) ашиглан шингээж авах	Ундны усны эх үүсвэрт		Барилгын ажлын явцад улирал бүр	MNS 6148:2010 Усны чанар. Газрын доорх усыг бохирдуулагч бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ MNS0900:2018 Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар аюулгүй байдлын үнэлгээ
Шингэн хаягдал, 00-д хуримтлагдсан ялгадас зэрэг нь хөрсөнд нэвчиж газрын доорх усны найрлага, чанарт нөлөөлж болзошгүй.	Барилгын түр кемпээс үүсэх шингэн хог хаягдлыг зориулалтын саванд цуглуулж, зөвшөөрөгдсөн цэгт зайлуулж байх	Барилгын түр кемпүүдэд	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөнд тусгасан.	Барилгын ажлын явцад 7 хоног бүр	MNS 4943:2015 Хүрээлэн байгаа орчин. Усны чанар. Хаягдал ус. Ерөнхий шаардлага Эрүүл ахуйн тухай хууль
Их хэмжээний хур бороо орсны улмаас барилгын ажил явагдаж буй зам, талбай үерт автаж, машин техник эвдэрч гэмтэх, хүн осолдох	Онцгой байдлын төлөвлөгөө боловсруулж ажиллах, түүнд үерийн эрсдэлээс хамгаалах зохих арга хэмжээнүүдийг тусгаж өгөх	Барилгын ажил явагдах зам, талбай	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Барилгын ажлын туршид	Онцгой байдлын тухай хууль
5. Хөрсөн бүрхэвчид үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Машин тэрэг, хүний байнгын хөл хөдөлгөөнөөс үүдэн хөрс суларч доройтох, хөрсний элэгдэл үүсэж болзошгүй	Хөрсний эвдрэл талхагдал үүсэхээс сэргийлж хүнд даацын машинуудыг тогтсон маршрутаар зорчуулах	Барилгын материал тээвэрлэх зам дагуу, барилгын талбай барилгын түр кемпүүдэд	Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөнд тусгасан.	Тухайн цэг дээрх барилгын ажил дуусах үед	Хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль, MNS 5850:2008 Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
10.2 талбайд хийгдэх газар шорооны ажлын улмаас нийт 30,564м3 хөрс хуулалт хийгдэж, хөрсөн бүрхэвчийн эвдрэл үүснэ.	Газар шорооны ажлын үед өнгөн хөрсний овоолгыг тусад нь үүсгэж стандартын дагуу хадгалах ба барилгын ажил дуусах үед нөхөн сэргээлтэд ашиглах	Газар шорооны ажил явагдах цэгүүдэд	Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөнд тусгасан.	Газар шорооны ажил явагдах хугацаанд	MNS5916:2008 Газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрс хуулалт, хадгалалт
Тос тосолгооны материал санамсаргүй байдлаар асгарч хөрсөнд нэвчсэнээр хөрсөн бүрхэвчийн бохирдол үүсгэж болзошгүй.	Зам барилга, барилгын ажилд ашиглагдаж буй машин техникт түлш цэнэглэх ажлыг зөвхөн ШТС буюу цементэлсэн талбайд хийж гүйцэтгэх Зам барилга, барилгын ажилд ашиглагдаж буй машин техникийг ажлын талбарт гарахаас өмнө өдөр бүр үзлэг хийж, тос тосолгооны материал хөрсөнд асгарч алдагдахаас сэргийлэх Бетон зуурмаг, асфальт материал тээвэрлэх, буулгах, хучилт хийх ажлуудыг нарийн чанд горимын дагуу тогтоосон талбайн хүрээнд гүйцэтгэж, хөрсөнд асгаралт үүсгэхээс сэргийлэх	Зам барилга, барилгын ажилд ашиглагдах бүх тээврийн хэрэгсэл, машин механизмууд	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Барилгын ажлын туршид	Хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль, MNS 5850:2008 Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
Хог хаягдал, кемпээс гарах бохир ус, бие засах газар, ахуйн бохирдол зэргээс үүдэлтэй хөрсний бохирдол үүсэж болзошгүй.	Барилгын ба ахуйн хатуу хог хаягдлыг түр цуглуулах цэг тогтоож, хашлага хамгаалалт хийж тэмдэгжүүлэх Хог хаягдлыг замбараагүй хаях, зөвшөөрөлгүй газарт хураах, цуглуулахыг хатуу хориглох Барилгын түр кемпээс үүсэх шингэн хог хаягдлыг зориулалтын саванд цуглуулж, зөвшөөрөгдсөн цэгт зайлуулж байх Барилгын түр кемпийн 00-н нүхэнд бактерийн бохирдлоос сэргийлэх био-бэлдмэл хэрэглэж, ойр орчмыг хлорамин цацлагаар тогтмол ариутгаж цэвэрлэж байх	Барилгын түр кемпүүд дэх хогийн цэг, 00-ийн цэг	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөнд тусгасан.	Барилгын ажлын туршид	Хог хаягдлын тухай хууль Эрүүл ахуйн тухай хууль MNS 5344: 2011 Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

7. Түүх соёлын өвд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ					
Газар шорооны ажлын явцад газрын хөрсөнд нуугдмал байсан археологи, палеонтологийн санамсаргүй олдвор, түүх соёлын дурсгалт зүйлс илэрч болзошгүй	Санамсаргүй олдвор илэрсэн цэгт барилгын үйл ажиллагааг нэн даруй зогсоох Санамсаргүй олдвор илэрсэн тухай дүүргийн засаг дарга, цагдаагийн болон уг асуудлыг эрхэлсэн эрдэм шинжилгээний байгууллагад нэн даруй мэдэгдэх Археологийн хүрээлэнгийн мэргэжлийн баг ажиллуулж шаардлагатай судалгаа шинжилгээ хийлгэх, шаардлагатай бол авран хамгаалах малтлага хийлгэх Монгол улсын "Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль" болон бусад холбогдох хууль тогтоомжийг мөрдөн ажиллах	Газар шорооны ажлын бүх цэгт	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Газар шорооны ажлын явцад, тухай бүрд	Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль
8. Нийгэм, олон нийтэд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Авто зам ба дулаан, цэвэр, бохир усны шугам хоолой тавих ажлуудаас тоосжилт үүсэж явган болон машинтай зорчигчийн үзэгдэх орчныг хязгаарлах	Газар шорооны ажил явагдаж буй цэгүүдэд 1 м ² талбайд 2-4л нормын дагуу тогтмол усалгааг хийх Хүчтэй салхи шуургатай үед тоосжилтыг багасгах үүднээс газар шорооны ажлыг түр зогсоох Хаягдал шороон материал, барилгын материал тээвэрлэж буй тээврийн хэрэгслийн ачааг хучиж бүтээх	Барилгын ажлын талбай	Энэхүү төлөвлөгөөний агаарын чанарын хэсэгт төсөвлөсөн төсвийн дагуу	хүлцэх хэмжээ	MNS5885:2016 Агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ MNS4990:2010 Агаарын чанар - Хот суурин газрын гадаад орчны агаарт байх бохирдуулах бодисын
Барилгын материал тээвэрлэх, газар шорооны ажлуудаас дуу чимээ үүсэж ойр орчмын оршин суугчдын тав тухыг алдагдуулах	Барилгын ажилд ашиглагдаж буй автомашинуудыг техникийн үзлэгт сар бүр оруулж, хэт их дуу чимээтэй, стандартад нийцэхгүй тээврийн хэрэгслийг ажлын талбайд гаргахгүй байх Шаардлагатай тохиолдолд дуу чимээ тусгаарлах зөөврийн хана ашиглах Дуу чимээ ихтэй ажлуудыг зөвхөн өглөөний 08:00 цагаас оройн 19:00 цагийн хооронд гүйцэтгэх	Газар шорооны ажил явагдах цэгүүд, бүх тээврийн хэрэгсэл	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Барилгын ажлын туршид, өдөр бүр	MNS4585:2016 Гадаад орчны дуу чимээний хүлцэх хэмжээ
Зам барилга, газар шорооны ажлуудаас гэр хороолол дунд зорчих зам, орц, гарц хаагдаж боогдох	Зам барилгын ажлын улмаас тухайн замыг түр хаасан талаарх болон тээврийн хэрэгслийн зорчих хөдөлгөөнд зориулан тогтоож өгсөн явах түр маршрутыг заасан тэмдэг, тэмдэглэгээг байршуулах Барилгын материал хураах, хөрсний овоолго үүсгэх цэгийг сонгохдоо оршин суугчдын хөдөлгөөнд саад учруулах буюу орц гарцыг хаахгүй байхаар төлөвлөх	Барилгын ажлын бүх цэгт	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Барилгын ажлын туршид, өдөр бүр	MNS 5682:2006 Явган хүн, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд зориулсан зам. Техникийн шаардлага
Зүсэх, бутлах, гагнах ажлуудын үед хэлтэрхий буюу гагнуурын оч үсэрч явган зорчигчийг гэмтээж болзошгүй	Зүсэх, гагнах ажлууд хийгдэх цэгүүдийг тойруулж хамгаалалтын хашлага татах, анхааруулах тэмдэг байршуулах	Шугам хоолойн угсралт явагдах цэгүүд	2,400,000	Зүсэх, гагнах ажил явагдах үед	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968: 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Барилгын материал тээвэрлэх үйл ажиллагааны үед зам тээврийн осол аваар гарах буюу ус зөөж буй хүүхдүүд, явган зорчигчдын аюулгүй байдалд эрсдэл учруулж болзошгүй	Хүнд даацын машины жолооч нарыг замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын давтан сургалтад хамруулах, гэр хорооллын суурьшлын бүс дунд үүсэж болзошгүй эрсдэл, осол аваарын талаар тайлбарлан таниулах Гэр хороолол дунд тээврийн машины хурдыг хязгаарлах дүрэм мөрдүүлэх Тээврийн жолооч нарт худаг, хүүхдийн сургууль, цэцэрлэг, явган хүний гарц, уулзвар зэрэг осол аваар гарах эрсдэл бүхий цэгүүд дээр 5 секунд зогсоод хөдлөх дүрэм мөрдүүлэх	Тээврийн маршрут дагуу	2,400,000	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө Барилгын ажлын туршид	Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хууль Монгол Улсын Замын хөдөлгөөний дүрэм
Зам талбай, шугам Хоолой тавих зорилгоор ухсан нүх, шуудуунд хүн унаж гэмтэх	Шугам хоолой байрлуулах зорилгоор ухсан нүх шуудууг хамгаалалтын тороор хашиж хүрээлэх, анхааруулах тэмдэг байрлуулах	Зам талбай, Шугам хоолойн угсралт явагдах цэгүүд	7,500,000	Газар шорооны ажлын туршид	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968: 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Кемпийн орчинд хог хаягдал, бохир усыг замбараагүй зайлуулснаас үүдэн орчны бохирдол, үнэр танар үүсгэх	Барилгын түр кемп бүрд дараах эрүүл ахуйн үндсэн шаардлагууд тавигдана. Үүнд: 1. Хатуу хог хаягдлын менежмент. Хатуу хог хаягдлыг түр хадгалах зориулалтын цэг бий болгож, хашлага хамгаалалт хийж, тэмдэг тэмдэглэгээ байршуулах,	Барилгын түр кемпүүд Барилгын ажлын бүх цэгт	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан	Барилгын ажлын туршид	Хог хаягдлын тухай хууль Эрүүл ахуйн тухай хууль

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

	<p>2. СХД-ийн ТҮК-тэй хог хаягдлыг тээвэрлэх гэрээ байгуулж цугларсан хог хаягдлыг 7 хоногт 2 удаа ачуулж байх</p> <p>3. Шингэн хог хаягдлын менежмент. Кемпээс гарах бохир усыг битүү саванд түр хадгалж, зөвшөөрөгдсөн цэгт зайлуулж байх</p> <p>4. Ажилчдын 00. Эрүүл ахуйн шаардлага хангасан 00-той байх, 00-н нүхэнд био-бэлдмэл ашиглаж халдваргүйжүүлэлт хийх, ойр орчмыг нь хлорамин шингэнээр тогтмол ариутгаж цэвэрлэх</p>				MNS 5344: 2011 Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага			
Кемпийн орчинд сахилга бат, хэв журмын зөрчил гаргаж оршин суугчдын амгалан тайван байдлыг алдагдуулах	<p>Барилгын ажилчдыг БОМТ, эрүүл ахуйн сургалтад хамруулж, зөрчлийн хуулийн холбогдох заалтуудыг сурталчлан таниулсан байх</p> <p>Кемпийн орчинд мөрдөх дотоод журамд сахилга батын асуудлыг нарийвчлан тусгаж өгөх ба үүнд согтууруулах ундаа хэрэглэх, ойр орчмын оршин суугчидтай асуудал зөрчил үүсгэх зэргийг хатуу хориглох</p>	Барилгын бүх ажилчид	2,400,000	Жил бүрийн барилгын ажлын эхэнд	Зөрчлийн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага			
Замын ажилд ашиглагдах хүнд даацын машин механизмууд осол аваар гаргаж болзошгүй	Замын индүүдэгч, бетон зуурмаг, асфальт тээвэрлэгч, дэвсгэгч зэрэг том оврын машин тэрэгний ажлын үед хяналтын дохиурчныг зайлшгүй ажиллуулах шаардлагатай ба том оврын машин тэрэг ухрах, эргэх маневруудыг зөвхөн хяналтын дохиурчны дохиогоор хийж гүйцэтгэх	Зам барилгын ажлын талбайд	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Зам барилгын ажлын явцад	Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хууль Монгол Улсын Замын хөдөлгөөний дүрэм			
Өндөр хэмтэй асфальт болон бетон зуурмаг алдагдаж хүний гар хөл түлэгдэж гэмтэж болзошгүй	<p>Бетон зуурмаг, асфальт материал тээвэрлэх, буулгах, хучилт хийх ажлуудыг нарийн чанд горимын дагуу тогтоосон талбайн хүрээнд гүйцэтгэж, санамсаргүй асгаралт үүсгэхээс сэргийлэх</p> <p>Зам барилгын ажлын талбарт ажиллаж буй ажилчид хамгаалалтын хувцас хэрэглэлтэй байх</p> <p>Зам барилгын ажил явагдаж буй цэгийг тойруулан хамгаалалтын хашлага татаж, анхааруулах тэмдэг байрлуулан явган зорчигчийн хөдөлгөөнийг хязгаарлах арга хэмжээ авах</p>					Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Зам барилгын ажлын явцад	<p>Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль,</p> <p>MNS 4968: 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага</p>
10. Ашиглалтын үеийн менежментийн арга хэмжээ								
Авто зам барих үйл ажиллагаанаас ахуйн хог хаягдал үүсэх	<p>Авто зам ашиглалтын үе шатны захиргаа нь Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө боловсруулж, харьяа дүүргийн Хот тохижуулах газартай хог хаягдлыг зайлуулах гэрээг байгуулж ажиллана.</p> <p>Хүүхдийн цэцэрлэг нь хог хаягдлыг цуглуулах зориулалтын цэгтэй байх бөгөөд дүүргийн ТҮГ-ний газартай гэрээ байгуулсны үндсэн дээр цугларсан хог хаягдлыг 7 хоногт 2 удаа ачуулна.</p>		Улсын төсөвт байгууллагын үйл ажиллагааны зардал, төсвөөс санхүүжнэ.	7 хоногт 2 удаа	Хог хаягдлын тухай хууль			
Авто зам доогуур тавьсан ус зайлуулах хоолой хог хаягдал ба хагшаасаар дүүрч бөглөрөх	<p>Толгойт дэд төв дотор тавигдах 5.9 км авто замын засвар арчилгааны ажлыг Нийслэлийн Авто Замын Газар хариуцан ажиллах бөгөөд төлөвлөгөөт урсгал засвар, зам арчилгааны ажлуудыг тогтмол хуваарийн дагуу хийж гүйцэтгэнэ.</p> <p>Ус зайлуулах хоолойг цэвэрлэх ажлыг хур борооны улирлын өмнө ба дараа буюу хавар, намрын улирлуудад жил тутам тогтмол хуваарийн дагуу хийж гүйцэтгэх шаардлагатай юм.</p>	Зам доогуур тавих ус зайлуулах хоолой	Нийслэлийн Авто Замын Газрын үйл ажиллагааны зардал, төсвөөс санхүүжнэ.	Жил бүр тогтмол хуваарийн дагуу	Авто замын тухай хууль			
Нийт төсөв:								

5.2. Мэдээлэл холбооны шугам сүлжээ ба цахилгаан хангамжийн эх үүсвэрийн угсралт (ТЭС)

ТЭС-А	Толгойт дэд төвийн мэдээлэл холбооны шугам сүлжээ ба цахилгаан хангамжийн эх үүсвэрийн угсралт	Холбооны шугам: урт 7.14 км, диаметр: 110мм, байр төв 925м ² болон 272м ² - 2ш Нөлөөлөлд өртөх талбай: 4,767м²
ТЭС-В	Толгойт дэд төвийн цахилгааны хаалттай дэд өртөө ба 10кВ цахилгаан дамжуулах кабель шугам	• 10/0.4кВ хүчин чадалтай хаалттай дэд станц (ХТП)-1 РП, кабель шугам 47500м Нөлөөлөлд өртөх талбай: 24,850 м²
ТЭС-С	Толгойт дэд төвийн цахилгааны хуваарилах байгууламжууд ба 10кВ-ын цахилгаан дамжуулах кабель шугам	• Цахилгааны кабель шугам: урт= 42500 м, удирдлагын байр 140м ² Нөлөөлөлд өртөх талбай: 21,390м²

Хүснэгт 26. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө (ТЭС)

Гол ба болзошгүй сөрөг нөлөө	Урьдчилан сэргийлэх, бууруулах, арилгах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Шаардагдах зардал	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
1. Газрын гадарга, хэвлийд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Газар шорооны ажилд 0.8 га талбайн газрын гадарга, хэвлий өртөж эвдрэл үүсэх	<ul style="list-style-type: none"> Цахилгааны кабель, шилэн кабель, холбооны шугам тавих, ХТП, холбооны төвийн барилга барих ажилд өртөж эвдэрсэн 0.35 га талбайд талбайд газар шорооны ажил дуусмагц нөхөн дүүргэлт, тэгшилгээний ажлууд хийж, анхны төрх байдалд нь нийцүүлэн хэлбэршүүлэх 	Газар шорооны ажил явагдах бүх цэгт	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Газар шорооны ажил явагдах хугацаанд, 7 хоног бүр	Нөхөн сэргээлтийн стандарт MNS 5915:2008, MNS 5916:2008, MNS 5917:2008
Газар шорооны ажлаас 9350 м ³ хаягдал шороон материал үүсэх	<ul style="list-style-type: none"> 9350м³ хэмжээтэй шороон материалыг шуудууны нөхөн дүүргэлтэд ашиглах ба үлдсэн 2,028 м³ хэмжээтэй хаягдал шороон материалыг Цагаан давааны хог хаягдлын нэгдсэн цэгт хүргэн зайлуулах зөвшөөрлийг СХД-ийн хот тохижилтын газраас авч, хог хаягдлын гэрээнд тусган оруулж өгнө. Гэрээт гүйцэтгэгч нь хаягдал шороон материалын хэмжээ, овоолго, ачиж зайлуулсан тоо хэмжээний бүртгэлийг өдөр тутам хөтөлж, 7 хоног бүр ТУН-д тайлагнана. 				Барилгын хог хаягдлыг цуглуулах, ангилах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах, булшлах журам MNS BS 5906:2015 Барилгын хог хаягдлын менежмент, ашиглалтын дүрэм
Газрын гадаргын төрх байдалд түр хугацааны өөрчлөлт орох	<ul style="list-style-type: none"> Газар шорооны ажлаас бий болох шороон материалын овоолгыг үүсгэхдээ орц, гарц, зам талбайг хааж, хөдөлгөөнд саад учруулахгүйгээр тооцож байрлалыг сонгох Газар шорооны ажил дуусмагц шороон материалын овоолго байрласан цэгт талбайн цэвэрлэгээ, нөхөн сэргээлт хийх 	Газар шорооны ажил явагдах бүх цэгт	Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөнд тусгасан	Газар шорооны ажил явагдах хугацаанд	MNS5916:2008 Газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрс хуулалт, хадгалалт
2. Агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Газар шорооны ажил, барилгын материал тээвэрлэх, ачиж буулгах зэрэг ажлуудаас тоосжилт үүсэж агаар орчныг бохирдуулах	<ul style="list-style-type: none"> Хуурай өдрүүдэд газар шорооны ажил явагдаж буй цэгүүдэд м² талбайд 2-4л нормын дагуу тогтмол усалгааг хийх Хүчтэй салхи шуургатай үед тоосжилтыг багасгах үүднээс ачиж буулгах болон газар шорооны ажлыг түр зогсоох Хүчтэй салхи шуургатай үед хөрсний овоолгоос тоосжилт үүсэхээс сэргийлж усалгаа хийх Хаягдал шороон материал, барилгын материал тээвэрлэж буй тээврийн хэрэгслийн ачааг хүчиж бүтээх 	Газар шорооны ажил явагдах бүх цэгт	4,131,540.00	Барилгын ажлын туршид,	Агаарын тухай хууль, Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хууль, MNS4585:2016 Агаарын чанар. Техникийн Ерөнхий Шаардлага
Барилгын ажилд ашиглагдах тоног төхөөрөмж, машин механизмаас хийн хаягдал,	<ul style="list-style-type: none"> Барилгын ажилд ашиглагдаж буй автомашинуудыг техникийн үзлэгт сар бүр оруулж, утаа их хаядаг, 	Барилгын ажилд ашиглагдах бүх тээврийн хэрэгсэл,	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Барилгын ажлын туршид, 7 хоног бүр	MNS5885:2016 Агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

<p>бохирдуулагч бодисууд ялгарч агаар орчныг бохирдуулах</p>	<p>стандартад нийцэхгүй тээврийн хэрэгслийг ажлын талбайд гаргахгүй байх</p> <ul style="list-style-type: none"> Тээврийн хэрэгсэл болон хүнд даацын машин механизмын хөдөлгүүрийн тохиргоо, оношилгоо үйлчилгээг тогтмол, чанартай хийх Тээврийн хэрэгслийн утааны найрлага дахь хорт бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ ба хэмжих аргын стандартын /MNS 5013:2009, MNS5014:2009/ дагуу хянаж зөвшөөрөгдөх хэмжээнээс хэтрүүлэхгүй байлгах 	<p>машин механизмууд</p>	<p>ОХШХ-т тусган оруулсан</p>		<p>MNS4990:2010 Хот суурин газрын гадаад орчны агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ</p> <p>MNS4990:2000 Ажлын байрны орчин. Эрүүл ахуйн шаардлага</p>
<p>3. Физик орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө</p>					
<p>Кабель шугам тавих нүх шуудуу ухах, булах ажил, барилгын материал тээвэрлэх, ачих, буулгах ажлуудаас дуу чимээ үүсэх</p>	<ul style="list-style-type: none"> Барилгын ажилд ашиглагдаж буй машин техникийн үзлэг, оношилгоо, засварыг сар бүр хийж, хэт их дуу чимээтэй, стандартад нийцэхгүй тээврийн хэрэгслийг ажлын талбайд гарахыг хориглох Дуу чимээ ихтэй ажлуудыг зөвхөн өглөөний 08:00 цагаас оройн 19:00 цагийн хооронд гүйцэтгэх Дуу чимээний мониторинг хэмжилт хийж хяналт тавих 	<p>Барилгын ажилд ашиглагдах бүх тээврийн хэрэгсэл, машин механизмууд</p> <p>Барилгын ажлын талбай</p>	<p>Барилгын ажлын төсөвт багтсан</p> <p>ОХШХ-т тусган оруулсан</p>	<p>Барилгын ажлын туршид,</p>	<p>MNS4585:2016 Гадаад орчны дуу чимээний хүлцэх хэмжээ, MNS4995:2015 Ажлын орчинд дуу чимээний давтамж болон хэлбэлзэл</p>
<p>Барилгын болон ахуйн хог хаягдлыг зүй зохистойгоор цуглуулж, зайлуулаагүйгээс физик орчны бохирдол үүсгэх</p>	<ul style="list-style-type: none"> СХД-ийн тохижилт үйлчилгээний газартай хог хаягдлын гэрээ байгуулж, түүнд хаягдал шороон материал, ахуйн ба барилгын хог хаягдлыг зайлуулах цэг ба тээвэрлэх автомашины улсын дугаарыг тодорхой зааж өгөх Барилгын ажил явагдаж буй газруудад хогийн хаягдлын цэг тогтоож, зориулалтын хогийн сав байрлуулах Барилгын түр кемп тус бүрд хатуу хог хаягдлыг түр цуглуулах цэг тогтоож, хашлага хамгаалалт хийж, тэмдэгжүүлэх Хог хаягдлыг замбараагүй хаях, зөвшөөрөлгүй газарт хураах, цуглуулахыг хатуу хориглох Хог хаягдлын менежмент, талбайн үзлэгийг өдөр тутамд зохион байгуулж хяналт тавих Барилгын түр кемпээс үүсэх шингэн хог хаягдлыг зориулалтын саванд цуглуулж, зөвшөөрөгдсөн цэгт зайлуулах Барилгын ажил дууссаны дараа хог хаягдлыг цуглуулж зайлуулах, талбайн цэвэрлэгээг бүрэн гүйцэд хийж хяналтын инженерт хүлээлгэн өгөх 	<p>Барилгын ажлын талбай, барилгын түр кемп</p>	<p>Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөнд тусгасан.</p>	<p>Барилгын ажил эхлэх үед, 2023 оны 2-р улиралд</p> <p>Барилгын ажлын туршид,</p>	<p>Хог хаягдлын тухай хууль, MNS 5344: 2011 Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага, Барилгын хог хаягдлыг цэвэрлэх, цуглуулах, ангилах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах, булшлах журам</p>
<p>4. Гадаргын ба газрын доорх усанд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө</p>					
<p>Тос тосолгооны материал санамсаргүй байдлаар асгарч, хур борооны усаар зөөгдөх буюу хөрсөнд нэвчих байдлаар гадаргын болон газрын доорх усны бохирдол үүсгэх</p>	<ul style="list-style-type: none"> Барилгын ажилд ашиглагдаж буй машин техникт түлш цэнэглэх ажлыг зөвхөн ШТС буюу цементэлсэн талбайд хийж гүйцэтгэх Барилгын ажилд ашиглагдаж буй машин техникийг ажлын талбарт гарахаас өмнө өдөр бүр үзлэг хийж, тос тосолгооны материал хөрсөнд асгарч алдагдахаас сэргийлэх Шатах тослох материал асгарсан үед, хөрсний бохирдол үүсэхээс сэргийлж синтетик шингээгч материал (TSSW50W) ашиглан шингээж авах 	<p>Барилгын ажилд ашиглагдах бүх тээврийн хэрэгсэл, машин механизмууд</p>	<p>450000</p>	<p>Барилгын ажлын туршид,</p>	<p>Усны тухайн хууль, MNS 6148 :2010 Усны чанар. Газрын доорх усыг бохирдуулагч бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ</p>

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

Их хэмжээний хур бороо орсны улмаас барилгын ажил явагдаж буй зам, талбай үерт автаж, машин техник эвдэрч гэмтэх, хүн осолдох	<ul style="list-style-type: none"> • Онцгой байдлын төлөвлөгөө боловсруулж ажиллах, түүнд үерийн эрсдэлээс хамгаалах зохих арга хэмжээнүүдийг тусгаж өгөх • Барилгын түр кемп, бүх инженерийн байгууламжууд нь үерээс хамгаалах байгууламжтай байх (үерээс хамгаалах далан, шуудуу зэрэг) 	Барилгын ажил явагдах талбай	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Барилгын ажлын туршид,	Онцгой байдлын тухай хууль
Барилгын болон ахуйн зориулалтаар багавтар хэмжээний ус ашиглах	<ul style="list-style-type: none"> • Үйл ажиллагаанд шаардагдах усны эх үүсвэр, хэрэглээг тогтоож, ус ашиглалтын гэрээ байгуулж ажиллах • Ашиглаж буй усны хэмжээ, чанарт хяналт тавьж ажиллах 	Ундны усны эх үүсвэр		Барилгын ажлын явцад улирал бүр	Усны нөөцийн төлбөрийн хувь хэмжээг тогтоож, хөнгөлөх тухай Засгийн газрын тогтоол
Шингэн хаягдал, 00-д хуримтлагдсан ялгадас зэрэг нь хөрсөнд нэвчиж газрын доорх усны найрлага, чанарт нөлөөлж болзошгүй.	<ul style="list-style-type: none"> • Барилгын түр кемпээс үүсэх шингэн хог хаягдлыг зориулалтын саванд цуглуулж, зөвшөөрөгдсөн цэгт зайлуулж байх • Барилгын түр кемпийн 00-н нүхэнд бактерийн бохирдлоос сэргийлэх био-бэлдмэл хэрэглэж, ойр орчмыг хлорамин цацлагаар тогтмол ариутгаж цэвэрлэж байх 	Барилгын түр кемп	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөнд тусгасан.	Барилгын ажлын явцад 7 хоног бүр	MNS 4943:2015 Хүрээлэн байгаа орчин. Усны чанар. Хаягдал ус. Ерөнхий шаардлага Эрүүл ахуйн тухай хууль
5. Хөрсөн бүрхэвчид үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Машин тэрэг, хүний байнгын хөл хөдөлгөөнөөс үүдэн хөрс суларч доройтох, хөрсний элэгдэл үүсэж болзошгүй	<ul style="list-style-type: none"> • Хөрсний эвдрэл талхагдал үүсэхээс сэргийлж хүнд даацын машинуудыг тогтсон маршрутаар зорчуулах • Барилгын ажил дуусах үед хөрс суларч доройтон, хөрсний элэгдэл үүссэн газруудад нөхөн сэргээлт хийх 	Барилгын материал тээвэрлэх зам дагуу, барилгын талбай барилгын түр кемпүүд	Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөнд тусгасан.	Тухайн цэг дээрх барилгын ажил дуусах үед	Хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль, MNS 5850:2008 Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
Газар шорооны ажлын улмаас 0,8 га талбайн өнгөн хөрс хуулагдаж эвдрэлд орох ба хөрсний чанар алдагдаж болзошгүй	<ul style="list-style-type: none"> • Цахилгааны кабель, шилэн кабель, холбооны шугам тавих, ХТП, холбооны төвийн барилга барих ажилд өртөж эвдэрсэн 0.8 га талбайд талбайд газар шорооны ажил дуусмагц нөхөн сэргээлт, тохижилтын ажлууд хийж, мод зүлэг тарих • Газар шорооны ажлын үед өнгөн хөрсний овоолгыг тусад нь үүсгэж стандартын дагуу хадгалах ба барилгын ажил дуусах үед нөхөн сэргээлтэд ашиглах 	Газар шорооны ажлын явагдах цэгүүд		Газар шорооны ажил явагдах хугацаанд	MNS5916:2008 Газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрс хуулалт, хадгалалт
Хог хаягдал, кемпээс гарах бохир ус, бие засах газар, ахуйн бохирдол зэргээс үүдэлтэй хөрсний бохирдол үүсэж болзошгүй.	<ul style="list-style-type: none"> • Барилгын ба ахуйн хатуу хог хаягдлыг түр цуглуулах цэг тогтоож, хашлага хамгаалалт хийж тэмдэгжүүлэх • Хог хаягдлыг замбараагүй хаях, зөвшөөрөлгүй газарт хураах, цуглуулахыг хатуу хориглох • Барилгын түр кемпээс үүсэх шингэн хог хаягдлыг зориулалтын саванд цуглуулж, зөвшөөрөгдсөн цэгт зайлуулж байх • Барилгын түр кемпийн 00-н нүхэнд бактерийн бохирдлоос сэргийлэх био-бэлдмэл хэрэглэж, ойр орчмыг хлорамин цацлагаар тогтмол ариутгаж цэвэрлэж байх 	Барилгын түр кемпүүд дэх хогийн цэг, 00-ийн цэг	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөнд тусгасан.	Барилгын ажлын туршид,	Хог хаягдлын тухай хууль, Эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 5344: 2011 Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага
7. Түүх соёлын өвд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ					
Газар шорооны ажлын явцад газрын хөрсөнд нуугдмал	• Санамсаргүй олдвор илэрсэн цэгт барилгын үйл ажиллагааг нэн даруй зогсоох	Барилгын ажлын бүх багцууд	Барилгын ажлын төсөвт багтсан		Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

байсан археологи, палеонтологийн санамсаргүй олдвор, түүх соёлын дурсгалт зүйлс илэрч болзошгүй	<ul style="list-style-type: none"> • Санамсаргүй олдвор илэрсэн тухай дүүргийн засаг дарга, цагдаагийн болон уг асуудлыг эрхэлсэн эрдэм шинжилгээний байгууллагад нэн даруй мэдэгдэх • Археологийн хүрээлэнгийн мэргэжлийн баг ажиллуулж шаардлагатай судалгаа шинжилгээ хийлгэх, шаардлагатай бол авран хамгаалах малтлага хийлгэх • Монгол улсын “Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль” болон бусад холбогдох хууль тогтоомжийг мөрдөн ажиллах 				Газар шорооны ажлын явцад, тухай бүрд	
8. Нийгэм, олон нийтэд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө						
Газар шорооны ажлуудаас тоосжилт үүсэж явган болон машинтай зорчигчийн үзэгдэх орчныг хязгаарлах	<ul style="list-style-type: none"> • Газар шорооны ажил явагдаж буй цэгүүдэд 1 м² талбайд 2-4л нормын дагуу тогтмол усалгааг хийх • Хүчтэй салхи шуургатай үед тоосжилтыг багасгах үүднээс газар шорооны ажлыг түр зогсоох • Хаягдал шороон материал, барилгын материал тээвэрлэж буй тээврийн хэрэгслийн ачааг хучиж бүтээх 	Барилгын ажлын талбай	Энэхүү төлөвлөгөөний агаарын чанарын хэсэгт төсөвлөсөн төсвийн дагуу		Хуурай өдрүүдэд, өдөрт 2-3 удаа	MNS5885:2016 Агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ, MNS4990:2010 Агаарын чанар - Хот суурин газрын гадаад орчны агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ
Барилгын материал тээвэрлэх, газар шорооны ажлуудаас дуу чимээ үүсэж ойр орчмын оршин суугчдын тав тухыг алдагдуулах	<ul style="list-style-type: none"> • Барилгын ажилд ашиглагдаж буй автомашинуудыг техникийн үзлэгт сар бүр оруулж, хэт их дуу чимээтэй, стандартад нийцэхгүй тээврийн хэрэгслийг ажлын талбайд гаргахгүй байх • Шаардлагатай тохиолдолд дуу чимээ тусгаарлах зөөврийн хана ашиглах • Дуу чимээ ихтэй ажлуудыг зөвхөн өглөөний 08:00 цагаас оройн 19:00 цагийн хооронд гүйцэтгэх 	Газар шорооны ажил явагдах цэгүүд, бүх тээврийн хэрэгсэл	Барилгын ажлын төсөвт багтсан		Барилгын ажлын туршид, өдөр бүр	MNS4585:2016 Гадаад орчны дуу чимээний хүлцэх хэмжээ
Газар шорооны ажлын үед гэр хороолол дунд зорчих зам, орц, гарц хаагдаж боогдох	<ul style="list-style-type: none"> • Барилгын ажил явагдаж буй цэгүүдийн ойр орчимд явган хүн ба тээврийн хэрэгсэл чөлөөтэй зорчих зам, орц гарцыг бий болгож өгөх • Барилгын материал хураах, хөрсний овоолго үүсгэх цэгийг сонгохдоо оршин суугчдын хөдөлгөөнд саад учруулах буюу орц гарцыг хаахгүй байхаар төлөвлөх 	Барилгын ажлын бүх багцууд	Барилгын ажлын төсөвт багтсан		Барилгын ажлын туршид,	MNS 5682: 2006 Явган хүн, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд зориулсан зам. Техникийн шаардлага
Зүсэх, бутлах, гагнах ажлуудын үед хэлтэрхий буюу гагнуурын оч үсэрч явган зорчигчийг гэмтээж болзошгүй	<ul style="list-style-type: none"> • Зүсэх, гагнах ажлууд хийгдэх цэгүүдийг тойруулж хамгаалалтын хашлага татах, анхааруулах тэмдэг байршуулах 	Кабель шугамын угсралт явагдах цэгүүд	600000		Зүсэх, гагнах ажил явагдах үед	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968: 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Барилгын материал тээвэрлэх үйл ажиллагааны үед зам тээврийн осол аваар гарах буюу ус зөөж буй хүүхдүүд, явган зорчигчдын аюулгүй байдалд эрсдэл учруулж болзошгүй	<ul style="list-style-type: none"> • Хүнд даацын машины жолооч нарыг замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын давтан сургалтад хамруулах, гэр хорооллын суурьшлын бүс дунд үүсэж болзошгүй эрсдэл, осол аваарын талаар тайлбарлан таниулах Гэр хороолол дунд тээврийн машины хурдыг хязгаарлах дүрэм мөрдүүлэх Тээврийн жолооч нарт худаг, хүүхдийн сургууль, цэцэрлэг, явган хүний гарц, уулзвар зэрэг осол аваар гарах эрсдэл бүхий цэгүүд дээр 5 секунд зогсоод хөдлөх дүрэм мөрдүүлэх 	Тээврийн маршрут дагуу	1500000		Барилгын ажил эхлэхээс өмнө Барилгын ажлын туршид,	Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хууль, Монгол Улсын Замын хөдөлгөөний дүрэм
Цахилгааны ба шилэн кабель, холбооны шугам тавих			1500000		Газар шорооны ажлын туршид	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

зорилгоор ухсан нүх, шуудуунд хүн унаж гэмтэх	<ul style="list-style-type: none"> Шугам хоолой байрлуулах зорилгоор ухсан нүх шуудууг хамгаалалтын тороор хашиж хүрээлэх, анхааруулах тэмдэг байрлуулах, Торон хашлаганы урт, метр 	Шугам хоолойн угсралт явагдах цэгүүд			тухай хууль, MNS 4968: 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
ХТП ба цахилгааны кабель угсрах үед зохих хамгаалалт хийгээгүйгээс хүн цахилгаан хүчдэлд цохиулах	<ul style="list-style-type: none"> Цахилгаан байгууламж, тоног төхөөрөмжийн хаалгыг цоож, түгжээтэй байлгана. Цахилгаан байгууламж, тоног төхөөрөмжийг аюулгүй ажиллагааны зааваргүйгээр ашиглалтад оруулахыг хориглоно. Цахилгаан байгууламж, тоног төхөөрөмж нь аюулгүй ажиллагааны нөхцөлийг хангахаар бүрэн бүтэн байх ёстой. 	Цахилгааны байгууламжууд баригдах бүх цэгт	Барилгын ажлын төсөвт багтсан		Цахилгаан байгууламжийн ашиглалтын үед мөрдөх аюулгүй ажиллагааны дүрэм
Цахилгаан хангамжийн шугамд түр салгалт хийснээр дэд төв дэх айл өрх, албан байгууллагын хэвийн үйл ажиллагаанд нөлөөлөх	<ul style="list-style-type: none"> Цахилгааны байгууламжуудын холболт, угсралтын үед цахилгаан хангамжийн шугамд түр салгалт тохиолдол бүрд тухайн хэсгийн хорооны захиргаа, айл өрх албан байгууллагуудад 3 өдрийн өмнө урьдчилан мэдэгдэх арга хэмжээг авна Цахилгаан хангамжийн шугамд түр салгалт цагийг ажлын бус өдрүүдэд, оргил ачааллын цагаас зөрүүлэн хийхээр төлөвлөх 	СХД-ийн 1,2,3,20,35-р хороод	Барилгын ажлын төсөвт багтсан		Эрчим хүчний сайдын 2014 оны 101 дүгээр тушаалын хавсралт
Кемпийн орчинд хог хаягдал, бохир усыг замбараагүй зайлуулснаас үүдэн орчны бохирдол, үнэр танар үүсгэх	<ul style="list-style-type: none"> Барилгын түр кемп бүрд дараах эрүүл ахуйн үндсэн шаардлагууд тавигдана. Үүнд: 1. Хатуу хог хаягдлын менежмент. Хатуу хог хаягдлыг түр хадгалах зориулалтын цэг бий болгож, хашлага хамгаалалт хийж, тэмдэг тэмдэглэгээ байршуулах ба СХД-ийн ТҮК-тэй хог хаягдлыг тээвэрлэх гэрээ байгуулж цугларсан хог хаягдлыг 7 хоногт 2 удаа ачуулж байх 2. Шингэн хог хаягдлын менежмент. Кемпээс гарах бохир усыг битүү саванд түр хадгалж, зөвшөөрөгдсөн цэгт зайлуулж байх 3. Ажилчдын 00. Эрүүл ахуйн шаардлага хангасан 00-той байх, 00-н нүхэнд био-бэлдмэл ашиглаж халдваргүйжүүлэлт хийх, ойр орчмыг нь хлорамин шингэнээр тогтмол ариутгаж цэвэрлэх 	Барилгын түр кемпүүд	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан	Барилгын ажлын туршид,	Хог хаягдлын тухай хууль, Эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 5344: 2011 Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага
Кемпийн орчинд сахилга бат, хэв журмын зөрчил гаргаж оршин суугчдын амгалан тайван байдлыг алдагдуулах	<ul style="list-style-type: none"> Барилгын ажилчдыг БОМТ, эрүүл ахуйн сургалтад хамруулж, зөрчлийн хуулийн холбогдох заалтуудыг сурталчлан таниулсан байх, сургалт зохион байгуулах Кемпийн орчинд мөрдөх дотоод журамд сахилга батын асуудлыг нарийвчлан тусгаж өгөх ба үүнд согтууруулах ундаа хэрэглэх, ойр орчмын оршин суугчидтай асуудал зөрчил үүсгэх зэргийг хатуу хориглох, сургалт зохион байгуулах 	Барилгын ажилчид бүх	3000000	Жил бүрийн барилгын ажлын эхэнд,	Зөрчлийн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
ТЕС багцын нийт дүн:			9,381,540 төгрөг		

5.3. Толгойт үерийн сувгийг тохижуулах багц ажил (TFP):

Гэрээний дугаар	Ажлын нэр	Ажлын хэмжээ
TFP	Толгойт дэд төвийн үерийн хамгаалалт, ус зайлуулах	E-1 суваг 1100м, D-2 суваг 721м урттай,
TFP-A	Толгойт дэд төвд (Баруун наран) үерийн хамгаалалт, ус зайлуулах хоолой	D-1суваг-660м B-1суваг-635м

		В-2суваг-1424м С-1 суваг - 835м"
--	--	-------------------------------------

Хүснэгт 27. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө (TFP багц)

Гол ба болзошгүй сөрөг нөлөө	Урьдчилан сэргийлэх, бууруулах, арилгах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Нийт зардал	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
1. Газрын гадарга, хэвлийд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Газар шорооны ажилд нийт 0.7 га талбайд газрын гадаргын эвдрэл үүсэх	§ Бохир хөрсийг хусаж зайлуулах, талбайн цэвэрлэгээ, тэгшилгээ хийх ажилд өртөж эвдэрсэн 0.7 га талбайд талбайд газар шорооны ажил дуусмагц анхны төрх байдлаас нь илүү сайжруулсан орчны тохижилт хийх		Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөнд тусгасан	Тухайн цэг дээрх барилгын ажил дуусах үед	Нөхөн сэргээлтийн стандарт MNS 5915:2008, MNS 5916:2008, MNS 5917:2008
Газар шорооны ажлаас хаягдал шороон материал, хагшаас, хурдас хог хаягдал үүсэх	§ Хаягдал шороон материал, хагшаасыг Цагаан давааны хог хаягдлын нэгдсэн цэгт хүргэн зайлуулах зөвшөөрлийг СХД дүүргийн хот тохижилтын газраас авч, хог хаягдлын гэрээнд тусган оруулж өгнө. § Гэрээт гүйцэтгэгч нь хаягдал шороон материалын хэмжээ, овоолго, ачиж зайлуулсан тоо хэмжээний бүртгэлийг өдөр тутам хөтөлж, 7 хоног бүр ТУН-д тайлагнана.	Газар шорооны ажил явагдах бүх цэгт	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Газар шорооны ажил явагдах хугацаанд, 7 хоног бүр	Барилгын хог хаягдлыг цэвэрлэх, цуглуулах, ангилах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах, булшлах журам, MNS BS 5906:2015 Барилгын хог хаягдлын менежмент, ашиглалтын дүрэм
Газрын гадаргын төрх байдалд түр хугацааны өөрчлөлт орох	§ Бохир хөрсийг хусаж зайлуулах, талбайн цэвэрлэгээ, тэгшилгээ хийх газар шорооны ажлуудаас бий болох шороон материалын овоолгыг үүсгэхдээ орц, гарц, зам талбайг хааж, хөдөлгөөнд саад учруулахгүйгээр тооцож байрлалыг сонгох § Газар шорооны ажил дуусмагц шороон материалын овоолго байрлаж байсан цэгт талбайн цэвэрлэгээ, нөхөн сэргээлт хийх		Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөнд тусгасан	Газар шорооны ажил явагдах хугацаанд	MNS5916:2008 Газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрс хуулалт, хадгалалт
2. Агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Газар шорооны ажил, талбайн тэгшилгээ хийх, барилгын материал тээвэрлэх, ачиж буулгах зэрэг ажлуудаас тоосжилт үүсэж агаар орчныг бохирдуулах	§ Бохир хөрсийг хусаж зайлуулах, талбайн цэвэрлэгээ, тэгшилгээ хийх газар шорооны ажил явагдаж буй цэгүүдэд хуурай өдрүүдэд м ² талбайд 2-4л нормын дагуу тогтмол усалгааг хийх § Хүчтэй салхи шуургатай үед тоосжилтыг багасгах үүднээс ачиж буулгах болон газар шорооны ажлыг түр зогсоох § Хүчтэй салхи шуургатай үед хөрсний овоолгоос тоосжилт үүсэхээс сэргийлж усалгаа хийх § Хаягдал шороон материал, барилгын материал тээвэрлэж буй тээврийн хэрэгслийн ачааг хучиж бүтээх	Газар шорооны ажил явагдах бүх цэгт	1306044	Барилгын ажлын туршид,	Агаарын тухай хууль, Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хууль, MNS4585:2016 Агаарын чанар. Техникийн Ерөнхий Шаардлага, MNS5885:2016 Агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ, MNS4990:2010 Хот суурин газрын гадаад орчны агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ, MNS4990:2000 Ажлын байрны орчин. Эрүүл ахуйн шаардлага
Барилгын ажилд ашиглагдах тоног төхөөрөмж, машин механизмаас хийн хаягдал, бохирдуулагч бодисууд ялгарч агаар орчныг бохирдуулах	§ Барилгын ажилд ашиглагдаж буй автомашинуудыг техникийн үзлэгт сар бүр оруулж, утаа их хаядаг, стандартад нийцэхгүй тээврийн хэрэгслийг ажлын талбайд гаргахгүй байх § Тээврийн хэрэгсэл болон хүнд даацын машин механизмын хөдөлгүүрийн тохиргоо, оношилгоо үйлчилгээг тогтмол, чанартай хийх § Тээврийн хэрэгслийн утааны найрлага дахь хорт бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ ба хэмжих аргын стандартын /MNS 5013:2009, MNS5014:2009/ дагуу хянаж зөвшөөрөгдөх хэмжээнээс хэтрүүлэхгүй байлгах	Бүх тээврийн хэрэгсэл, машин механизмууд	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Барилгын ажлын туршид, 7 хоног бүр	
Цемент, элс зэрэг нунтаг бодисууд, мод төмрийн үртэс, хаягдал материалууд салхинд хийсэж орчны агаарт бохирдол үүсгэж болзошгүй	§ Барилгын ажил явагдаж буй цэгүүдэд талбайн цэвэрлэгээг өдөр тутам хийж, барилгын хог хаягдлыг зөвшөөрөгдсөн цэгт тогтмол зайлуулж байх § Дулааны эх үүсвэр гаргах буюу хаягдал материалыг устгах зорилгоор шатамхай материалыг ил талбайд шатаахыг хориглоно	Тохижилтын ажлын талбай,	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Барилгын ажлын туршид, 7 хоногт 1-2 удаа	Агаарын тухай хууль, Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хууль, MNS4585:2016 Агаарын чанар. Техникийн Ерөнхий Шаардлага

3. Физик орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Газар шорооны ажил, барилгын материал тээвэрлэх, ачих, буулгах ажлуудаас дуу чимээ үүсэх	<p>§ Үерийн хамгаалалтын ажилд ашиглагдаж буй автомашинуудыг техникийн үзлэг, оношилгоо, засварыг сар бүр хийж, хэт их дуу чимээтэй, стандартад нийцэхгүй тээврийн хэрэгслийг ажлын талбайд гарахыг хориглох</p> <p>§ Дуу чимээ ихтэй ажлуудыг зөвхөн өглөөний 08:00 цагаас оройн 19:00 цагийн хооронд гүйцэтгэх</p> <p>§ Дуу чимээний мониторинг хэмжилт хийж хяналт тавих</p>	Бүх тээврийн хэрэгсэл, машин механизмууд тохижилтын ажлын талбай,	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Барилгын ажлын туршид,	MNS4585:2016 Гадаад орчны дуу чимээний хүлцэх хэмжээ, MNS4995:2015 Ажлын орчинд дуу чимээний давтамж болон хэлбэлзэл
Барилгын болон ахуйн хог хаягдлыг зүй зохистойгоор цуглуулж, зайлуулаагүйгээс физик орчны бохирдол үүсгэх	§ СХД дүүргийн тохижилт үйлчилгээний газартай хог хаягдлын гэрээ байгуулж, түүнд хаягдал шороон материал, ахуйн ба барилгын хог хаягдлыг зайлуулах цэг ба тээвэрлэх автомашины улсын дугаарыг тодорхой зааж өгөх	Тохижилтын ажлын талбай, барилгын түр кемп	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөнд тусгасан.	Барилгын ажил эхлэх үед	Хог хаягдлын тухай хууль, MNS 5344: 2011 Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага, Барилгын хог хаягдлыг цэвэрлэх, цуглуулах, ангилах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах, булшлах журам
	§ Барилгын ажил явагдаж буй цэгүүдэд хогийн хаягдлын цэг тогтоож, зориулалтын хогийн сав байрлуулах				
	§ Барилгын түр кемп тус бүрд хатуу хог хаягдлыг түр цуглуулах цэг тогтоож, хашлага хамгаалалт хийж, тэмдэгжүүлэх				
	§ Хог хаягдлыг замбараагүй хаях, зөвшөөрөлгүй газарт хураах, цуглуулахыг хатуу хориглох				
	§ Хог хаягдлын менежмент, талбайн үзлэгийг өдөр тутамд зохион байгуулж хяналт тавих				
	§ Барилгын түр кемпээс үүсэх шингэн хог хаягдлыг зориулалтын саванд цуглуулж, зөвшөөрөгдсөн цэгт зайлуулах				
	§ Барилгын ажил дууссаны дараа хог хаягдлыг цуглуулж зайлуулах, талбайн цэвэрлэгээг бүрэн гүйцэд хийж хяналтын инженерт хүлээлгэн өгөх				
4. Гадаргын ба газрын доорх усанд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Их хэмжээний хур бороо орсны улмаас барилгын ажил явагдаж буй зам, талбай үерт автаж, машин техник эвдэрч гэмтэх, хүн осолдох	§ Онцгой байдлын төлөвлөгөө боловсруулж ажиллах, түүнд үерийн эрсдэлээс хамгаалах зохих арга хэмжээнүүдийг тусгаж өгөх	Барилгын ажил явагдах зам, талбай	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Барилгын ажлын туршид,	Онцгой байдлын тухай хууль
	§ Барилгын түр кемпүүд, бүх инженерийн байгууламжууд нь үерээс хамгаалах байгууламжтай байх (үерээс хамгаалах далан, шуудуу зэрэг)				
Хог хаягдлыг зүй зохистой зайлуулаагүйгээс гадаргын усны бохирдол үүсэх	§ Үерээс хамгаалах сувагт хуримтлагдсан хог хаягдал, хагшаас цэвэрлэх, бохирдсон хөрсийг хусаж зайлуулах ажлын үед цугларсан хаягдал материалыг нэн даруй буюу тухайн өдөрт нь багтаан ачиж зайлуулах	Тохижилтын ажил явагдах бүх цэгт	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Барилгын ажлын явцад, өдөр тутам	Усны тухай хууль, Ус бохирдуулсны төлбөрийн тухай хууль
	§ Хог хаягдал буюу хаягдал шороон материалын түр овоолгыг үерт автахааргүй газарт сонгож түр байрлуулах				
	§ Энэхүү төлөвлөгөөний 3-р хэсэгт заагдсан хог хаягдлын менежментийн арга хэмжээг хэрэгжүүлж ажиллах				
Тос тосолгооны материал санамсаргүй байдлаар асгарч, хур борооны усаар зөөгдөх буюу хөрсөнд нэвчих байдлаар гадаргын болон газрын доорх усны бохирдол үүсгэх	§ Барилгын ажилд ашиглагдаж буй машин техникт түлш цэнэглэх ажлыг зөвхөн ШТС буюу цементэлсэн талбайд хийж гүйцэтгэх	Барилгын ажилд ашиглагдах бүх тээврийн хэрэгсэл, машин механизмууд - синтетик шингээгч материал (TSSW50W), ширхэг	300000	Барилгын ажлын туршид,	Усны тухайн хууль, MNS 6148:2010 Усны чанар. Газрын доорх усыг бохирдуулагч бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
	§ Барилгын ажилд ашиглагдаж буй машин техникийг ажлын талбарт гарахаас өмнө өдөр бүр үзлэг хийж, тос тосолгооны материал хөрсөнд асгарч алдагдахаас сэргийлэх				
	§ Шатах тослох материал асгарсан үед, хөрсний бохирдол үүсэхээс сэргийлж синтетик шингээгч материал (TSSW50W) ашиглан шингээж авах				
Барилгын болон ахуйн зориулалтаар багавтар хэмжээний ус ашиглах	§ Үйл ажиллагаанд шаардагдах усны эх үүсвэр, хэрэглээг тогтоож, ус ашиглалтын гэрээ байгуулж ажиллах	Ундны усны эх үүсвэр	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Барилгын ажлын явцад улирал бүр	MNS0900:2018 Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага,
	§ Ашиглаж буй усны хэмжээ, чанарт хяналт тавьж ажиллах				

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

					чанар аюулгүй байдлын үнэлгээ
Шингэн хаягдал, 00-д хуримтлагдсан ялгадас зэрэг нь хөрсөнд нэвчиж газрын доорх усны найрлага, чанарт нөлөөлж болзошгүй.	<p>§ Барилгын түр кемпээс үүсэх шингэн хог хаягдлыг зориулалтын саванд цуглуулж, зөвшөөрөгдсөн цэгт зайлуулж байх</p> <p>§ Барилгын түр кемпийн 00-н нүхэнд бактерийн бохирдлоос сэргийлэх био-бэлдмэл хэрэглэж, ойр орчмыг хлорамин цацлагаар тогтмол ариутгаж цэвэрлэж байх</p>	Барилгын түр кемпүүд	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөнд тусгасан.	Барилгын ажлын явцад 7 хоног бүр	MNS 4943:2015 Хүрээлэн байгаа орчин. Усны чанар. Хаягдал ус. Ерөнхий шаардлага, Эрүүл ахуйн тухай хууль
5. Хөрсөн бүрхэвчид үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Машин тэрэг, хүний байнгын хөл хөдөлгөөнөөс үүдэн хөрс суларч доройтох, хөрсний элэгдэл үүсэж болзошгүй	<p>§ Хөрсний эвдрэл талхагдал үүсэхээс сэргийлж хүнд даацын машинуудыг тогтсон маршрутаар зорчуулах</p> <p>§ Барилгын ажил дуусах үед хөрс суларч доройтон, хөрсний элэгдэл үүссэн газруудад нөхөн сэргээлт, орчны тохижилт хийх</p>	Барилгын материал тээвэрлэх зам дагуу, барилгын талбай барилгын түр кемпүүд	Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөнд тусгасан.	Тухайн цэг дээрх барилгын ажил дуусах үед	Хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль, MNS 5850:2008 Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
Газар шорооны ажлын улмаас 0.09 га талбайн хөрс хуулагдах ба шимт хөрсний овоолгыг стандартын дагуу тусад нь үүсгэж хадгалаагүй нөхцөлд хөрсний чанар алдагдаж болзошгүй	<p>§ Бохир хөрсийг хусаж зайлуулах, талбайн цэвэрлэгээ, тэгшилгээ хийх ажилд өртөж эвдэрсэн 0.09 га талбайд талбайд газар шорооны ажил дуусмагц нөхөн сэргээлт, тохижилтын ажлууд хийх</p> <p>§ Газар шорооны ажлын үед бохирдсон хөрс ба шимт хөрсний овоолгуудыг тусад нь үүсгэж стандартын дагуу хадгалах ба барилгын ажил дуусах үед нөхөн сэргээлтэд ашиглах</p>	Газар шорооны ажил явагдах цэгүүд	Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөнд тусгасан.	Газар шорооны ажил явагдах хугацаанд	MNS5916:2008 Газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрс хуулалт, хадгалалт
Тос тосолгооны материал санамсаргүй байдлаар асгарч хөрсөнд нэвчсэнээр хөрсөн бүрхэвчийн бохирдол үүсгэж болзошгүй.	<p>§ Барилгын ажилд ашиглагдаж буй машин техникт түлш цэнэглэх ажлыг зөвхөн ШТС буюу цементэлсэн талбайд хийж гүйцэтгэх</p> <p>§ Барилгын ажилд ашиглагдаж буй машин техникийг ажлын талбарт гарахаас өмнө өдөр бүр үзлэг хийж, тос тосолгооны материал хөрсөнд асгарч алдагдахаас сэргийлэх</p> <p>§ Бетон зуурмаг тээвэрлэх, буулгах, хучилт хийх ажлуудыг нарийн чанд горимын дагуу тогтоосон талбайн хүрээнд гүйцэтгэж, хөрсөнд асгаралт үүсгэхээс сэргийлэх</p>	Барилгын ажилд ашиглагдах бүх тээврийн хэрэгсэл, машин механизмууд	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Барилгын ажлын туршид,	Хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль, MNS 5850:2008 Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
Хог хаягдал, кемпээс гарах бохир ус, бие засах газар, ахуйн бохирдол зэргээс үүдэлтэй хөрсний бохирдол үүсэж болзошгүй.	<p>§ Барилгын ба ахуйн хатуу хог хаягдлыг түр цуглуулах цэг тогтоож, хашлага хамгаалалт хийж тэмдэгжүүлэх</p> <p>§ Хог хаягдлыг замбараагүй хаях, зөвшөөрөлгүй газарт хураах, цуглуулахыг хатуу хориглох</p> <p>§ Барилгын түр кемпээс үүсэх шингэн хог хаягдлыг зориулалтын саванд цуглуулж, зөвшөөрөгдсөн цэгт зайлуулж байх</p> <p>§ Барилгын түр кемпийн 00-н нүхэнд бактерийн бохирдлоос сэргийлэх био-бэлдмэл хэрэглэж, ойр орчмыг хлорамин цацлагаар тогтмол ариутгаж цэвэрлэж байх</p>	Барилгын түр кемпүүд дэх хогийн цэг, 00-ийн цэг	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөнд тусгасан.	Барилгын ажлын туршид,	Хог хаягдлын тухай хууль Эрүүл ахуйн тухай хууль MNS 5344 : 2011 Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага
7. Түүх соёлын өвд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ					
Газар шорооны ажлын явцад газрын хөрсөнд нуугдмал байсан археологи, палеонтологийн санамсаргүй олдвор, түүх соёлын дурсгалт зүйлс илэрч болзошгүй	<p>§ Санамсаргүй олдвор илэрсэн цэгт барилгын үйл ажиллагааг нэн даруй зогсоох</p> <p>§ Санамсаргүй олдвор илэрсэн тухай дүүргийн засаг дарга, цагдаагийн болон уг асуудлыг эрхэлсэн эрдэм шинжилгээний байгууллагад нэн даруй мэдэгдэх</p> <p>§ Археологийн хүрээлэнгийн мэргэжлийн баг ажиллуулж шаардлагатай судалгаа шинжилгээ хийлгэх, шаардлагатай бол авран хамгаалах малтлага хийлгэх</p>	Барилгын ажлын бүх цэгт	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Газар шорооны ажлын явцад, тухай бүрд	Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

	§ Монгол улсын “Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль” болон бусад холбогдох хууль тогтоомжийг мөрдөн ажиллах				
8. Нийгэм, олон нийтэд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Бохир хөрсийг хусаж зайлуулах, талбайн цэвэрлэгээ, тэгшилгээ хийх ажлуудаас тоосжилт үүсэж явган болон машинтай зорчигчийн үзэгдэх орчныг хязгаарлах	§ Газар шорооны ажил явагдаж буй цэгүүдэд 1 м ² талбайд 2-4л нормын дагуу тогтмол усалгааг хийх	Барилгын ажлын талбай	Энэхүү төлөвлөгөөний агаарын чанарын хэсэгт төсөвлөсөн төсвийн дагуу	Хуурай өдрүүдэд, өдөрт 2-3 удаа	MNS5885:2016 Агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээMNS4990:2010 Агаарын чанар - Хот суурин газрын гадаад орчны агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ
	§ Хүчтэй салхи шуургатай үед тоосжилтыг багасгах үүднээс газар шорооны ажлыг түр зогсоох				
	§ Хаягдал шороон материал, барилгын материал тээвэрлэж буй тээврийн хэрэгслийн ачааг хучиж бүтээх				
Барилгын материал тээвэрлэх, газар шорооны ажлуудаас дуу чимээ үүсэж ойр орчмын оршин суугчдын тав тухыг алдагдуулах	§ Барилгын ажилд ашиглагдаж буй автомашинуудыг техникийн үзлэгт сар бүр оруулж, хэт их дуу чимээтэй, стандартад нийцэхгүй тээврийн хэрэгслийг ажлын талбайд гаргахгүй байх	Газар шорооны ажил явагдах цэгүүд, бүх тээврийн хэрэгсэл	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Барилгын ажлын туршид, өдөр бүр	MNS4585:2016 Гадаад орчны дуу чимээний хүлцэх хэмжээ
	§ Шаардлагатай тохиолдолд дуу чимээ тусгаарлах зөөврийн хана ашиглах				
	§ Дуу чимээ ихтэй ажлуудыг зөвхөн өглөөний 08:00 цагаас оройн 19:00 цагийн хооронд гүйцэтгэх				
Үерээс хамгаалах сувагт тохижилтын ажил хийгдэх үед орц гарц, зорчих зам түр хугацаанд хаагдаж боогдох	§ Тохижилтын ажлын улмаас тухайн замыг түр хаасан талаар болон тээврийн хэрэгсэл ба явган зорчигчийн зорчих хөдөлгөөнд зориулан тогтоож өгсөн түр маршрутыг заасан тэмдэг, тэмдэглэгээг байршуулах	Барилгын ажлын бүх цэгт	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Барилгын ажлын туршид,	MNS 5682:2006 Явган хүн, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд зориулсан зам. Техникийн шаардлага
	§ Барилгын ажил явагдаж буй цэгүүдийн ойр орчимд явган хүн ба тээврийн хэрэгсэл чөлөөтэй зорчих зам, орц гарцыг бий болгож өгөх				
	§ Барилгын материал хураах, хөрсний овоолго үүсгэх цэгийг сонгохдоо оршин суугчдын хөдөлгөөнд саад учруулах буюу орц гарцыг хаахгүй байхаар төлөвлөх				
Тохижилтын ажлын үед үерээс хамгаалах сувагт хүн унаж гэмтэх буюу халтирч унах эрсдэл	§ Үерээс хамгаалах сувгийг гаталдаг явган хүний гүүр буюу гол жимийг хороо, хэсгийн ахлагч нарын тусламжтайгаар тогтоож, тэдгээрийг тохижилтын ажлын улмаас түр хаах тохиолдолд явган зорчигчид зориулсан түр гарц буюу жимийг тогтоож өгч, тухайн хэсэгт мэдээллийн самбар байрлуулна	Үерээс хамгаалах сувгийг гаталдаг явган хүний гүүр буюу гол жимүүд дээр /2цэгт/	3000000	Барилгын ажлын эхэнд, 2022Зоны 3-р улиралд	MNS 5682:2006 Явган хүн, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд зориулсан зам. Техникийн шаардлага
	§ Явган зорчигчид зориулсан түр гарц буюу жим нь 20 хэмээс илүүгүй налуутай, 2-3 хүн хангалттай зэрэхүйц өргөн, хур бороотой үед шавар шавхай, халтиргаа гулгаа үүсэхээргүй, хүүхэд, ахмад настнууд саадгүй зорчиж чадахуйц, аюулгүй байдлын шаардлагыг бүрэн хангасан байх шаардлагатай				
	§ Явган зорчигчид зориулан үерээс хамгаалах сувгийг гатлах түр гарц буюу жимийг үүсгэж өгөхдөө хоёр талын далангаас өгсөж уруудах цементэн шат хийж өгсөн байх шаардлагатай				
Зүсэх, бутлах, гагнах ажлуудын үед хэлтэрхий буюу гагнуурын оч үсэрч явган зорчигчийг гэмтээж болзошгүй	§ Зүсэх, гагнах ажлууд хийгдэх цэгүүдийг тойруулж хамгаалалтын хашлага татах, анхааруулах тэмдэг байршуулах	Зүсэх, гагнах ажлууд хийгдэх цэгүүд Хамгаалалтын хашлага, самбар байрлуулах тоо /Зш/	900000	Зүсэх, гагнах ажил явагдах үед	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Цемент, элс зэрэг нунтаг материал агаарт дэгдэж үзэгдэх орчныг хязгаарлаж болзошгүй	§ Цемент, элс зэрэг нунтаг материалыг битүү орчинд буюу тусгайлсан саванд хадгалах	Үерийн далан зам талбай /Нунтаг бодис хадгалах	600000	Барилгын ажлын туршид,	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

		зориулалтын сав 2 ширхэг/			ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Барилгын материал тээвэрлэх үед зам тээврийн осол аваар гарах буюу ус зөөж буй хүүхдүүд, явган зорчигчдын аюулгүй байдалд эрсдэл учруулж болзошгүй	<p>§ Хүнд даацын машины жолооч нарыг замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын давтан сургалтад хамруулах, гэр хорооллын суурьшлын бүс дунд үүсэж болзошгүй эрсдэл, осол аваарын талаар тайлбарлан таниулах</p> <p>§ Гэр хороолол дунд тээврийн машины хурдыг хязгаарлах дүрэм мөрдүүлэх</p> <p>§ Тээврийн жолооч нарт худаг, хүүхдийн сургууль, цэцэрлэг, явган хүний гарц, уулзвар зэрэг осол аваар гарах эрсдэл бүхий цэгүүд дээр 5 секунд зогсоод хөдлөх дүрэм мөрдүүлэх</p>	Тээврийн маршрут дагуу /сургалтын тоо 2 удаа/	800000	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө Барилгын ажлын туршид,	Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хууль Монгол Улсын Замын хөдөлгөөний дүрэм
Тохижилтын ажил явагдаж буй цэгт явган зорчигч гэмтэж осолдох	§ Газар шорооны болон бусад төрлийн тохижилтын ажил явагдаж буй цэгүүдийг хамгаалалтын торон хашлагаар хашиж хүрээлэх, анхааруулах тэмдэг байрлуулах	Тохижилтын ажил явагдах цэгүүд /Торон хашлаганы урт 300м/	1500000	Газар шорооны ажлын туршид	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Кемпийн орчинд хог хаягдал, бохир усыг замбараагүй зайлуулснаас үүдэн орчны бохирдол, үнэр танар үүсгэх	Барилгын түр кемп бүрд дараах эрүүл ахуйн үндсэн шаардлагууд тавигдана. Үүнд: 1. Хатуу хог хаягдлын менежмент. Хатуу хог хаягдлыг түр хадгалах зориулалтын цэг бий болгож, хашлага хамгаалалт хийж, тэмдэг тэмдэглэгээ байршуулах ба СХД-ийн ТҮК-тэй хог хаягдлыг тээвэрлэх гэрээ байгуулж цугларсан хог хаягдлыг 7 хоногт 2 удаа ачуулж байх 2. Шингэн хог хаягдлын менежмент. Кемпээс гарах бохир усыг битүү саванд түр хадгалж, зөвшөөрөгдсөн цэгт зайлуулж байх 3. Ажилчдын 00. Эрүүл ахуйн шаардлага хангасан 00-той байх, 00-н нүхэнд био-бэлдмэл ашиглаж халдваргүйжүүлэлт хийх, ойр орчмыг нь хлорамин шингэнээр тогтмол ариутгаж цэвэрлэх	Барилгын ажлын бүх цэгт	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан	Барилгын ажлын туршид,	Хог хаягдлын тухай хууль, Эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 5344: 2011- Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага
Кемпийн орчинд сахилга бат, хэв журмын зөрчил гаргаж оршин суугчдын амгалан тайван байдлыг алдагдуулах	<p>§ Барилгын ажилчдыг БОМТ, эрүүл ахуйн сургалтад хамруулж, зөрчлийн хуулийн холбогдох заалтуудыг сурталчлан таниулсан байх</p> <p>§ Кемпийн орчинд мөрдөх дотоод журамд сахилга батын асуудлыг нарийвчлан тусгаж өгөх ба үүнд согтууруулах ундаа хэрэглэх, ойр орчмын оршин суугчидтай асуудал зөрчил үүсгэх зэргийг хатуу хориглох</p>	Барилгын бүх ажилчид /сургалтын тоо 2 удаа/	800000	Жил бүрийн барилгын ажлын эхэнд,	Зөрчлийн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Тохижилтын ажилд ашиглагдах хүнд даацын машин механизмуд осол аваар гаргаж болзошгүй	§ Бетон зуурмаг тээвэрлэгч, дэвсгэгч зэрэг том оврын машин тэрэгний ажлын үед хяналтын дохиурчныг зайлшгүй ажиллуулах шаардлагатай ба том оврын машин тэрэг ухрах, эргэх маневруудыг зөвхөн хяналтын дохиурчны дохиогоор хийж гүйцэтгэх	Барилгын ажлын талбайд	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Даланд цементээр хучилт хийх ажлын явцад	Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хууль
Бетон зуурмаг алдагдаж хүний гар хөл түлэгдэж гэмтэж болзошгүй	<p>§ Бетон зуурмаг тээвэрлэх, буулгах ажлуудыг нарийн чанд горимын дагуу тогтоосон талбайн хүрээнд гүйцэтгэж, санамсаргүй асгаралт үүсгэхээс сэргийлэх</p> <p>§ Барилгын ажлын талбарт ажиллаж буй ажилчид хамгаалалтын хувцас хэрэглэлтэй байх</p> <p>§ Барилгын ажил явагдаж буй цэгийг тойруулан хамгаалалтын хашлага татаж, анхааруулах тэмдэг байрлуулан явган зорчигчийн хөдөлгөөнийг хязгаарлах арга хэмжээ авах</p>		Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Даланд цементээр хучилт хийх ажлын явцад	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
TFP багцын нийт дүн:				7,386,044 төгрөг	

5.4. САЛБАР ШУГАМ ХОЛБОХ БАГЦ АЖИЛ (SHTSC)

Гэрээ	Ажлын нэр	Ажлын хэмжээ	Нөлөөлөлд өртөх хэмжээ
SHTSC-A	Толгойтын ус, бохир ус, дулааны хоёрдогч холболт (Цэргийн хотхон)	Ф530x8мм-ийн голчтой 1.3 км дулааны шугамын угсралтын ажил 28метр авто замын доогуурх нэвтрэх сувгийн ажил 24метр төмөр замын доогуурх нэвтрэх сувгийн ажил	Нөлөөлөлд өртөх талбай: 1,040м ²
SHTSC-B	Баянхошуу дэд төв(Оргил)-ийн цэвэр, бохир ус, халуун ус, дулаан түгээх шугам сүлжээний нийлүүлэлт, суурилуулалт	Ариутгах татуургын шугам - 3км Гадна цэвэр усны шугам - 1,6км Дулаан хангамжийн шугам - 2км УДДТ-2ш	Нөлөөлөлд өртөх талбай: 3.267м ²
SHTSC-C	Дэд төвүүдийн бохир ус, дулааны хоёрдогч холболт	Ариутгах татуургын шугам – 1.5км Дулаан хангамжийн шугам – 1 км	Нөлөөлөлд өртөх талбай: 1000м ²
SHTSC	Нийслэлийн агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд үйл ажиллагаа явуулж буй сургууль цэцэрлэгүүдийн дэд бүтцийг бие даасан дэвшилтэт технологиор шийдвэрлэх ажил	Хийн халаалтын зуух суурилуулах ажил - 9ш сургууль Нөөц цахилгаан үүсгэвэр суурилуулах ажил - 4 сургууль Ус цэвэршүүлэх төхөөрөмж суурилуулах ажил - 5ш сургууль Бохир усны саармагжуулах төхөөрөмж суурилуулах ажил - 1ш сургууль	-
SHTSC-D	Дэд төвүүдийн бохир ус, дулааны хоёрдогч холболт	35-р сургууль / сэлбэ дэд төв/ 50-р байр /Баянхошуу дэд төв/ шугам холболт	Нөлөөлөлд өртөх талбай: 1000м ²

Хүснэгт 28. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө (Салбар шугам багц)

Гол ба болзошгүй сөрөг нөлөө	Урьдчилан сэргийлэх, бууруулах, арилгах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Нийт зардал	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
1. Газрын гадарга, хэвлийд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Газар шорооны ажилд 0.6 га талбайн газрын гадарга, хэвлий өртөж эвдрэл үүсэх	§ Цахилгааны кабель, шилэн кабель, холбооны шугам тавих, ХТП, холбооны төвийн барилга барих ажилд өртөж эвдэрсэн 0.35 га талбайд талбайд газар шорооны ажил дуусмагц нөхөн дүүргэлт, тэгшилгээний ажлууд хийж, анхны төрх байдалд нь нийцүүлэн хэлбэршүүлэх	Газар шорооны ажил явагдах бүх цэгт	Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөнд тусгасан	Тухайн цэг дээрх барилгын ажил дуусах үед	Нөхөн сэргээлтийн стандарт MNS 5915:2008, MNS 5916:2008, MNS 5917:2008
Газар шорооны ажлаас 9350 м ³ хаягдал шороон материал үүсэх	§ 9350м ³ хэмжээтэй шороон материалыг шуудууны нөхөн дүүргэлтэд ашиглах ба үлдсэн 2,028 м ³ хэмжээтэй хаягдал шороон материалыг Цагаан давааны хог хаягдлын нэгдсэн цэгт хүргэн зайлуулах зөвшөөрлийг СХД-ийн хот тохижилтын газраас авч, хог хаягдлын гэрээнд тусган оруулж өгнө. § Гэрээт гүйцэтгэгч нь хаягдал шороон материалын хэмжээ, овоолго, ачиж зайлуулсан тоо хэмжээний бүртгэлийг өдөр тутам хөтөлж, 7 хоног бүр ТУН-д тайлагнана.		Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Газар шорооны ажил явагдах хугацаанд, 7 хоног бүр	Барилгын хог хаягдлыг цэвэрлэх, цуглуулах, ангилах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах, булшлах журам MNS BS 5906:2015 Барилгын хог хаягдлын менежмент, ашиглалтын дүрэм
Газрын гадаргын төрх байдалд түр хугацааны өөрчлөлт орох	§ Газар шорооны ажлаас бий болох шороон материалын овоолгыг үүсгэхдээ орц, гарц, зам талбайг хааж, хөдөлгөөнд саад учруулахгүйгээр тооцож байрлалыг сонгох § Газар шорооны ажил дуусмагц шороон материалын овоолго байрласан цэгт талбайн цэвэрлэгээ, нөхөн сэргээлт хийх		Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөнд тусгасан	Газар шорооны ажил явагдах хугацаанд	MNS5916:2008 Газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрс хуулалт, хадгалалт
2. Агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Газар шорооны ажил, барилгын материал тээвэрлэх, ачиж	§ Хуурай өдрүүдэд газар шорооны ажил явагдаж буй цэгүүдэд м2 талбайд 2-4л нормын дагуу тогтмол усалгааг хийх	SHTSC-A усны хэмжээ 28.08м ³	84,240	Барилгын ажлын туршид,	Агаарын тухай хууль, Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

буулгах зэрэг ажлуудаас тоосжилт үүсэж агаар орчныг бохирдуулах	§ Хүчтэй салхи шуургатай үед тоосжилтыг багасгах үүднээс ачиж буулгах болон газар шорооны ажлыг түр зогсоох	SHTSC-B усны хэмжээ 155.52м3	466,560		хууль, MNS4585:2016 Агаарын чанар. Техникийн Ерөнхий Шаардлага
	§ Хүчтэй салхи шуургатай үед хөрсний овоолгоос тоосжилт үүсэхээс сэргийлж усалгаа хийх	SHTSC-C усны хэмжээ 27м3	81,000		
	§ Хаягдал шороон материал, барилгын материал тээвэрлэж буй тээврийн хэрэгслийн ачааг хүчиж бүтээх	SHTSC-D усны хэмжээ 27м3	81,000		
Барилгын ажилд ашиглагдах тоног төхөөрөмж, машин механизмаас хийн хаягдал, бохирдуулагч бодисууд ялгарч агаар орчныг бохирдуулах	§ Барилгын ажилд ашиглагдаж буй автомашинуудыг техникийн үзлэгт сар бүр оруулж, утаа их хаядаг, стандартад нийцэхгүй тээврийн хэрэгслийг ажлын талбайд гаргахгүй байх	Барилгын ажилд ашиглагдах бүх тээврийн хэрэгсэл, машин механизмууд	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Барилгын ажлын туршид, 7 хоног бүр	MNS5885:2016 Агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ MNS4990:2010 Хот суурин газрын гадаад орчны агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ MNS4990:2000 Ажлын байрны орчин. Эрүүл ахуйн шаардлага
	§ Тээврийн хэрэгсэл болон хүнд даацын машин механизмын хөдөлгүүрийн тохиргоо, оношилгоо үйлчилгээг тогтмол, чанартай хийх				
	§ Тээврийн хэрэгслийн утааны найрлага дахь хорт бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ ба хэмжих аргын стандартын /MNS 5013:2009, MNS5014:2009/ дагуу хянаж зөвшөөрөгдөх хэмжээнээс хэтрүүлэхгүй байлгах				
3. Физик орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Кабель шугам тавих нүх шуудуу ухах, булах ажил, барилгын материал тээвэрлэх, ачих, буулгах ажлуудаас дуу чимээ үүсэх	§ Барилгын ажилд ашиглагдаж буй машин техникийн үзлэг, оношилгоо, засварыг сар бүр хийж, хэт их дуу чимээтэй, стандартад нийцэхгүй тээврийн хэрэгслийг ажлын талбайд гарахыг хориглох	Барилгын ажилд ашиглагдах бүх тээврийн хэрэгсэл, машин механизмууд Барилгын ажлын талбай	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Барилгын ажлын туршид,	MNS4585:2016 Гадаад орчны дуу чимээний хүлцэх хэмжээ MNS4995:2015 Ажлын орчинд дуу чимээний давтамж болон хэлбэлзэл
	§ Дуу чимээ ихтэй ажлуудыг зөвхөн өглөөний 08:00 цагаас оройн 19:00 цагийн хооронд гүйцэтгэх				
	§ Дуу чимээний мониторинг хэмжилт хийж хяналт тавих				
Барилгын болон ахуйн хог хаягдлыг зүй зохистойгоор цуглуулж, зайлуулаагүйгээс физик орчны бохирдол үүсгэх	§ СХД-ийн тохижилт үйлчилгээний газартай хог хаягдлын гэрээ байгуулж, түүнд хаягдал шороон материал, ахуйн ба барилгын хог хаягдлыг зайлуулах цэг ба тээвэрлэх автомашины улсын дугаарыг тодорхой зааж өгөх	Барилгын ажлын талбай, барилгын түр кемп	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөнд тусгасан.	Барилгын ажил эхлэх үед, 2023 оны 2-р улиралд	Хог хаягдлын тухай хууль, MNS 5344: 2011 - Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага, Барилгын хог хаягдлыг цэвэрлэх, цуглуулах, ангилах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах, булшлах журам
	§ Барилгын ажил явагдаж буй газруудад хогийн хаягдлын цэг тогтоож, зориулалтын хогийн сав байрлуулах				
	§ Барилгын түр кемп тус бүрд хатуу хог хаягдлыг түр цуглуулах цэг тогтоож, хашлага хамгаалалт хийж, тэмдэгжүүлэх				
	§ Хог хаягдлыг замбараагүй хаях, зөвшөөрөлгүй газарт хураах, цуглуулахыг хатуу хориглох				
	§ Хог хаягдлын менежмент, талбайн үзлэгийг өдөр тутамд зохион байгуулж хяналт тавих				
	§ Барилгын түр кемпүүдээс үүсэх шингэн хог хаягдлыг зориулалтын саванд цуглуулж, зөвшөөрөгдсөн цэгт зайлуулах				
	§ Барилгын ажил дууссаны дараа хог хаягдлыг цуглуулж зайлуулах, талбайн цэвэрлэгээг бүрэн гүйцэд хийж хяналтын инженерт хүлээлгэн өгөх				
4. Гадаргын ба газрын доорх усанд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Тос тосолгооны материал санамсаргүй байдлаар асгарч, хур борооны усаар зөөгдөх буюу хөрсөнд нэвчих байдлаар гадаргын болон газрын доорх усны бохирдол үүсгэх	§ Барилгын ажилд ашиглагдаж буй машин техникт түлш цэнэглэх ажлыг зөвхөн ШТС буюу цементэлсэн талбайд хийж гүйцэтгэх	Барилгын ажилд ашиглагдах бүх тээврийн хэрэгсэл, машин механизмууд /синтетик шингээгч материал (TSSW50W), 5 ширхэг/	750,000	Барилгын ажлын туршид,	Усны тухайн хууль, MNS 6148 :2010 Усны чанар. Газрын доорх усыг бохирдуулагч бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
	§ Барилгын ажилд ашиглагдаж буй машин техникийг ажлын талбарт гарахаас өмнө өдөр бүр үзлэг хийж, тос тосолгооны материал хөрсөнд асгарч алдагдахаас сэргийлэх				
	§ Шатах тослох материал асгарсан үед, хөрсний бохирдол үүсэхээс сэргийлж синтетик шингээгч материал (TSSW50W) ашиглан шингээж авах				

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

Их хэмжээний хур бороо орсны улмаас барилгын ажил явагдаж буй зам, талбай үерт автаж, машин техник эвдэрч гэмтэх, хүн осолдох	<p>§ Онцгой байдлын төлөвлөгөө боловсруулж ажиллах, түүнд үерийн эрсдэлээс хамгаалах зохих арга хэмжээнүүдийг тусгаж өгөх</p> <p>§ Барилгын түр кемпүүд, бүх инженерийн байгууламжууд нь үерээс хамгаалах байгууламжтай байх (үерээс хамгаалах далан, шуудуу зэрэг)</p>	Барилгын ажил явагдах талбай	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Барилгын ажлын туршид,	Онцгой байдлын тухай хууль
Барилгын болон ахуйн зориулалтаар багавтар хэмжээний ус ашиглах	<p>§ Үйл ажиллагаанд шаардагдах усны эх үүсвэр, хэрэглээг тогтоож, ус ашиглалтын гэрээ байгуулж ажиллах</p> <p>§ Ашиглаж буй усны хэмжээ, чанарт хяналт тавьж ажиллах</p>	Ундны усны эх үүсвэр	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Барилгын ажлын явцад улирал бүр	Усны нөөцийн төлбөрийн хувь хэмжээг тогтоож, хөнгөлөх тухай Засгийн газрын тогтоол
Шингэн хаягдал, 00-д хуримтлагдсан ялгадас зэрэг нь хөрсөнд нэвчиж газрын доорх усны найрлага, чанарт нөлөөлж болзошгүй.	<p>§ Барилгын түр кемпээс үүсэх шингэн хог хаягдлыг зориулалтын саванд цуглуулж, зөвшөөрөгдсөн цэгт зайлуулж байх</p> <p>§ Барилгын түр кемпийн 00-н нүхэнд бактерийн бохирдлоос сэргийлэх био-бэлдмэл хэрэглэж, ойр орчмыг хлорамин цацлагаар тогтмол ариутгаж цэвэрлэж байх</p>	Барилгын түр кемп	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөнд тусгасан.	Барилгын ажлын явцад 7 хоног бүр	MNS 4943:2015 Хүрээлэн байгаа орчин. Усны чанар. Хаягдал ус. Ерөнхий шаардлага Эрүүл ахуйн тухай хууль
5. Хөрсөн бүрхэвчид үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Машин тэрэг, хүний байнгын хөл хөдөлгөөнөөс үүдэн хөрс суларч доройтох, хөрсний элэгдэл үүсэж болзошгүй	<p>§ Хөрсний эвдрэл талхагдал үүсэхээс сэргийлж хүнд даацын машинуудыг тогтсон маршрутаар зорчуулах</p> <p>§ Барилгын ажил дуусах үед хөрс суларч доройтон, хөрсний элэгдэл үүссэн газруудад нөхөн сэргээлт хийх</p>	Барилгын материал тээвэрлэх зам дагуу, барилгын талбай барилгын түр кемпүүд	Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөнд тусгасан.	Тухайн цэг дээрх барилгын ажил дуусах үед	Хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль, MNS 5850:2008 Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
Газар шорооны ажлын улмаас 0,8 га талбайн өнгөн хөрс хуулагдаж эвдрэлд орох ба хөрсний чанар алдагдаж болзошгүй	<p>§ Цахилгааны кабель, шилэн кабель, холбооны шугам тавих, ХТП, холбооны төвийн барилга барих ажилд өртөж эвдэрсэн 0.8 га талбайд талбайд газар шорооны ажил дуусмагц нөхөн сэргээлт, тохижилтын ажлууд хийж, мод зүлэг тарих</p> <p>§ Газар шорооны ажлын үед өнгөн хөрсний овоолгыг тусад нь үүсгэж стандартын дагуу хадгалах ба барилгын ажил дуусах үед нөхөн сэргээлтэд ашиглах</p>	Газар шорооны ажил явагдах цэгүүд	Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөнд тусгасан.	Газар шорооны ажил явагдах хугацаанд	MNS5916:2008 Газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрс хуулалт, хадгалалт
Хог хаягдал, кемпээс гарах бохир ус, бие засах газар, ахуйн бохирдол зэргээс үүдэлтэй хөрсний бохирдол үүсэж болзошгүй.	<p>§ Барилгын ба ахуйн хатуу хог хаягдлыг түр цуглуулах цэг тогтоож, хашлага хамгаалалт хийж тэмдэгжүүлэх</p> <p>§ Хог хаягдлыг замбараагүй хаях, зөвшөөрөлгүй газарт хураах, цуглуулахыг хатуу хориглох</p> <p>§ Барилгын түр кемпээс үүсэх шингэн хог хаягдлыг зориулалтын саванд цуглуулж, зөвшөөрөгдсөн цэгт зайлуулж байх</p> <p>§ Барилгын түр кемпийн 00-н нүхэнд бактерийн бохирдлоос сэргийлэх био-бэлдмэл хэрэглэж, ойр орчмыг хлорамин цацлагаар тогтмол ариутгаж цэвэрлэж байх</p>	Барилгын түр кемпүүд дэх хогийн цэг, 00-ийн цэг	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөнд тусгасан.	Барилгын ажлын туршид,	Хог хаягдлын тухай хууль, Эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 5344: 2011-Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага
7. Түүх соёлын өвд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ					
Газар шорооны ажлын явцад газрын хөрсөнд нуугдмал байсан археологи, палеонтологийн санамсаргүй олдвор, түүх соёлын дурсгалт зүйлс илэрч болзошгүй	<p>§ Санамсаргүй олдвор илэрсэн цэгт барилгын үйл ажиллагааг нэн даруй зогсоох</p> <p>§ Санамсаргүй олдвор илэрсэн тухай дүүргийн засаг дарга, цагдаагийн болон уг асуудлыг эрхэлсэн эрдэм шинжилгээний байгууллагад нэн даруй мэдэгдэх</p> <p>§ Археологийн хүрээлэнгийн мэргэжлийн баг ажиллуулж шаардлагатай судалгаа шинжилгээ хийлгэх, шаардлагатай бол авран хамгаалах малтлага хийлгэх</p> <p>§ Монгол улсын "Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль" болон бусад холбогдох хууль тогтоомжийг мөрдөн ажиллах</p>	Барилгын ажлын бүх багцууд	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Газар шорооны ажлын явцад, тухай бүрд	Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль
8. Нийгэм, олон нийтэд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Газар шорооны ажлуудаас тоосжилт үүсэж явган болон машинтай зорчигчийн үзэгдэх орчныг хязгаарлах	<p>§ Газар шорооны ажил явагдаж буй цэгүүдэд 1 м² талбайд 2-4л нормын дагуу тогтмол усалгааг хийх</p> <p>§ Хүчтэй салхи шуургатай үед тоосжилтыг багасгах үүднээс газар шорооны ажлыг түр зогсоох</p>	Барилгын ажлын талбай	Энэхүү төлөвлөгөөний агаарын чанарын	Хуурай өдрүүдэд, өдөрт 2-3 удаа	MNS5885:2016 Агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээMNS4990:2010 Агаарын чанар - Хот суурин

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

	§ Хаягдал шороон материал, барилгын материал тээвэрлэж буй тээврийн хэрэгслийн ачааг хучиж бүтээх		хэсэгт төсөвлөсөн төсвийн дагуу		газрын гадаад орчны агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ
Барилгын материал тээвэрлэх, газар шорооны ажлуудаас дуу чимээ үүсэж ойр орчмын оршин суугчдын тав тухыг алдагдуулах	§ Барилгын ажилд ашиглагдаж буй автомашинуудыг техникийн үзлэгт сар бүр оруулж, хэт их дуу чимээтэй, стандартад нийцэхгүй тээврийн хэрэгслийг ажлын талбайд гаргахгүй байх	Газар шорооны ажил явагдах цэгүүд, бүх тээврийн хэрэгсэл	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Барилгын ажлын туршид, өдөр бүр	MNS4585:2016 Гадаад орчны дуу чимээний хүлцэх хэмжээ
	§ Шаардлагатай тохиолдолд дуу чимээ тусгаарлах зөөврийн хана ашиглах				
	§ Дуу чимээ ихтэй ажлуудыг зөвхөн өглөөний 08:00 цагаас оройн 19:00 цагийн хооронд гүйцэтгэх				
Газар шорооны ажлын үед гэр хороолол дунд зорчих зам, орц, гарц хаагдаж боогдох	§ Барилгын ажил явагдаж буй цэгүүдийн ойр орчимд явган хүн ба тээврийн хэрэгсэл чөлөөтэй зорчих зам, орц гарцыг бий болгож өгөх	Барилгын ажлын бүх багцууд	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Барилгын ажлын туршид,	MNS 5682: 2006 Явган хүн, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд зориулсан зам. Техникийн шаардлага
	§ Барилгын материал хураах, хөрсний овоолго үүсгэх цэгийг сонгохдоо оршин суугчдын хөдөлгөөнд саад учруулах буюу орц гарцыг хаахгүй байхаар төлөвлөх			2022-2026онд	
Зүсэх, бутлах, гагнах ажлуудын үед хэлтэрхий буюу гагнуурын оч үсэрч явган зорчигчийг гэмтээж болзошгүй	§ Зүсэх, гагнах ажлууд хийгдэх цэгүүдийг тойруулж хамгаалалтын хашлага татах, анхааруулах тэмдэг байршуулах	шугамын угсралт явагдах цэгүүд Хамгаалалтын хашлага, самбар байрлуулах тоо 4ш	800,000	Зүсэх, гагнах ажил явагдах үед	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968: 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Барилгын материал тээвэрлэх үйл ажиллагааны үед зам тээврийн осол аваар гарах буюу ус зөөж буй хүүхдүүд, явган зорчигчдын аюулгүй байдалд эрсдэл учруулж болзошгүй	§ Хүнд даацын машины жолооч нарыг замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын давтан сургалтад хамруулах, гэр хорооллын суурьшлын бүс дунд үүсэж болзошгүй эрсдэл, осол аваарын талаар тайлбарлан таниулах	Тээврийн маршрут дагуу Сургалтын тоо /1 удаа*5 газар/	2,000,000	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хууль Монгол Улсын Замын хөдөлгөөний дүрэм
	§ Гэр хороолол дунд тээврийн машины хурдыг хязгаарлах дүрэм мөрдүүлэх			Барилгын ажлын туршид,	
	§ Тээврийн жолооч нарт худаг, хүүхдийн сургууль, цэцэрлэг, явган хүний гарц, уулзвар зэрэг осол аваар гарах эрсдэл бүхий цэгүүд дээр 5 секунд зогсоод хөдлөх дүрэм мөрдүүлэх				
шугам тавих зорилгоор ухсан нүх, шуудуунд хүн унаж гэмтэх	§ Шугам хоолой байрлуулах зорилгоор ухсан нүх шуудууг хамгаалалтын тороор хашиж хүрээлэх, анхааруулах тэмдэг байрлуулах	Шугам хоолойн угсралт явагдах цэгүүд Торон хашлаганы урт, 300 метр	1,500,000	Газар шорооны ажлын туршид	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968: 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Шугам угсрах үед зохих хамгаалалт хийгээгүйгээс хүн цахилгаан хүчдэлд цохиулах	§ Цахилгаан байгууламж, тоног төхөөрөмжийн хаалгыг цоож, түгжээтэй байлгана.	Цахилгааны байгууламжууд баригдах бүх цэгт	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Газар шорооны ажлын туршид	Цахилгаан байгууламжийн ашиглалтын үед мөрдөх аюулгүй ажиллагааны дүрэм” Эрчим хүчний сайдын 2014 оны 101 дүгээр тушаалын хавсралт
	§ Цахилгаан байгууламж, тоног төхөөрөмжийг аюулгүй ажиллагааны зааваргүйгээр ашиглалтад оруулахыг хориглоно.				
	§ Цахилгаан байгууламж, тоног төхөөрөмж нь аюулгүй ажиллагааны нөхцөлийг хангахаар бүрэн бүтэн байх ёстой.				
Кемпийн орчинд хог хаягдал, бохир усыг замбараагүй зайлуулснаас үүдэн орчны бохирдол, үнэр танар үүсгэх	Барилгын түр кемп бүрд дараах эрүүл ахуйн үндсэн шаардлагууд тавигдана. Үүнд:	Барилгын түр кемпүүд	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан	Барилгын ажлын туршид,	Хог хаягдлын тухай хууль, Эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 5344: 2011-Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага
	1. Хатуу хог хаягдлын менежмент. Хатуу хог хаягдлыг түр хадгалах зориулалтын цэг бий болгож, хашлага хамгаалалт хийж, тэмдэг тэмдэглэгээ байршуулах ба СХД-ийн ТҮК-тэй хог хаягдлыг тээвэрлэх гэрээ байгуулж цугларсан хог хаягдлыг 7 хоногт 2 удаа ачуулж байх				
	2. Шингэн хог хаягдлын менежмент. Кемпээс гарах бохир усыг битүү саванд түр хадгалж, зөвшөөрөгдсөн цэгт зайлуулж байх				
	3. Ажилчдын 00. Эрүүл ахуйн шаардлага хангасан 00-той байх, 00-н нүхэнд био-бэлдмэл ашиглаж халдваргүйжүүлэлт хийх, ойр орчмыг нь хлорамин шингэнээр тогтмол ариутгаж цэвэрлэх				

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

Кемпийн орчинд сахилга бат, хэв журмын зөрчил гаргаж оршин суугчдын амгалан тайван байдлыг алдагдуулах	§ Барилгын ажилчдыг БОМТ, эрүүл ахуйн сургалтад хамруулж, зөрчлийн хуулийн холбогдох заалтуудыг сурталчлан таниулсан байх § Кемпийн орчинд мөрдөх дотоод журамд сахилга батын асуудлыг нарийвчлан тусгаж өгөх ба үүнд согтууруулах ундаа хэрэглэх, ойр орчмын оршин суугчидтай асуудал зөрчил үүсгэх зэргийг хатуу хориглох	Барилгын бүх ажилчид Сургалтын тоо 1 удаа	2,000,000	Жил бүрийн барилгын ажлын эхэнд,	Зөрчлийн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
SHTSC багцуудын нийт дүн:					

5.5. НОГООН БАЙГУУЛАМЖ, НИЙТИЙН ЭЗЭМШЛИЙН ТАЛБАЙН АЖИЛ (SHTL):

Дугаар	Ажлын нэр	Хэмжээ	
1	SHTL-A	81-р цэцэрлэгийн гадна тохижилт, авто зогсоол, үерийн далан дагуух тохижилт 2433.6м ² - 42-р сургуулийн гадна тохижилт, спорт талбай 7046м ² - 106 дугаар сарын гадна тохижилт, хөл бөмбөгийн талбай - Толгойт дэд төв ногоон байгууламж бүхий тохижилттой талбай -1 - Толгойт дэд төв ногоон байгууламж бүхий тохижилттой талбай -2	2433.6м ²
2	SHTL-B	Толгойт дэд төвийн 9000м ² тохижилттой талбай	1400м ²
3	SHTL-C	Баянхошуу дэд төвд: тохижилт 13, мод тарих 26, зүлэгжүүлэх 10, Сэлбэ дэд төвд: тохижилт 7, мод тарих 25, зүлэгжүүлэх 11, авто машины зогсоол 1	700 м ²
4	SHTL-D	35-р сургуулийн гадна талбайн тохижилт, - Баянхошуу 50 айлын орон сууцны гадна тохижилт, - Баянхошуу бизнес инкубатор төвийн гадна авто зогсоол, тохижилт	700 м ²
5	SHTL-E	81-р цэцэрлэгийн зүүн талд гадна тохижилтын ажил;	1,006.89 м ²

Хүснэгт 29. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө (SHTL багц)

Гол ба болзошгүй сөрөг нөлөө	Урьдчилан сэргийлэх, бууруулах, арилгах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Нийт зардал	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
1. Газрын гадарга, хэвлийд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Газар шорооны ажилд 0.62 га талбайн газрын гадарга, хэвлий өртөж эвдрэл үүсэх	§ Дэд төвийн 0.62 га газарт хэсэгт гадна орчны тохижилтын ажлууд хийж, мод зүлэг тарьж, ногоон байгууламж үүсгэх	Барилгын ажлын талбайд	Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөнд тусгасан	Тухайн цэг дээрх барилгын ажил дуусах үед	Хот тосгоны төлөвлөлт барилгажилтын норм ба дүрэм БНБД 30.01.03
Тохижилт хийх үеийн газар шорооны ажлаас 2,846.6м ³ хаягдал шороон материал үүсэх	§ Барилгын суурь ухах, гадна зам талбайн цэвэрлэгээ, тэгшилгээ зэрэг ажлуудаас үүсэх 2,846.6м ³ хэмжээтэй хаягдал шороон материалыг Цагаан давааны хог хаягдлын нэгдсэн цэгт хүргэн зайлуулах зөвшөөрлийг СХД дүүргийн хот тохижилтын газраас авч, хог хаягдлын гэрээнд тусган оруулж өгнө. § Гэрээт гүйцэтгэгч нь хаягдал шороон материалын хэмжээ, овоолго, ачиж зайлуулсан тоо хэмжээний бүртгэлийг өдөр тутам хөтөлж, 7 хоног бүр ТУН-д тайлагнана.		Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Газар шорооны ажил явагдах хугацаанд, 7 хоног бүр	Барилгын хог хаягдлыг цэвэрлэх, цуглуулах, ангилах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах, булшлах журам MNS BS 5906:2015 Барилгын хог хаягдлын менежмент, ашиглалтын дүрэм
Газрын гадаргын төрх байдалд түр хугацааны өөрчлөлт орох	§ Газар шорооны ажлаас бий болох шороон материалын овоолгыг үүсгэхдээ орц, гарц, зам талбайг хааж, хөдөлгөөнд саад учруулахгүйгээр тооцож байрлалыг сонгох § Хаягдал шороон материалын овоолгыг их хэмжээгээр хүримтлуулахгүйгээр тухай бүрд нь ачин зайлуулж байх		Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөнд тусгасан	Газар шорооны ажил явагдах хугацаанд	MNS5916:2008 Газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрс хуулалт, хадгалалт
2. Агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Газар шорооны ажил, талбайн тэгшилгээ хийх, барилгын материал тээвэрлэх, ачиж буулгах зэрэг ажлуудаас тоосжилт	§ Хуурай өдрүүдэд газар шорооны ажил явагдаж буй цэгүүдэд м ² талбайд 2-4л нормын дагуу тогтмол усалгааг хийх	SHTL-A /65.7л/ SHTL-B /37.8л/ SHTL-C /18.9л/ SHTL-D /18.9л/ SHTL-E /27.2л/	197,121 113,400 56,700 56,700 81,567	Барилгын ажлын туршид,	Агаарын тухай хууль, Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хууль, MNS4585:2016 Агаарын чанар. Техникийн Ерөнхий Шаардлага

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

үүсэж агаар орчныг бохирдуулах	<p>§ Хүчтэй салхи шуургатай үед тоосжилтыг багасгах үүднээс ачиж буулгах болон газар шорооны ажлыг түр зогсоох</p> <p>§ Хүчтэй салхи шуургатай үед хөрсний овоолгоос тоосжилт үүсэхээс сэргийлж усалгаа хийх</p> <p>§ Хаягдал шороон материал, барилгын материал тээвэрлэж буй тээврийн хэрэгслийн ачааг хучиж бүтээх</p>				
Барилгын ажилд ашиглагдах тоног төхөөрөмж, машин механизмаас хийн хаягдал, бохирдуулагч бодисууд ялгарч агаар орчныг бохирдуулах	<p>§ Барилгын ажилд ашиглагдаж буй автомашинуудыг техникийн үзлэгт сар бүр оруулж, утаа их хаядаг, стандартад нийцэхгүй тээврийн хэрэгслийг ажлын талбайд гаргахгүй байх</p> <p>§ Тээврийн хэрэгсэл болон хүнд даацын машин механизмын хөдөлгүүрийн тохиргоо, оношилгоо үйлчилгээг тогтмол, чанартай хийх</p> <p>§ Тээврийн хэрэгслийн утааны найрлага дахь хорт бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ ба хэмжих аргын стандартын /MNS 5013:2009, MNS5014:2009/ дагуу хянаж зөвшөөрөгдөх хэмжээнээс хэтрүүлэхгүй байлгах</p>	Барилгын ажилд ашиглагдах бүх тээврийн хэрэгсэл, машин механизмууд	Барилгын ажлын төсөвт багтсан ОХШХ-т тусган оруулсан	Барилгын ажлын туршид, 7 хоног бүр	MNS5885:2016 Агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээMNS4990:2010 Хот суурин газрын гадаад орчны агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ
Барилгын ажлын үед цемент, элс зэрэг нунтаг бодисууд, мод төмрийн үртэс, хаягдал материалууд салхинд хийсэж орчны агаарт бохирдол үүсгэж болзошгүй	<p>§ Барилгын ажил явагдаж буй цэгүүдэд талбайн цэвэрлэгээг өдөр тутам хийж, барилгын хог хаягдлыг зөвшөөрөгдсөн цэгт тогтмол зайлуулж байх</p> <p>§ Дулааны эх үүсвэр гаргах буюу хаягдал материалыг устгах зорилгоор шатамхай материалыг ил талбайд шатаахыг хориглоно</p>	Авто зам, барилгын ажил явагдах бүх цэгт	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	7 хоногт 1-2 удаа	Агаарын тухай хууль, Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хууль, MNS4585:2016 Агаарын чанар. Техникийн Ерөнхий Шаардлага
3. Физик орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Газар шорооны ажил, барилга угсралтын ажил, барилгын материал тээвэрлэх, ачих, буулгах ажлуудаас дуу чимээ үүсэх	<p>§ Барилгын ажилд ашиглагдаж буй автомашинуудыг техникийн үзлэг, оношилгоо, засварыг сар бүр хийж, хэт их дуу чимээтэй, стандартад нийцэхгүй тээврийн хэрэгслийг ажлын талбайд гарахыг хориглох</p> <p>§ Дуу чимээ ихтэй ажлуудыг зөвхөн өглөөний 08:00 цагаас оройн 19:00 цагийн хооронд гүйцэтгэх</p> <p>§ Дуу чимээний мониторинг хэмжилт хийж хяналт тавих</p>	Барилгын ажилд ашиглагдах бүх тээврийн хэрэгсэл, машин механизмууд	Барилгын ажлын төсөвт багтсан ОХШХ-т тусган оруулсан	Барилгын ажлын туршид,	MNS4585:2016 Гадаад орчны дуу чимээний хүлцэх хэмжээMNS4995:2015 Ажлын орчинд дуу чимээний давтамж болон хэлбэлзэл
Барилгын болон ахуйн хог хаягдлыг зүй зохистойгоор цуглуулж, зайлуулаагүйгээс физик орчны бохирдол үүсгэх	<p>§ ЧД-ийн тохижилт үйлчилгээний газартай хог хаягдлын гэрээ байгуулж, түүнд хаягдал шороон материал, ахуйн ба барилгын хог хаягдлыг зайлуулах цэг ба тээвэрлэх автомашины улсын дугаарыг тодорхой зааж өгөх</p> <p>§ Барилгын ажил явагдаж буй газруудад хогийн хаягдлын цэг тогтоож, зориулалтын хогийн сав байрлуулах</p> <p>§ Барилгын түр кемп тус бүрд хатуу хог хаягдлыг түр цуглуулах цэг тогтоож, хашлага хамгаалалт хийж, тэмдэгжүүлэх</p> <p>§ Хог хаягдлыг замбараагүй хаях, зөвшөөрөлгүй газарт хураах, цуглуулахыг хатуу хориглох</p> <p>§ Хог хаягдлын менежмент, талбайн үзлэгийг өдөр тутамд зохион байгуулж хяналт тавих</p> <p>§ Барилгын түр кемпүүдээс үүсэх шингэн хог хаягдлыг зориулалтын саванд цуглуулж, зөвшөөрөгдсөн цэгт зайлуулах</p> <p>§ Барилгын ажил дууссаны дараа хог хаягдлыг цуглуулж зайлуулах, талбайн цэвэрлэгээг бүрэн гүйцэд хийж хяналтын инженерт хүлээлгэн өгөх</p>	Барилгын ажлын талбай, барилгын түр кемп	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөнд тусгасан.	Барилгын ажил эхлэх үед, 2023 оны 2-р улиралд Барилгын ажлын туршид,	Хог хаягдлын тухай хууль, MNS 5344: 2011-Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага, Барилгын хог хаягдлыг цэвэрлэх, цуглуулах, ангилах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах, булшлах журам

4. Гадаргын ба газрын доорх усанд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Их хэмжээний хур бороо орсны улмаас барилгын ажил явагдаж буй зам, талбай үерт автаж, машин техник эвдэрч гэмтэх, хүн осолдох	§ Онцгой байдлын төлөвлөгөө боловсруулж ажиллах, түүнд үерийн эрсдэлээс хамгаалах зохих арга хэмжээнүүдийг тусгаж өгөх	Барилгын ажил явагдах зам, талбай	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Барилгын ажлын туршид,	Онцгой байдлын тухай хууль
	§ Барилгын түр кемпүүд, бүх инженерийн байгууламжууд нь үерээс хамгаалах байгууламжтай байх (үерээс хамгаалах далан, шуудуу зэрэг)				
Тос тосолгооны материал санамсаргүй байдлаар асгарч, хур борооны усаар зөөгдөх буюу хөрсөнд нэвчих байдлаар гадаргын болон газрын доорх усны бохирдол үүсгэх	§ Барилгын ажилд ашиглагдаж буй машин техникт түлш цэнэглэх ажлыг зөвхөн ШТС буюу цементэлсэн талбайд хийж гүйцэтгэх	Барилгын ажилд ашиглагдах бүх тээврийн хэрэгсэл, машин механизмууд /синтетик шингээгч материал (TSSW50W), 5 ширхэг/	750,000		Усны тухайн хууль MNS 6148 :2010 Усны чанар. Газрын доорх усыг бохирдуулагч бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
	§ Барилгын ажилд ашиглагдаж буй машин техникийг ажлын талбарт гарахаас өмнө өдөр бүр үзлэг хийж, тос тосолгооны материал хөрсөнд асгарч алдагдахаас сэргийлэх				
	§ Шатах тослох материал асгарсан үед, хөрсний бохирдол үүсэхээс сэргийлж синтетик шингээгч материал (TSSW50W) ашиглан шингээж авах				
Барилгын болон ахуйн зориулалтаар багавтар хэмжээний ус ашиглах	§ Үйл ажиллагаанд шаардагдах усны эх үүсвэр, хэрэглээг тогтоож, ус ашиглалтын гэрээ байгуулж ажиллах	Ундны усны эх үүсвэр дээр /тн/	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Барилгын ажлын явцад улирал бүр	Усны нөөцийн төлбөрийн хувь хэмжээг тогтоож, хөнгөлөх тухай Засгийн газрын тогтоол MNS0900:2018 Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар аюулгүй байдлын үнэлгээ
	§ Ашиглаж буй усны хэмжээ, чанарт хяналт тавьж ажиллах				
Шингэн хаягдал, 00-д хуримтлагдсан ялгадас зэрэг нь хөрсөнд нэвчиж газрын доорх усны найрлага, чанарт нөлөөлж болзошгүй.	§ Барилгын түр кемпээс үүсэх шингэн хог хаягдлыг зориулалтын саванд цуглуулж, зөвшөөрөгдсөн цэгт зайлуулж байх	Барилгын түр кемп	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөнд тусгасан.	Барилгын ажлын явцад 7 хоног бүр	MNS 4943:2015 Хүрээлэн байгаа орчин. Усны чанар. Хаягдал ус. Ерөнхий шаардлага Эрүүл ахуйн тухай хууль
	§ Барилгын түр кемпийн 00-н нүхэнд бактерийн бохирдлоос сэргийлэх био-бэлдмэл хэрэглэж, ойр орчмыг хлорамин цацлагаар тогтмол ариутгаж цэвэрлэж байх				
5. Хөрсөн бүрхэвчид үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Машин тэрэг, хүний байнгын хөл хөдөлгөөнөөс үүдэн хөрс суларч доройтох, хөрсний элэгдэл үүсэж болзошгүй	§ Хөрсний эвдрэл талхагдал үүсэхээс сэргийлж хүнд даацын машинуудыг тогтсон маршрутаар зорчуулах	Барилгын материал тээвэрлэх зам дагуу, барилгын талбай барилгын түр кемпүүд	Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөнд тусгасан.	Тухайн цэг дээрх барилгын ажил дуусах үед	Хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль, MNS 5850:2008 Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
	§ Барилгын ажил дуусах үед хөрс суларч доройтон, хөрсний элэгдэл үүссэн газруудад нөхөн сэргээлт хийх				
Газар шорооны ажлын улмаас 0.57 га талбайн өнгөн хөрс хуулагдаж эвдрэлд орох ба шимт хөрсний овоолгыг стандартын дагуу үүсгэж хадгалаагүй нөхцөлд хөрсний чанар алдагдаж болзошгүй	§ Барилгын суурь ухах, гадна зам талбайн цэвэрлэгээ, тэгшилгээ зэрэг ажилд өртөж эвдэрсэн 0.57 га талбайд талбайд барилгын ажил дуусмагц нөхөн сэргээлт, тохижилтын ажлууд хийж, мод зүлэг тарих	Газар шорооны ажил явагдах цэгүүд		Газар шорооны ажил явагдах хугацаанд	MNS5916:2008 Газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрс хуулалт, хадгалалт
	§ Газар шорооны ажлын үед өнгөн хөрсний овоолгыг тусад нь үүсгэж стандартын дагуу хадгалах ба барилгын ажил дуусах үед нөхөн сэргээлтэд ашиглах				
Тос тосолгооны материал санамсаргүй байдлаар асгарч хөрсөнд нэвчсэнээр хөрсөн бүрхэвчийн бохирдол үүсгэж болзошгүй.	§ Барилгын ажилд ашиглагдаж буй машин техникт түлш цэнэглэх ажлыг зөвхөн ШТС буюу цементэлсэн талбайд хийж гүйцэтгэх	Барилгын ажилд ашиглагдах бүх тээврийн хэрэгсэл, машин механизмууд	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Барилгын ажлын туршид,	Хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль, MNS 5850:2008 Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
	Барилгын ажилд ашиглагдаж буй машин техникийг ажлын талбарт гарахаас өмнө өдөр бүр үзлэг хийж, тос тосолгооны материал хөрсөнд асгарч алдагдахаас сэргийлэх				
	§ Бетон зуурмаг, асфальт материал тээвэрлэх, буулгах, хучилт хийх ажлуудыг нарийн чанд горимын дагуу тогтоосон талбайн хүрээнд гүйцэтгэж, хөрсөнд асгаралт үүсгэхээс сэргийлэх				
Хог хаягдал, кемпээс гарах бохир ус, бие засах	§ Барилгын ба ахуйн хатуу хог хаягдлыг түр цуглуулах цэг тогтоож, хашлага хамгаалалт хийж тэмдэгжүүлэх	Барилгын түр кемпүүд дэх	Хог хаягдлын менежментийн	Барилгын ажлын туршид,	Хог хаягдлын тухай хууль, Эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 5344: 2011-

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

газар, ахуйн бохирдол зэргээс үүдэлтэй хөрсний бохирдол үүсэж болзошгүй.	§ Хог хаягдлыг замбараагүй хаях, зөвшөөрөлгүй газарт хураах, цуглуулахыг хатуу хориглох § Барилгын түр кемпээс үүсэх шингэн хог хаягдлыг зориулалтын саванд цуглуулж, зөвшөөрөгдсөн цэгт зайлуулж байх § Барилгын түр кемпийн 00-н нүхэнд бактерийн бохирдлоос сэргийлэх био-бэлдмэл хэрэглэж, ойр орчмыг хлорамин цацлагаар тогтмол ариутгаж цэвэрлэж байх	хогийн цэг, 00-ийн цэг	төлөвлөгөөнд тусгасан.		Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага
7. Түүх соёлын өвд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ					
Газар шорооны ажлын явцад газрын хөрсөнд нуугдмал байсан археологи, палеонтологийн санамсаргүй олдвор, илэрч болзошгүй	§ Санамсаргүй олдвор илэрсэн цэгт барилгын үйл ажиллагааг нэн даруй зогсоох § Санамсаргүй олдвор илэрсэн тухай дүүргийн засаг дарга, цагдаагийн болон уг асуудлыг эрхэлсэн эрдэм шинжилгээний байгууллагад нэн даруй мэдэгдэх § Археологийн хүрээлэнгийн мэргэжлийн баг ажиллуулж шаардлагатай судалгаа шинжилгээ хийлгэх, шаардлагатай бол авран хамгаалах малтлага хийлгэх	Барилгын ажлын бүх багцууд	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Газар шорооны ажлын явцад, тухай бүрд	Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль
8. Нийгэм, олон нийтэд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Барилга угсралт, газар шорооны ажлуудаас тоосжилт үүсэх	§ Газар шорооны ажил явагдаж буй цэгүүдэд 1 м ² талбайд 2-4л нормын дагуу тогтмол усалгааг хийх § Хүчтэй салхи шуургатай үед тоосжилтыг багасгах үүднээс газар шорооны ажлыг түр зогсоох § Хаягдал шороон материал, барилгын материал тээвэрлэж буй тээврийн хэрэгслийн ачааг хучиж бүтээх	Барилгын ажлын талбай	Энэхүү төлөвлөгөөний агаарын чанарын хэсэгт төсөвлөсөн төсвийн дагуу	Хуурай өдрүүдэд, өдөрт 2-3 удаа	MNS5885:2016 Агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ MNS4990:2010 Агаарын чанар - Хот суурин газрын гадаад орчны агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ
Барилгын материал тээвэрлэх, газар шорооны ажлуудаас дуу чимээ үүсэж ойр орчмын оршин суугчдын тав тухыг алдагдуулах	§ Барилгын ажилд ашиглагдаж буй автомашинуудыг техникийн үзлэгт сар бүр оруулж, хэт их дуу чимээтэй, стандартад нийцэхгүй тээврийн хэрэгслийг ажлын талбайд гаргахгүй байх § Шаардлагатай тохиолдолд дуу чимээ тусгаарлах зөөврийн хана ашиглах § Дуу чимээ ихтэй ажлуудыг зөвхөн өглөөний 08:00 цагаас оройн 19:00 цагийн хооронд гүйцэтгэх	Газар шорооны ажил явагдах цэгүүд, бүх тээврийн хэрэгсэл	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Барилгын ажлын туршид, өдөр бүр	MNS4585:2016 Гадаад орчны дуу чимээний хүлцэх хэмжээ
Барилга угсралтын үйл ажиллагааны үед өндрөөс юм унаж хүн гэмтэж болзошгүй	§ Барилга угсралтын үед хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагааны дүрэм журмыг чанд хатуу сахиж ажиллах § Баригдаж буй барилгыг тойруулан хамгаалалтын хашлага татаж явган зорчигч ойртохоос сэргийлэх § Шаардлагатай тохиолдолд баригдаж буй барилгын хажуугаар явган зорчигч нэвтрэх хамгаалалтын саравч бүхий гарцууд гаргаж өгөх § Анхааруулах тэмдэг тэмдэглэгээ байршуулах	Барилга угсралтын ажил явагдах цэгүүд: Хамгаалалтын саравч бүхий гарц, Анхааруулах тэмдэг тэмдэглэгээ байршуулах 5 цэгт	5,000,000	Барилга угсралтын ажлын явцад	MNS 4968:2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаанд тавих ерөнхий шаардлага.
Цемент, шохой, элс зэрэг нунтаг материал агаарт дэгдэж үзэгдэх орчныг хязгаарлаж болзошгүй	§ Зам барилгын болон барилгын ажилд хэрэглэгддэг цемент, элс, шохой зэрэг нунтаг материалыг битүү орчинд буюу тусгайлсан саванд хадгалах	Барилга угсралт, зам барилгын ажил явагдах цэгүүд - Нунтаг бодис хадгалах зориулалтын савны тоо 5 ширхэг	1,750,000	Барилгын ажлын туршид	
Барилгын материал тээвэрлэх үйл ажиллагааны үед зам тээврийн осол аваар	§ Хүнд даацын машины жолооч нарыг замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын давтан сургалтад хамруулах, гэр хорооллын суурьшлын бүс дунд үүсэж болзошгүй эрсдэл, осол аваарын талаар тайлбарлан таниулах	Бүх жолооч нарт хийх сургалт 1 удаа	1,250,000	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хууль Монгол Улсын Замын хөдөлгөөний дүрэм

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

гарах буюу ус зөөж буй хүүхдүүд, явган зорчигчдын аюулгүй байдалд эрсдэл учруулж болзошгүй	§ Гэр хороолол дунд тээврийн машины хурдыг хязгаарлах дүрэм мөрдүүлэх § Тээврийн жолооч нарт худаг, хүүхдийн сургууль, цэцэрлэг, явган хүний гарц, уулзвар зэрэг осол аваар гарах эрсдэл бүхий цэгүүд дээр 5 секунд зогсоод хөдлөх дүрэм мөрдүүлэх	Барилгын материал тээвэрлэх маршрут дагуу	Нэмэлт зардал гарахгүй		
Кемпийн орчинд хог хаягдал, бохир усыг замбараагүй зайлуулснаас үүдэн орчны бохирдол, үнэр танар үүсгэх	Барилгын түр кемп бүрд дараах эрүүл ахуйн үндсэн шаардлагууд тавигдана. Үүнд: 1. Хатуу хог хаягдлын менежмент. Хатуу хог хаягдлыг түр хадгалах зориулалтын цэг бий болгож, хашлага хамгаалалт хийж, тэмдэг тэмдэглэгээ байршуулах, СХД-ийн ТҮК-тэй хог хаягдлыг тээвэрлэх гэрээ байгуулж цугларсан хог хаягдлыг 7 хоногт 2 удаа ачуулж байх 2. Шингэн хог хаягдлын менежмент. Кемпээс гарах бохир усыг битүү саванд түр хадгалж, зөвшөөрөгдсөн цэгт зайлуулж байх 3. Ажилчдын 00. Эрүүл ахуйн шаардлага хангасан 00-той байх, 00-н нүхэнд био-бэлдмэл ашиглаж халдваргүйжүүлэлт хийх, ойр орчмыг нь хлорамин шингэнээр тогтмол ариутгаж цэвэрлэх	Барилгын түр кемпүүд Барилгын ажлын бүх багцууд	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан	Барилгын ажлын туршид	Хог хаягдлын тухай хууль, Эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 5344: 2011-Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага
Кемпийн орчинд сахилга бат, хэв журмын зөрчил гаргаж оршин суугчдын амгалан тайван байдлыг алдагдуулах	§ Барилгын ажилчдыг БОМТ, эрүүл ахуйн сургалтад хамруулж, зөрчлийн хуулийн холбогдох заалтуудыг сурталчлан таниулсан байх § Кемпийн орчинд мөрдөх дотоод журамд сахилга батын асуудлыг нарийвчлан тусгаж өгөх ба үүнд согтууруулах ундаа хэрэглэх, ойр орчмын оршин суугчидтай асуудал зөрчил үүсгэх зэргийг хатуу хориглох	Барилгын бүх ажилчид - Сургалтын тоо - 1 удаа	1,250,000	Жил бүрийн барилгын ажлын эхэнд	Зөрчлийн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Гадна зам талбайн тохижилтын ажилд ашиглагдах хүнд даацын машин механизмууд осол аваар гаргаж болзошгүй	§ Замын индүүдэгч, бетон зуурмаг, асфальт тээвэрлэгч, дэвсгэгч зэрэг том оврын машин тэрэгний ажлын үед хяналтын дохиурчныг зайлшгүй ажиллуулах шаардлагатай ба том оврын машин тэрэг ухрах, эргэх маневруудыг зөвхөн хяналтын дохиурчны дохиогоор хийж гүйцэтгэх	Зам барилгын ажлын талбайд	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Зам талбайн ажлын туршид	Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хууль, Монгол Улсын Замын хөдөлгөөний дүрэм
Өндөр хэмтэй асфальт болон бетон зуурмаг алдагдаж хүний гар хөл түлэгдэж гэмтэж болзошгүй	§ Бетон зуурмаг, асфальт материал тээвэрлэх, буулгах, хучилт хийх ажлуудыг нарийн чанд горимын дагуу тогтоосон талбайн хүрээнд гүйцэтгэж, санамсаргүй асгаралт үүсгэхээс сэргийлэх § Зам барилгын ажлын талбарт ажиллаж буй ажилчид хамгаалалтын хувцас хэрэглэлтэй байх § Зам барилгын ажил явагдаж буй цэгийг тойруулан хамгаалалтын хашлага татаж, анхааруулах тэмдэг байрлуулан явган зорчигчийн хөдөлгөөнийг хязгаарлах арга хэмжээ авах		Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Зам талбайн ажлын туршид	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968: 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
SHTL багцын нийт дүн:					

5.6. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТӨВ БАРИХ АЖИЛ (PHC):

Хүснэгт 30. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө (PHC багц)

Гол ба болзошгүй сөрөг нөлөө	Урьдчилан сэргийлэх, бууруулах, арилгах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Нийт зардал	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах аргачлал	стандарт,
1. Газрын гадарга, хэвлийд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө						
Газар шорооны ажилд 0.57 га талбайн газрын гадарга, хэвлий өртөж эвдрэл үүсэх	§ Эмнэлгийн эдэлбэр газрын 10%-аас доошгүй хэсэгт гадна орчны тохижилтын ажлууд хийж, мод зүлэг тарьж, ногоон байгууламж үүсгэх	Барилгын ажлын талбайд	Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөнд тусгасан	Тухайн цэг дээрх барилгын ажил дуусах үед	Хот тосгоны төлөвлөлт барилгажилтын норм ба дүрэм БНБД 30.01.03	
	§ Барилгын суурь ухах, гадна зам талбайн цэвэрлэгээ, тэгшилгээ зэрэг ажлуудаас үүсэх 2003 м ³ хэмжээтэй хаягдал шороон материалыг Цагаан					Барилгын хог хаягдлыг цэвэрлэх, цуглуулах, ангилах,

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

Газар шорооны ажлаас 2003м3 хаягдал шороон материал үүсэх	<p>давааны хог хаягдлын нэгдсэн цэгт хүргэн зайлуулах зөвшөөрлийг СХД дүүргийн хот тохижилтын газраас авч, хог хаягдлын гэрээнд тусган оруулж өгнө.</p> <p>§ Гэрээт гүйцэтгэгч нь хаягдал шороон материалын хэмжээ, овоолго, ачиж зайлуулсан тоо хэмжээний бүртгэлийг өдөр тутам хөтөлж, 7 хоног бүр ТУН-д тайлагнана.</p>		Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Газар шорооны ажил явагдах хугацаанд, 7 хоног бүр	<p>тээвэрлэх, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах, булшлах журам</p> <p>MNS BS 5906:2015 Барилгын хог хаягдлын менежмент, ашиглалтын дүрэм</p>
Газрын гадаргын төрх байдалд түр хугацааны өөрчлөлт орох	<p>§ Газар шорооны ажлаас бий болох шороон материалын овоолгыг үүсгэхдээ орц, гарц, зам талбайг хааж, хөдөлгөөнд саад учруулахгүйгээр тооцож байрлалыг сонгох</p> <p>§ Хаягдал шороон материалын овоолгыг их хэмжээгээр хуримтлуулахгүйгээр тухай бүрд нь ачин зайлуулж байх</p>		Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөнд тусгасан	Газар шорооны ажил явагдах хугацаанд	MNS5916:2008 Газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрс хуулалт, хадгалалт
2. Агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Газар шорооны ажил, талбайн тэгшилгээ хийх, барилгын материал тээвэрлэх, ачиж буулгах зэрэг ажлуудаас тоосжилт үүсэж агаар орчныг бохирдуулах	<p>§ Хуурай өдрүүдэд газар шорооны ажил явагдаж буй цэгүүдэд м2 талбайд 2-4л нормын дагуу тогтмол усалгааг хийх</p> <p>§ Хүчтэй салхи шуургатай үед тоосжилтыг багасгах үүднээс ачиж буулгах болон газар шорооны ажлыг түр зогсоох</p> <p>§ Хүчтэй салхи шуургатай үед хөрсний овоолгоос тоосжилт үүсэхээс сэргийлж усалгаа хийх</p> <p>§ Хаягдал шороон материал, барилгын материал тээвэрлэж буй тээврийн хэрэгслийн ачааг хучиж бүтээх</p>	Барилгын ажлын талбайд /Усны хэмжээ 307.8 м3/	923,400	Барилгын ажлын туршид,	Агаарын тухай хууль, Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хууль, MNS4585:2016 Агаарын чанар. Техникийн Ерөнхий Шаардлага
Барилгын ажилд ашиглагдах тоног төхөөрөмж, машин механизмаас хийн хаягдал, бохирдуулагч бодисууд ялгарч агаар орчныг бохирдуулах	<p>§ Барилгын ажилд ашиглагдаж буй автомашинуудыг техникийн үзлэгт сар бүр оруулж, утаа их хаядаг, стандартад нийцэхгүй тээврийн хэрэгслийг ажлын талбайд гаргахгүй байх</p> <p>§ Тээврийн хэрэгсэл болон хүнд даацын машин механизмын хөдөлгүүрийн тохиргоо, оношилгоо үйлчилгээг тогтмол, чанартай хийх</p> <p>§ Тээврийн хэрэгслийн утааны найрлага дахь хорт бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ ба хэмжих аргын стандартын /MNS 5013:2009, MNS5014:2009/ дагуу хянаж зөвшөөрөгдөх хэмжээнээс хэтрүүлэхгүй байлгах</p>	Барилгын ажилд ашиглагдах бүх тээврийн хэрэгсэл, машин механизмууд	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Барилгын ажлын туршид, 7 хоног бүр	<p>MNS5885:2016 Агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ</p> <p>MNS4990:2010 Хот суурин газрын гадаад орчны агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ</p> <p>MNS4990:2000 Ажлын байрны орчин. Эрүүл ахуйн шаардлага</p>
Барилгын ажлын үед цемент, элс зэрэг нунтаг бодисууд, мод төмрийн үртэс, хаягдал материалууд салхинд хийсэж орчны агаарт бохирдол үүсгэж болзошгүй	<p>§ Барилгын ажил явагдаж буй цэгүүдэд талбайн цэвэрлэгээг өдөр тутам хийж, барилгын хог хаягдлыг зөвшөөрөгдсөн цэгт тогтмол зайлуулж байх</p> <p>§ Дулааны эх үүсвэр гаргах буюу хаягдал материалыг устгах зорилгоор шатамхай материалыг ил талбайд шатаахыг хориглоно</p>	Авто зам, барилгын ажил явагдах бүх цэгт	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	7 хоногт 1-2 удаа	Агаарын тухай хууль, Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хууль, MNS4585:2016 Агаарын чанар. Техникийн Ерөнхий Шаардлага
3. Физик орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Газар шорооны ажил, барилга угсралтын ажил, барилгын материал	§ Барилгын ажилд ашиглагдаж буй автомашинуудыг техникийн үзлэг, оношилгоо, засварыг сар бүр хийж, хэт их дуу чимээтэй, стандартад нийцэхгүй тээврийн хэрэгслийг ажлын талбайд гарахыг хориглох	Барилгын ажилд ашиглагдах бүх тээврийн хэрэгсэл,	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Барилгын ажлын туршид,	MNS4585:2016 Гадаад орчны дуу чимээний хүлцэх хэмжээ MNS4995:2015 Ажлын

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

тээвэрлэх, ачих, буулгах ажлуудаас дуу чимээ үүсэх	<p>§ Дуу чимээ ихтэй ажлуудыг зөвхөн өглөөний 08:00 цагаас оройн 19:00 цагийн хооронд гүйцэтгэх</p> <p>§ Дуу чимээний мониторинг хэмжилт хийж хяналт тавих</p>	машин механизмууд			орчинд дуу чимээний давтамж болон хэлбэлзэл
Барилгын болон ахуйн хог хаягдлыг зүй зохистойгоор цуглуулж, зайлуулаагүйгээс физик орчны бохирдол үүсгэх	<p>§ СХД-ийн тохижилт үйлчилгээний газартай хог хаягдлын гэрээ байгуулж, түүнд хаягдал шороон материал, ахуйн ба барилгын хог хаягдлыг зайлуулах цэг ба тээвэрлэх автомашины улсын дугаарыг тодорхой зааж өгөх</p> <p>§ Барилгын ажил явагдаж буй газруудад хогийн хаягдлын цэг тогтоож, зориулалтын хогийн сав байрлуулах</p> <p>§ Барилгын түр кемп тус бүрд хатуу хог хаягдлыг түр цуглуулах цэг тогтоож, хашлага хамгаалалт хийж, тэмдэгжүүлэх</p> <p>§ Хог хаягдлыг замбараагүй хаях, зөвшөөрөлгүй газарт хураах, цуглуулахыг хатуу хориглох</p> <p>§ Хог хаягдлын менежмент, талбайн үзлэгийг өдөр тутамд зохион байгуулж хяналт тавих</p> <p>§ Барилгын түр кемпүүдээс үүсэх шингэн хог хаягдлыг зориулалтын саванд цуглуулж, зөвшөөрөгдсөн цэгт зайлуулах</p> <p>§ Барилгын ажил дууссаны дараа хог хаягдлыг цуглуулж зайлуулах, талбайн цэвэрлэгээг бүрэн гүйцэд хийж хяналтын инженерт хүлээлгэн өгөх</p>	Барилгын ажлын талбай	ОХШХ-т тусган оруулсан	Барилгын ажил эхлэх үед, 2023 оны 2-р улиралд	Хог хаягдлын тухай хууль, MNS 5344: 2011-Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага, Барилгын хог хаягдлыг цэвэрлэх, цуглуулах, ангилах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах, булшлах журам
4. Гадаргын ба газрын доорх усанд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Их хэмжээний хур бороо орсны улмаас барилгын ажил явагдаж буй зам, талбай үерт автаж, машин техник эвдэрч гэмтэх, хүн осолдох	<p>§ Онцгой байдлын төлөвлөгөө боловсруулж ажиллах, түүнд үерийн эрсдэлээс хамгаалах зохих арга хэмжээнүүдийг тусгаж өгөх</p> <p>§ Барилгын түр кемпүүд, бүх инженерийн байгууламжууд нь үерээс хамгаалах байгууламжтай байх (үерээс хамгаалах далан, шуудуу зэрэг)</p>	Барилгын ажил явагдах зам, талбай	Барилгын ажлын төсөвт багтсан		Онцгой байдлын тухай хууль
Тос тосолгооны материал санамсаргүй байдлаар асгарч, хур борооны усаар зөөгдөх буюу хөрсөнд нэвчих байдлаар гадаргын болон газрын доорх усны бохирдол үүсгэх	<p>§ Барилгын ажилд ашиглагдаж буй машин техникт түлш цэнэглэх ажлыг зөвхөн ШТС буюу цементэлсэн талбайд хийж гүйцэтгэх</p> <p>§ Барилгын ажилд ашиглагдаж буй машин техникийг ажлын талбарт гарахаас өмнө өдөр бүр үзлэг хийж, тос тосолгооны материал хөрсөнд асгарч алдагдахаас сэргийлэх</p> <p>§ Шатах тослох материал асгарсан үед, хөрсний бохирдол үүсэхээс сэргийлж синтетик шингээгч материал (TSSW50W) ашиглан шингээж авах</p>	Барилгын ажилд ашиглагдах бүх тээврийн хэрэгсэл, машин механизмууд /синтетик шингээгч материал (TSSW50W), 1 ширхэг/	150,000	Барилгын ажлын туршид	Усны тухайн хууль, MNS 6148 :2010 Усны чанар. Газрын доорх усыг бохирдуулагч бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
Барилгын болон ахуйн зориулалтаар багавтар хэмжээний ус ашиглах	<p>§ Үйл ажиллагаанд шаардагдах усны эх үүсвэр, хэрэглээг тогтоож, ус ашиглалтын гэрээ байгуулж ажиллах</p> <p>§ Ашиглаж буй усны хэмжээ, чанарт хяналт тавьж ажиллах</p>	Ундны усны эх үүсвэр дээр	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Барилгын ажлын явцад улирал бүр	MNS0900:2018 Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар аюулгүй байдлын үнэлгээ

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

Шингэн хаягдал, 00-д хуримтлагдсан ялгадас зэрэг нь хөрсөнд нэвчиж газрын доорх усны найрлага, чанарт нөлөөлж болзошгүй.	<p>§ Барилгын түр кемпээс үүсэх шингэн хог хаягдлыг зориулалтын саванд цуглуулж, зөвшөөрөгдсөн цэгт зайлуулж байх</p> <p>§ Барилгын түр кемпийн 00-н нүхэнд бактерийн бохирдлоос сэргийлэх био-бэлдмэл хэрэглэж, ойр орчмыг хлорамин цацлагаар тогтмол ариутгаж цэвэрлэж байх</p>	Барилгын түр кемп	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөнд тусгасан.	Барилгын ажлын явцад 7 хоног бүр	MNS 4943:2015 Хүрээлэн байгаа орчин. Усны чанар. Хаягдал ус. Ерөнхий шаардлага, Эрүүл ахуйн тухай хууль
5. Хөрсөн бүрхэвчид үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Машин тэрэг, хүний байнгын хөл хөдөлгөөнөөс үүдэн хөрс суларч доройтох, хөрсний элэгдэл үүсэж болзошгүй	<p>§ Хөрсний эвдрэл талхагдал үүсэхээс сэргийлж хүнд даацын машинуудыг тогтсон маршрутаар зорчуулах</p> <p>§ Барилгын ажил дуусах үед хөрс суларч доройтон, хөрсний элэгдэл үүссэн газруудад нөхөн сэргээлт хийх</p>	Барилгын материал тээвэрлэх зам дагуу, барилгын талбай барилгын түр кемпүүд	Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөнд тусгасан.	Тухайн цэг дээрх барилгын ажил дуусах үед	Хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль, MNS 5850:2008 Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
Газар шорооны ажлын улмаас 0.57 га талбайн өнгөн хөрс хуулагдаж эвдрэлд орох ба шимт хөрсний овоолгыг стандартын дагуу үүсгэж хадгалаагүй нөхцөлд хөрсний чанар алдагдаж болзошгүй	<p>§ Барилгын суурь ухах, гадна зам талбайн цэвэрлэгээ, тэгшилгээ зэрэг ажилд өртөж эвдэрсэн 0.57 га талбайд талбайд барилгын ажил дуусмагц нөхөн сэргээлт, тохижилтын ажлууд хийж, мод зүлэг тарих</p> <p>§ Газар шорооны ажлын үед өнгөн хөрсний овоолгыг тусад нь үүсгэж стандартын дагуу хадгалах ба барилгын ажил дуусах үед нөхөн сэргээлтэд ашиглах</p>	Газар шорооны ажил явагдах цэгүүд	Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөнд тусгасан.	Газар шорооны ажил явагдах хугацаанд	MNS5916:2008 Газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрс хуулалт, хадгалалт
Тос тосолгооны материал санамсаргүй байдлаар асгарч хөрсөнд нэвчсэнээр хөрсөн бүрхэвчийн бохирдол үүсгэж болзошгүй.	<p>§ Барилгын ажилд ашиглагдаж буй машин техникт түлш цэнэглэх ажлыг зөвхөн ШТС буюу цементэлсэн талбайд хийж гүйцэтгэх</p> <p>Барилгын ажилд ашиглагдаж буй машин техникийг ажлын талбарт гарахаас өмнө өдөр бүр үзлэг хийж, тос тосолгооны материал хөрсөнд асгарч алдагдахаас сэргийлэх</p> <p>§ Бетон зуурмаг, асфальт материал тээвэрлэх, буулгах, хучилт хийх ажлуудыг нарийн чанд горимын дагуу тогтоосон талбайн хүрээнд гүйцэтгэж, хөрсөнд асгаралт үүсгэхээс сэргийлэх</p>	Барилгын ажилд ашиглагдах бүх тээврийн хэрэгсэл, машин механизмууд	Барилгын ажлын төсөвт багтсан		Хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль, MNS 5850:2008 Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
Хог хаягдал, кемпээс гарах бохир ус, бие засах газар, ахуйн бохирдол зэргээс үүдэлтэй хөрсний бохирдол үүсэж болзошгүй.	<p>§ Барилгын ба ахуйн хатуу хог хаягдлыг түр цуглуулах цэг тогтоож, хашлага хамгаалалт хийж тэмдэгжүүлэх</p> <p>§ Хог хаягдлыг замбараагүй хаях, зөвшөөрөлгүй газарт хураах, цуглуулахыг хатуу хориглох</p> <p>§ Барилгын түр кемпээс үүсэх шингэн хог хаягдлыг зориулалтын саванд цуглуулж, зөвшөөрөгдсөн цэгт зайлуулж байх</p> <p>§ Барилгын түр кемпийн 00-н нүхэнд бактерийн бохирдлоос сэргийлэх био-бэлдмэл хэрэглэж, ойр орчмыг хлорамин цацлагаар тогтмол ариутгаж цэвэрлэж байх</p>	Барилгын түр кемпүүд дэх хогийн цэг, 00-ийн цэг	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөнд тусгасан.	Барилгын ажлын туршид	Хог хаягдлын тухай хууль, Эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 5344: 2011-Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага
7. Түүх соёлын өвд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ					
Газар шорооны ажлын явцад газрын хөрсөнд	§ Санамсаргүй олдвор илэрсэн цэгт барилгын үйл ажиллагааг нэн даруй зогсоох	Барилгын ажлын бүх багцууд		Газар шорооны ажлын явцад, тухай бүрд	Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

нуугдмал байсан археологи, палеонтологийн санамсаргүй олдвор, илэрч болзошгүй	<p>§ Санамсаргүй олдвор илэрсэн тухай дүүргийн засаг дарга, цагдаагийн болон уг асуудлыг эрхэлсэн эрдэм шинжилгээний байгууллагад нэн даруй мэдэгдэх</p> <p>§ Археологийн хүрээлэнгийн мэргэжлийн баг ажиллуулж шаардлагатай судалгаа шинжилгээ хийлгэх, шаардлагатай бол авран хамгаалах малтлага хийлгэх</p>		Барилгын ажлын төсөвт багтсан		
8. Нийгэм, олон нийтэд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Барилга угсралт, газар шорооны ажлуудаас тоосжилт үүсэх	<p>§ Газар шорооны ажил явагдаж буй цэгүүдэд 1 м² талбайд 2-4л нормын дагуу тогтмол усалгааг хийх</p> <p>§ Хүчтэй салхи шуургатай үед тоосжилтыг багасгах үүднээс газар шорооны ажлыг түр зогсоох</p> <p>§ Хаягдал шороон материал, барилгын материал тээвэрлэж буй тээврийн хэрэгслийн ачааг хучиж бүтээх</p>	Барилгын ажлын талбай	Энэхүү төлөвлөгөөний агаарын чанарын хэсэгт төсөвлөсөн төсвийн дагуу	Хуурай өдрүүдэд, өдөрт 2-3 удаа	<p>MNS5885:2016 Агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ</p> <p>MNS4990:2010 Агаарын чанар - Хот суурин газрын гадаад орчны агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ</p>
Барилгын материал тээвэрлэх, газар шорооны ажлуудаас дуу чимээ үүсэж ойр орчмын оршин суугчдын тав тухыг алдагдуулах	<p>§ Барилгын ажилд ашиглагдаж буй машинуудыг техникийн үзлэгт сар бүр оруулж, хэт их дуу чимээтэй, стандартад нийцэхгүй тээврийн хэрэгслийг ажлын талбайд гаргахгүй байх</p> <p>§ Шаардлагатай тохиолдолд дуу чимээ тусгаарлах зөөврийн хана ашиглах</p> <p>§ Дуу чимээ ихтэй ажлуудыг зөвхөн өглөөний 08:00 цагаас оройн 19:00 цагийн хооронд гүйцэтгэх</p>	Газар шорооны ажил явагдах цэгүүд, бүх тээврийн хэрэгсэл	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Барилгын ажлын туршид, өдөр бүр	MNS4585:2016 Гадаад орчны дуу чимээний хүлцэх хэмжээ
Барилга угсралтын үйл ажиллагааны үед өндрөөс юм унаж хүн гэмтэж болзошгүй	<p>§ Барилга угсралтын үед хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагааны дүрэм журмыг чанд хатуу сахиж ажиллах</p> <p>§ Баригдаж буй барилгыг тойруулан хамгаалалтын хашлага татаж явган зорчигч ойртохоос сэргийлэх</p> <p>§ Шаардлагатай тохиолдолд баригдаж буй барилгын хажуугаар явган зорчигч нэвтрэх хамгаалалтын саравч бүхий гарцууд гаргаж өгөх</p> <p>§ Анхааруулах тэмдэг тэмдэглэгээ байршуулах</p>	Барилга угсралтын ажил явагдах цэгүүд: Хамгаалалтын саравч бүхий гарц, Анхааруулах тэмдэг тэмдэглэгээ байршуулах цэгийн тоо 1ш	1,000,000	Барилга угсралтын ажлын явцад	MNS 4968:2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаанд тавих ерөнхий шаардлага.
Цемент, шохой, элс зэрэг нунтаг материал агаарт дэгдэж үзэгдэх орчныг хязгаарлаж болзошгүй	§ Зам барилгын болон барилгын ажилд хэрэглэгддэг цемент, элс, шохой зэрэг нунтаг материалыг битүү орчинд буюу тусгайлсан саванд хадгалах	Барилга угсралт, зам барилгын ажил явагдах цэгүүд - Нунтаг бодис хадгалах зориулалтын савны тоо 1 ширхэг	350,000	Барилгын ажлын туршид,	
Барилгын материал тээвэрлэх үйл ажиллагааны үед зам тээврийн осол аваар	<p>§ Хүнд даацын машины жолооч нарыг замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын давтан сургалтад хамруулах, гэр хорооллын суурьшлын бүс дунд үүсэж болзошгүй эрсдэл, осол аваарын талаар тайлбарлан таниулах</p> <p>§ Гэр хороолол дунд тээврийн машины хурдыг хязгаарлах дүрэм мөрдүүлэх</p>	Бүх жолооч нар - Сургалтын тоо 1 удаа	250,000	Барилгын ажлын эхлэхээс өмнө	<p>Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хууль</p> <p>Монгол Улсын Замын хөдөлгөөний дүрэм</p>

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

гарах буюу ус зөөж буй хүүхдүүд, явган зорчигчдын аюулгүй байдалд эрсдэл учруулж болзошгүй	§ Тээврийн жолооч нарт худаг, хүүхдийн сургууль, цэцэрлэг, явган хүний гарц, уулзвар зэрэг осол аваар гарах эрсдэл бүхий цэгүүд дээр 5 секунд зогсоод хөдлөх дүрэм мөрдүүлэх	Барилгын материал тээвэрлэх маршрут дагуу	Нэмэлт зардал гарахгүй		
Кемпийн орчинд хог хаягдал, бохир усыг замбараагүй зайлуулснаас үүдэн орчны бохирдол, үнэр танар үүсгэх	Барилгын түр кемп бүрд дараах эрүүл ахуйн үндсэн шаардлагууд тавигдана. Үүнд: 1. Хатуу хог хаягдлын менежмент. Хатуу хог хаягдлыг түр хадгалах зориулалтын цэг бий болгож, хашлага хамгаалалт хийж, тэмдэг тэмдэглэгээ байршуулах, СХД-ийн ТҮК-тэй хог хаягдлыг тээвэрлэх гэрээ байгуулж цугларсан хог хаягдлыг 7 хоногт 2 удаа ачуулж байх 2. Шингэн хог хаягдлын менежмент. Кемпээс гарах бохир усыг битүү саванд түр хадгалж, зөвшөөрөгдсөн цэгт зайлуулж байх 3. Ажилчдын 00. Эрүүл ахуйн шаардлага хангасан 00-той байх, 00-н нүхэнд био-бэлдмэл ашиглаж халдваргүйжүүлэлт хийх, ойр орчмыг нь хлорамин шингэнээр тогтмол ариутгаж цэвэрлэх	Барилгын түр кемпүүд Барилгын ажлын бүх багцууд	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан	Барилгын ажлын туршид	Хог хаягдлын тухай хууль, Эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 5344: 2011-Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага
Кемпийн орчинд сахилга бат, хэв журмын зөрчил гаргаж оршин суугчдын амгалан тайван байдлыг алдагдуулах	§ Барилгын ажилчдыг БОМТ, эрүүл ахуйн сургалтад хамруулж, зөрчлийн хуулийн холбогдох заалтуудыг сурталчлан таниулсан байх § Кемпийн орчинд мөрдөх дотоод журамд сахилга батын асуудлыг нарийвчлан тусгаж өгөх ба үүнд согтууруулах ундаа хэрэглэх, ойр орчмын оршин суугчидтай асуудал зөрчил үүсгэх зэргийг хатуу хориглох	Барилгын бүх ажилчид - Сургалтын тоо 1 удаа	250,000	Жил бүрийн барилгын ажлын эхэнд	Зөрчлийн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Гадна зам талбайн тохижилтын ажилд ашиглагдах хүнд даацын машин механизмууд осол аваар гаргаж болзошгүй	§ Замын индүүдэгч, бетон зуурмаг, асфальт тээвэрлэгч, дэвсгэгч зэрэг том оврын машин тэрэгний ажлын үед хяналтын дохиурчныг зайлшгүй ажиллуулах шаардлагатай ба том оврын машин тэрэг ухрах, эргэх маневруудыг зөвхөн хяналтын дохиурчны дохиогоор хийж гүйцэтгэх		Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Зам талбайн ажлын туршид	Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хууль, Монгол Улсын Замын хөдөлгөөний дүрэм
Өндөр хэмтэй асфальт болон бетон зуурмаг алдагдаж хүний гар хөл түлэгдэж гэмтэж болзошгүй	§ Бетон зуурмаг, асфальт материал тээвэрлэх, буулгах, хучилт хийх ажлуудыг нарийн чанд горимын дагуу тогтоосон талбайн хүрээнд гүйцэтгэж, санамсаргүй асгаралт үүсгэхээс сэргийлэх § Зам барилгын ажлын талбарт ажиллаж буй ажилчид хамгаалалтын хувцас хэрэглэлтэй байх § Зам барилгын ажил явагдаж буй цэгийг тойруулан хамгаалалтын хашлага татаж, анхааруулах тэмдэг байрлуулан явган зорчигчийн хөдөлгөөнийг хязгаарлах арга хэмжээ авах	Зам барилгын ажлын талбайд	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Зам талбайн ажлын туршид	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968: 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
PHC багцын нийт дүн:					

5.7. СУРГАЛТЫН ТӨВ БАРИХ АЖИЛ (ТВС):

Хүснэгт 31. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө (ТВС багц)

Гол ба болзошгүй сөрөг нөлөө	Урьдчилан сэргийлэх, бууруулах, арилгах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
1. Газрын гадарга, хэвлийд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Газар шорооны ажилд 0.23 га талбайн газрын гадарга, хэвлий өртөж эвдрэл үүсэх	§ Сургалтын төвийн эдэлбэр газрын 10%-аас доошгүй хэсэгт гадна орчны тохижилтын ажлууд хийж, мод зүлэг тарьж, ногоон байгууламж үүсгэх	Барилгын ажлын талбайд	Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөнд тусгасан	Тухайн цэг дээрх барилгын ажил дуусах үед	Хот тосгоны төлөвлөлт барилгажилтын норм ба дүрэм БНБД 30.01.03

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

Газар шорооны ажлаас 3329м3 хаягдал шороон материал үүсэх	<p>§ Барилгын суурь ухах, гадна зам талбайн цэвэрлэгээ, тэгшилгээ зэрэг ажлуудаас үүсэх 3329 м³ хэмжээтэй хаягдал шороон материалыг Цагаан давааны хог хаягдлын нэгдсэн цэгт хүргэн зайлуулах зөвшөөрлийг СХД дүүргийн хот тохижилтын газраас авч, хог хаягдлын гэрээнд тусган оруулж өгнө.</p> <p>§ Гэрээт гүйцэтгэгч нь хаягдал шороон материалын хэмжээ, овоолго, ачиж зайлуулсан тоо хэмжээний бүртгэлийг өдөр тутам хөтөлж, 7 хоног бүр ТУН-д тайлагнана.</p>		Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Газар шорооны ажил явагдах хугацаанд, 7 хоног бүр	Барилгын хог хаягдлыг цэвэрлэх, цуглуулах, ангилах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах, булшлах журам MNS BS 5906:2015 Барилгын хог хаягдлын менежмент, ашиглалтын дүрэм
Газрын гадаргын төрх байдалд түр хугацааны өөрчлөлт орох	<p>§ Газар шорооны ажлаас бий болох шороон материалын овоолгыг үүсгэхдээ орц, гарц, зам талбайг хааж, хөдөлгөөнд саад учруулахгүйгээр тооцож байрлалыг сонгох</p> <p>§ Хаягдал шороон материалын овоолгыг их хэмжээгээр хуримтлуулахгүйгээр тухай бүрд нь ачин зайлуулж байх</p>		Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөнд тусгасан	Газар шорооны ажил явагдах хугацаанд	MNS5916:2008 Газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрс хуулалт, хадгалалт
2. Агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Газар шорооны ажил, талбайн тэгшилгээ хийх, барилгын материал тээвэрлэх, ачиж буулгах зэрэг ажлуудаас тоосжилт үүсэж агаар орчныг бохирдуулах	<p>§ Хуурай өдрүүдэд газар шорооны ажил явагдаж буй цэгүүдэд м2 талбайд 2-4л нормын дагуу тогтмол усалгааг хийх</p> <p>§ Хүчтэй салхи шуургатай үед тоосжилтыг багасгах үүднээс ачиж буулгах болон газар шорооны ажлыг түр зогсоох</p> <p>§ Хүчтэй салхи шуургатай үед хөрсний овоолгоос тоосжилт үүсэхээс сэргийлж усалгаа хийх</p> <p>§ Хаягдал шороон материал, барилгын материал тээвэрлэж буй тээврийн хэрэгслийн ачааг хучиж бүтээх</p>	Барилгын ажлын талбайд - Усны хэмжээ 124.2м3	372,600	Барилгын ажлын туршид,	Агаарын тухай хууль, Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хууль, MNS4585:2016 Агаарын чанар. Техникийн Ерөнхий Шаардлага
Барилгын ажилд ашиглагдах тоног төхөөрөмж, машин механизмаас хийн хаягдал, бохирдуулагч бодисууд ялгарч агаар орчныг бохирдуулах	<p>§ Барилгын ажилд ашиглагдаж буй автомашинуудыг техникийн үзлэгт сар бүр оруулж, утаа их хаядаг, стандартад нийцэхгүй тээврийн хэрэгслийг ажлын талбайд гаргахгүй байх</p> <p>§ Тээврийн хэрэгсэл болон хүнд даацын машин механизмын хөдөлгүүрийн тохиргоо, оношилгоо үйлчилгээг тогтмол, чанартай хийх</p> <p>§ Тээврийн хэрэгслийн утааны найрлага дахь хорт бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ ба хэмжих аргын стандартын /MNS 5013:2009, MNS5014:2009/ дагуу хянаж зөвшөөрөгдөх хэмжээнээс хэтрүүлэхгүй байлгах</p>	Барилгын ажилд ашиглагдах бүх тээврийн хэрэгсэл, машин механизмууд	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Барилгын ажлын туршид, 7 хоног бүр	MNS5885:2016 Агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээMNS4990:2010 Хот суурин газрын гадаад орчны агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээMNS4990:2000 Ажлын байрны орчин. Эрүүл ахуйн шаардлага
Барилгын ажлын үед цемент, элс зэрэг нунтаг бодисууд, мод төмрийн үртэс, хаягдал материалууд салхинд хийсэж орчны агаарт бохирдол үүсгэж болзошгүй	<p>§ Барилгын ажил явагдаж буй цэгүүдэд талбайн цэвэрлэгээг өдөр тутам хийж, барилгын хог хаягдлыг зөвшөөрөгдсөн цэгт тогтмол зайлуулж байх</p> <p>§ Дулааны эх үүсвэр гаргах буюу хаягдал материалыг устгах зорилгоор шатамхай материалыг ил талбайд шатаахыг хориглоно</p>	Авто зам, барилгын ажил явагдах бүх цэгт	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	7 хоногт 1-2 удаа	Агаарын тухай хууль, Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хууль, MNS4585:2016 Агаарын чанар. Техникийн Ерөнхий Шаардлага
3. Физик орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Газар шорооны ажил, барилга угсралтын ажил, барилгын материал тээвэрлэх, ачих, буулгах ажлуудаас дуу чимээ үүсэх	<p>§ Барилгын ажилд ашиглагдаж буй автомашинуудыг техникийн үзлэг, оношилгоо, засварыг сар бүр хийж, хэт их дуу чимээтэй, стандартад нийцэхгүй тээврийн хэрэгслийг ажлын талбайд гарахыг хориглох</p> <p>§ Дуу чимээ ихтэй ажлуудыг зөвхөн өглөөний 08:00 цагаас оройн 19:00 цагийн хооронд гүйцэтгэх</p> <p>§ Дуу чимээний мониторинг хэмжилт хийж хяналт тавих</p>	Барилгын ажилд ашиглагдах бүх тээврийн хэрэгсэл, машин механизмууд	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Барилгын ажлын туршид,	MNS4585:2016 Гадаад орчны дуу чимээний хүлцэх хэмжээMNS4995:2015 Ажлын орчинд дуу чимээний давтамж болон хэлбэлзэл
Барилгын болон ахуйн хог хаягдлыг зүй зохистойгоор	§ СХД-ийн тохижилт үйлчилгээний газартай хог хаягдлын гэрээ байгуулж, түүнд хаягдал шороон материал, ахуйн ба барилгын	Барилгын ажлын талбай	Хог хаягдлын менежментийн	Барилгын ажил эхлэх үед	Хог хаягдлын тухай хууль, MNS 5344: 2011-Ахуйн хог хаягдлыг

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

цуглуулж, зайлуулаагүйгээс физик орчны бохирдол үүсгэх	хог хаягдлыг зайлуулах цэг ба тээвэрлэх автомашины улсын дугаарыг тодорхой зааж өгөх	Барилгын ажлын талбай, барилгын түр кемп	төлөвлөгөөнд тусгасан.	Барилгын ажлын туршид	тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага, Барилгын хог хаягдлыг цэвэрлэх, цуглуулах, ангилах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах, булшлах журам
	§ Барилгын ажил явагдаж буй газруудад хогийн хаягдлын цэг тогтоож, зориулалтын хогийн сав байрлуулах				
	§ Барилгын түр кемп тус бүрд хатуу хог хаягдлыг түр цуглуулах цэг тогтоож, хашлага хамгаалалт хийж, тэмдэгжүүлэх				
	§ Хог хаягдлыг замбараагүй хаях, зөвшөөрөлгүй газарт хураах, цуглуулахыг хатуу хориглох				
	§ Хог хаягдлын менежмент, талбайн үзлэгийг өдөр тутамд зохион байгуулж хяналт тавих				
	§ Барилгын түр кемпүүдээс үүсэх шингэн хог хаягдлыг зориулалтын саванд цуглуулж, зөвшөөрөгдсөн цэгт зайлуулах				
	§ Барилгын ажил дууссаны дараа хог хаягдлыг цуглуулж зайлуулах, талбайн цэвэрлэгээг бүрэн гүйцэд хийж хяналтын инженерт хүлээлгэн өгөх				
4. Гадаргын ба газрын доорх усанд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Их хэмжээний хур бороо орсны улмаас барилгын ажил явагдаж буй зам, талбай үерт автаж, машин техник эвдэрч гэмтэх, хүн осолдох	§ Онцгой байдлын төлөвлөгөө боловсруулж ажиллах, түүнд үерийн эрсдэлээс хамгаалах зохих арга хэмжээнүүдийг тусгаж өгөх	Барилгын ажил явагдах зам, талбай	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Барилгын ажлын туршид	Онцгой байдлын тухай хууль
	§ Барилгын түр кемпүүд, бүх инженерийн байгууламжууд нь үерээс хамгаалах байгууламжтай байх (үерээс хамгаалах далан, шуудуу зэрэг)				
Тос тосолгооны материал санамсаргүй байдлаар асгарч, хур борооны усаар зөөгдөх буюу хөрсөнд нэвчих байдлаар гадаргын болон газрын доорх усны бохирдол үүсгэх	§ Барилгын ажилд ашиглагдаж буй машин техникт түлш цэнэглэх ажлыг зөвхөн ШТС буюу цементэлсэн талбайд хийж гүйцэтгэх	Барилгын ажилд ашиглагдах бүх тээврийн хэрэгсэл, машин механизмууд /синтетик шингээгч материал (TSSW50W), 1 ширхэг/	150,000	Барилгын ажлын туршид	Усны тухайн хууль, MNS 6148 :2010 Усны чанар. Газрын доорх усыг бохирдуулагч бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
	§ Барилгын ажилд ашиглагдаж буй машин техникийг ажлын талбарт гарахаас өмнө өдөр бүр үзлэг хийж, тос тосолгооны материал хөрсөнд асгарч алдагдахаас сэргийлэх				
	§ Шатах тослох материал асгарсан үед, хөрсний бохирдол үүсэхээс сэргийлж синтетик шингээгч материал (TSSW50W) ашиглан шингээж авах				
Барилгын болон ахуйн зориулалтаар багавтар хэмжээний ус ашиглах	§ Үйл ажиллагаанд шаардагдах усны эх үүсвэр, хэрэглээг тогтоож, ус ашиглалтын гэрээ байгуулж ажиллах	Ундны усны эх үүсвэр дээр	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Барилгын ажлын явцад улирал бүр	Усны нөөцийн төлбөрийн хувь хэмжээг тогтоож, хөнгөлөх тухай Засгийн газрын тогтоол, MNS0900:2018 Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар аюулгүй байдлын үнэлгээ
	§ Ашиглаж буй усны хэмжээ, чанарт хяналт тавьж ажиллах				
Шингэн хаягдал, 00-д хуримтлагдсан ялагдас зэрэг нь хөрсөнд нэвчиж газрын доорх усны найрлага, чанарт нөлөөлж болзошгүй.	§ Барилгын түр кемпээс үүсэх шингэн хог хаягдлыг зориулалтын саванд цуглуулж, зөвшөөрөгдсөн цэгт зайлуулж байх	Барилгын түр кемп	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөнд тусгасан.	Барилгын ажлын явцад 7 хоног бүр	MNS 4943:2015 Хүрээлэн байгаа орчин. Усны чанар. Хаягдал ус. Ерөнхий шаардлагаЭрүүл ахуйн тухай хууль
	§ Барилгын түр кемпийн 00-н нүхэнд бактерийн бохирдлоос сэргийлэх био-бэлдмэл хэрэглэж, ойр орчмыг хлорамин цацлагаар тогтмол ариутгаж цэвэрлэж байх				
5. Хөрсөн бүрхэвчид үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Машин тэрэг, хүний байнгын хөл хөдөлгөөнөөс үүдэн хөрс суларч доройтох, хөрсний элэгдэл үүсэж болзошгүй	§ Хөрсний эвдрэл талхагдал үүсэхээс сэргийлж хүнд даацын машинуудыг тогтсон маршрутаар зорчуулах	Барилгын материал тээвэрлэх зам дагуу, барилгын талбай барилгын түр кемпүүд	Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөнд тусгасан.	Тухайн цэг дээрх барилгын ажил дуусах үед	Хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль, MNS 5850:2008 Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
	§ Барилгын ажил дуусах үед хөрс суларч доройтон, хөрсний элэгдэл үүссэн газруудад нөхөн сэргээлт хийх				
Газар шорооны ажлын улмаас 0.23 га талбайн өнгөн	§ Барилгын суурь ухах, гадна зам талбайн цэвэрлэгээ, тэгшилгээ зэрэг ажилд өртөж эвдэрсэн 0.23 га талбайд талбайд барилгын			Газар шорооны ажил явагдах хугацаанд	

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

хөрс хуулагдаж эвдрэлд орох ба шимт хөрсний овоолгыг стандартын дагуу үүсгэж хадгалаагүй нөхцөлд хөрсний чанар алдагдаж болзошгүй	ажил дуусмагц нөхөн сэргээлт, тохижилтын ажлууд хийж, мод зүлэг тарих § Газар шорооны ажлын үед өнгөн хөрсний овоолгыг тусад нь үүсгэж стандартын дагуу хадгалах ба барилгын ажил дуусах үед нөхөн сэргээлтэд ашиглах	Газар шорооны ажил явагдах цэгүүд			MNS5916:2008 Газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрс хуулалт, хадгалалт
Тос тосолгооны материал санамсаргүй байдлаар асгарч хөрсөнд нэвчсэнээр хөрсөн бүрхэвчийн бохирдол үүсгэж болзошгүй.	§ Барилгын ажилд ашиглагдаж буй машин техникт түлш цэнэглэх ажлыг зөвхөн ШТС буюу цементэлсэн талбайд хийж гүйцэтгэх Барилгын ажилд ашиглагдаж буй машин техникийг ажлын талбарт гарахаас өмнө өдөр бүр үзлэг хийж, тос тосолгооны материал хөрсөнд асгарч алдагдахаас сэргийлэх § Бетон зуурмаг, асфальт материал тээвэрлэх, буулгах, хучилт хийх ажлуудыг нарийн чанд горимын дагуу тогтоосон талбайн хүрээнд гүйцэтгэж, хөрсөнд асгаралт үүсгэхээс сэргийлэх	Барилгын ажилд ашиглагдах бүх тээврийн хэрэгсэл, машин механизмууд	Барилгын ажлын төсөвт багтсан		Хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль, MNS 5850:2008 Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
Хог хаягдал, кемпээс гарах бохир ус, бие засах газар, ахуйн бохирдол зэргээс үүдэлтэй хөрсний бохирдол үүсэж болзошгүй.	§ Барилгын ба ахуйн хатуу хог хаягдлыг түр цуглуулах цэг тогтоож, хашлага хамгаалалт хийж тэмдэгжүүлэх § Хог хаягдлыг замбараагүй хаях, зөвшөөрөлгүй газарт хураах, цуглуулахыг хатуу хориглох § Барилгын түр кемпээс үүсэх шингэн хог хаягдлыг зориулалтын саванд цуглуулж, зөвшөөрөгдсөн цэгт зайлуулж байх § Барилгын түр кемпийн 00-н нүхэнд бактерийн бохирдлоос сэргийлэх био-бэлдмэл хэрэглэж, ойр орчмыг хлорамин цацлагаар тогтмол ариутгаж цэвэрлэж байх	Барилгын түр кемпүүд дэх хогийн цэг, 00-ийн цэг	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөнд тусгасан.	Барилгын ажлын туршид	Хог хаягдлын тухай хууль, Эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 5344: 2011-Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага
7. Түүх соёлын өвд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ					
Газар шорооны ажлын явцад газрын хөрсөнд нуугдмал байсан археологи, палеонтологийн санамсаргүй олдвор, илэрч болзошгүй	§ Санамсаргүй олдвор илэрсэн цэгт барилгын үйл ажиллагааг нэн даруй зогсоох § Санамсаргүй олдвор илэрсэн тухай дүүргийн засаг дарга, цагдаагийн болон уг асуудлыг эрхэлсэн эрдэм шинжилгээний байгууллагад нэн даруй мэдэгдэх § Археологийн хүрээлэнгийн мэргэжлийн баг ажиллуулж шаардлагатай судалгаа шинжилгээ хийлгэх, шаардлагатай бол авран хамгаалах малтлага хийлгэх	Барилгын ажлын бүх багцууд	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Газар шорооны ажлын явцад, тухай бүрд	Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль
8. Нийгэм, олон нийтэд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Барилга угсралт, газар шорооны ажлуудаас тоосжилт үүсэх	§ Газар шорооны ажил явагдаж буй цэгүүдэд 1 м ² талбайд 2-4л нормын дагуу тогтмол усалгааг хийх § Хүчтэй салхи шуургатай үед тоосжилтыг багасгах үүднээс газар шорооны ажлыг түр зогсоох § Хаягдал шороон материал, барилгын материал тээвэрлэж буй тээврийн хэрэгслийн ачааг хучиж бүтээх	Барилгын ажлын талбай	Энэхүү төлөвлөгөөний агаарын чанарын хэсэгт төсөвлөсөн төсвийн дагуу	Хуурай өдрүүдэд, өдөрт 2-3 удаа	MNS5885:2016 Агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ, MNS4990:2010 Агаарын чанар - Хот суурин газрын гадаад орчны агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ
Барилгын материал тээвэрлэх, газар шорооны ажлуудаас дуу чимээ үүсэж ойр орчмын оршин суугчдын тав тухыг алдагдуулах	§ Барилгын ажилд ашиглагдаж буй автомашинуудыг техникийн үзлэгт сар бүр оруулж, хэт их дуу чимээтэй, стандартад нийцэхгүй тээврийн хэрэгслийг ажлын талбайд гаргахгүй байх § Шаардлагатай тохиолдолд дуу чимээ тусгаарлах зөөврийн хана ашиглах § Дуу чимээ ихтэй ажлуудыг зөвхөн өглөөний 08:00 цагаас оройн 19:00 цагийн хооронд гүйцэтгэх	Газар шорооны ажил явагдах цэгүүд, бүх тээврийн хэрэгсэл	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Барилгын ажлын туршид, өдөр бүр	MNS4585:2016 Гадаад орчны дуу чимээний хүлцэх хэмжээ
Барилга угсралтын үйл ажиллагааны үед өндрөөс юм унаж хүн гэмтэж болзошгүй	§ Барилга угсралтын үед хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагааны дүрэм журмыг чанд хатуу сахиж ажиллах § Баригдаж буй барилгыг тойруулан хамгаалалтын хашлага татаж явган зорчигч ойртохоос сэргийлэх	Барилга угсралтын ажил явагдах цэгүүд: Хамгаалалтын	1,000,000	Барилга угсралтын ажлын явцад	MNS 4968:2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаанд тавих ерөнхий шаардлага.

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

	<p>§ Шаардлагатай тохиолдолд баригдаж буй барилгын хажуугаар явган зорчигч нэвтрэх хамгаалалтын саравч бүхий гарцууд гаргаж өгөх</p> <p>§ Анхааруулах тэмдэг тэмдэглэгээ байршуулах</p>	саравч бүхий гарц, Анхааруулах тэмдэг тэмдэглэгээ байршуулах цэгийн тоо 1ш			
Цемент, шохой, элс зэрэг нунтаг материал агаарт дэгдэж үзэгдэх орчныг хязгаарлаж болзошгүй	§ Зам барилгын болон барилгын ажилд хэрэглэгддэг цемент, элс, шохой зэрэг нунтаг материалыг битүү орчинд буюу тусгайлсан саванд хадгалах	Барилга угсралт, зам барилгын ажил явагдах цэгүүд /Нунтаг бодис хадгалах зориулалтын савны тоо 1 ширхэг/	350,000	Барилгын ажлын туршид,	
Барилгын материал тээвэрлэх үйл ажиллагааны үед зам тээврийн осол аваар гарах буюу ус зөөж буй хүүхдүүд, явган зорчигчдын аюулгүй байдалд эрсдэл учруулж болзошгүй	§ Хүнд даацын машины жолооч нарыг замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын давтан сургалтад хамруулах, гэр хорооллын суурьшлын бүс дунд үүсэж болзошгүй эрсдэл, осол аваарын талаар тайлбарлан таниулах	Бүх жолооч нар - Сургалтын тоо 1 удаа	250,000	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хууль Монгол Улсын Замын хөдөлгөөний дүрэм
	§ Гэр хороолол дунд тээврийн машины хурдыг хязгаарлах дүрэм мөрдүүлэх	Барилгын материал тээвэрлэх маршрут дагуу	Нэмэлт зардал гарахгүй		
Кемпийн орчинд хог хаягдал, бохир усыг замбараагүй зайлуулснаас үүдэн орчны бохирдол, үнэр танар үүсгэх	§ Тээврийн жолооч нарт худаг, хүүхдийн сургууль, цэцэрлэг, явган хүний гарц, уулзвар зэрэг осол аваар гарах эрсдэл бүхий цэгүүд дээр 5 секунд зогсоод хөдлөх дүрэм мөрдүүлэх				Хог хаягдлын тухай хууль, Эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 5344: 2011-Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага
	Барилгын түр кемп бүрд дараах эрүүл ахуйн үндсэн шаардлагууд тавигдана. Үүнд:	Барилгын түр кемпүүд, Барилгын ажлын бүх багцууд	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан	Барилгын ажлын туршид	
	1. Хатуу хог хаягдлын менежмент. Хатуу хог хаягдлыг түр хадгалах зориулалтын цэг бий болгож, хашлага хамгаалалт хийж, тэмдэг тэмдэглэгээ байршуулах, СХД-ийн ТҮК-тэй хог хаягдлыг тээвэрлэх гэрээ байгуулж цугларсан хог хаягдлыг 7 хоногт 2 удаа ачуулж байх				
2. Шингэн хог хаягдлын менежмент. Кемпээс гарах бохир усыг битүү саванд түр хадгалж, зөвшөөрөгдсөн цэгт зайлуулж байх					
	3. Ажилчдын 00. Эрүүл ахуйн шаардлага хангасан 00-той байх, 00-н нүхэнд био-бэлдмэл ашиглаж халдваргүйжүүлэлт хийх, ойр орчмыг нь хлорамин шингэнээр тогтмол ариутгаж цэвэрлэх				
Кемпийн орчинд сахилга бат, хэв журмын зөрчил гаргаж оршин суугчдын амгалан тайван байдлыг алдагдуулах	§ Барилгын ажилчдыг БОМТ, эрүүл ахуйн сургалтад хамруулж, зөрчлийн хуулийн холбогдох заалтуудыг сурталчлан таниулсан байх	Барилгын бүх ажилчид - Сургалтын тоо 1 удаа	250,000	Жил бүрийн барилгын ажлын эхэнд,	Зөрчлийн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
	§ Кемпийн орчинд мөрдөх дотоод журамд сахилга батын асуудлыг нарийвчлан тусгаж өгөх ба үүнд согтууруулах ундаа хэрэглэх, ойр орчмын оршин суугчидтай асуудал зөрчил үүсгэх зэргийг хатуу хориглох				
Гадна зам талбайн тохижилтын ажилд ашиглагдах хүнд даацын машин механизмууд осол аваар гаргаж болзошгүй	§ Замын индүүдэгч, бетон зуурмаг, асфальт тээвэрлэгч, дэвсгэгч зэрэг том оврын машин тэрэгний ажлын үед хяналтын дохиурчныг зайлшгүй ажиллуулах шаардлагатай ба том оврын машин тэрэг ухрах, эргэх маневруудыг зөвхөн хяналтын дохиурчны дохиогоор хийж гүйцэтгэх	Зам барилгын ажлын талбайд	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Зам талбайн ажлын туршид	Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хууль, Монгол Улсын Замын хөдөлгөөний дүрэм
Өндөр хэмтэй асфальт болон бетон зуурмаг алдагдаж хүний гар хөл түлэгдэж гэмтэж болзошгүй	§ Бетон зуурмаг, асфальт материал тээвэрлэх, буулгах, хучилт хийх ажлуудыг нарийн чанд горимын дагуу тогтоосон талбайн хүрээнд гүйцэтгэж, санамсаргүй асгаралт үүсгэхээс сэргийлэх		Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Зам талбайн ажлын туршид	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968: 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
	§ Зам барилгын ажлын талбарт ажиллаж буй ажилчид хамгаалалтын хувцас хэрэглэлтэй байх				
ТВС багцын нийт дүн:					

5.8. ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН СУРГУУЛЬ БАРИХ АЖИЛ (TSC)

Хүснэгт 32. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө (TSC багц)

Гол ба болзошгүй сөрөг нөлөө	Урьдчилан сэргийлэх, бууруулах, арилгах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Нийт зардал	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал			
1. Газрын гадарга, хэвлийд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө								
Газар шорооны ажилд 0.37 га талбайн газрын гадарга, хэвлий өртөж эвдрэл үүсэх	§ Сургуулийн эдэлбэр газрын 10%-аас доошгүй хэсэгт гадна орчны тохижилтын ажлууд хийж, мод зүлэг тарьж, ногоон байгууламж үүсгэх	Барилгын ажлын талбайд	Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөнд тусгасан	Тухайн цэг дээрх барилгын ажил дуусах үед	Хот тосгоны төлөвлөлт барилгажилтын норм ба дүрэм БНБД 30.01.03			
Газар шорооны ажлаас 3722 м3 хаягдал шороон материал үүсэх	§ Барилгын суурь ухах, гадна зам талбайн цэвэрлэгээ, тэгшилгээ зэрэг ажлуудаас үүсэх 3702 м ³ хэмжээтэй хаягдал шороон материалыг Цагаан давааны хог хаягдлын нэгдсэн цэгт хүргэн зайлуулах зөвшөөрлийг СХД дүүргийн хот тохижилтын газраас авч, хог хаягдлын гэрээнд тусган оруулж өгнө. § Гэрээт гүйцэтгэгч нь хаягдал шороон материалын хэмжээ, овоолго, ачиж зайлуулсан тоо хэмжээний бүртгэлийг өдөр тутам хөтөлж, 7 хоног бүр ТУН-д тайлагнана.		Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Газар шорооны ажил явагдах хугацаанд, 7 хоног бүр	Барилгын хог хаягдлыг цэвэрлэх, цуглуулах, ангилах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах, булшлах журам MNS BS 5906:2015 Барилгын хог хаягдлын менежмент, ашиглалтын дүрэм			
Газрын гадаргын төрх байдалд түр хугацааны өөрчлөлт орох	§ Газар шорооны ажлаас бий болох шороон материалын овоолгыг үүсгэхдээ орц, гарц, зам талбайг хааж, хөдөлгөөнд саад учруулахгүйгээр тооцож байрлалыг сонгох § Хаягдал шороон материалын овоолгыг их хэмжээгээр хуримтлуулахгүйгээр тухай бүрд нь ачин зайлуулж байх		Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөнд тусгасан	Газар шорооны ажил явагдах хугацаанд	MNS5916:2008 Газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрс хуулалт, хадгалалт			
2. Агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө								
Газар шорооны ажил, талбайн тэгшилгээ хийх, барилгын материал тээвэрлэх, ачиж буулгах зэрэг ажлуудаас тоосжилт үүсэж агаар орчныг бохирдуулах	§ Хуурай өдрүүдэд газар шорооны ажил явагдаж буй цэгүүдэд м2 талбайд 2-4л нормын дагуу тогтмол усалгааг хийх § Хүчтэй салхи шуургатай үед тоосжилтыг багасгах үүднээс ачиж буулгах болон газар шорооны ажлыг түр зогсоох § Хүчтэй салхи шуургатай үед хөрсний овоолгоос тоосжилт үүсэхээс сэргийлж усалгаа хийх § Хаягдал шороон материал, барилгын материал тээвэрлэж буй тээврийн хэрэгслийн ачааг хучиж бүтээх	Барилгын ажлын талбайд /Усны хэмжээ 100.5 м3/	301,482	Барилгын ажлын туршид,	Агаарын тухай хууль,			
	Барилгын ажилд ашиглагдах тоног төхөөрөмж, машин механизмаас хийн хаягдал, бохирдуулагч бодисууд ялгарч агаар орчныг бохирдуулах				§ Барилгын ажилд ашиглагдаж буй автомашинуудыг техникийн үзлэгт сар бүр оруулж, утаа их хаядаг, стандартад нийцэхгүй тээврийн хэрэгслийг ажлын талбайд гаргахгүй байх § Тээврийн хэрэгсэл болон хүнд даацын машин механизмын хөдөлгүүрийн тохиргоо, оношилгоо үйлчилгээг тогтмол, чанартай хийх § Тээврийн хэрэгслийн утааны найрлага дахь хорт бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ ба хэмжих аргын стандартын /MNS 5013:2009, MNS5014:2009/ дагуу хянаж зөвшөөрөгдөх хэмжээнээс хэтрүүлэхгүй байлгах	Барилгын ажилд ашиглагдах бүх тээврийн хэрэгсэл, машин механизмууд	Барилгын ажлын туршид, 7 хоног бүр	MNS5885:2016 Агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ MNS4990:2010 Хот суурин газрын гадаад орчны агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ MNS4990:2000 Ажлын байрны орчин. Эрүүл ахуйн шаардлага
					Барилгын ажлын үед цемент, элс зэрэг нунтаг бодисууд, мод төмрийн үртэс, хаягдал материалууд салхинд хийсэж орчны агаарт бохирдол үүсгэж болзошгүй	§ Барилгын ажил явагдаж буй цэгүүдэд талбайн цэвэрлэгээг өдөр тутам хийж, барилгын хог хаягдлыг зөвшөөрөгдсөн цэгт тогтмол зайлуулж байх § Дулааны эх үүсвэр гаргах буюу хаягдал материалыг устгах зорилгоор шатамхай материалыг ил талбайд шатаахыг хориглоно	Авто зам, барилгын ажил явагдах бүх цэгт	7 хоногт 1-2 удаа
3. Физик орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө								

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

Газар шорооны ажил, барилга угсралтын ажил, барилгын материал тээвэрлэх, ачих, буулгах ажлуудаас дуу чимээ үүсэх	§ Барилгын ажилд ашиглагдаж буй автомашинуудыг техникийн үзлэг, оношилгоо, засварыг сар бүр хийж, хэт их дуу чимээтэй, стандартад нийцэхгүй тээврийн хэрэгслийг ажлын талбайд гарахыг хориглох	Барилгын ажилд ашиглагдах бүх тээврийн хэрэгсэл, машин механизмууд	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Барилгын ажлын туршид,	MNS4585:2016 Гадаад орчны дуу чимээний хүлцэх хэмжээ
	§ Дуу чимээ ихтэй ажлуудыг зөвхөн өглөөний 08:00 цагаас оройн 19:00 цагийн хооронд гүйцэтгэх	Барилгын ажлын талбай			ОХШХ-т тусган оруулсан
	§ Дуу чимээний мониторинг хэмжилт хийж хяналт тавих				
Барилгын болон ахуйн хог хаягдлыг зүй зохистойгоор цуглуулж, зайлуулаагүйгээс физик орчны бохирдол үүсгэх	§ СХД-ийн тохижилт үйлчилгээний газартай хог хаягдлын гэрээ байгуулж, түүнд хаягдал шороон материал, ахуйн ба барилгын хог хаягдлыг зайлуулах цэг ба тээвэрлэх автомашины улсын дугаарыг тодорхой зааж өгөх	Барилгын ажлын талбай, барилгын түр кемп	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөнд тусгасан.	Барилгын ажил эхлэх үед, 2022 оны 2-р улиралд	Хог хаягдлын тухай хууль, MNS 5344: 2011- Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага, Барилгын хог хаягдлыг цэвэрлэх, цуглуулах, ангилах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах, булшлах журам
	§ Барилгын ажил явагдаж буй газруудад хогийн хаягдлын цэг тогтоож, зориулалтын хогийн сав байрлуулах				
	§ Барилгын түр кемп тус бүрд хатуу хог хаягдлыг түр цуглуулах цэг тогтоож, хашлага хамгаалалт хийж, тэмдэгжүүлэх				
	§ Хог хаягдлыг замбараагүй хаях, зөвшөөрөлгүй газарт хураах, цуглуулахыг хатуу хориглох				
	§ Хог хаягдлын менежмент, талбайн үзлэгийг өдөр тутамд зохион байгуулж хяналт тавих				
	§ Барилгын түр кемпүүдээс үүсэх шингэн хог хаягдлыг зориулалтын саванд цуглуулж, зөвшөөрөгдсөн цэгт зайлуулах				
	§ Барилгын ажил дууссаны дараа хог хаягдлыг цуглуулж зайлуулах, талбайн цэвэрлэгээг бүрэн гүйцэд хийж хяналтын инженерт хүлээлгэн өгөх				
4. Гадаргын ба газрын доорх усанд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Их хэмжээний хур бороо орсны улмаас барилгын ажил явагдаж буй зам, талбай үерт автаж, машин техник эвдэрч гэмтэх, хүн осолдох	§ Онцгой байдлын төлөвлөгөө боловсруулж ажиллах, түүнд үерийн эрдэлээс хамгаалах зохих арга хэмжээнүүдийг тусгаж өгөх	Барилгын ажил явагдах зам, талбай	Барилгын ажлын төсөвт багтсан		Онцгой байдлын тухай хууль
	§ Барилгын түр кемпүүд, бүх инженерийн байгууламжууд нь үерээс хамгаалах байгууламжтай байх (үерээс хамгаалах далан, шуудуу зэрэг)				
Тос тосолгооны материал санамсаргүй байдлаар асгарч, хур борооны усаар зөөгдөх буюу хөрсөнд нэвчих байдлаар гадаргын болон газрын доорх усны бохирдол үүсгэх	§ Барилгын ажилд ашиглагдаж буй машин техникт түлш цэнэглэх ажлыг зөвхөн ШТС буюу цементэлсэн талбайд хийж гүйцэтгэх	Барилгын ажилд ашиглагдах бүх тээврийн хэрэгсэл, машин механизмууд /синтетик шингээгч материал (TSSW50W), ширхэг/	150,000	Барилгын ажлын туршид	Усны тухайн хууль MNS 6148 :2010 Усны чанар. Газрын доорх усыг бохирдуулагч бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
	§ Барилгын ажилд ашиглагдаж буй машин техникийг ажлын талбарт гарахаас өмнө өдөр бүр үзлэг хийж, тос тосолгооны материал хөрсөнд асгарч алдагдахаас сэргийлэх				
Барилгын болон ахуйн зориулалтаар багавтар хэмжээний ус ашиглах	§ Үйл ажиллагаанд шаардагдах усны эх үүсвэр, хэрэглээг тогтоож, ус ашиглалтын гэрээ байгуулж ажиллах	Ундны усны эх үүсвэр дээр	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Барилгын ажлын явцад улирал бүр	Усны нөөцийн төлбөрийн хувь хэмжээг тогтоож, хөнгөлөх тухай Засгийн газрын тогтоол
	§ Ашиглаж буй усны хэмжээ, чанарт хяналт тавьж ажиллах				MNS0900:2018 Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар аюулгүй байдлын үнэлгээ

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

Шингэн хаягдал, 00-д хуримтлагдсан ялгадас зэрэг нь хөрсөнд нэвчиж газрын доорх усны найрлага, чанарт нөлөөлж болзошгүй.	<p>§ Барилгын түр кемпээс үүсэх шингэн хог хаягдлыг зориулалтын саванд цуглуулж, зөвшөөрөгдсөн цэгт зайлуулж байх</p> <p>§ Барилгын түр кемпийн 00-н нүхэнд бактерийн бохирдлоос сэргийлэх биобэлдмэл хэрэглэж, ойр орчмыг хлорамин цацлагаар тогтмол ариутгаж цэвэрлэж байх</p>	Барилгын түр кемп	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөнд тусгасан.	Барилгын ажлын явцад 7 хоног бүр	MNS 4943:2015 Хүрээлэн байгаа орчин. Усны чанар. Хаягдал ус. Ерөнхий шаардлага Эрүүл ахуйн тухай хууль
5. Хөрсөн бүрхэвчид үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Машин тэрэг, хүний байнгын хөл хөдөлгөөнөөс үүдэн хөрс суларч доройтох, хөрсний элэгдэл үүсэж болзошгүй	<p>§ Хөрсний эвдрэл талхагдал үүсэхээс сэргийлж хүнд даацын машинуудыг тогтсон маршрутаар зорчуулах</p> <p>§ Барилгын ажил дуусах үед хөрс суларч доройтон, хөрсний элэгдэл үүссэн газруудад нөхөн сэргээлт хийх</p>	Барилгын материал тээвэрлэх зам дагуу, барилгын талбай барилгын түр кемпүүд	Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөнд тусгасан.	Тухайн цэг дээрх барилгын ажил дуусах үед	Хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль, MNS 5850:2008 Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
Газар шорооны ажлын улмаас 0.23 га талбайн өнгөн хөрс хуулагдаж эвдрэлд орох ба шимт хөрсний овоолгыг стандартын дагуу үүсгэж хадгалаагүй нөхцөлд хөрсний чанар алдагдаж болзошгүй	<p>§ Барилгын суурь ухах, гадна зам талбайн цэвэрлэгээ, тэгшилгээ зэрэг ажилд өртөж эвдэрсэн 0.23 га талбайд талбайд барилгын ажил дуусмагц нөхөн сэргээлт, тохижилтын ажлууд хийж, мод зүлэг тарих</p> <p>§ Газар шорооны ажлын үед өнгөн хөрсний овоолгыг тусад нь үүсгэж стандартын дагуу хадгалах ба барилгын ажил дуусах үед нөхөн сэргээлтэд ашиглах</p>	Газар шорооны ажил явагдах цэгүүд		Газар шорооны ажил явагдах хугацаанд	MNS5916:2008 Газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрс хуулалт, хадгалалт
Тос тосолгооны материал санамсаргүй байдлаар асгарч хөрсөнд нэвчсэнээр хөрсөн бүрхэвчийн бохирдол үүсгэж болзошгүй.	<p>§ Барилгын ажилд ашиглагдаж буй машин техникт түлш цэнэглэх ажлыг зөвхөн ШТС буюу цементэлсэн талбайд хийж гүйцэтгэх</p> <p>Барилгын ажилд ашиглагдаж буй машин техникийг ажлын талбарт гарахаас өмнө өдөр бүр үзлэг хийж, тос тосолгооны материал хөрсөнд асгарч алдагдахаас сэргийлэх</p> <p>§ Бетон зуурмаг, асфальт материал тээвэрлэх, буулгах, хучилт хийх ажлуудыг нарийн чанд горимын дагуу тогтоосон талбайн хүрээнд гүйцэтгэж, хөрсөнд асгаралт үүсгэхээс сэргийлэх</p>	Барилгын ажилд ашиглагдах бүх тээврийн хэрэгсэл, машин механизмууд	Барилгын ажлын төсөвт багтсан		Хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль, MNS 5850:2008 Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
Хог хаягдал, кемпээс гарах бохир ус, бие засах газар, ахуйн бохирдол зэргээс үүдэлтэй хөрсний бохирдол үүсэж болзошгүй.	<p>§ Барилгын ба ахуйн хатуу хог хаягдлыг түр цуглуулах цэг тогтоож, хашлага хамгаалалт хийж тэмдэгжүүлэх</p> <p>§ Хог хаягдлыг замбараагүй хаях, зөвшөөрөлгүй газарт хураах, цуглуулахыг хатуу хориглох</p> <p>§ Барилгын түр кемпээс үүсэх шингэн хог хаягдлыг зориулалтын саванд цуглуулж, зөвшөөрөгдсөн цэгт зайлуулж байх</p> <p>§ Барилгын түр кемпийн 00-н нүхэнд бактерийн бохирдлоос сэргийлэх биобэлдмэл хэрэглэж, ойр орчмыг хлорамин цацлагаар тогтмол ариутгаж цэвэрлэж байх</p>	Барилгын түр кемпүүд дэх хогийн цэг, 00-ийн цэг	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөнд тусгасан.	Барилгын ажлын туршид	Хог хаягдлын тухай хууль, MNS 5344: 2011- Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага, Барилгын хог хаягдлыг цэвэрлэх, цуглуулах, ангилах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах, булшлах журам
7. Түүх соёлын өвд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ					
Газар шорооны ажлын явцад газрын хөрсөнд нуугдмал байсан археологи, палеонтологийн санамсаргүй олдвор, илэрч болзошгүй	<p>§ Санамсаргүй олдвор илэрсэн цэгт барилгын үйл ажиллагааг нэн даруй зогсоох</p> <p>§ Санамсаргүй олдвор илэрсэн тухай дүүргийн засаг дарга, цагдаагийн болон уг асуудлыг эрхэлсэн эрдэм шинжилгээний байгууллагад нэн даруй мэдэгдэх</p> <p>§ Археологийн хүрээлэнгийн мэргэжлийн баг ажиллуулж шаардлагатай судалгаа шинжилгээ хийлгэх, шаардлагатай бол авран хамгаалах малтлага хийлгэх</p>	Барилгын ажлын бүх багцууд	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Газар шорооны ажлын явцад, тухай бүрд	Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль

8. Нийгэм, олон нийтэд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Барилга угсралт, газар шорооны ажлуудаас тоосжилт үүсэх	§ Газар шорооны ажил явагдаж буй цэгүүдэд 1 м ² талбайд 2-4л нормын дагуу тогтмол усалгааг хийх	Барилгын ажлын талбай	Энэхүү төлөвлөгөөний агаарын чанарын хэсэгт төсөвлөсөн төсвийн дагуу	Хуурай өдрүүдэд, өдөрт 2-3 удаа	MNS5885:2016 Агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ MNS4990:2010 Агаарын чанар - Хот суурин газрын гадаад орчны агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ
	§ Хүчтэй салхи шуургатай үед тоосжилтыг багасгах үүднээс газар шорооны ажлыг түр зогсоох				
	§ Хаягдал шороон материал, барилгын материал тээвэрлэж буй тээврийн хэрэгслийн ачааг хучиж бүтээх				
Барилгын материал тээвэрлэх, газар шорооны ажлуудаас дуу чимээ үүсэж ойр орчмын оршин суугчдын тав тухыг алдагдуулах	§ Барилгын ажилд ашиглагдаж буй автомашинуудыг техникийн үзлэгт сар бүр оруулж, хэт их дуу чимээтэй, стандартад нийцэхгүй тээврийн хэрэгслийг ажлын талбайд гаргахгүй байх	Газар шорооны ажил явагдах цэгүүд, бүх тээврийн хэрэгсэл	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Барилгын ажлын туршид, өдөр бүр	MNS4585:2016 Гадаад орчны дуу чимээний хүлцэх хэмжээ
	§ Шаардлагатай тохиолдолд дуу чимээ тусгаарлах зөөврийн хана ашиглах				
	§ Дуу чимээ ихтэй ажлуудыг зөвхөн өглөөний 08:00 цагаас оройн 19:00 цагийн хооронд гүйцэтгэх				
Барилга угсралтын үйл ажиллагааны үед өндрөөс юм унаж хүн гэмтэж болзошгүй	§ Барилга угсралтын үед хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагааны дүрэм журмыг чанд хатуу сахиж ажиллах	Барилга угсралтын ажил явагдах цэгүүд: Хамгаалалтын саравч бүхий гарц, Анхааруулах тэмдэг тэмдэглэгээ байршуулах цэгийн тоо 1ш	1,000,000	Барилга угсралтын ажлын явцад	MNS 4968:2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаанд тавих ерөнхий шаардлага.
	§ Баригдаж буй барилгыг тойруулан хамгаалалтын хашлага татаж явган зорчигч ойртохоос сэргийлэх				
	§ Шаардлагатай тохиолдолд баригдаж буй барилгын хажуугаар явган зорчигч нэвтрэх хамгаалалтын саравч бүхий гарцууд гаргаж өгөх				
	§ Анхааруулах тэмдэг тэмдэглэгээ байршуулах				
Цемент, шохой, элс зэрэг нунтаг материал агаарт дэгдэж үзэгдэх орчныг хязгаарлаж болзошгүй	§ Зам барилгын болон барилгын ажилд хэрэглэгддэг цемент, элс, шохой зэрэг нунтаг материалыг битүү орчинд буюу тусгайлсан саванд хадгалах	Барилга угсралт, зам барилгын ажил явагдах цэгүүд - Нунтаг бодис хадгалах зориулалтын савны тоо 1 ширхэг	350,000		
Барилгын материал тээвэрлэх үйл ажиллагааны үед зам тээврийн осол аваар гарах буюу ус зөөж буй хүүхдүүд, явган зорчигчдын аюулгүй байдалд эрсдэл учруулж болзошгүй	§ Хүнд даацын машины жолооч нарыг замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын давтан сургалтад хамруулах, гэр хорооллын суурьшлын бүс дунд үүсэж болзошгүй эрсдэл, осол аваарын талаар тайлбарлан таниулах	Бүх жолооч нар Сургалтын тоо 1 удаа	250,000	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хууль Монгол Улсын Замын хөдөлгөөний дүрэм
	§ Гэр хороолол дунд тээврийн машины хурдыг хязгаарлах дүрэм мөрдүүлэх	Барилгын материал тээвэрлэх маршрут дагуу	Нэмэлт зардал гарахгүй		
	§ Тээврийн жолооч нарт худаг, хүүхдийн сургууль, цэцэрлэг, явган хүний гарц, уулзвар зэрэг осол аваар гарах эрсдэл бүхий цэгүүд дээр 5 секунд зогсоод хөдлөх дүрэм мөрдүүлэх				
Кемпийн орчинд хог хаягдал, бохир усыг замбараагүй зайлуулснаас үүдэн орчны бохирдол, үнэр танар үүсгэх	Барилгын түр кемп бүрд дараах эрүүл ахуйн үндсэн шаардлагууд тавигдана. Үүнд:	Барилгын түр кемпүүд, Барилгын ажлын бүх багцууд	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан	Барилгын ажлын туршид	Хог хаягдлын тухай хууль, MNS 5344: 2011- Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага, Барилгын хог хаягдлыг цэвэрлэх, цуглуулах, ангилах, тээвэрлэх,
	1. Хатуу хог хаягдлын менежмент. Хатуу хог хаягдлыг түр хадгалах зориулалтын цэг бий болгож, хашлага хамгаалалт хийж, тэмдэг тэмдэглэгээ байршуулах, СХД-ийн ТҮК-тэй хог хаягдлыг тээвэрлэх гэрээ байгуулж цугларсан хог хаягдлыг 7 хоногт 2 удаа ачуулж байх				
	2. Шингэн хог хаягдлын менежмент. Кемпээс гарах бохир усыг битүү саванд түр хадгалж, зөвшөөрөгдсөн цэгт зайлуулж байх				

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

	3. Ажилчдын 00. Эрүүл ахуйн шаардлага хангасан 00-той байх, 00-н нүхэнд био-бэлдмэл ашиглаж халдваргүйжүүлэлт хийх, ойр орчмыг нь хлорамин шингэнээр тогтмол ариутгаж цэвэрлэх				дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах, булшлах журам
Кемпийн орчинд сахилга бат, хэв журмын зөрчил гаргаж оршин суугчдын амгалан тайван байдлыг алдагдуулах	§ Барилгын ажилчдыг БОМТ, эрүүл ахуйн сургалтад хамруулж, зөрчлийн хуулийн холбогдох заалтуудыг сурталчлан таниулсан байх	Барилгын бүх ажилчид - Сургалтын тоо 1 удаа	250,000	Жил бүрийн барилгын ажлын эхэнд,	Зөрчлийн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
	§ Кемпийн орчинд мөрдөх дотоод журамд сахилга батын асуудлыг нарийвчлан тусгаж өгөх ба үүнд согтууруулах ундаа хэрэглэх, ойр орчмын оршин суугчидтай асуудал зөрчил үүсгэх зэргийг хатуу хориглох				
Гадна зам талбайн тохижилтын ажилд ашиглагдах хүнд даацын машин механизмууд осол аваар гаргаж болзошгүй	§ Замын индүүдэгч, бетон зуурмаг, асфальт тээвэрлэгч, дэвсгэгч зэрэг том оврын машин тэрэгний ажлын үед хяналтын дохиурчныг зайлшгүй ажиллуулах шаардлагатай ба том оврын машин тэрэг ухрах, эргэх маневруудыг зөвхөн хяналтын дохиурчны дохиогоор хийж гүйцэтгэх	Зам барилгын ажлын талбайд	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Зам талбайн ажлын туршид	Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хууль, Монгол Улсын Замын хөдөлгөөний дүрэм
Өндөр хэмтэй асфальт болон бетон зуурмаг алдагдаж хүний гар хөл түлэгдэж гэмтэж болзошгүй	§ Бетон зуурмаг, асфальт материал тээвэрлэх, буулгах, хучилт хийх ажлуудыг нарийн чанд горимын дагуу тогтоосон талбайн хүрээнд гүйцэтгэж, санамсаргүй асгаралт үүсгэхээс сэргийлэх		Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Зам талбайн ажлын туршид	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968: 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
	§ Зам барилгын ажлын талбарт ажиллаж буй ажилчид хамгаалалтын хувцас хэрэглэлтэй байх				
TSC багцын нийт дүн:					

5.9. ТАЛБАЙН ЦЭВЭРЛЭГЭЭНИЙ АЖИЛ (SC):

	Дугаар	Ажлын нэр	
11	SC-A	Дэд төвийн байршлын талбайн цэвэрлэгээний ажил (I болон II шат)	160 айл нэг айлаас гарах хог хаягдал 8-10 машин буюу 120-150м ³ нийт 24,000м ³ х ог хаягдал гарна
12	SC-B		

Хүснэгт 33. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө (SC багц)

Гол ба болзошгүй сөрөг нөлөө	Урьдчилан сэргийлэх, бууруулах, арилгах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Нийт зардал	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
1. Газрын гадарга, хэвлийд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Талбайн цэвэрлэгээний ажилд ажилд 11.2 га талбайд хийнэ Тохижилт хийх үеийн газар шорооны ажлаас 24,000м ³ хаягдал шороон материал үүсэх	§ Талбайн цэвэрлэгээний ажлуудаас үүсэх 24,000м ³ хэмжээтэй хаягдал шороон материалыг Цагаан давааны хог хаягдлын нэгдсэн цэгт хүргэн зайлуулах зөвшөөрлийг СХД дүүргийн хот тохижилтын газраас авч, хог хаягдлын гэрээнд тусган оруулж өгнө.	Цэвэрлэгээний талбайд	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Газар шорооны ажил явагдах хугацаанд, 7 хоног бүр	Барилгын хог хаягдлыг цэвэрлэх, цуглуулах, ангилах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах, булшлах журам
	§ Гэрээт гүйцэтгэгч нь хаягдал шороон материалын хэмжээ, овоолго, ачиж зайлуулсан тоо хэмжээний бүртгэлийг өдөр тутам хөтөлж, 7 хоног бүр ТУН-д тайлагнана.	Барилгын ажлын талбайд			
2. Агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Барилгын хог хаягдал цэвэрлэгээний ажлын үед тоосжилт үүсэж агаар орчныг бохирдуулах	§ Хуурай өдрүүдэд газар шорооны ажил явагдаж буй цэгүүдэд м2 талбайд 2-4л нормын дагуу тогтмол усалгааг хийх	Барилгын ажлын талбайд - SC-A - 459 Барилгын ажлын талбайд - SC-B - 459	1,377,000 1,377,000	Барилгын ажлын туршид,	Агаарын тухай хууль, Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хууль, MNS4585:2016 Агаарын чанар. Техникийн Ерөнхий Шаардлага
	§ Хүчтэй салхи шуургатай үед тоосжилтыг багасгах үүднээс ачиж буулгах болон газар шорооны ажлыг түр зогсоох	Барилгын ажлын талбайд	Барилгын ажлын төсөвт багтсан		
	§ Хүчтэй салхи шуургатай үед хөрсний овоолгоос тоосжилт үүсэхээс сэргийлж усалгаа хийх				

	§ Хаягдал шороон материал, барилгын материал тээвэрлэж буй тээврийн хэрэгслийн ачааг хучиж бүтээх				
Барилгын ажилд ашиглагдах тоног төхөөрөмж, машин механизмаас хийн хаягдал, бохирдуулагч бодисууд ялгарч агаар орчныг бохирдуулах	§ Барилгын ажилд ашиглагдаж буй автомашинуудыг техникийн үзлэгт сар бүр оруулж, утаа их хаядаг, стандартад нийцэхгүй тээврийн хэрэгслийг ажлын талбайд гаргахгүй байх § Тээврийн хэрэгсэл болон хүнд даацын машин механизмын хөдөлгүүрийн тохиргоо, оношилгоо үйлчилгээг тогтмол, чанартай хийх § Тээврийн хэрэгслийн утааны найрлага дахь хорт бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ ба хэмжих аргын стандартын /MNS 5013:2009, MNS5014:2009/ дагуу хянаж зөвшөөрөгдөх хэмжээнээс хэтрүүлэхгүй байлгах	Барилгын ажилд ашиглагдах бүх тээврийн хэрэгсэл, машин механизмууд		Барилгын ажлын туршид, 7 хоног бүр	MNS5885:2016 Агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ MNS4990:2010 Хот суурин газрын гадаад орчны агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ
3. Физик орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Цэвэрлэгээний ажил, хог тээвэрлэх, ачих, буулгах ажлуудаас дуу чимээ үүсэх	§ Ажилд ашиглагдаж буй автомашинуудыг техникийн үзлэг, оношилгоо, засварыг сар бүр хийж, хэт их дуу чимээтэй, стандартад нийцэхгүй тээврийн хэрэгслийг ажлын талбайд гарахыг хориглох § Дуу чимээ ихтэй ажлуудыг зөвхөн өглөөний 08:00 цагаас оройн 19:00 цагийн хооронд гүйцэтгэх § Дуу чимээний мониторинг хэмжилт хийж хяналт тавих	Барилгын ажилд ашиглагдах бүх тээврийн хэрэгсэл, машин механизмууд	Барилгын ажлын төсөвт багтсан ОХШХ-г тусган оруулсан	Барилгын ажлын туршид,	MNS4585:2016 Гадаад орчны дуу чимээний хүлцэх хэмжээ MNS4995:2015 Ажлын орчинд дуу чимээний давтамж болон хэлбэлзэл
4. Гадаргын ба газрын доорх усанд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Тос тосолгооны материал санамсаргүй байдлаар асгарч, хур борооны усаар зөөгдөх буюу хөрсөнд нэвчих байдлаар гадаргын болон газрын доорх усны бохирдол үүсгэх	§ Цэвэрлэгээний ажилд ашиглагдаж буй машин техникт түлш цэнэглэх ажлыг зөвхөн ШТС буюу цементэлсэн талбайд хийж гүйцэтгэх § Цэвэрлэгээний ажилд ашиглагдаж буй машин техникийг ажлын талбарт гарахаас өмнө өдөр бүр үзлэг хийж, тос тосолгооны материал хөрсөнд асгарч алдагдахаас сэргийлэх § Шатах тослох материал асгарсан үед, хөрсний бохирдол үүсэхээс сэргийлж синтетик шингээгч материал (TSSW50W) ашиглан шингээж авах	Барилгын ажилд ашиглагдах бүх тээврийн хэрэгсэл, машин механизмууд - синтетик шингээгч материал (TSSW50W), 2 ширхэг	300,000	Барилгын ажлын туршид,	Усны тухайн хууль, MNS 6148 :2010 Усны чанар. Газрын доорх усыг бохирдуулагч бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
Цэвэрлэгээний ажилд болон ахуйн зориулалтаар багавтар хэмжээний ус ашиглах	§ Үйл ажиллагаанд шаардагдах усны эх үүсвэр, хэрэглээг тогтоож, ус ашиглалтын гэрээ байгуулж ажиллах § Ашиглаж буй усны хэмжээ, чанарт хяналт тавьж ажиллах	Ундны усны эх үүсвэр дээр	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Барилгын ажлын явцад улирал бүр	Усны нөөцийн төлбөрийн хувь хэмжээг тогтоож, хөнгөлөх тухай Засгийн газрын тогтоол MNS0900:2018 Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар аюулгүй байдлын үнэлгээ
5. Хөрсөн бүрхэвчид үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Машин тэрэг, хүний байнгын хөл хөдөлгөөнөөс үүдэн хөрс суларч доройтох, хөрсний элэгдэл үүсэж болзошгүй	§ Хөрсний эвдрэл талхагдал үүсэхээс сэргийлж хүнд даацын машинуудыг тогтсон маршрутаар зорчуулах § Барилгын ажил дуусах үед хөрс суларч доройтон, хөрсний элэгдэл үүссэн газруудад нөхөн сэргээлт хийх	Барилгын материал тээвэрлэх зам дагуу, барилгын талбай барилгын түр кемпүүд	Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөнд тусгасан.	Тухайн цэг дээрх барилгын ажил дуусах үед	Хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль, MNS 5850:2008 Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

Газар шорооны ажлын улмаас 11.2 га талбайн талбайн цэвэрлэгээний ажлын үед шимт хөрс нөлөөлөлд өртөх	§ Газар шорооны ажлын үед өнгөн хөрсний овоолгыг тусад нь үүсгэж стандартын дагуу хадгалах ба барилгын ажил дуусах үед нөхөн сэргээлтэд ашиглах	Газар шорооны ажил явагдах цэгүүд	Бусад багцын Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөнд тусгасан.	Газар шорооны ажил явагдах хугацаанд	MNS5916:2008 Газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрс хуулалт, хадгалалт
Тос тосолгооны материал санамсаргүй байдлаар асгарч хөрсөнд нэвчсэнээр хөрсөн бүрхэвчийн бохирдол үүсгэж болзошгүй.	Цэвэрлэгээний ажилд ашиглагдаж буй машин техникийг ажлын талбарт гарахаас өмнө өдөр бүр үзлэг хийж, тос тосолгооны материал хөрсөнд асгарч алдагдахаас сэргийлэх	Цэвэрлэгээний ажилд ашиглагдах бүх тээврийн хэрэгсэл, машин механизмууд	Барилгын ажлын төсөвт багтсан		Хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль, MNS 5850:2008 Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
Хог хаягдал, кемпээс гарах бохир ус, бие засах газар, ахуйн бохирдол зэргээс үүдэлтэй хөрсний бохирдол үүсэж болзошгүй.	§ Барилгын ба ахуйн хатуу хог хаягдлыг түр цуглуулах цэг тогтоож, хашлага хамгаалалт хийж тэмдэгжүүлэх	Барилгын түр кемпүүд дэх хогийн цэг, 00-ийн цэг	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөнд тусгасан.	Барилгын ажлын туршид,	Хог хаягдлын тухай хууль, Эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 5344: 2011-Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага
	§ Хог хаягдлыг замбараагүй хаях, зөвшөөрөлгүй газарт хураах, цуглуулахыг хатуу хориглох				
	§ Барилгын түр кемпээс үүсэх шингэн хог хаягдлыг зориулалтын саванд цуглуулж, зөвшөөрөгдсөн цэгт зайлуулж байх				
	§ Барилгын түр кемпийн 00-н нүхэнд бактерийн бохирдлоос сэргийлэх био-бэлдмэл хэрэглэж, ойр орчмыг хлорамин цацлагаар тогтмол ариутгаж цэвэрлэж байх				
7. Түүх соёлын өвд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ					
Газар шорооны ажлын явцад газрын хөрсөнд нуугдмал байсан археологи, палеонтологийн санамсаргүй олдвор, илэрч болзошгүй	§ Санамсаргүй олдвор илэрсэн цэгт барилгын үйл ажиллагааг нэн даруй зогсоох	Барилгын ажлын бүх багцууд	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Газар шорооны ажлын явцад, тухай бүрд	Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль
	§ Санамсаргүй олдвор илэрсэн тухай дүүргийн засаг дарга, цагдаагийн болон уг асуудлыг эрхэлсэн эрдэм шинжилгээний байгууллагад нэн даруй мэдэгдэх				
	§ Археологийн хүрээлэнгийн мэргэжлийн баг ажиллуулж шаардлагатай судалгаа шинжилгээ хийлгэх, шаардлагатай бол авран хамгаалах малтлага хийлгэх				
8. Нийгэм, олон нийтэд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Барилга угсралт, газар шорооны ажлуудаас тоосжилт үүсэх	§ Газар шорооны ажил явагдаж буй цэгүүдэд 1 м ² талбайд 2-4л нормын дагуу тогтмол усалгааг хийх	Барилгын ажлын талбай	Энэхүү төлөвлөгөөний агаарын чанарын хэсэгт төсөвлөсөн төсвийн дагуу	Хуурай өдрүүдэд, өдөрт 2-3 удаа	MNS5885:2016 Агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ MNS4990:2010 Агаарын чанар - Хот суурин газрын гадаад орчны агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ
	§ Хүчтэй салхи шуургатай үед тоосжилтыг багасгах үүднээс газар шорооны ажлыг түр зогсоох				
	§ Хаягдал шороон материал, барилгын материал тээвэрлэж буй тээврийн хэрэгслийн ачааг хучиж бүтээх				
Барилгын материал тээвэрлэх, газар шорооны ажлуудаас дуу чимээ үүсэж ойр орчмын оршин суугчдын тав тухыг алдагдуулах	§ Барилгын ажилд ашиглагдаж буй автомашинуудыг техникийн үзлэгт сар бүр оруулж, хэт их дуу чимээтэй, стандартад нийцэхгүй тээврийн хэрэгслийг ажлын талбайд гаргахгүй байх	Газар шорооны ажил явагдах цэгүүд, бүх тээврийн хэрэгсэл	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Барилгын ажлын туршид, өдөр бүр	MNS4585:2016 Гадаад орчны дуу чимээний хүлцэх хэмжээ
	§ Шаардлагатай тохиолдолд дуу чимээ тусгаарлах зөөврийн хана ашиглах				
	§ Дуу чимээ ихтэй ажлуудыг зөвхөн өглөөний 08:00 цагаас оройн 19:00 цагийн хооронд гүйцэтгэх				

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

Барилгын материал тээвэрлэх үйл ажиллагааны үед зам тээврийн осол аваар гарах буюу ус зөөж буй хүүхдүүд, явган зорчигчдын аюулгүй байдалд эрсдэл учруулж болзошгүй	§ Хүнд даацын машины жолооч нарыг замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын давтан сургалтад хамруулах, гэр хорооллын суурьшлын бүс дунд үүсэж болзошгүй эрсдэл, осол аваарын талаар тайлбарлан таниулах	Бүх жолооч нарт сургалтын тоо 1 удаа	500,000	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хууль, Монгол Улсын Замын хөдөлгөөний дүрэм
	§ Гэр хороолол дунд тээврийн машины хурдыг хязгаарлах дүрэм мөрдүүлэх § Тээврийн жолооч нарт худаг, хүүхдийн сургууль, цэцэрлэг, явган хүний гарц, уулзвар зэрэг осол аваар гарах эрсдэл бүхий цэгүүд дээр 5 секунд зогсоод хөдлөх дүрэм мөрдүүлэх	Барилгын материал тээвэрлэх маршрут дагуу	Нэмэлт зардал гарахгүй	Барилгын ажлын туршид,	
Кемпийн орчинд сахилга бат, хэв журмын зөрчил гаргаж оршин суугчдын амгалан тайван байдлыг алдагдуулах	§ Барилгын ажилчдыг БОМТ, эрүүл ахуйн сургалтад хамруулж, зөрчлийн хуулийн холбогдох заалтуудыг сурталчлан таниулсан байх	Барилгын бүх ажилчид сургалтын тоо 1 удаа	250,000	Жил бүрийн барилгын ажлын эхэнд,	Зөрчлийн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
	§ Кемпийн орчинд мөрдөх дотоод журамд сахилга батын асуудлыг нарийвчлан тусгаж өгөх ба үүнд согтууруулах ундаа хэрэглэх, ойр орчмын оршин суугчидтай асуудал зөрчил үүсгэх зэргийг хатуу хориглох				

SC багцын нийт дүн:

5.10. 106-р сургуулийн хөл бөмбөгийн талбайн тохижилт (TFS):

	Дугаар	Ажлын нэр	
1	TFS	106-р сургуулийн хөл бөмбөгийн талбай.	7046м2

Хүснэгт 34. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө (TFS багц)

Гол ба болзошгүй сөрөг нөлөө	Урьдчилан сэргийлэх, бууруулах, арилгах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
1. Газрын гадарга, хэвлийд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Талбайн цэвэрлэгээний ажилд ажилд 0.705 га талбайд хийнэ Тохижилт хийх үеийн газар шорооны ажлаас 2,113.8м3 хаягдал шороон материал үүсэх	§ Тохижилт хийх талбайн цэвэрлэгээний ажлуудаас үүсэх 2,113.8м3 хэмжээтэй хаягдал шороон материалыг Цагаан давааны хог хаягдлын нэгдсэн цэгт хүргэн зайлуулах зөвшөөрлийг СХД дүүргийн хот тохижилтын газраас авч, хог хаягдлын гэрээнд тусган оруулж өгнө.	Цэвэрлэгээний талбайд	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Газар шорооны ажил явагдах хугацаанд, 7 хоног бүр	Барилгын хог хаягдлыг цэвэрлэх, цуглуулах, ангилах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах, булшлах журам
	§ Гэрээт гүйцэтгэгч нь хаягдал шороон материалын хэмжээ, овоолго, ачиж зайлуулсан тоо хэмжээний бүртгэлийг өдөр тутам хөтөлж, 7 хоног бүр ТУН-д тайлагнана.				
2. Агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Барилгын хог хаягдал цэвэрлэгээний ажлын үед тоосжилт үүсэж агаар орчныг бохирдуулах	§ Хуурай өдрүүдэд газар шорооны ажил явагдаж буй цэгүүдэд м2 талбайд 2-4л нормын дагуу тогтмол усалгааг хийх	Барилгын ажлын талбайд - 190.35	571,050	Барилгын ажлын туршид,	Агаарын тухай хууль, Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хууль, MNS4585:2016 Агаарын чанар. Техникийн Ерөнхий Шаардлага
	§ Хүчтэй салхи шуургатай үед тоосжилтыг багасгах үүднээс ачиж буулгах болон газар шорооны ажлыг түр зогсоох	Барилгын ажлын талбайд	Барилгын ажлын төсөвт багтсан		
	§ Хүчтэй салхи шуургатай үед хөрсний овоолгоос тоосжилт үүсэхээс сэргийлж усалгаа хийх				

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

	§ Хаягдал шороон материал, барилгын материал тээвэрлэж буй тээврийн хэрэгслийн ачааг хучиж бүтээх				
Барилгын ажилд ашиглагдах тоног төхөөрөмж, машин механизмаас хийн хаягдал, бохирдуулагч бодисууд ялгарч агаар орчныг бохирдуулах	§ Барилгын ажилд ашиглагдаж буй автомашинуудыг техникийн үзлэгт сар бүр оруулж, утаа их хаядаг, стандартад нийцэхгүй тээврийн хэрэгслийг ажлын талбайд гаргахгүй байх	Барилгын ажилд ашиглагдах бүх тээврийн хэрэгсэл, машин механизмууд		Барилгын ажлын туршид, 7 хоног бүр	MNS5885:2016 Агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ
	§ Тээврийн хэрэгсэл болон хүнд даацын машин механизмын хөдөлгүүрийн тохиргоо, оношилгоо үйлчилгээг тогтмол, чанартай хийх				MNS4990:2010 Хот суурин газрын гадаад орчны агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ
3. Физик орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Цэвэрлэгээний ажил, хог тээвэрлэх, ачих, буулгах ажлуудаас дуу чимээ үүсэх	§ Ажилд ашиглагдаж буй автомашинуудыг техникийн үзлэг, оношилгоо, засварыг сар бүр хийж, хэт их дуу чимээтэй, стандартад нийцэхгүй тээврийн хэрэгслийг ажлын талбайд гарахыг хориглох	Барилгын ажилд ашиглагдах бүх тээврийн хэрэгсэл, машин механизмууд	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Барилгын ажлын туршид,	MNS4585:2016 Гадаад орчны дуу чимээний хүлцэх хэмжээ MNS4995:2015 Ажлын орчинд дуу чимээний давтамж болон хэлбэлзэл
	§ Дуу чимээ ихтэй ажлуудыг зөвхөн өглөөний 08:00 цагаас оройн 19:00 цагийн хооронд гүйцэтгэх				
	§ Дуу чимээний мониторинг хэмжилт хийж хяналт тавих				
4. Гадаргын ба газрын доорх усанд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Тос тосолгооны материал санамсаргүй байдлаар асгарч, хур борооны усаар зөөгдөх буюу хөрсөнд нэвчих байдлаар гадаргын болон газрын доорх усны бохирдол үүсгэх	§ Цэвэрлэгээний ажилд ашиглагдаж буй машин техникт түлш цэнэглэх ажлыг зөвхөн ШТС буюу цементэлсэн талбайд хийж гүйцэтгэх	Барилгын ажилд ашиглагдах бүх тээврийн хэрэгсэл, машин механизмууд /синтетик шингээгч материал (TSSW50W), 1 ширхэг/	150,000	Барилгын ажлын туршид,	Усны тухайн хууль, MNS 6148 :2010 Усны чанар. Газрын доорх усыг бохирдуулагч бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
	§ Цэвэрлэгээний ажилд ашиглагдаж буй машин техникийг ажлын талбарт гарахаас өмнө өдөр бүр үзлэг хийж, тос тосолгооны материал хөрсөнд асгарч алдагдахаас сэргийлэх				
	§ Шатах тослох материал асгарсан үед, хөрсний бохирдол үүсэхээс сэргийлж синтетик шингээгч материал (TSSW50W) ашиглан шингээж авах				
Цэвэрлэгээний ажилд болон ахуйн зориулалтаар багавтар хэмжээний ус ашиглах	§ Үйл ажиллагаанд шаардагдах усны эх үүсвэр, хэрэглээг тогтоож, ус ашиглалтын гэрээ байгуулж ажиллах	Ундны усны эх үүсвэр дээр	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Барилгын ажлын явцад улирал бүр	Усны нөөцийн төлбөрийн хувь хэмжээг тогтоож, хөнгөлөх тухай Засгийн газрын тогтоол, MNS0900:2018
	§ Ашиглаж буй усны хэмжээ, чанарт хяналт тавьж ажиллах				
5. Хөрсөн бүрхэвчид үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Машин тэрэг, хүний байнгын хөл хөдөлгөөнөөс үүдэн хөрс суларч доройтох, хөрсний элэгдэл үүсэж болзошгүй	§ Хөрсний эвдрэл талхагдал үүсэхээс сэргийлж хүнд даацын машинуудыг тогтсон маршрутаар зорчуулах	Барилгын материал тээвэрлэх зам дагуу, барилгын талбай барилгын түр кемпүүд	Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөнд тусгасан.	Тухайн цэг дээрх барилгын ажил дуусах үед	Хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль, MNS 5850:2008 Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
	§ Барилгын ажил дуусах үед хөрс суларч доройтон, хөрсний элэгдэл үүссэн газруудад нөхөн сэргээлт хийх				
Газар шорооны ажлын улмаас 0.7 га талбайн талбайн цэвэрлэгээний ажлын үед шимт хөрс нөлөөлөлд өртөх	§ Газар шорооны ажлын үед өнгөн хөрсний овоолгыг тусад нь үүсгэж стандартын дагуу хадгалах ба барилгын ажил дуусах үед нөхөн сэргээлтэд ашиглах	Газар шорооны ажил явагдах цэгүүд	Бусад багцын Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөнд тусгасан.	Газар шорооны ажил явагдах хугацаанд	MNS5916:2008 Газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрс хуулалт, хадгалалт

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

Тос тосолгооны материал санамсаргүй байдлаар асгарч хөрсөнд нэвчсэнээр хөрсөн бүрхэвчийн бохирдол үүсгэж болзошгүй.	Цэвэрлэгээний ажилд ашиглагдаж буй машин техникийг ажлын талбарт гарахаас өмнө өдөр бүр үзлэг хийж, тос тосолгооны материал хөрсөнд асгарч алдагдахаас сэргийлэх	Цэвэрлэгээний ажилд ашиглагдах бүх тээврийн хэрэгсэл, машин механизмууд	Барилгын ажлын төсөвт багтсан		Хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль, MNS 5850:2008 Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
Хог хаягдал, кемпээс гарах бохир ус, бие засах газар, ахуйн бохирдол зэргээс үүдэлтэй хөрсний бохирдол үүсэж болзошгүй.	§ Барилгын ба ахуйн хатуу хог хаягдлыг түр цуглуулах цэг тогтоож, хашлага хамгаалалт хийж тэмдэгжүүлэх § Хог хаягдлыг замбараагүй хаях, зөвшөөрөлгүй газарт хураах, цуглуулахыг хатуу хориглох § Барилгын түр кемпээс үүсэх шингэн хог хаягдлыг зориулалтын саванд цуглуулж, зөвшөөрөгдсөн цэгт зайлуулж байх § Барилгын түр кемпийн 00-н нүхэнд бактерийн бохирдлоос сэргийлэх био-бэлдмэл хэрэглэж, ойр орчмыг хлорамин цацлагаар тогтмол ариутгаж цэвэрлэж байх	Барилгын түр кемпүүд дэх хогийн цэг, 00-ийн цэг	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөнд тусгасан.	Барилгын ажлын туршид	Хог хаягдлын тухай хууль, Эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 5344: 2011- Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага
7. Түүх соёлын өвд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ					
Газар шорооны ажлын явцад газрын хөрсөнд нуугдмал байсан археологи, палеонтологийн санамсаргүй олдвор, илэрч болзошгүй	§ Санамсаргүй олдвор илэрсэн цэгт барилгын үйл ажиллагааг нэн даруй зогсоох § Санамсаргүй олдвор илэрсэн тухай дүүргийн засаг дарга, цагдаагийн болон уг асуудлыг эрхэлсэн эрдэм шинжилгээний байгууллагад нэн даруй мэдэгдэх § Археологийн хүрээлэнгийн мэргэжлийн баг ажиллуулж шаардлагатай судалгаа шинжилгээ хийлгэх, шаардлагатай бол авран хамгаалах малтлага хийлгэх	Барилгын ажлын бүх багцууд	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Газар шорооны ажлын явцад, тухай бүрд	Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль
8. Нийгэм, олон нийтэд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө					
Барилгын материал тээвэрлэх, газар шорооны ажлуудаас дуу чимээ үүсэж ойр орчмын оршин суугчдын тав тухыг алдагдуулах	§ Барилгын ажилд ашиглагдаж буй машинуудыг техникийн үзлэгт сар бүр оруулж, хэт их дуу чимээтэй, стандартад нийцэхгүй тээврийн хэрэгслийг ажлын талбайд гаргахгүй байх § Шаардлагатай тохиолдолд дуу чимээ тусгаарлах зөөврийн хана ашиглах § Дуу чимээ ихтэй ажлуудыг зөвхөн өглөөний 08:00 цагаас оройн 19:00 цагийн хооронд гүйцэтгэх	Газар шорооны ажил явагдах цэгүүд, бүх тээврийн хэрэгсэл	Барилгын ажлын төсөвт багтсан	Барилгын ажлын туршид, өдөр бүр	MNS4585:2016 Гадаад орчны дуу чимээний хүлцэх хэмжээ
Барилгын материал тээвэрлэх үйл ажиллагааны үед зам тээврийн осол аваар гарах буюу ус зөөж буй хүүхдүүд, явган зорчигчдын аюулгүй байдалд эрсдэл учруулж болзошгүй	§ Хүнд даацын машины жолооч нарыг замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын давтан сургалтад хамруулах, гэр хорооллын суурьшлын бүс дунд үүсэж болзошгүй эрсдэл, осол аваарын талаар тайлбарлан таниулах § Гэр хороолол дунд тээврийн машины хурдыг хязгаарлах дүрэм мөрдүүлэх § Тээврийн жолооч нарт худаг, хүүхдийн сургууль, цэцэрлэг, явган хүний гарц, уулзвар зэрэг осол аваар гарах эрсдэл бүхий цэгүүд дээр 5 секунд зогсоод хөдлөх дүрэм мөрдүүлэх	Бүх жолооч нар /Сургалтын тоо 1 удаа/	500,000	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хууль, Монгол Улсын Замын хөдөлгөөний дүрэм
		Барилгын материал тээвэрлэх маршрут дагуу	Нэмэлт зардал гарахгүй	Барилгын ажлын туршид,	
TFS багцын нийт дүн:					

6. ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ:

БОННУ тайлангийн 7-р бүлэг буюу Эрсдэлийн үнэлгээний хүрээнд тодорхойлсон байгалийн аюул, гамшигт нөхцөл байдал болон төслийн үйл ажиллагаанаас хүний эрүүл мэнд аюулгүй байдал, байгаль орчинд үзүүлж болзошгүй осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулж энэ хэсэгт орууллаа. Энэхүү төлөвлөгөөг Толгойт дэд төвд барилгын ажил явуулах бүх багцууд мөрдөж ажиллана.

6.1. Дэд бүтцийн байгууламжууд (TRDH11 болон TRDH14):

Болзошгүй аюул, осол сөрөг нөлөө	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Нийт зардал	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах аргачлал стандарт,
Үерийн эрсдэл	<ul style="list-style-type: none"> Барилгын түр кемп, хөрсний овоолгыг үерт өртөхөөргүй газарт сонгож байршуулах, Шугам хоолой тавих шуудуу ухах газар шорооны ажлыг хур борооны улирлаас урьтаж хийж дуусгах Гамшгаас хамгаалах Онцгой байдлын төлөвлөгөө боловсруулж холбогдох байгууллагаар батлуулж, хэрэгжүүлэх 	Барилгын түр кемп, хөрсний овоолго	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Барилгын ажлын туршид	Усны тухай хууль, Хот тосгоны төлөвлөлт, барилгажилтын норм ба дүрэм БНБД 30.01.03
	<ul style="list-style-type: none"> Онцгой байдлын үед гамшгаас хамгаалах арга хэмжээ авах талаарх сургалтад барилгын ажилчид, инженерүүдийг хамруулах Газар хөдлөлтийн үед цугларах цэг тогтоож, самбар байршуулах 	Бүх багцын ажилчид, инженерүүд:	500,000	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль
	<ul style="list-style-type: none"> Барилга байгууламж барих газрын хөрсний шинж байдлын судалгааг иж бүрнээр хийж газар хөдлөлтийн бичил мужлалын нарийвчилсан зурагт тусгах, Барилга, байгууламжийн үндсэн бүтээгдэхүүний чанар, материалын орц, бүтээцэд хяналт тавих, чичирхийлэлд тэсвэрлэх чадварыг шалгах, Барилга, байгууламжуудыг паспортжуулах, ашиглалтын чанар байдалд үнэлгээ өгөх 	Барилгын түр кемп, ажил явагдах цэгүүд	100,000	Барилгын зураг төсөл боловсруулах зардалд багтсан	Зураг төсөл ба барилгын ажлын үе шатанд
Гал түймрийн аюул эрсдэл	<ul style="list-style-type: none"> Ажилчдын түр кемпэд галын цэг байгуулж гал унтраах багаж төхөөрөмжөөр хангах. Барилгын ажилчдад тогтмол зааварчилгаа өгч ажиллах. 	Барилгын түр кемп	1,500,000	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль, Галын аюулгүй байдлын тухай хууль
	<ul style="list-style-type: none"> Галын болзошгүй аюул, ослын үед авах арга хэмжээний бэлтгэл, зохион байгуулалтын ажлыг "Галын аюулгүй байдлын тухай хууль"-ийн шаардлагад нийцүүлж хийх 				
	<ul style="list-style-type: none"> Гал гарсан тохиолдолд газар авхуулахгүй унтраах анхан шатны арга хэмжээ авах, Онцгой байдлын албанд цаг алдалгүй мэдээлэх 				
	<ul style="list-style-type: none"> Гал түймрийн аюултай тоног төхөөрөмжийг тавигдаж буй шаардлагын түвшинд стандартын дагуу тусгаарласан өрөө, ил талбайд байрлуулах 				
	<ul style="list-style-type: none"> Цахилгаан тоног төхөөрөмжийн ашиглалтын дүрэм, стандартын шаардлага хангасан эсэхэд хяналт тавих 				
	<ul style="list-style-type: none"> Цахилгааны байгууламж, тоног төхөөрөмжөө аянга цахилгаанаас хамгаалж буй байдалд хяналт тавих 				
	<ul style="list-style-type: none"> Шинээр баригдах нийгмийн барилга байгууламжуудад гал түймрээс хамгаалах систем төлөвлөж өгөх 				
Шугам хоолой тавих шуудуунд хүн унах	Газар шорооны ажил идэвхтэй явагдаж буй цэгийг тойруулан хамгаалалтын хашлага татаж анхааруулах тэмдэг байрлуулах	Газар шорооны ажил явагдах бүх цэгт	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөнд заасны дагуу	Газар шорооны ажил явагдах хугацаанд	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Газар ухах ажлын үед хөрсөнд нуралт үүсэж осол гарах	Ажил эхлэхийн өмнө, ажлын явцад хэвгий хэсэг, хөрсний бүтцийг шалгах, ачааны машины даацыг тохируулах, нурах эрсдэлтэй газарт ажилчид нэвтрэхийг хориглох, хөрсийг тохирсон хэмжээнд ухах		Үйл ажиллагааны зардалд багтсан		

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

Гинжит экскаватор газар ухах явцад осол гаргах	Машин механизмын бүрэн бүтэн байдлыг шалгах, машин механизмын ард улаан гэрэл, самбар тавих, машин механизмыг ашиглах явцад дохиочныг талбайд ажиллуулан бусад ажилчин орохыг хориглох	Газар шорооны ажил явагдах бүх цэгт			
Кабель, холбооны утас шугамыг хөндөж гэмтээх	Газар шорооны ажил явагдах орчинд буй шугам сүлжээний схем, зургийг сайтар судалж ажлаа төлөвлөх, инженерийн хяналт тавих	дэд төвд одоо байгаа шугам сүлжээнүүд	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль
Гагнуурын оч үсэрч хүн гэмтэх	Зориулалтын хөдөлмөр хамгааллын хэрэгсэл өмсөх, гагнуур хийгдэж буй цэгийг хашиж хамгаалах	Холболт, угсралтын ажил явагдаж буй цэгт	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Шугам хоолойн угсралтын ажлын үед	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Зүсэх, бутлах ажлын үед осол гарах, Цахилгаан хүчдэлд цохиулах	ХААБ-ын стандарт журмыг мөрдөх, хамгаалах хэрэгсэл өмсөх,				
Өндрөөс юм унаж хүн гэмтээх	ХААБ-ын стандарт журмыг мөрдөх, хамгаалах хэрэгсэл өмсөх, барилга баригдаж буй талбайг тойруулан хамгаалалтын хашлага татаж, анхааруулах тэмдэглэгээ байршуулах, шаардлагатай тохиолдолд хамгаалалтын саравч бүхий зам төлөвлөж өгөх	Барилга угсралтын ажил явагдах бүх цэгт	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөнд заасны дагуу	Барилга угсралтын ажлын явцад	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Ачаа өргөх үед тросс тасрах	Ачаа өргөх троссын бүрэн бүтэн байдлыг шалгах, ажилчдад аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа өгөх, тросс өргөх чиглэлд хүн явуулахгүй байх				
Зүсэх, бутлах ажлын үед осол гарах	ХААБ-ын стандарт журмыг мөрдөх, хамгаалах хэрэгсэл өмсөх				
Химийн хорт ба аюултай бодис агуулаагүй барилгын материал сонгож ашиглах	Төслийн барилгын ажилд VOC зэрэг химийн нэгдлүүд, хорт ба аюултай бодис агуулсан материал хэрэглэхээс татгалзах, зайлшгүй хэрэглэх болсон тохиолдолд мэргэжлийн байгууллагаар химийн бодисын эрсдэлийн үнэлгээг хийлгэх шаардлагатай.		Үйл ажиллагааны зардалд багтсан		Химийн хорт ба аюултай бодисын тухай хууль
Бетон насосын машин суурилуулахад осол гарах	Бетон зуурмагийн машин ухрах, хөдлөх үед дохиочин ажиллуулах, хамгаалалтын хувцас хэрэглэл өмсөх, ажлын хувцас өмсөөгүй хүнийг талбай руу ойртуулахгүй байх	Зам барилгын ажил явагдах бүх цэгт	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Зам барилгын ажлын явцад	Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хууль, Монгол Улсын Замын хөдөлгөөний дүрэм, Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Зам индүүдэгч, зуурмаг шахагч машин механизмууд осол гарах	Ухрах, эргэх маневрыг зөвхөн дохиочны заавраар хийх				
Өндөр температуртай асфальт алдагдах, түүнд түлэгдэх	Ажилчдад аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа ажил эхлэхээс өмнө өгөх, хувийн хамгаалалтын хувцас хэрэглэл өгч хэрэглүүлэх				
Хучилт хийх тоног төхөөрөмж эвдрэх	Урьдчилсан төлөвлөгөө гаргах, машин механизмын бүрэн бүтэн байдлыг тогтмол хянах, шаардлагатай засвар үйлчилгээг цаг тухайд нь хийх				
Зам доогуур тавьсан ус нэвтрүүлэх хоолой бөглөрөх	Ус нэвтрүүлэх хоолойнуудыг жил бүр цэвэрлэж хуримтлагдсан хог хаягдал, хагшаасыг зайлуулж байх		Нийслэл хотын зам засвар, арчилгааны төсвөөс санхүүжнэ.	Зам ашиглалтын үед, жил бүр	Авто замын тухай хууль
Барилгын ажилд ашиглагдаж буй машин явган зорчигчийг мөргөж гэмтээх буюу бусад машин тэргэнтэй мөргөлдөх	Жолооч нарыг замын хөдөлгөөний аюулгүй ажиллагааны сургалтад давтан хамруулах, аюулгүй ажиллагааны журмыг чанд мөрдүүлэх, техникийн бүрэн байдлыг тогтмол шалгах, гэр хороолол доторх замд хурдны хязгаар тогтоох	Бүх тээврийн хэрэгсэл	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөнд заасны дагуу	Барилгын ажлын туршид	Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хууль, Монгол Улсын Замын хөдөлгөөний дүрэм
Барилгын материал ачиж буулгах явцад осол гарах	Ачаа өргөх троссын бүрэн бүтэн байдлыг шалгах, ажилчдад аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа өгөх, тросс өргөх чиглэлд хүн явуулахгүй байх				
Нийт дүн:					

6.2. Мэдээлэл холбооны шугам сүлжээ ба цахилгаан хангамжийн эх үүсвэрийн угсралт (ТЭС)

Болзошгүй аюул, осол сөрөг нөлөө	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Нийт зардал	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах аргачлал стандарт,			
Үерийн эрсдэл	<ul style="list-style-type: none"> Барилгын түр кемп, хөрсний овоолгыг үерт өртөхөөргүй газарт сонгож байршуулах, Шугам хоолой тавих шуудуу ухах газар шорооны ажлыг хур борооны улирлаас урьтаж хийж дуусгах Гамшгаас хамгаалах Онцгой байдлын төлөвлөгөө боловсруулж холбогдох байгууллагаар батлуулж, хэрэгжүүлэх 	Барилгын түр кемп, хөрсний овоолго	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Барилгын ажлын туршид	Усны тухай хууль, Хот тосгоны төлөвлөлт, барилгажилтын норм ба дүрэм БНБД 30.01.03			
Газар хөдлөлтийн аюул, эрсдэл	<ul style="list-style-type: none"> Онцгой байдлын үед гамшгаас хамгаалах арга хэмжээ авах талаарх сургалтад барилгын ажилчид, инженерүүдийг хамруулах Газар хөдлөлтийн үед цугларах цэг тогтоож, самбар байршуулах 	Бүх багцын ажилчид, инженерүүд:	500,000	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль			
	<ul style="list-style-type: none"> Барилга байгууламж барих газрын хөрсний шинж байдлын судалгааг иж бүрнээр хийж газар хөдлөлтийн бичил мужлалын нарийвчилсан зурагт тусгах, Барилга, байгууламжийн үндсэн бүтээгдэхүүний чанар, материалын орц, бүтээцэд хяналт тавих, чичирхийлэлд тэсвэрлэх чадварыг шалгах, Барилга, байгууламжуудыг паспортжуулах, ашиглалтын чанар байдалд үнэлгээ өгөх 	Барилгын түр кемп, ажил явагдах цэгүүд	100,000	Барилгын зураг төсөл боловсруулах зардалд багтсан	Зураг төсөл ба барилгын ажлын үе шатанд	Хот тосгоны төлөвлөлт, барилгажилтын норм ба дүрэм БНБД 30.01.03		
Гал түймрийн аюул эрсдэл	<ul style="list-style-type: none"> Ажилчдын түр кемпэд галын цэг байгуулж гал унтраах багаж төхөөрөмжөөр хангах. Барилгын ажилчдад тогтмол зааварчилгаа өгч ажиллах. Галын болзошгүй аюул, ослын үед авах арга хэмжээний бэлтгэл, зохион байгуулалтын ажлыг "Галын аюулгүй байдлын тухай хууль"-ийн шаардлагад нийцүүлж хийх Гал гарсан тохиолдолд газар авхуулахгүй унтраах анхан шатны арга хэмжээ авах, Онцгой байдлын албанд цаг алдалгүй мэдээлэх Гал түймрийн аюултай тоног төхөөрөмжийг тавигдаж буй шаардлагын түвшинд стандартын дагуу тусгаарласан өрөө, ил талбайд байрлуулах Цахилгаан тоног төхөөрөмжийн ашиглалтын дүрэм, стандартын шаардлага хангасан эсэхэд хяналт тавих Цахилгааны байгууламж, тоног төхөөрөмжөө аянга цахилгаанаас хамгаалж буй байдалд хяналт тавих Шинээр баригдах нийгмийн барилга байгууламжуудад гал түймрээс хамгаалах систем төлөвлөж өгөх 	Барилгын түр кемп	1,500,000	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Барилгын ажлын туршид	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль, Галын аюулгүй байдлын тухай хууль		
	Шугам хоолой тавих шуудуунд хүн унах	Газар шорооны ажил идэвхтэй явагдаж буй цэгийг тойруулан хамгаалалтын хашлага татаж анхааруулах тэмдэг байрлуулах	Газар шорооны ажил явагдах бүх цэгт	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөнд заасны дагуу			Газар шорооны ажил явагдах хугацаанд	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
	Газар ухах ажлын үед хөрсөнд нуралт үүсэж осол гарах	Ажил эхлэхийн өмнө, ажлын явцад хэвгий хэсэг, хөрсний бүтцийг шалгах, ачааны машины даацыг тохируулах, нурах эрсдэлтэй газарт ажилчид нэвтрэхийг хориглох, хөрсийг тохирсон хэмжээнд ухах	Газар шорооны ажил явагдах бүх цэгт	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан				
	Гинжит экскаватор газар ухах явцад осол гаргах	Машин механизмын бүрэн бүтэн байдлыг шалгах, машин механизмын ард улаан гэрэл, самбар тавих, машин механизмыг ашиглах явцад дохиочныг талбайд ажиллуулан бусад ажилчин орохыг хориглох	Газар шорооны ажил явагдах бүх цэгт	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан			Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль
	Кабель, холбооны утас шугамыг хөндөж гэмтээх	Газар шорооны ажил явагдах орчинд буй шугам сүлжээний схем, зургийг сайтар судалж ажлаа төлөвлөх, инженерийн хяналт тавих	дэд төвд одоо байгаа шугам сүлжээнүүд	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан			Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

Гагнуурын оч үсэрч хүн гэмтэх	Зориулалтын хөдөлмөр хамгааллын хэрэгсэл өмсөх, гагнуур хийгдэж буй цэгийг хашиж хамгаалах	Холболт, угсралтын ажил явагдаж буй цэгт	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Шугам хоолойн угсралтын ажлын үед	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Зүсэх, бутлах ажлын үед осол гарах, Цахилгаан хүчдэлд цохиулах	ХААБ-ын стандарт журмыг мөрдөх, хамгаалах хэрэгсэл өмсөх,				
Өндрөөс юм унаж хүн гэмтээх	ХААБ-ын стандарт журмыг мөрдөх, хамгаалах хэрэгсэл өмсөх, барилга баригдаж буй талбайг тойруулан хамгаалалтын хашлага татаж, анхааруулах тэмдэглэгээ байршуулах, шаардлагатай тохиолдолд хамгаалалтын саравч бүхий зам төлөвлөж өгөх	Барилга угсралтын ажил явагдах бүх цэгт	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөнд заасны дагуу	Барилга угсралтын ажлын явцад	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Ачаа өргөх үед тросс тасрах	Ачаа өргөх троссын бүрэн бүтэн байдлыг шалгах, ажилчдад аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа өгөх, тросс өргөх чиглэлд хүн явуулахгүй байх				
Зүсэх, бутлах ажлын үед осол гарах	ХААБ-ын стандарт журмыг мөрдөх, хамгаалах хэрэгсэл өмсөх		Үйл ажиллагааны зардалд багтсан		
Химийн хорт ба аюултай бодис агуулаагүй барилгын материал сонгож ашиглах	Төслийн барилгын ажилд VOC зэрэг химийн нэгдлүүд, хорт ба аюултай бодис агуулсан материал хэрэглэхээс татгалзах, зайлшгүй хэрэглэх болсон тохиолдолд мэргэжлийн байгууллагаар химийн бодисын эрсдэлийн үнэлгээг хийлгэх шаардлагатай.	Зам барилгын ажил явагдах бүх цэгт	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Зам барилгын ажлын явцад	Химийн хорт ба аюултай бодисын тухай хууль
Бетон насосын машин суурилуулахад осол гарах	Бетон зуурмагийн машин ухрах, хөдлөх үед дохиочин ажиллуулах, хамгаалалтын хувцас хэрэглэл өмсөх, ажлын хувцас өмсөөгүй хүнийг талбай руу ойртуулахгүй байх				
Зам индүүдэгч, зуурмаг шахагч машин механизмуд осол гарах	Ухрах, эргэх маневрыг зөвхөн дохиочны заавраар хийх				
Өндөр температуртай асфальт алдагдах, түүнд түлэгдэх	Ажилчдад аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа ажил эхлэхээс өмнө өгөх, хувийн хамгаалалтын хувцас хэрэглэл өгч хэрэглүүлэх	Бүх тээврийн хэрэгсэл	Нийслэл хотын зам засвар, арчилгааны төсвөөс санхүүжнэ.	Зам ашиглалтын үед, жил бүр	Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хууль, Монгол Улсын Замын хөдөлгөөний дүрэм, Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Хучилт хийх тоног төхөөрөмж эвдрэх	Урьдчилсан төлөвлөгөө гаргах, машин механизмын бүрэн бүтэн байдлыг тогтмол хянах, шаардлагатай засвар үйлчилгээг цаг тухайд нь хийх				
Зам доогуур тавьсан ус нэвтрүүлэх хоолой бөглөрөх	Ус нэвтрүүлэх хоолойнуудыг жил бүр цэвэрлэж хуримтлагдсан хог хаягдал, хагшаасыг зайлуулж байх				
Барилгын ажилд ашиглагдаж буй машин явган зорчигчийг мөргөж гэмтээх буюу бусад машин тэрэгтэй мөргөлдөх	Жолооч нарыг замын хөдөлгөөний аюулгүй ажиллагааны сургалтад давтан хамруулах, аюулгүй ажиллагааны журмыг чанд мөрдүүлэх, техникийн бүрэн байдлыг тогтмол шалгах, гэр хороолол доторх замд хурдны хязгаар тогтоох	Бүх тээврийн хэрэгсэл	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөнд заасны дагуу	Барилгын ажлын туршид	Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хууль, Монгол Улсын Замын хөдөлгөөний дүрэм
Барилгын материал ачиж буулгах явцад осол гарах	Ачаа өргөх троссын бүрэн бүтэн байдлыг шалгах, ажилчдад аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа өгөх, тросс өргөх чиглэлд хүн явуулахгүй байх				
Нийт дүн:					

6.3. ТОЛГОЙТ ҮЕРИЙН СУВГИЙГ ТОХИЖУУЛАХ БАГЦ АЖИЛ (TFP):

Болзошгүй аюул, осол сөрөг нөлөө	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Нийт зардал	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
Үерийн эрсдэл	<ul style="list-style-type: none"> Барилгын түр кемп, хөрсний овоолгыг үерт өртөхөөргүй газарт сонгож байршуулах, Шугам хоолой тавих шуудуу ухах газар шорооны ажлыг хур борооны улирлаас урьтаж хийж дуусгах 	Барилгын түр кемп, хөрсний овоолго	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Барилгын ажлын туршид	Усны тухай хууль, Хот тосгоны төлөвлөлт, барилгажилтын норм ба дүрэм БНБД 30.01.03

	<ul style="list-style-type: none"> Гамшгаас хамгаалах Онцгой байдлын төлөвлөгөө боловсруулж холбогдох байгууллагаар батлуулж, хэрэгжүүлэх 				
Газар хөдлөлтийн аюул, эрсдэл	<ul style="list-style-type: none"> Онцгой байдлын үед гамшгаас хамгаалах арга хэмжээ авах талаарх сургалтад барилгын ажилчид, инженерүүдийг хамруулах 	Бүх багцын ажилчид, инженерүүд:	500,000	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль
	<ul style="list-style-type: none"> Газар хөдлөлтийн үед цугларах цэг тогтоож, самбар байршуулах Барилга байгууламж барих газрын хөрсний шинж байдлын судалгааг иж бүрнээр хийж газар хөдлөлтийн бичил мужлалын нарийвчилсан зурагт тусгах, Барилга, байгууламжийн үндсэн бүтээгдэхүүний чанар, материалын орц, бүтээцэд хяналт тавих, чичирхийлэлд тэсвэрлэх чадварыг шалгах, Барилга, байгууламжуудыг паспортжуулах, ашиглалтын чанар байдалд үнэлгээ өгөх 	Барилгын түр кемп, ажил явагдах цэгүүд	100,000	Барилгын зураг төсөл боловсруулах зардалд багтсан	Зураг төсөл ба барилгын ажлын үе шатанд
Гал түймрийн аюул эрсдэл	<ul style="list-style-type: none"> Ажилчдын түр кемпэд галын цэг байгуулж гал унтраах багаж төхөөрөмжөөр хангах. 	Барилгын түр кемп	1,500,000	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль, Галын аюулгүй байдлын тухай хууль
	<ul style="list-style-type: none"> Барилгын ажилчдад тогтмол зааварчилгаа өгч ажиллах. 				
	<ul style="list-style-type: none"> Галын болзошгүй аюул, ослын үед авах арга хэмжээний бэлтгэл, зохион байгуулалтын ажлыг “Галын аюулгүй байдлын тухай хууль”-ийн шаардлагад нийцүүлж хийх 				
	<ul style="list-style-type: none"> Гал гарсан тохиолдолд газар авхуулахгүй унтраах анхан шатны арга хэмжээ авах, Онцгой байдлын албанд цаг алдалгүй мэдээлэх 				
	<ul style="list-style-type: none"> Гал түймрийн аюултай тоног төхөөрөмжийг тавигдаж буй шаардлагын түвшинд стандартын дагуу тусгаарласан өрөө, ил талбайд байрлуулах 				
	<ul style="list-style-type: none"> Цахилгаан тоног төхөөрөмжийн ашиглалтын дүрэм, стандартын шаардлага хангасан эсэхэд хяналт тавих 				
	<ul style="list-style-type: none"> Цахилгааны байгууламж, тоног төхөөрөмжөө аянга цахилгаанаас хамгаалж буй байдалд хяналт тавих Шинээр баригдах нийгмийн барилга байгууламжуудад гал түймрээс хамгаалах систем төлөвлөж өгөх 				
Шугам хоолой тавих шуудуунд хүн унах	Газар шорооны ажил идэвхтэй явагдаж буй цэгийг тойруулан хамгаалалтын хашлага татаж анхааруулах тэмдэг байрлуулах	Газар шорооны ажил явагдах бүх цэгт	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөнд заасны дагуу	Газар шорооны ажил явагдах хугацаанд	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Газар ухах ажлын үед хөрсөнд нуралт үүсэж осол гарах	Ажил эхлэхийн өмнө, ажлын явцад хэвгий хэсэг, хөрсний бүтцийг шалгах, ачааны машины даацыг тохируулах, нурах эрсдэлтэй газарт ажилчид нэвтрэхийг хориглох, хөрсийг тохирсон хэмжээнд ухах	Газар шорооны ажил явагдах бүх цэгт	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан		
Гинжит экскаватор газар ухах явцад осол гаргах	Машин механизмын бүрэн бүтэн байдлыг шалгах, машин механизмын ард улаан гэрэл, самбар тавих, машин механизмыг ашиглах явцад дохиочныг талбайд ажиллуулан бусад ажилчин орохыг хориглох				
Кабель, холбооны утас шугамыг хөндөж гэмтээх	Газар шорооны ажил явагдах орчинд буй шугам сүлжээний схем, зургийг сайтар судалж ажлаа төлөвлөх, инженерийн хяналт тавих	дэд төвд одоо байгаа шугам сүлжээнүүд	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль
Гагнуурын оч үсэрч хүн гэмтэх	Зориулалтын хөдөлмөр хамгааллын хэрэгсэл өмсөх, гагнуур хийгдэж буй цэгийг хашиж хамгаалах	Холболт, угсралтын ажил явагдаж буй цэгт	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Шугам хоолойн угсралтын ажлын үед	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Зүсэх, бутлах ажлын үед осол гарах, Цахилгаан хүчдэлд цохиулах	ХААБ-ын стандарт журмыг мөрдөх, хамгаалах хэрэгсэл өмсөх,				
Өндрөөс юм унаж хүн гэмтээх	ХААБ-ын стандарт журмыг мөрдөх, хамгаалах хэрэгсэл өмсөх, барилга баригдаж буй талбайг тойруулан хамгаалалтын хашлага татаж,	Барилга угсралтын	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний	Барилга угсралтын ажлын явцад	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968 : 2000

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

	анхааруулах тэмдэглэгээ байршуулах, шаардлагатай тохиолдолд хамгаалалтын саравч бүхий зам төлөвлөж өгөх	ажил явагдах бүх цэгт	төлөвлөгөөнд заасны дагуу		Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Ачаа өргөх үед тросс тасрах	Ачаа өргөх троссын бүрэн бүтэн байдлыг шалгах, ажилчдад аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа өгөх, тросс өргөх чиглэлд хүн явуулахгүй байх		Үйл ажиллагааны зардалд багтсан		Химийн хорт ба аюултай бодисын тухай хууль
Зүсэх, бутлах ажлын үед осол гарах	ХААБ-ын стандарт журмыг мөрдөх, хамгаалах хэрэгсэл өмсөх				
Химийн хорт ба аюултай бодис агуулаагүй барилгын материал сонгож ашиглах	Төслийн барилгын ажилд VOC зэрэг химийн нэгдлүүд, хорт ба аюултай бодис агуулсан материал хэрэглэхээс татгалзах, зайлшгүй хэрэглэх болсон тохиолдолд мэргэжлийн байгууллагаар химийн бодисын эрсдэлийн үнэлгээг хийлгэх шаардлагатай.				
Бетон насосын машин суурилуулахад осол гарах	Бетон зуурмагийн машин ухрах, хөдлөх үед дохиочин ажиллуулах, хамгаалалтын хувцас хэрэглэл өмсөх, ажлын хувцас өмсөөгүй хүнийг талбай руу ойртуулахгүй байх	Зам барилгын ажил явагдах бүх цэгт	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Зам барилгын ажлын явцад	Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хууль, Монгол Улсын Замын хөдөлгөөний дүрэм, Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Зам индүүдэгч, зуурмаг шахагч машин механизмууд осол гарах	Ухрах, эргэх маневрыг зөвхөн дохиочны заавраар хийх				
Өндөр температуртай асфальт алдагдах, түүнд түлэгдэх	Ажилчдад аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа ажил эхлэхээс өмнө өгөх, хувийн хамгаалалтын хувцас хэрэглэл өгч хэрэглүүлэх				
Хучилт хийх тоног төхөөрөмж эвдрэх	Урьдчилсан төлөвлөгөө гаргах, машин механизмын бүрэн бүтэн байдлыг тогтмол хянах, шаардлагатай засвар үйлчилгээг цаг тухайд нь хийх				
Зам доогуур тавьсан ус нэвтрүүлэх хоолой бөглөрөх	Ус нэвтрүүлэх хоолойнуудыг жил бүр цэвэрлэж хуримтлагдсан хог хаягдал, хагшаасыг зайлуулж байх		Нийслэл хотын зам засвар, арчилгааны төсвөөс санхүүжнэ.	Зам ашиглалтын үед, жил бүр	Авто замын тухай хууль
Барилгын ажилд ашиглагдаж буй машин явган зорчигчийг мөргөж гэмтээх буюу бусад машин тэрэгтэй мөргөлдөх	Жолооч нарыг замын хөдөлгөөний аюулгүй ажиллагааны сургалтад давтан хамруулах, аюулгүй ажиллагааны журмыг чанд мөрдүүлэх, техникийн бүрэн байдлыг тогтмол шалгах, гэр хороолол доторх замд хурдны хязгаар тогтоох	Бүх тээврийн хэрэгсэл	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөнд заасны дагуу	Барилгын ажлын туршид	Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хууль, Монгол Улсын Замын хөдөлгөөний дүрэм
Барилгын материал ачиж буулгах явцад осол гарах	Ачаа өргөх троссын бүрэн бүтэн байдлыг шалгах, ажилчдад аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа өгөх, тросс өргөх чиглэлд хүн явуулахгүй байх		Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Өдөр тутам	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Нийт дүн:					

6.4. САЛБАР ШУГАМ ХОЛБОХ БАГЦ АЖИЛ (SHTSC)

Болзошгүй аюул, осол сөрөг нөлөө	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Нийт зардал	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
Үерийн эрсдэл	<ul style="list-style-type: none"> Барилгын түр кемп, хөрсний овоолгыг үерт өртөхөөргүй газарт сонгож байршуулах, Шугам хоолой тавих шуудуу ухах газар шорооны ажлыг хур борооны улирлаас урьтаж хийж дуусгах Гамшгаас хамгаалах Онцгой байдлын төлөвлөгөө боловсруулж холбогдох байгууллагаар батлуулж, хэрэгжүүлэх 	Барилгын түр кемп, хөрсний овоолго	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Барилгын ажлын туршид	Усны тухай хууль, Хот тосгоны төлөвлөлт, барилгажилтын норм ба дүрэм БНБД 30.01.03
Газар хөдлөлтийн аюул, эрсдэл	<ul style="list-style-type: none"> Онцгой байдлын үед гамшгаас хамгаалах арга хэмжээ авах талаарх сургалтад барилгын ажилчид, инженерүүдийг хамруулах 	Бүх багцын ажилчид, инженерүүд:	500,000	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль
	<ul style="list-style-type: none"> Газар хөдлөлтийн үед цугларах цэг тогтоож, самбар байршуулах Барилга байгууламж барих газрын хөрсний шинж байдлын судалгааг иж бүрнээр хийж газар хөдлөлтийн бичил мужлалын нарийвчилсан зураг тусгах, Барилга, байгууламжийн үндсэн бүтээгдэхүүний чанар, 	Барилгын түр кемп, ажил явагдах цэгүүд	100,000	Барилгын зураг төсөл боловсруулах зардалд багтсан	Зураг төсөл ба барилгын

	материалын орц, бүтээцэд хяналт тавих, чичирхийлэлд тэсвэрлэх чадварыг шалгах, Барилга, байгууламжуудыг паспортжуулах, ашиглалтын чанар байдалд үнэлгээ өгөх			ажлын үе шатанд			
Гал түймрийн аюул эрсдэл	<ul style="list-style-type: none"> Ажилчдын түр кемпэд галын цэг байгуулж гал унтраах багаж төхөөрөмжөөр хангах. Барилгын ажилчдад тогтмол зааварчилгаа өгч ажиллах. Галын болзошгүй аюул, ослын үед авах арга хэмжээний бэлтгэл, зохион байгуулалтын ажлыг “Галын аюулгүй байдлын тухай хууль”-ийн шаардлагад нийцүүлж хийх Гал гарсан тохиолдолд газар авхуулахгүй унтраах анхан шатны арга хэмжээ авах, Онцгой байдлын албанд цаг алдалгүй мэдээлэх Гал түймрийн аюултай тоног төхөөрөмжийг тавигдаж буй шаардлагын түвшинд стандартын дагуу тусгаарласан өрөө, ил талбайд байрлуулах Цахилгаан тоног төхөөрөмжийн ашиглалтын дүрэм, стандартын шаардлага хангасан эсэхэд хяналт тавих Цахилгааны байгууламж, тоног төхөөрөмжөө аянга цахилгаанаас хамгаалж буй байдалд хяналт тавих Шинээр баригдах нийгмийн барилга байгууламжуудад гал түймрээс хамгаалах систем төлөвлөж өгөх 	Барилгын түр кемп	1,500,000	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль, Галын аюулгүй байдлын тухай хууль		
	Шугам хоолой тавих шуудуунд хүн унах	Газар шорооны ажил идэвхтэй явагдаж буй цэгийг тойруулан хамгаалалтын хашлага татаж анхааруулах тэмдэг байрлуулах	Газар шорооны ажил явагдах бүх цэгт	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөнд заасны дагуу		Газар шорооны ажил явагдах хугацаанд	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
	Газар ухах ажлын үед хөрсөнд нуралт үүсэж осол гарах	Ажил эхлэхийн өмнө, ажлын явцад хэвгий хэсэг, хөрсний бүтцийг шалгах, ачааны машины даацыг тохируулах, нурах эрсдэлтэй газарт ажилчид нэвтрэхийг хориглох, хөрсийг тохирсон хэмжээнд ухах		Үйл ажиллагааны зардалд багтсан			
	Гинжит экскаватор газар ухах явцад осол гаргах	Машин механизмын бүрэн бүтэн байдлыг шалгах, машин механизмын ард улаан гэрэл, самбар тавих, машин механизмыг ашиглах явцад дохиочныг талбайд ажиллуулан бусад ажилчин орохыг хориглох	Газар шорооны ажил явагдах бүх цэгт				
	Кабель, холбооны утас шугамыг хөндөж гэмтээх	Газар шорооны ажил явагдах орчинд буй шугам сүлжээний схем, зургийг сайтар судалж ажлаа төлөвлөх, инженерийн хяналт тавих	дэд төвд одоо байгаа шугам сүлжээнүүд	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан		Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль
	Гагнуурын оч үсэрч хүн гэмтэх	Зориулалтын хөдөлмөр хамгааллын хэрэгсэл өмсөх, гагнуур хийгдэж буй цэгийг хашиж хамгаалах	Холболт, угсралтын ажил явагдаж буй цэгт	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан		Шугам хоолойн угсралтын ажлын үед	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
	Зүсэх, бутлах ажлын үед осол гарах, Цахилгаан хүчдэлд цохиулах	ХААБ-ын стандарт журмыг мөрдөх, хамгаалах хэрэгсэл өмсөх,					
Өндрөөс юм унаж хүн гэмтээх	ХААБ-ын стандарт журмыг мөрдөх, хамгаалах хэрэгсэл өмсөх, барилга баригдаж буй талбайг тойруулан хамгаалалтын хашлага татаж, анхааруулах тэмдэглэгээ байршуулах, шаардлагатай тохиолдолд хамгаалалтын саравч бүхий зам төлөвлөж өгөх	Барилга угсралтын ажил явагдах бүх цэгт	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөнд заасны дагуу	Барилга угсралтын ажлын явцад	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага		
Ачаа өргөх үед тросс тасрах	Ачаа өргөх троссын бүрэн бүтэн байдлыг шалгах, ажилчдад аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа өгөх, тросс өргөх чиглэлд хүн явуулахгүй байх						
Зүсэх, бутлах ажлын үед осол гарах	ХААБ-ын стандарт журмыг мөрдөх, хамгаалах хэрэгсэл өмсөх						
Химийн хорт ба аюултай бодис агуулаагүй барилгын материал сонгож ашиглах	Төслийн барилгын ажилд VOC зэрэг химийн нэгдлүүд, хорт ба аюултай бодис агуулсан материал хэрэглэхээс татгалзах, зайлшгүй хэрэглэх болсон тохиолдолд мэргэжлийн байгууллагаар химийн бодисын эрсдэлийн үнэлгээг хийлгэх шаардлагатай.		Үйл ажиллагааны зардалд багтсан		Химийн хорт ба аюултай бодисын тухай хууль		

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

Бетон насосын машин суурилуулахад осол гарах	Бетон зуурмагийн машин ухрах, хөдлөх үед дохиочин ажиллуулах, хамгаалалтын хувцас хэрэглэл өмсөх, ажлын хувцас өмсөөгүй хүнийг талбай руу ойртуулахгүй байх	Зам барилгын ажил явагдах бүх цэгт	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Зам барилгын ажлын явцад	Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хууль, Монгол Улсын Замын хөдөлгөөний дүрэм, Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Зам индүүдэгч, зуурмаг шахагч машин механизмууд осол гарах	Ухрах, эргэх маневрыг зөвхөн дохиочны заавраар хийх				
Өндөр температуртай асфальт алдагдах, түүнд түлэгдэх	Ажилчдад аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа ажил эхлэхээс өмнө өгөх, хувийн хамгаалалтын хувцас хэрэглэл өгч хэрэглүүлэх				
Хучилт хийх тоног төхөөрөмж эвдрэх	Урьдчилсан төлөвлөгөө гаргах, машин механизмын бүрэн бүтэн байдлыг тогтмол хянах, шаардлагатай засвар үйлчилгээг цаг тухайд нь хийх				
Зам доогуур тавьсан ус нэвтрүүлэх хоолой бөглөрөх	Ус нэвтрүүлэх хоолойнуудыг жил бүр цэвэрлэж хуримтлагдсан хог хаягдал, хагшаасыг зайлуулж байх	Бүх тээврийн хэрэгсэл	Нийслэл хотын зам засвар, арчилгааны төсвөөс санхүүжнэ.	Зам ашиглалтын үед, жил бүр	Авто замын тухай хууль
Барилгын ажилд ашиглагдаж буй машин явган зорчигчийг мөргөж гэмтээх буюу бусад машин тэрэгтэй мөргөлдөх	Жолооч нарыг замын хөдөлгөөний аюулгүй ажиллагааны сургалтад давтан хамруулах, аюулгүй ажиллагааны журмыг чанд мөрдүүлэх, техникийн бүрэн байдлыг тогтмол шалгах, гэр хороолол доторх замд хурдны хязгаар тогтоох		Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөнд заасны дагуу	Барилгын ажлын туршид	Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хууль, Монгол Улсын Замын хөдөлгөөний дүрэм
Барилгын материал ачиж буулгах явцад осол гарах	Ачаа өргөх троссын бүрэн бүтэн байдлыг шалгах, ажилчдад аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа өгөх, тросс өргөх чиглэлд хүн явуулахгүй байх		Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Өдөр тутам	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Нийт дүн:					

6.5. НОГООН БАЙГУУЛАМЖ, НИЙТИЙН ЭЗЭМШЛИЙН ТАЛБАЙН АЖИЛ (SHTL):

Болзошгүй аюул, осол сөрөг нөлөө	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Нийт зардал	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
Үерийн эрсдэл	• Барилгын түр кемп, хөрсний овоолгыг үерт өртөхөөргүй газарт сонгож байршуулах,	Барилгын түр кемп, хөрсний овоолго	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Барилгын ажлын туршид	Усны тухай хууль, Хот тосгоны төлөвлөлт, барилгажилтын норм ба дүрэм БНБД 30.01.03
	• Шугам хоолой тавих шуудуу ухах газар шорооны ажлыг хур борооны улирлаас урьтаж хийж дуусгах				
	• Гамшгаас хамгаалах Онцгой байдлын төлөвлөгөө боловсруулж холбогдох байгууллагаар батлуулж, хэрэгжүүлэх				
Газар хөдлөлтийн аюул, эрсдэл	• Онцгой байдлын үед гамшгаас хамгаалах арга хэмжээ авах талаарх сургалтад барилгын ажилчид, инженерүүдийг хамруулах	Бүх багцын ажилчид, инженерүүд:	500,000	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль
	• Газар хөдлөлтийн үед цугларах цэг тогтоож, самбар байршуулах	Барилгын түр кемп, ажил явагдах цэгүүд	100,000	Зураг төсөл ба барилгын ажлын үе шатанд	Хот тосгоны төлөвлөлт, барилгажилтын норм ба дүрэм БНБД 30.01.03
	• Барилга байгууламж барих газрын хөрсний шинж байдлын судалгааг иж бүрнээр хийж газар хөдлөлтийн бичил мужлалын нарийвчилсан зурагт тусгах, Барилга, байгууламжийн үндсэн бүтээгдэхүүний чанар, материалын орц, бүтээцэд хяналт тавих, чичирхийлэлд тэсвэрлэх чадварыг шалгах, Барилга, байгууламжуудыг паспортжуулах, ашиглалтын чанар байдалд үнэлгээ өгөх				
Гал түймрийн аюул эрсдэл	• Ажилчдын түр кемпэд галын цэг байгуулж гал унтраах багаж төхөөрөмжөөр хангах.	Барилгын түр кемп	1,500,000	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль, Галын аюулгүй байдлын тухай хууль
	• Барилгын ажилчдад тогтмол зааварчилгаа өгч ажиллах.				

	<ul style="list-style-type: none"> Галын болзошгүй аюул, ослын үед авах арга хэмжээний бэлтгэл, зохион байгуулалтын ажлыг "Галын аюулгүй байдлын тухай хууль"-ийн шаардлагад нийцүүлж хийх 				
	<ul style="list-style-type: none"> Гал гарсан тохиолдолд газар авхуулахгүй унтраах анхан шатны арга хэмжээ авах, Онцгой байдлын албанд цаг алдалгүй мэдээлэх Гал түймрийн аюултай тоног төхөөрөмжийг тавигдаж буй шаардлагын түвшинд стандартын дагуу тусгаарласан өрөө, ил талбайд байрлуулах Цахилгаан тоног төхөөрөмжийн ашиглалтын дүрэм, стандартын шаардлага хангасан эсэхэд хяналт тавих Цахилгааны байгууламж, тоног төхөөрөмжөө аянга цахилгаанаас хамгаалж буй байдалд хяналт тавих Шинээр баригдах нийгмийн барилга байгууламжуудад гал түймрээс хамгаалах систем төлөвлөж өгөх 		Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Барилгын ажлын туршид	
Шугам хоолой тавих шуудуунд хүн унах	Газар шорооны ажил идэвхтэй явагдаж буй цэгийг тойруулан хамгаалалтын хашлага татаж анхааруулах тэмдэг байрлуулах	Газар шорооны ажил явагдах бүх цэгт	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөнд заасны дагуу	Газар шорооны ажил явагдах хугацаанд	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Газар ухах ажлын үед хөрсөнд нуралт үүсэж осол гарах	Ажил эхлэхийн өмнө, ажлын явцад хэвгий хэсэг, хөрсний бүтцийг шалгах, ачааны машины даацыг тохируулах, нурах эрсдэлтэй газарт ажилчид нэвтрэхийг хориглох, хөрсийг тохирсон хэмжээнд ухах	Газар шорооны ажил явагдах бүх цэгт	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан		
Гинжит экскаватор газар ухах явцад осол гаргах	Машин механизмын бүрэн бүтэн байдлыг шалгах, машин механизмын ард улаан гэрэл, самбар тавих, машин механизмыг ашиглах явцад дохиочныг талбайд ажиллуулан бусад ажилчин орохыг хориглох	Газар шорооны ажил явагдах бүх цэгт			
Кабель, холбооны утас шугамыг хөндөж гэмтээх	Газар шорооны ажил явагдах орчинд буй шугам сүлжээний схем, зургийг сайтар судалж ажлаа төлөвлөх, инженерийн хяналт тавих	дэд төвд одоо байгаа шугам сүлжээнүүд	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль
Гагнуурын оч үсэрч хүн гэмтэх	Зориулалтын хөдөлмөр хамгааллын хэрэгсэл өмсөх, гагнуур хийгдэж буй цэгийг хашиж хамгаалах	Холболт, угсралтын ажил явагдаж буй цэгт	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Шугам хоолойн угсралтын ажлын үед	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Зүсэх, бутлах ажлын үед осол гарах, Цахилгаан хүчдэлд цохиулах	ХААБ-ын стандарт журмыг мөрдөх, хамгаалах хэрэгсэл өмсөх,				
Өндрөөс юм унаж хүн гэмтээх	ХААБ-ын стандарт журмыг мөрдөх, хамгаалах хэрэгсэл өмсөх, барилга баригдаж буй талбайг тойруулан хамгаалалтын хашлага татаж, анхааруулах тэмдэглэгээ байршуулах, шаардлагатай тохиолдолд хамгаалалтын саравч бүхий зам төлөвлөж өгөх	Барилга угсралтын ажил явагдах бүх цэгт	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөнд заасны дагуу	Барилга угсралтын ажлын явцад	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Ачаа өргөх үед тросс тасрах	Ачаа өргөх троссын бүрэн бүтэн байдлыг шалгах, ажилчдад аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа өгөх, тросс өргөх чиглэлд хүн явуулахгүй байх				
Зүсэх, бутлах ажлын үед осол гарах	ХААБ-ын стандарт журмыг мөрдөх, хамгаалах хэрэгсэл өмсөх		Үйл ажиллагааны зардалд багтсан		
Химийн хорт ба аюултай бодис агуулаагүй барилгын материал сонгож ашиглах	Төслийн барилгын ажилд VOC зэрэг химийн нэгдлүүд, хорт ба аюултай бодис агуулсан материал хэрэглэхээс татгалзах, зайлшгүй хэрэглэх болсон тохиолдолд мэргэжлийн байгууллагаар химийн бодисын эрсдэлийн үнэлгээг хийлгэх шаардлагатай.				Химийн хорт ба аюултай бодисын тухай хууль
Бетон насосын машин суурилуулахад осол гарах	Бетон зуурмагийн машин ухрах, хөдлөх үед дохиочин ажиллуулах, хамгаалалтын хувцас хэрэглэл өмсөх, ажлын хувцас өмсөөгүй хүнийг талбай руу ойртуулахгүй байх	Зам барилгын ажил явагдах бүх цэгт	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Зам барилгын ажлын явцад	Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хууль, Монгол Улсын Замын хөдөлгөөний дүрэм, Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968 : 2000
Зам индүүдэгч, зуурмаг шахагч машин механизмууд осол гарах	Ухрах, эргэх маневрыг зөвхөн дохиочны заавраар хийх				
Өндөр температуртай асфальт алдагдах, түүнд түлэгдэх	Ажилчдад аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа ажил эхлэхээс өмнө өгөх, хувийн хамгаалалтын хувцас хэрэглэл өгч хэрэглүүлэх				

Хучилт хийх тоног төхөөрөмж эвдрэх	Урьдчилсан төлөвлөгөө гаргах, машин механизмын бүрэн бүтэн байдлыг тогтмол хянах, шаардлагатай засвар үйлчилгээг цаг тухайд нь хийх				Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Зам доогуур тавьсан ус нэвтрүүлэх хоолой бөглөрөх	Ус нэвтрүүлэх хоолойнуудыг жил бүр цэвэрлэж хуримтлагдсан хог хаягдал, хагшаасыг зайлуулж байх		Нийслэл хотын зам засвар, арчилгааны төсвөөс санхүүжнэ.	Зам ашиглалтын үед, жил бүр	Авто замын тухай хууль
Барилгын ажилд ашиглагдаж буй машин явган зорчигчийг мөргөж гэмтээх буюу бусад машин тэрэгтэй мөргөлдөх	Жолооч нарыг замын хөдөлгөөний аюулгүй ажиллагааны сургалтад давтан хамруулах, аюулгүй ажиллагааны журмыг чанд мөрдүүлэх, техникийн бүрэн байдлыг тогтмол шалгах, гэр хороолол доторх замд хурдны хязгаар тогтоох	Бүх тээврийн хэрэгсэл	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөнд заасны дагуу	Барилгын ажлын туршид	Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хууль, Монгол Улсын Замын хөдөлгөөний дүрэм
Барилгын материал ачиж буулгах явцад осол гарах	Ачаа өргөх троссын бүрэн бүтэн байдлыг шалгах, ажилчдад аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа өгөх, тросс өргөх чиглэлд хүн явуулахгүй байх		Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Өдөр тутам	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Нийт дүн:					

6.6. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТӨВ БАРИХ АЖИЛ (PHC):

Болзошгүй аюул, осол сөрөг нөлөө	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Нийт зардал	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
Үерийн эрсдэл	<ul style="list-style-type: none"> Барилгын түр кемп, хөрсний овоолгыг үерт өртөхөөргүй газарт сонгож байршуулах, Шугам хоолой тавих шуудуу ухах газар шорооны ажлыг хур борооны улирлаас урьтаж хийж дуусгах Гамшгаас хамгаалах Онцгой байдлын төлөвлөгөө боловсруулж холбогдох байгууллагаар батлуулж, хэрэгжүүлэх 	Барилгын түр кемп, хөрсний овоолго	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Барилгын ажлын туршид	Усны тухай хууль, Хот тосгоны төлөвлөлт, барилгажилтын норм ба дүрэм БНБД 30.01.03
Газар хөдлөлтийн аюул, эрсдэл	<ul style="list-style-type: none"> Онцгой байдлын үед гамшгаас хамгаалах арга хэмжээ авах талаарх сургалтад барилгын ажилчид, инженерүүдийг хамруулах Газар хөдлөлтийн үед цугларах цэг тогтоож, самбар байршуулах 	Бүх багцын ажилчид, инженерүүд:	500,000	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль
	<ul style="list-style-type: none"> Барилга байгууламж барих газрын хөрсний шинж байдлын судалгааг иж бүрнээр хийж газар хөдлөлтийн бичил мужлалын нарийвчилсан зурагт тусгах, Барилга, байгууламжийн үндсэн бүтээгдэхүүний чанар, материалын орц, бүтээцэд хяналт тавих, чичирхийлэлд тэсвэрлэх чадварыг шалгах, Барилга, байгууламжуудыг паспортжуулах, ашиглалтын чанар байдалд үнэлгээ өгөх 	Барилгын түр кемп, ажил явагдах цэгүүд	Барилгын зураг төсөл боловсруулах зардалд багтсан	Зураг төсөл ба барилгын ажлын үе шатанд	Хот тосгоны төлөвлөлт, барилгажилтын норм ба дүрэм БНБД 30.01.03
Гал түймрийн аюул эрсдэл	<ul style="list-style-type: none"> Ажилчдын түр кемпэд галын цэг байгуулж гал унтраах багаж төхөөрөмжөөр хангах. Барилгын ажилчдад тогтмол зааварчилгаа өгч ажиллах. 	Барилгын түр кемп	1,500,000	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль, Галын аюулгүй байдлын тухай хууль
	<ul style="list-style-type: none"> Галын болзошгүй аюул, ослын үед авах арга хэмжээний бэлтгэл, зохион байгуулалтын ажлыг "Галын аюулгүй байдлын тухай хууль"-ийн шаардлагад нийцүүлж хийх 		Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Барилгын ажлын туршид	
	<ul style="list-style-type: none"> Гал гарсан тохиолдолд газар авхуулахгүй унтраах анхан шатны арга хэмжээ авах, Онцгой байдлын албанд цаг алдалгүй мэдээлэх 				
	<ul style="list-style-type: none"> Гал түймрийн аюултай тоног төхөөрөмжийг тавигдаж буй шаардлагын түвшинд стандартын дагуу тусгаарласан өрөө, ил талбайд байрлуулах 				
	<ul style="list-style-type: none"> Цахилгаан тоног төхөөрөмжийн ашиглалтын дүрэм, стандартын шаардлага хангасан эсэхэд хяналт тавих 				

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

	<ul style="list-style-type: none"> Цахилгааны байгууламж, тоног төхөөрөмжөө аянга цахилгаанаас хамгаалж буй байдалд хяналт тавих Шинээр баригдах нийгмийн барилга байгууламжуудад гал түймрээс хамгаалах систем төлөвлөж өгөх 				
Шугам хоолой тавих шуудуунд хүн унах	Газар шорооны ажил идэвхтэй явагдаж буй цэгийг тойруулан хамгаалалтын хашлага татаж анхааруулах тэмдэг байрлуулах	Газар шорооны ажил явагдах бүх цэгт	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөнд заасны дагуу	Газар шорооны ажил явагдах хугацаанд	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Газар ухах ажлын үед хөрсөнд нуралт үүсэж осол гарах	Ажил эхлэхийн өмнө, ажлын явцад хэвгий хэсэг, хөрсний бүтцийг шалгах, ачааны машины даацыг тохируулах, нурах эрсдэлтэй газарт ажилчид нэвтрэхийг хориглох, хөрсийг тохирсон хэмжээнд ухах	Газар шорооны ажил явагдах бүх цэгт	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан		
Гинжит экскаватор газар ухах явцад осол гаргах	Машин механизмын бүрэн бүтэн байдлыг шалгах, машин механизмын ард улаан гэрэл, самбар тавих, машин механизмыг ашиглах явцад дохиочныг талбайд ажиллуулан бусад ажилчин орохыг хориглох	Газар шорооны ажил явагдах бүх цэгт	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль
Кабель, холбооны утас шугамыг хөндөж гэмтээх	Газар шорооны ажил явагдах орчинд буй шугам сүлжээний схем, зургийг сайтар судалж ажлаа төлөвлөх, инженерийн хяналт тавих	дэд төвд одоо байгаа шугам сүлжээнүүд	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан		Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль
Гагнуурын оч үсэрч хүн гэмтэх	Зориулалтын хөдөлмөр хамгааллын хэрэгсэл өмсөх, гагнуур хийгдэж буй цэгийг хашиж хамгаалах	Холболт, угсралтын ажил явагдаж буй цэгт	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Шугам хоолойн угсралтын ажлын үед	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Зүсэх, бутлах ажлын үед осол гарах, Цахилгаан хүчдэлд цохиулах	ХААБ-ын стандарт журмыг мөрдөх, хамгаалах хэрэгсэл өмсөх,				
Өндрөөс юм унаж хүн гэмтээх	ХААБ-ын стандарт журмыг мөрдөх, хамгаалах хэрэгсэл өмсөх, барилга баригдаж буй талбайг тойруулан хамгаалалтын хашлага татаж, анхааруулах тэмдэглэгээ байршуулах, шаардлагатай тохиолдолд хамгаалалтын саравч бүхий зам төлөвлөж өгөх	Барилга угсралтын ажил явагдах бүх цэгт	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөнд заасны дагуу	Барилга угсралтын ажлын явцад	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Ачаа өргөх үед тросс тасрах	Ачаа өргөх троссын бүрэн бүтэн байдлыг шалгах, ажилчдад аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа өгөх, тросс өргөх чиглэлд хүн явуулахгүй байх				
Зүсэх, бутлах ажлын үед осол гарах	ХААБ-ын стандарт журмыг мөрдөх, хамгаалах хэрэгсэл өмсөх		Үйл ажиллагааны зардалд багтсан		
Химийн хорт ба аюултай бодис агуулаагүй барилгын материал сонгож ашиглах	Төслийн барилгын ажилд VOC зэрэг химийн нэгдлүүд, хорт ба аюултай бодис агуулсан материал хэрэглэхээс татгалзах, зайлшгүй хэрэглэх болсон тохиолдолд мэргэжлийн байгууллагаар химийн бодисын эрсдэлийн үнэлгээг хийлгэх шаардлагатай.				Химийн хорт ба аюултай бодисын тухай хууль
Бетон насосын машин суурилуулахад осол гарах	Бетон зуурмагийн машин ухрах, хөдлөх үед дохиочин ажиллуулах, хамгаалалтын хувцас хэрэглэл өмсөх, ажлын хувцас өмсөөгүй хүнийг талбай руу ойртуулахгүй байх				
Зам индүүдэгч, зуурмаг шахагч машин механизмууд осол гарах	Ухрах, эргэх маневрыг зөвхөн дохиочны заавраар хийх				
Өндөр температуртай асфальт алдагдах, түүнд түлэгдэх	Ажилчдад аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа ажил эхлэхээс өмнө өгөх, хувийн хамгаалалтын хувцас хэрэглэл өгч хэрэглүүлэх	Зам барилгын ажил явагдах бүх цэгт	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Зам барилгын ажлын явцад	Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хууль, Монгол Улсын Замын хөдөлгөөний дүрэм, Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Хучилт хийх тоног төхөөрөмж эвдрэх	Урьдчилсан төлөвлөгөө гаргах, машин механизмын бүрэн бүтэн байдлыг тогтмол хянах, шаардлагатай засвар үйлчилгээг цаг тухайд нь хийх				
Зам доогуур тавьсан ус нэвтрүүлэх хоолой бөглөрөх	Ус нэвтрүүлэх хоолойнуудыг жил бүр цэвэрлэж хуримтлагдсан хог хаягдал, хагшаасыг зайлуулж байх		Нийслэл хотын зам засвар, арчилгааны төсвөөс санхүүжнэ.	Зам ашиглалтын үед, жил бүр	Авто замын тухай хууль

Барилгын ажилд ашиглагдаж буй машин явган зорчигчийг мөргөж гэмтээх буюу бусад машин тэрэгтэй мөргөлдөх	Жолооч нарыг замын хөдөлгөөний аюулгүй ажиллагааны сургалтад давтан хамруулах, аюулгүй ажиллагааны журмыг чанд мөрдүүлэх, техникийн бүрэн байдлыг тогтмол шалгах, гэр хороолол доторх замд хурдны хязгаар тогтоох	Бүх тээврийн хэрэгсэл	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөнд заасны дагуу	Барилгын ажлын туршид	Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хууль, Монгол Улсын Замын хөдөлгөөний дүрэм
Барилгын материал ачиж буулгах явцад осол гарах	Ачаа өргөх троссын бүрэн бүтэн байдлыг шалгах, ажилчдад аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа өгөх, тросс өргөх чиглэлд хүн явуулахгүй байх		Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Өдөр тутам	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Нийт дүн:					

6.7. СУРГАЛТЫН ТӨВ БАРИХ АЖИЛ (ТВС):

Болзошгүй аюул, осол сөрөг нөлөө	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Нийт зардал	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
Үерийн эрсдэл	<ul style="list-style-type: none"> Барилгын түр кемп, хөрсний овоолгыг үерт өртөхөөргүй газарт сонгож байршуулах, Шугам хоолой тавих шуудуу ухах газар шорооны ажлыг хур борооны улирлаас урьтаж хийж дуусгах Гамшгаас хамгаалах Онцгой байдлын төлөвлөгөө боловсруулж холбогдох байгууллагаар батлуулж, хэрэгжүүлэх 	Барилгын түр кемп, хөрсний овоолго	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Барилгын ажлын туршид	Усны тухай хууль, Хот тосгоны төлөвлөлт, барилгажилтын норм ба дүрэм БНБД 30.01.03
Газар хөдлөлтийн аюул, эрсдэл	<ul style="list-style-type: none"> Онцгой байдлын үед гамшгаас хамгаалах арга хэмжээ авах талаарх сургалтад барилгын ажилчид, инженерүүдийг хамруулах Газар хөдлөлтийн үед цугларах цэг тогтоож, самбар байршуулах 	Бүх багцын ажилчид, инженерүүд:	500,000	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль
	<ul style="list-style-type: none"> Барилга байгууламж барих газрын хөрсний шинж байдлын судалгааг иж бүрнээр хийж газар хөдлөлтийн бичил мужлалын нарийвчилсан зурагт тусгах, Барилга, байгууламжийн үндсэн бүтээгдэхүүний чанар, материалын орц, бүтээцэд хяналт тавих, чичирхийлэлд тэсвэрлэх чадварыг шалгах, Барилга, байгууламжуудыг паспортжуулах, ашиглалтын чанар байдалд үнэлгээ өгөх 	Барилгын түр кемп, ажил явагдах цэгүүд	Барилгын зураг төсөл боловсруулах зардалд багтсан	Зураг төсөл ба барилгын ажлын үе шатанд	Хот тосгоны төлөвлөлт, барилгажилтын норм ба дүрэм БНБД 30.01.03
Гал түймрийн аюул эрсдэл	<ul style="list-style-type: none"> Ажилчдын түр кемпэд галын цэг байгуулж гал унтраах багаж төхөөрөмжөөр хангах. Барилгын ажилчдад тогтмол зааварчилгаа өгч ажиллах. Галын болзошгүй аюул, ослын үед авах арга хэмжээний бэлтгэл, зохион байгуулалтын ажлыг "Галын аюулгүй байдлын тухай хууль"-ийн шаардлагад нийцүүлж хийх Гал гарсан тохиолдолд газар авхуулахгүй унтраах анхан шатны арга хэмжээ авах, Онцгой байдлын албанд цаг алдалгүй мэдээлэх Гал түймрийн аюултай тоног төхөөрөмжийг тавигдаж буй шаардлагын түвшинд стандартын дагуу тусгаарласан өрөө, ил талбайд байрлуулах Цахилгаан тоног төхөөрөмжийн ашиглалтын дүрэм, стандартын шаардлага хангасан эсэхэд хяналт тавих Цахилгааны байгууламж, тоног төхөөрөмжөө аянга цахилгаанаас хамгаалж буй байдалд хяналт тавих Шинээр баригдах нийгмийн барилга байгууламжуудад гал түймрээс хамгаалах систем төлөвлөж өгөх 	Барилгын түр кемп	1,500,000	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль, Галын аюулгүй байдлын тухай хууль

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

Шугам хоолой тавих шуудуунд хүн унах	Газар шорооны ажил идэвхтэй явагдаж буй цэгийг тойруулан хамгаалалтын хашлага татаж анхааруулах тэмдэг байрлуулах	Газар шорооны ажил явагдах бүх цэгт	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөнд заасны дагуу	Газар шорооны ажил явагдах хугацаанд	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Газар ухах ажлын үед хөрсөнд нуралт үүсэж осол гарах	Ажил эхлэхийн өмнө, ажлын явцад хэвгий хэсэг, хөрсний бүтцийг шалгах, ачааны машины даацыг тохируулах, нурах эрсдэлтэй газарт ажилчид нэвтрэхийг хориглох, хөрсийг тохирсон хэмжээнд ухах		Үйл ажиллагааны зардалд багтсан		
Гинжит экскаватор газар ухах явцад осол гаргах	Машин механизмын бүрэн бүтэн байдлыг шалгах, машин механизмын ард улаан гэрэл, самбар тавих, машин механизмыг ашиглах явцад дохиочныг талбайд ажиллуулан бусад ажилчин орохыг хориглох	Газар шорооны ажил явагдах бүх цэгт			
Кабель, холбооны утас шугамыг хөндөж гэмтээх	Газар шорооны ажил явагдах орчинд буй шугам сүлжээний схем, зургийг сайтар судалж ажлаа төлөвлөх, инженерийн хяналт тавих	дэд төвд одоо байгаа шугам сүлжээнүүд	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль
Гагнуурын оч үсэрч хүн гэмтэх	Зориулалтын хөдөлмөр хамгааллын хэрэгсэл өмсөх, гагнуур хийгдэж буй цэгийг хашиж хамгаалах				
Зүсэх, бутлах ажлын үед осол гарах, Цахилгаан хүчдэлд цохиулах	ХААБ-ын стандарт журмыг мөрдөх, хамгаалах хэрэгсэл өмсөх,	Холболт, угсралтын ажил явагдаж буй цэгт	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Шугам хоолойн угсралтын ажлын үед	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Өндрөөс юм унаж хүн гэмтээх	ХААБ-ын стандарт журмыг мөрдөх, хамгаалах хэрэгсэл өмсөх, барилга баригдаж буй талбайг тойруулан хамгаалалтын хашлага татаж, анхааруулах тэмдэглэгээ байршуулах, шаардлагатай тохиолдолд хамгаалалтын саравч бүхий зам төлөвлөж өгөх		Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөнд заасны дагуу		Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Ачаа өргөх үед тросс тасрах	Ачаа өргөх троссын бүрэн бүтэн байдлыг шалгах, ажилчдад аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа өгөх, тросс өргөх чиглэлд хүн явуулахгүй байх	Барилга угсралтын ажил явагдах бүх цэгт		Барилга угсралтын ажлын явцад	
Зүсэх, бутлах ажлын үед осол гарах	ХААБ-ын стандарт журмыг мөрдөх, хамгаалах хэрэгсэл өмсөх		Үйл ажиллагааны зардалд багтсан		
Химийн хорт ба аюултай бодис агуулаагүй барилгын материал сонгож ашиглах	Төслийн барилгын ажилд VOC зэрэг химийн нэгдлүүд, хорт ба аюултай бодис агуулсан материал хэрэглэхээс татгалзах, зайлшгүй хэрэглэх болсон тохиолдолд мэргэжлийн байгууллагаар химийн бодисын эрсдэлийн үнэлгээг хийлгэх шаардлагатай.				Химийн хорт ба аюултай бодисын тухай хууль
Бетон насосын машин суурилуулахад осол гарах	Бетон зуурмагийн машин ухрах, хөдлөх үед дохиочин ажиллуулах, хамгаалалтын хувцас хэрэглэл өмсөх, ажлын хувцас өмсөөгүй хүнийг талбай руу ойртуулахгүй байх				Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хууль, Монгол Улсын Замын хөдөлгөөний дүрэм, Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Зам индүүдэгч, зуурмаг шахагч машин механизмууд осол гарах	Ухрах, эргэх маневрыг зөвхөн дохиочны заавраар хийх			Зам барилгын ажлын явцад	
Өндөр температуртай асфальт алдагдах, түүнд түлэгдэх	Ажилчдад аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа ажил эхлэхээс өмнө өгөх, хувийн хамгаалалтын хувцас хэрэглэл өгч хэрэглүүлэх	Зам барилгын ажил явагдах бүх цэгт	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан		
Хучилт хийх тоног төхөөрөмж эвдрэх	Урьдчилсан төлөвлөгөө гаргах, машин механизмын бүрэн бүтэн байдлыг тогтмол хянах, шаардлагатай засвар үйлчилгээг цаг тухайд нь хийх				
Зам доогуур тавьсан ус нэвтрүүлэх хоолой бөглөрөх	Ус нэвтрүүлэх хоолойнуудыг жил бүр цэвэрлэж хуримтлагдсан хог хаягдал, хагшаасыг зайлуулж байх		Нийслэл хотын зам засвар, арчилгааны төсвөөс санхүүжнэ.	Зам ашиглалтын үед, жил бүр	Авто замын тухай хууль
Барилгын ажилд ашиглагдаж буй машин явган зорчигчийг мөргөж гэмтээх буюу бусад машин тэрэгтэй мөргөлдөх	Жолооч нарыг замын хөдөлгөөний аюулгүй ажиллагааны сургалтад давтан хамруулах, аюулгүй ажиллагааны журмыг чанд мөрдүүлэх, техникийн бүрэн байдлыг тогтмол шалгах, гэр хороолол доторх замд хурдны хязгаар тогтоох	Бүх тээврийн хэрэгсэл	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөнд заасны дагуу	Барилгын ажлын туршид	Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хууль, Монгол Улсын Замын хөдөлгөөний дүрэм

Барилгын материал ачиж буулгах явцад осол гарах	Ачаа өргөх троссын бүрэн бүтэн байдлыг шалгах, ажилчдад аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа өгөх, тросс өргөх чиглэлд хүн явуулахгүй байх		Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Өдөр тутам	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Нийт дүн:					

6.8. ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН СУРГУУЛЬ БАРИХ АЖИЛ (TSC)

Болзошгүй аюул, осол сөрөг нөлөө	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Нийт зардал	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал	
Үерийн эрсдэл	<ul style="list-style-type: none"> Барилгын түр кемп, хөрсний овоолгыг үерт өртөхөөргүй газарт сонгож байршуулах, Шугам хоолой тавих шуудуу ухах газар шорооны ажлыг хур борооны улирлаас урьтаж хийж дуусгах Гамшгаас хамгаалах Онцгой байдлын төлөвлөгөө боловсруулж холбогдох байгууллагаар батлуулж, хэрэгжүүлэх 	Барилгын түр кемп, хөрсний овоолго	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Барилгын ажлын туршид	Усны тухай хууль, Хот тосгоны төлөвлөлт, барилгажилтын норм ба дүрэм БНБД 30.01.03	
Газар хөдлөлтийн аюул, эрсдэл	<ul style="list-style-type: none"> Онцгой байдлын үед гамшгаас хамгаалах арга хэмжээ авах талаарх сургалтад барилгын ажилчид, инженерүүдийг хамруулах Газар хөдлөлтийн үед цугларах цэг тогтоож, самбар байршуулах 	Бүх багцын ажилчид, инженерүүд:	500,000	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль	
	<ul style="list-style-type: none"> Барилга байгууламж барих газрын хөрсний шинж байдлын судалгааг иж бүрнээр хийж газар хөдлөлтийн бичил мужлалын нарийвчилсан зурагт тусгах, Барилга, байгууламжийн үндсэн бүтээгдэхүүний чанар, материалын орц, бүтээцэд хяналт тавих, чичирхийлэлд тэсвэрлэх чадварыг шалгах, Барилга, байгууламжуудыг паспортжуулах, ашиглалтын чанар байдалд үнэлгээ өгөх 	Барилгын түр кемп, ажил явагдах цэгүүд	Барилгын зураг төсөл боловсруулах зардалд багтсан	Зураг төсөл ба барилгын ажлын үе шатанд	Хот тосгоны төлөвлөлт, барилгажилтын норм ба дүрэм БНБД 30.01.03	
Гал түймрийн аюул эрсдэл	<ul style="list-style-type: none"> Ажилчдын түр кемпэд галын цэг байгуулж гал унтраах багаж төхөөрөмжөөр хангах. Барилгын ажилчдад тогтмол зааварчилгаа өгч ажиллах. Галын болзошгүй аюул, ослын үед авах арга хэмжээний бэлтгэл, зохион байгуулалтын ажлыг "Галын аюулгүй байдлын тухай хууль"-ийн шаардлагад нийцүүлж хийх Гал гарсан тохиолдолд газар авхуулахгүй унтраах анхан шатны арга хэмжээ авах. Онцгой байдлын албанд цаг алдалгүй мэдээлэх Гал түймрийн аюултай тоног төхөөрөмжийг тавигдаж буй шаардлагын түвшинд стандартын дагуу тусгаарласан өрөө, ил талбайд байрлуулах Цахилгаан тоног төхөөрөмжийн ашиглалтын дүрэм, стандартын шаардлага хангасан эсэхэд хяналт тавих Цахилгааны байгууламж, тоног төхөөрөмжөө аянга цахилгаанаас хамгаалж буй байдалд хяналт тавих Шинээр баригдах нийгмийн барилга байгууламжуудад гал түймрээс хамгаалах систем төлөвлөж өгөх 	Барилгын түр кемп	1,500,000	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль, Галын аюулгүй байдлын тухай хууль	
			Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Барилгын ажлын туршид		
Шугам хоолой тавих шуудуунд хүн унах	Газар шорооны ажил идэвхтэй явагдаж буй цэгийг тойруулан хамгаалалтын хашлага татаж анхааруулах тэмдэг байрлуулах	Газар шорооны ажил явагдах бүх цэгт	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөнд заасны дагуу	Газар шорооны ажил явагдах хугацаанд	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа.	

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

Газар ухах ажлын үед хөрсөнд нуралт үүсэж осол гарах	Ажил эхлэхийн өмнө, ажлын явцад хэвгий хэсэг, хөрсний бүтцийг шалгах, ачааны машины даацыг тохируулах, нурах эрсдэлтэй газарт ажилчид нэвтрэхийг хориглох, хөрсийг тохирсон хэмжээнд ухах		Үйл ажиллагааны зардалд багтсан		Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Гинжит экскаватор газар ухах явцад осол гаргах	Машин механизмын бүрэн бүтэн байдлыг шалгах, машин механизмын ард улаан гэрэл, самбар тавих, машин механизмыг ашиглах явцад дохиочныг талбайд ажиллуулан бусад ажилчин орохыг хориглох	Газар шорооны ажил явагдах бүх цэгт			
Кабель, холбооны утас шугамыг хөндөж гэмтээх	Газар шорооны ажил явагдах орчинд буй шугам сүлжээний схем, зургийг сайтар судалж ажлаа төлөвлөх, инженерийн хяналт тавих	дэд төвд одоо байгаа шугам сүлжээнүүд	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль
Гагнуурын оч үсэрч хүн гэмтэх	Зориулалтын хөдөлмөр хамгааллын хэрэгсэл өмсөх, гагнуур хийгдэж буй цэгийг хашиж хамгаалах				
Зүсэх, бутлах ажлын үед осол гарах, Цахилгаан хүчдэлд цохиулах	ХААБ-ын стандарт журмыг мөрдөх, хамгаалах хэрэгсэл өмсөх,	Холболт, угсралтын ажил явагдаж буй цэгт	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Шугам хоолойн угсралтын ажлын үед	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Өндрөөс юм унаж хүн гэмтээх	ХААБ-ын стандарт журмыг мөрдөх, хамгаалах хэрэгсэл өмсөх, барилга баригдаж буй талбайг тойруулан хамгаалалтын хашлага татаж, анхааруулах тэмдэглэгээ байршуулах, шаардлагатай тохиолдолд хамгаалалтын саравч бүхий зам төлөвлөж өгөх		Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөнд заасны дагуу		Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Ачаа өргөх үед тросс тасрах	Ачаа өргөх троссын бүрэн бүтэн байдлыг шалгах, ажилчдад аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа өгөх, тросс өргөх чиглэлд хүн явуулахгүй байх	Барилга угсралтын ажил явагдах бүх цэгт		Барилга угсралтын ажлын явцад	
Зүсэх, бутлах ажлын үед осол гарах	ХААБ-ын стандарт журмыг мөрдөх, хамгаалах хэрэгсэл өмсөх		Үйл ажиллагааны зардалд багтсан		
Химийн хорт ба аюултай бодис агуулаагүй барилгын материал сонгож ашиглах	Төслийн барилгын ажилд VOC зэрэг химийн нэгдлүүд, хорт ба аюултай бодис агуулсан материал хэрэглэхээс татгалзах, зайлшгүй хэрэглэх болсон тохиолдолд мэргэжлийн байгууллагаар химийн бодисын эрсдэлийн үнэлгээг хийлгэх шаардлагатай.				Химийн хорт ба аюултай бодисын тухай хууль
Бетон насосын машин суурилуулахад осол гарах	Бетон зуурмагийн машин ухрах, хөдлөх үед дохиочин ажиллуулах, хамгаалалтын хувцас хэрэглэл өмсөх, ажлын хувцас өмсөөгүй хүнийг талбай руу ойртуулахгүй байх				Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хууль, Монгол Улсын Замын хөдөлгөөний дүрэм, Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Зам индүүдэгч, зуурмаг шахагч машин механизмууд осол гарах	Ухрах, эргэх маневрыг зөвхөн дохиочны заавраар хийх				
Өндөр температуртай асфальт алдагдах, түүнд түлэгдэх	Ажилчдад аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа ажил эхлэхээс өмнө өгөх, хувийн хамгаалалтын хувцас хэрэглэл өгч хэрэглүүлэх	Зам барилгын ажил явагдах бүх цэгт	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Зам барилгын ажлын явцад	
Хучилт хийх тоног төхөөрөмж эвдрэх	Урьдчилсан төлөвлөгөө гаргах, машин механизмын бүрэн бүтэн байдлыг тогтмол хянах, шаардлагатай засвар үйлчилгээг цаг тухайд нь хийх				
Зам доогуур тавьсан ус нэвтрүүлэх хоолой бөглөрөх	Ус нэвтрүүлэх хоолойнуудыг жил бүр цэвэрлэж хуримтлагдсан хог хаягдал, хагшаасыг зайлуулж байх			Нийслэл хотын зам засвар, арчилгааны төсвөөс санхүүжнэ.	Зам ашиглалтын үед, жил бүр
Барилгын ажилд ашиглагдаж буй машин явган зорчигчийг мөргөж гэмтээх буюу бусад машин тэрэгтэй мөргөлдөх	Жолооч нарыг замын хөдөлгөөний аюулгүй ажиллагааны сургалтад давтан хамруулах, аюулгүй ажиллагааны журмыг чанд мөрдүүлэх, техникийн бүрэн байдлыг тогтмол шалгах, гэр хороолол доторх замд хурдны хязгаар тогтоох		Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөнд заасны дагуу	Барилгын ажлын туршид	Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хууль, Монгол Улсын Замын хөдөлгөөний дүрэм
Барилгын материал ачиж буулгах явцад осол гарах	Ачаа өргөх троссын бүрэн бүтэн байдлыг шалгах, ажилчдад аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа өгөх, тросс өргөх чиглэлд хүн явуулахгүй байх	Бүх тээврийн хэрэгсэл	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Өдөр тутам	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа.

					Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Нийт дүн:					

6.9. 106-Р СУРГУУЛИЙН ХӨЛ БӨМБӨГИЙН ТАЛБАЙН ТОХИЖИЛТ (TFS):

Болзошгүй аюул, осол сөрөг нөлөө	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Нийт зардал	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
Үерийн эрсдэл	<ul style="list-style-type: none"> Барилгын түр кемп, хөрсний овоолгыг үерт өртөхөөргүй газарт сонгож байршуулах, Шугам хоолой тавих шуудуу ухах газар шорооны ажлыг хур борооны улирлаас урьтаж хийж дуусгах Гамшгаас хамгаалах Онцгой байдлын төлөвлөгөө боловсруулж холбогдох байгууллагаар батлуулж, хэрэгжүүлэх 	Барилгын түр кемп, хөрсний овоолго	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Барилгын ажлын туршид	Усны тухай хууль, Хот тосгоны төлөвлөлт, барилгажилтын норм ба дүрэм БНБД 30.01.03
Газар хөдлөлтийн аюул, эрсдэл	<ul style="list-style-type: none"> Онцгой байдлын үед гамшгаас хамгаалах арга хэмжээ авах талаарх сургалтад барилгын ажилчид, инженерүүдийг хамруулах Газар хөдлөлтийн үед цугларах цэг тогтоож, самбар байршуулах 	Бүх багцын ажилчид, инженерүүд:	500,000	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль
	<ul style="list-style-type: none"> Барилга байгууламж барих газрын хөрсний шинж байдлын судалгааг иж бүрнээр хийж газар хөдлөлтийн бичил мужлалын нарийвчилсан зурагт тусгах, Барилга, байгууламжийн үндсэн бүтээгдэхүүний чанар, материалын орц, бүтээцэд хяналт тавих, чичирхийлэлд тэсвэрлэх чадварыг шалгах, Барилга, байгууламжуудыг паспортжуулах, ашиглалтын чанар байдалд үнэлгээ өгөх 	Барилгын түр кемп, ажил явагдах цэгүүд	100,000	Барилгын зураг төсөл боловсруулах зардалд багтсан	Зураг төсөл ба барилгын ажлын үе шатанд
Гал түймрийн аюул эрсдэл	<ul style="list-style-type: none"> Ажилчдын түр кемпэд галын цэг байгуулж гал унтраах багаж төхөөрөмжөөр хангах. Барилгын ажилчдад тогтмол зааварчилгаа өгч ажиллах. 	Барилгын түр кемп	1,500,000	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль, Галын аюулгүй байдлын тухай хууль
	<ul style="list-style-type: none"> Галын болзошгүй аюул, ослын үед авах арга хэмжээний бэлтгэл, зохион байгуулалтын ажлыг “Галын аюулгүй байдлын тухай хууль”-ийн шаардлагад нийцүүлж хийх 				
	<ul style="list-style-type: none"> Гал гарсан тохиолдолд газар авхуулахгүй унтраах анхан шатны арга хэмжээ авах, Онцгой байдлын албанд цаг алдалгүй мэдээлэх 				
	<ul style="list-style-type: none"> Гал түймрийн аюултай тоног төхөөрөмжийг тавигдаж буй шаардлагын түвшинд стандартын дагуу тусгаарласан өрөө, ил талбайд байрлуулах 				
	<ul style="list-style-type: none"> Цахилгаан тоног төхөөрөмжийн ашиглалтын дүрэм, стандартын шаардлага хангасан эсэхэд хяналт тавих 				
	<ul style="list-style-type: none"> Цахилгааны байгууламж, тоног төхөөрөмжөө аянга цахилгаанаас хамгаалж буй байдалд хяналт тавих 				
	<ul style="list-style-type: none"> Шинээр баригдах нийгмийн барилга байгууламжуудад гал түймрээс хамгаалах систем төлөвлөж өгөх 				
Шугам хоолой тавих шуудуунд хүн унах	Газар шорооны ажил идэвхтэй явагдаж буй цэгийг тойруулан хамгаалалтын хашлага татаж анхааруулах тэмдэг байрлуулах	Газар шорооны ажил явагдах бүх цэгт	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөнд заасны дагуу	Газар шорооны ажил явагдах хугацаанд	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Газар ухах ажлын үед хөрсөнд нуралт үүсэж осол гарах	Ажил эхлэхийн өмнө, ажлын явцад хэвгий хэсэг, хөрсний бүтцийг шалгах, ачааны машины даацыг тохируулах, нурах эрсдэлтэй газарт ажилчид нэвтрэхийг хориглох, хөрсийг тохирсон хэмжээнд ухах	Газар шорооны ажил явагдах бүх цэгт	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан		
Гинжит экскаватор газар ухах явцад осол гаргах	Машин механизмын бүрэн бүтэн байдлыг шалгах, машин механизмын ард улаан гэрэл, самбар тавих, машин механизмыг ашиглах явцад дохиочныг талбайд ажиллуулан бусад ажилчин орохыг хориглох	Газар шорооны ажил явагдах бүх цэгт			

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

Кабель, холбооны утас шугамыг хөндөж гэмтээх	Газар шорооны ажил явагдах орчинд буй шугам сүлжээний схем, зургийг сайтар судалж ажлаа төлөвлөх, инженерийн хяналт тавих	дэд төвд одоо байгаа шугам сүлжээнүүд	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль
Гагнуурын оч үсэрч хүн гэмтэх	Зориулалтын хөдөлмөр хамгааллын хэрэгсэл өмсөх, гагнуур хийгдэж буй цэгийг хашиж хамгаалах	Холболт, угсралтын ажил явагдаж буй цэгт	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Шугам хоолойн угсралтын ажлын үед	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Зүсэх, бутлах ажлын үед осол гарах, Цахилгаан хүчдэлд цохиулах	ХААБ-ын стандарт журмыг мөрдөх, хамгаалах хэрэгсэл өмсөх,				
Өндрөөс юм унаж хүн гэмтээх	ХААБ-ын стандарт журмыг мөрдөх, хамгаалах хэрэгсэл өмсөх, барилга баригдаж буй талбайг тойруулан хамгаалалтын хашлага татаж, анхааруулах тэмдэглэгээ байршуулах, шаардлагатай тохиолдолд хамгаалалтын саравч бүхий зам төлөвлөж өгөх	Барилга угсралтын ажил явагдах бүх цэгт	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөнд заасны дагуу	Барилга угсралтын ажлын явцад	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Ачаа өргөх үед тросс тасрах	Ачаа өргөх троссын бүрэн бүтэн байдлыг шалгах, ажилчдад аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа өгөх, тросс өргөх чиглэлд хүн явуулахгүй байх		Үйл ажиллагааны зардалд багтсан		
Зүсэх, бутлах ажлын үед осол гарах	ХААБ-ын стандарт журмыг мөрдөх, хамгаалах хэрэгсэл өмсөх				
Химийн хорт ба аюултай бодис агуулаагүй барилгын материал сонгож ашиглах	Төслийн барилгын ажилд VOC зэрэг химийн нэгдлүүд, хорт ба аюултай бодис агуулсан материал хэрэглэхээс татгалзах, зайлшгүй хэрэглэх болсон тохиолдолд мэргэжлийн байгууллагаар химийн бодисын эрсдэлийн үнэлгээг хийлгэх шаардлагатай.				Химийн хорт ба аюултай бодисын тухай хууль
Бетон насосын машин суурилуулахад осол гарах	Бетон зуурмагийн машин ухрах, хөдлөх үед дохиочин ажиллуулах, хамгаалалтын хувцас хэрэглэл өмсөх, ажлын хувцас өмсөөгүй хүнийг талбай руу ойртуулахгүй байх	Зам барилгын ажил явагдах бүх цэгт	Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Зам барилгын ажлын явцад	Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хууль, Монгол Улсын Замын хөдөлгөөний дүрэм, Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Зам индүүдэгч, зуурмаг шахагч машин механизмууд осол гарах	Ухрах, эргэх маневрыг зөвхөн дохиочны заавраар хийх				
Өндөр температуртай асфальт алдагдах, түүнд түлэгдэх	Ажилчдад аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа ажил эхлэхээс өмнө өгөх, хувийн хамгаалалтын хувцас хэрэглэл өгч хэрэглүүлэх				
Хучилт хийх тоног төхөөрөмж эвдрэх	Урьдчилсан төлөвлөгөө гаргах, машин механизмын бүрэн бүтэн байдлыг тогтмол хянах, шаардлагатай засвар үйлчилгээг цаг тухайд нь хийх				
Зам доогуур тавьсан ус нэвтрүүлэх хоолой бөглөрөх	Ус нэвтрүүлэх хоолойнуудыг жил бүр цэвэрлэж хуримтлагдсан хог хаягдал, хагшаасыг зайлуулж байх		Нийслэл хотын зам засвар, арчилгааны төсвөөс санхүүжнэ.	Зам ашиглалтын үед, жил бүр	Авто замын тухай хууль
Барилгын ажилд ашиглагдаж буй машин явган зорчигчийг мөргөж гэмтээх буюу бусад машин тэрэгтэй мөргөлдөх	Жолооч нарыг замын хөдөлгөөний аюулгүй ажиллагааны сургалтад давтан хамруулах, аюулгүй ажиллагааны журмыг чанд мөрдүүлэх, техникийн бүрэн байдлыг тогтмол шалгах, гэр хороолол доторх замд хурдны хязгаар тогтоох	Бүх тээврийн хэрэгсэл	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөнд заасны дагуу	Барилгын ажлын туршид	Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хууль, Монгол Улсын Замын хөдөлгөөний дүрэм
Барилгын материал ачиж буулгах явцад осол гарах	Ачаа өргөх троссын бүрэн бүтэн байдлыг шалгах, ажилчдад аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа өгөх, тросс өргөх чиглэлд хүн явуулахгүй байх		Үйл ажиллагааны зардалд багтсан	Өдөр тутам	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
Нийт дүн:					

7. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

7.1. Дэд бүтцийн байгууламжууд (TRDN11 болон TRDN14):

Чиглэл	Хог хаягдлын менежментийн арга хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн өртөг, ₮	Нийт зардал, ₮	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
Удирдлага зохион байгуулалтын арга хэмжээ	1. Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгч байгууллага нь Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө боловсруулж ТУН-ээр хянуулж, хэрэгжүүлж ажиллана.	Үйл ажиллагааны төсөвт багтсан			Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Хог хаягдлын тухай хууль
	2. СХД дүүргийн тохижилт үйлчилгээний газартай хог хаягдлын гэрээ байгуулж ажиллах					
Ахуйн хог хаягдлын менежмент	Барилгын түр кемпэд ахуйн хатуу хог хаягдлыг түр цуглуулах цэг тогтоож, хашлага хамгаалалт хийж тэмдэгжүүлэх	6	500,000	3,000,000	7 хоногт 2 удаа	Хог хаягдлын тухай хууль Ариун цэврийн тухай хууль MNS 5344: 2011. Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага
	СХД -ийн ТҮК-тэй хог хаягдлыг тээвэрлэх гэрээ байгуулж цугларсан хог хаягдлыг хог хаягдлын нэгдсэн цэгт тээвэрлэн хүргэх ажлыг гүйцэтгүүлэх /тн/	40	8,000	316,570		
	Хог хаягдлыг замбараагүй хаях, зөвшөөрөлгүй газарт хураах, цуглуулахыг хатуу хориглох	Үйл ажиллагааны төсөвт багтсан				
	Барилгын ажил явагдаж буй газруудад зориулалтын хогийн сав байрлуулах	18	50,000	900,000		
	Барилгын түр кемпээс үүсэх шингэн хог хаягдлыг зориулалтын саванд цуглуулж, зөвшөөрөгдсөн цэгт зайлуулж байх	6	100,000	600,000		
	Барилгын түр кемпийн 00-н нүхэнд бактерийн бохирдлоос сэргийлэх био-бэлдмэл хэрэглэж, ойр орчмыг хлорамин цацлагаар тогтмол ариутгаж цэвэрлэж байх	6	60,000	360,000		
	Хог хаягдлын менежмент, талбайн үзлэгийг өдөр тутамд зохион байгуулж хяналт тавих					
Барилгын хог хаягдлын менежмент	1. Барилгын хог хаягдлыг дахин ашиглах, дахин боловсруулах хэрэгцээ, төрлөөр нь ангилан ялгана.	Үйл ажиллагааны төсөвт багтсан			Барилгын ажлын туршид	Хог хаягдлын тухай хууль Барилгын хог хаягдлыг цэвэрлэх, цуглуулах, ангилах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах, булшлах журам MNS BS 5906:2015 Барилгын хог хаягдлын менежмент, ашиглалтын дүрэм
	2. Барилга, байгууламж, явган хүний зам талбай, ногоон байгууламж барих, шинэчлэх, өргөтгөх, засварлах, тоноглох, буулгахад үүсэх хог хаягдлыг бүрэн цэвэрлэж, талбайг чөлөөлнө.					
	3. Барилгаас үүссэн дахин боловсруулах боломжгүй хог хаягдлыг зайлуулах зөвшөөрлийг СХД-ийн Засаг даргаас авч, хог хаягдлын төвлөрсөн цэгт тээвэрлэн зайлуулна.					
	4. Барилгын хог хаягдал тээвэрлэх ажлыг тусгай зөвшөөрөл бүхий байгууллагатай гэрээ байгуулсны үндсэн дээр хийж гүйцэтгүүлнэ.					
	5. Барилгын хог хаягдал тээвэрлэх машиныг нийслэлийн нэгдсэн GPS-ийн хяналтын системд бүртгүүлсэн байх					
	6. Барилгын хог хаягдал тээвэрлэх тэвштэй буюу өөрөө буулгагч тээврийн хэрэгсэл нь хог хаягдлыг гээгдэхээс хамгаалах зориулалтыг хэрэгсэлтэй, өндөрлөгөө, хашлага, бүтээлэгтэй байх					
Хаягдал шороон материалын менежмент	1. Барилгын суурь ухаа ажлаас үүсэх 69700 м ³ хаягдал шороон материалыг Цагаандавааны хог хаягдлын нэгдсэн цэгт хүргэн зайлуулах зөвшөөрлийг СХД-ийн захиргаанаас авч, хог хаягдлын гэрээнд тусган оруулж өгнө.	Гэрээний үнийн дүнгээр хийгдэнэ.				Хог хаягдлын тухай хууль Барилгын хог хаягдлыг цэвэрлэх, цуглуулах, ангилах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах, булшлах журам
	2. Хаягдал шороон материалыг их хэмжээгээр хуримтлуулалгүйгээр тухай бүрд зайлуулж байх					
	3. Гэрээт гүйцэтгэгч нь хаягдал шороон материалын ялгарал, овоолго, ачиж зайлуулсан тоо хэмжээний бүртгэлийг өдөр тутам хөтөлж, 7 хоног бүр ТУН-д тайлагнана.					
Газар чөлөөлөлтөөс үүсэх хог хаягдал	SC-B , SC-A багцын цэвэрлэгээний ажил нь нийт 160 нэгж талбарт хийгдэх бөгөөд нэг нэгж талбараас дунджаар 8-10 машин хог хаягдал үүсэхээр байна.					
Нийт дүн				5,176,570		

7.2. Мэдээлэл холбооны шугам сүлжээ ба цахилгаан хангамжийн эх үүсвэрийн угсралт (ТЭС)

Чиглэл	Хог хаягдлын менежментийн арга хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн өртөг, ₮	Нийт зардал, ₮	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
Удирдлага зохион байгуулалтын арга хэмжээ	1. Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгч байгууллага нь Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө боловсруулж ТУН-ээр хянуулж, хэрэгжүүлж ажиллана.	Үйл ажиллагааны төсөвт багтсан			Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Хог хаягдлын тухай хууль
	2. СХД дүүргийн тохижилт үйлчилгээний газартай хог хаягдлын гэрээ байгуулж ажиллах					

ТЕС Ахуйн хог хаягдлын менежмент	Барилгын түр кемпэд ахуйн хатуу хог хаягдлыг түр цуглуулах цэг тогтоож, хашлага хамгаалалт хийж тэмдэгжүүлэх	3	500,000	1,500,000	7 хоногт 2 удаа	Хог хаягдлын тухай хууль Ариун цэврийн тухай хуульMNS 5344: 2011. Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага		
	СХД -ийн ТҮК-тэй хог хаягдлыг тээвэрлэх гэрээ байгуулж цугларсан хог хаягдлыг хог хаягдлын нэгдсэн цэгт тээвэрлэн хүргэх ажлыг гүйцэтгүүлэх /тн/	20	8,000	158,285				
	Хог хаягдлыг замбараагүй хаях, зөвшөөрөлгүй газарт хураах, цуглуулахыг хатуу хориглох	Үйл ажиллагааны төсөвт багтсан						
	Барилгын ажил явагдаж буй газруудад зориулалтын хогийн сав байрлуулах	9	50,000	450,000				
	Барилгын түр кемпээс үүсэх шингэн хог хаягдлыг зориулалтын саванд цуглуулж, зөвшөөрөгдсөн цэгт зайлуулж байх	3	100,000	300,000				
	Барилгын түр кемпийн 00-н нүхэнд бактерийн бохирдлоос сэргийлэх био-бэлдмэл хэрэглэж, ойр орчмыг хлорамин цацлагаар тогтмол ариутгаж цэвэрлэж байх	3	60,000	180,000				
Хог хаягдлын менежмент, талбайн үзлэгийг өдөр тутамд зохион байгуулж хяналт тавих	Үйл ажиллагааны төсөвт багтсан			Барилгын ажлын туршид	Хог хаягдлын тухай хууль Барилгын хог хаягдлыг цэвэрлэх, цуглуулах, ангилах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах, булшлах журам MNS BS 5906:2015 Барилгын хог хаягдлын менежмент, ашиглалтын дүрэм			
1. Барилгын хог хаягдлыг дахин ашиглах, дахин боловсруулах хэрэгцээ, төрлөөр нь ангилан ялгана.	Үйл ажиллагааны төсөвт багтсан							
2. Барилга, байгууламж, явган хүний зам талбай, ногоон байгууламж барих, шинэчлэх, өргөтгөх, засварлах, тоноглох, буулгахад үүсэх хог хаягдлыг бүрэн цэвэрлэж, талбайг чөлөөлнө.								
3. Барилгаас үүссэн дахин боловсруулах боломжгүй хог хаягдлыг зайлуулах зөвшөөрлийг СХД-ийн Засаг даргаас авч, хог хаягдлын төвлөрсөн цэгт тээвэрлэн зайлуулна.								
4. Барилгын хог хаягдал тээвэрлэх ажлыг тусгай зөвшөөрөл бүхий байгууллагатай гэрээ байгуулсны үндсэн дээр хийж гүйцэтгүүлнэ.								
5. Барилгын хог хаягдал тээвэрлэх машиныг нийслэлийн нэгдсэн GPS-ийн хяналтын системд бүртгүүлсэн байх								
хог хаягдлыг зориулалтын цэгээс бусад газар хаяхгүй байх								
6. Барилгын хог хаягдал тээвэрлэх тэвштэй буюу өөрөө буулгагч тээврийн хэрэгсэл нь хог хаягдлыг гээгдэхээс хамгаалах зориулалтыг хэрэгсэлтэй, өндөрлөгөө, хашлага, бүтээлэгтэй байх	Гэрээний үнийн дүнгээр хийгдэнэ.			Хог хаягдлын тухай хууль Барилгын хог хаягдлыг цэвэрлэх, цуглуулах, ангилах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах, булшлах журам				
1. Барилгын суурь ухаа ажлаас үүсэх 69700 м ³ хаягдал шороон материалыг Цагаандавааны хог хаягдлын нэгдсэн цэгт хүргэн зайлуулах зөвшөөрлийг СХД-ийн захиргаанаас авч, хог хаягдлын гэрээнд тусган оруулж өгнө.								
2. Хаягдал шороон материалыг их хэмжээгээр хуримтлуулалгүйгээр тухай бүрд зайлуулж байх								
3. Гэрээт гүйцэтгэгч нь хаягдал шороон материалын ялгарал, овоолго, ачиж зайлуулсан тоо хэмжээний бүртгэлийг өдөр тутам хөтөлж, 7 хоног бүр ТУН-д тайлагнана.								
Газар чөлөөлөлтөөс үүсэх хог хаягдал					SC-B , SC-A багцын цэвэрлэгээний ажил нь нийт 160 нэгж талбарт хийгдэх бөгөөд нэг нэгж талбараас дунджаар 8-10 машин хог хаягдал үүсэхээр байна.			
Нийт дүн								2,588,285

7.3. ТОЛГОЙТ ҮЕРИЙН СУВГИЙГ ТОХИЖУУЛАХ БАГЦ АЖИЛ (TFP):

Чиглэл	Хог хаягдлын менежментийн арга хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн өртөг, ₮	Нийт зардал, ₮	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
Удирдлага зохион байгуулалтын арга хэмжээ	1. Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгч байгууллага нь Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө боловсруулж ТУН-ээр хянуулж, хэрэгжүүлж ажиллана. 2. СХД дүүргийн тохижилт үйлчилгээний газартай хог хаягдлын гэрээ байгуулж ажиллах	Үйл ажиллагааны төсөвт багтсан			Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Хог хаягдлын тухай хууль
Ахуйн хог хаягдлын менежмент	Барилгын түр кемпэд ахуйн хатуу хог хаягдлыг түр цуглуулах цэг тогтоож, хашлага хамгаалалт хийж тэмдэгжүүлэх	2	500,000	1,000,000		
	СХД -ийн ТҮК-тэй хог хаягдлыг тээвэрлэх гэрээ байгуулж цугларсан хог хаягдлыг хог хаягдлын нэгдсэн цэгт тээвэрлэн хүргэх ажлыг гүйцэтгүүлэх /тн/	13	8,000	105,523	7 хоногт 2 удаа	
	Хог хаягдлыг замбараагүй хаях, зөвшөөрөлгүй газарт хураах, цуглуулахыг хатуу хориглох	Үйл ажиллагааны төсөвт багтсан				
	Барилгын ажил явагдаж буй газруудад зориулалтын хогийн сав байрлуулах	6	50,000	300,000	Барилгын ажлын туршид	Хог хаягдлын тухай хууль Ариун цэврийн тухай хуульMNS 5344: 2011. Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага
	Барилгын түр кемпээс үүсэх шингэн хог хаягдлыг зориулалтын саванд цуглуулж, зөвшөөрөгдсөн цэгт зайлуулж байх	2	100,000	200,000		
	Барилгын түр кемпийн 00-н нүхэнд бактерийн бохирдлоос сэргийлэх био-бэлдмэл хэрэглэж, ойр орчмыг хлорамин цацлагаар тогтмол ариутгаж цэвэрлэж байх	2	60,000	120,000		

Барилгын хог хаягдлын менежмент	Хог хаягдлын менежмент, талбайн үзлэгийг өдөр тутамд зохион байгуулж хяналт тавих	Үйл ажиллагааны төсөвт багтсан	Хог хаягдлын тухай хууль Барилгын хог хаягдлыг цэвэрлэх, цуглуулах, ангилах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах, булшлах журам MNS BS 5906:2015 Барилгын хог хаягдлын менежмент, ашиглалтын дүрэм
	1. Барилгын хог хаягдлыг дахин ашиглах, дахин боловсруулах хэрэгцээ, төрлөөр нь ангилан ялгана.		
	2. Барилга, байгууламж, явган хүний зам талбай, ногоон байгууламж барих, шинэчлэх, өргөтгөх, засварлах, тоноглох, буулгахад үүсэх хог хаягдлыг бүрэн цэвэрлэж, талбайг чөлөөлнө.		
	3. Барилгаас үүссэн дахин боловсруулах боломжгүй хог хаягдлыг зайлуулах зөвшөөрлийг СХД-ийн Засаг даргаас авч, хог хаягдлын төвлөрсөн цэгт тээвэрлэн зайлуулна.		
	4. Барилгын хог хаягдал тээвэрлэх ажлыг тусгай зөвшөөрөл бүхий байгууллагатай гэрээ байгуулсны үндсэн дээр хийж гүйцэтгүүлнэ.		
	5. Барилгын хог хаягдал тээвэрлэх машиныг нийслэлийн нэгдсэн GPS-ийн хяналтын системд бүртгүүлсэн байх		
Хаягдал шороон материалын менежмент	хог хаягдлыг зориулалтын цэгээс бусад газар хаяхгүй байх	Гэрээний үнийн дүнгээр хийгдэнэ.	Хог хаягдлын тухай хууль Барилгын хог хаягдлыг цэвэрлэх, цуглуулах, ангилах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах, булшлах журам
	6. Барилгын хог хаягдал тээвэрлэх тэвштэй буюу өөрөө буулгагч тээврийн хэрэгсэл нь хог хаягдлыг гээгдэхээс хамгаалах зориулалтыг хэрэгсэлтэй, өндөрлөгөө, хашлага, бүтээлэгтэй байх		
	1. Барилгын суурь ухаа ажлаас үүсэх 69700 м ³ хаягдал шороон материалыг Цагаандавааны хог хаягдлын нэгдсэн цэгт хүргэн зайлуулах зөвшөөрлийг СХД-ийн захиргаанаас авч, хог хаягдлын гэрээнд тусган оруулж өгнө.		
Газар чөлөөлөлтөөс үүсэх хог хаягдал	2. Хаягдал шороон материалыг их хэмжээгээр хуримтлуулалгүйгээр тухай бүрд зайлуулж байх	Гэрээний үнийн дүнгээр хийгдэнэ.	Хог хаягдлын тухай хууль Барилгын хог хаягдлыг цэвэрлэх, цуглуулах, ангилах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах, булшлах журам
	3. Гэрээт гүйцэтгэгч нь хаягдал шороон материалын ялгарал, овоолго, ачиж зайлуулсан тоо хэмжээний бүртгэлийг өдөр тутам хөтөлж, 7 хоног бүр ТУН-д тайлагнана.		
Нийт дүн	SC-B , SC-A багцын цэвэрлэгээний ажил нь нийт 160 нэгж талбарт хийгдэх бөгөөд нэг нэгж талбараас дунджаар 8-10 машин хог хаягдал үүсэхээр байна.	1,725,523	

7.4. САЛБАР ШУГАМ ХОЛБОХ БАГЦ АЖИЛ (SHTSC)

Чиглэл	Хог хаягдлын менежментийн арга хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн өртөг, ₮	Нийт зардал, ₮	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
Удирдлага зохион байгуулалтын арга хэмжээ	1. Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгч байгууллага нь Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө боловсруулж ТУН-ээр хянуулж, хэрэгжүүлж ажиллана.	Үйл ажиллагааны төсөвт багтсан			Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Хог хаягдлын тухай хууль
	2. СХД дүүргийн тохижилт үйлчилгээний газартай хог хаягдлын гэрээ байгуулж ажиллах					
Ахуйн хог хаягдлын менежмент	Барилгын түр кемпэд ахуйн хатуу хог хаягдлыг түр цуглуулах цэг тогтоож, хашлага хамгаалалт хийж тэмдэгжүүлэх	5	500,000	2,500,000	7 хоногт 2 удаа	Хог хаягдлын тухай хууль Ариун цэврийн тухай хууль MNS 5344: 2011. Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага
	СХД -ийн ТҮК-тэй хог хаягдлыг тээвэрлэх гэрээ байгуулж цугларсан хог хаягдлыг хог хаягдлын нэгдсэн цэгт тээвэрлэн хүргэх ажлыг гүйцэтгүүлэх /тн/	33	8,000	263,808		
	Хог хаягдлыг замбараагүй хаях, зөвшөөрөлгүй газарт хураах, цуглуулахыг хатуу хориглох	Үйл ажиллагааны төсөвт багтсан			Барилгын ажлын туршид	Хог хаягдлын тухай хууль Барилгын хог хаягдлыг цэвэрлэх, цуглуулах, ангилах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах, булшлах журам MNS
	Барилгын ажил явагдаж буй газруудад зориулалтын хогийн сав байрлуулах	15	50,000	750,000		
	Барилгын түр кемпээс үүсэх шингэн хог хаягдлыг зориулалтын саванд цуглуулж, зөвшөөрөгдсөн цэгт зайлуулж байх	5	100,000	500,000		
	Барилгын түр кемпийн 00-н нүхэнд бактерийн бохирдлоос сэргийлэх био-бэлдмэл хэрэглэж, ойр орчмыг хлорамин цацлагаар тогтмол ариутгаж цэвэрлэж байх	5	60,000	300,000		
Барилгын хог хаягдлын менежмент	Хог хаягдлын менежмент, талбайн үзлэгийг өдөр тутамд зохион байгуулж хяналт тавих	Үйл ажиллагааны төсөвт багтсан				
	1. Барилгын хог хаягдлыг дахин ашиглах, дахин боловсруулах хэрэгцээ, төрлөөр нь ангилан ялгана.					
	2. Барилга, байгууламж, явган хүний зам талбай, ногоон байгууламж барих, шинэчлэх, өргөтгөх, засварлах, тоноглох, буулгахад үүсэх хог хаягдлыг бүрэн цэвэрлэж, талбайг чөлөөлнө.					
	3. Барилгаас үүссэн дахин боловсруулах боломжгүй хог хаягдлыг зайлуулах зөвшөөрлийг СХД-ийн Засаг даргаас авч, хог хаягдлын төвлөрсөн цэгт тээвэрлэн зайлуулна.					
	4. Барилгын хог хаягдал тээвэрлэх ажлыг тусгай зөвшөөрөл бүхий байгууллагатай гэрээ байгуулсны үндсэн дээр хийж гүйцэтгүүлнэ.					

	5. Барилгын хог хаягдал тээвэрлэх машиныг нийслэлийн нэгдсэн GPS-ийн хяналтын системд бүртгүүлсэн байх хог хаягдлыг зориулалтын цэгээс бусад газар хаяхгүй байх					BS 5906:2015 Барилгын хог хаягдлын менежмент, ашиглалтын дүрэм
	6. Барилгын хог хаягдал тээвэрлэх тэвштэй буюу өөрөө буулгагч тээврийн хэрэгсэл нь хог хаягдлыг гээгдэхээс хамгаалах зориулалтыг хэрэгсэлтэй, өндөрлөгөө, хашлага, бүтээлэгтэй байх					
Хаягдал шороон материалын менежмент	1. Барилгын суурь ухах ажлаас үүсэх 69700 м ³ хаягдал шороон материалыг Цагаандавааны хог хаягдлын нэгдсэн цэгт хүргэн зайлуулах зөвшөөрлийг СХД-ийн захиргаанаас авч, хог хаягдлын гэрээнд тусган оруулж өгнө. 2. Хаягдал шороон материалыг их хэмжээгээр хуримтлуулалгүйгээр тухай бүрд зайлуулж байх 3. Гэрээт гүйцэтгэгч нь хаягдал шороон материалын ялгарал, овоолго, ачиж зайлуулсан тоо хэмжээний бүртгэлийг өдөр тутам хөтөлж, 7 хоног бүр ТУН-д тайлагнана.					Хог хаягдлын тухай хуульБарилгын хог хаягдлыг цэвэрлэх, цуглуулах, ангилах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах, булшлах журам
Газар чөлөөлөлтөөс үүсэх хог хаягдал	SC-B , SC-A багцын цэвэрлэгээний ажил нь нийт 160 нэгж талбарт хийгдэх бөгөөд нэг нэгж талбараас дунджаар 8-10 машин хог хаягдал үүсэхээр байна.	Гэрээний үнийн дүнгээр хийгдэнэ.				
Нийт дүн				4,313,808		

7.5. НОГООН БАЙГУУЛАМЖ, НИЙТИЙН ЭЗЭМШЛИЙН ТАЛБАЙН АЖИЛ (SHTL):

Чиглэл	Хог хаягдлын менежментийн арга хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн өртөг, ₮	Нийт зардал, ₮	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
Удирдлага зохион байгуулалтын арга хэмжээ	1. Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгч байгууллага нь Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө боловсруулж ТУН-ээр хянуулж, хэрэгжүүлж ажиллана. 2. СХД дүүргийн тохижилт үйлчилгээний газартай хог хаягдлын гэрээ байгуулж ажиллах	Үйл ажиллагааны төсөвт багтсан			Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Хог хаягдлын тухай хууль
Ахуйн хог хаягдлын менежмент	Барилгын түр кемпэд ахуйн хатуу хог хаягдлыг түр цуглуулах цэг тогтоож, хашлага хамгаалалт хийж тэмдэгжүүлэх	6	500,000	3,000,000		
	СХД -ийн ТҮК-тэй хог хаягдлыг тээвэрлэх гэрээ байгуулж цугларсан хог хаягдлыг хог хаягдлын нэгдсэн цэгт тээвэрлэн хүргэх ажлыг гүйцэтгүүлэх /тн/	40	8,000	316,570	7 хоногт 2 удаа	Хог хаягдлын тухай хуульАриун цэврийн тухай хуульMNS 5344: 2011. Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага
	Хог хаягдлыг замбараагүй хаях, зөвшөөрөлгүй газарт хураах, цуглуулахыг хатуу хориглох	Үйл ажиллагааны төсөвт багтсан				
	Барилгын ажил явагдаж буй газруудад зориулалтын хогийн сав байрлуулах	18	50,000	900,000		
	Барилгын түр кемпээс үүсэх шингэн хог хаягдлыг зориулалтын саванд цуглуулж, зөвшөөрөгдсөн цэгт зайлуулж байх	6	100,000	600,000		
	Барилгын түр кемпийн 00-н нүхэнд бактерийн бохирдлоос сэргийлэх био-бэлдмэл хэрэглэж, ойр орчмыг хлорамин цацлагаар тогтмол ариутгаж цэвэрлэж байх	6	60,000	360,000		
Хог хаягдлын менежмент, талбайн үзлэгийг өдөр тутамд зохион байгуулж хяналт тавих	Үйл ажиллагааны төсөвт багтсан					
Барилгын хог хаягдлын менежмент	1. Барилгын хог хаягдлыг дахин ашиглах, дахин боловсруулах хэрэгцээ, төрлөөр нь ангилан ялгана.	Үйл ажиллагааны төсөвт багтсан			Барилгын ажлын туршид	Хог хаягдлын тухай хуульБарилгын хог хаягдлыг цэвэрлэх, цуглуулах, ангилах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах, булшлах журам MNS BS 5906:2015 Барилгын хог хаягдлын менежмент, ашиглалтын дүрэм
	2. Барилга, байгууламж, явган хүний зам талбай, ногоон байгууламж барих, шинэчлэх, өргөтгөх, засварлах, тоноглох, буулгахад үүсэх хог хаягдлыг бүрэн цэвэрлэж, талбайг чөлөөлнө.					
	3. Барилгаас үүссэн дахин боловсруулах боломжгүй хог хаягдлыг зайлуулах зөвшөөрлийг СХД-ийн Засаг даргаас авч, хог хаягдлын төвлөрсөн цэгт тээвэрлэн зайлуулна.					
	4. Барилгын хог хаягдал тээвэрлэх ажлыг тусгай зөвшөөрөл бүхий байгууллагатай гэрээ байгуулсны үндсэн дээр хийж гүйцэтгүүлнэ.					
	5. Барилгын хог хаягдал тээвэрлэх машиныг нийслэлийн нэгдсэн GPS-ийн хяналтын системд бүртгүүлсэн байх хог хаягдлыг зориулалтын цэгээс бусад газар хаяхгүй байх					
	6. Барилгын хог хаягдал тээвэрлэх тэвштэй буюу өөрөө буулгагч тээврийн хэрэгсэл нь хог хаягдлыг гээгдэхээс хамгаалах зориулалтыг хэрэгсэлтэй, өндөрлөгөө, хашлага, бүтээлэгтэй байх					
Хаягдал шороон материалын менежмент	1. Барилгын суурь ухах ажлаас үүсэх 69700 м ³ хаягдал шороон материалыг Цагаандавааны хог хаягдлын нэгдсэн цэгт хүргэн зайлуулах зөвшөөрлийг СХД-ийн захиргаанаас авч, хог хаягдлын гэрээнд тусган оруулж өгнө.	Үйл ажиллагааны төсөвт багтсан			Барилгын ажлын туршид	Хог хаягдлын тухай хуульБарилгын хог хаягдлыг цэвэрлэх, цуглуулах, ангилах,
	2. Хаягдал шороон материалыг их хэмжээгээр хуримтлуулалгүйгээр тухай бүрд зайлуулж байх					

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

	3. Гэрээт гүйцэтгэгч нь хаягдал шороон материалын ялгарал, овоолго, ачиж зайлуулсан тоо хэмжээний бүртгэлийг өдөр тутам хөтөлж, 7 хоног бүр ТУН-д тайлагнана.				тээвэрлэх, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах, булшлах журам
Газар чөлөөлөлтөөс үүсэх хог хаягдал	SC-B , SC-A багцын цэвэрлэгээний ажил нь нийт 160 нэгж талбарт хийгдэх бөгөөд нэг нэгж талбараас дунджаар 8-10 машин хог хаягдал үүсэхээр байна.	Гэрээний үнийн дүнгээр хийгдэнэ.			
Нийт дүн				5,176,570	

7.6. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТӨВ БАРИХ АЖИЛ (PHC):

Чиглэл	Хог хаягдлын менежментийн арга хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн өртөг, ₮	Нийт зардал, ₮	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
Удирдлага зохион байгуулалтын арга хэмжээ	1. Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгч байгууллага нь Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө боловсруулж ТУН-ээр хянуулж, хэрэгжүүлж ажиллана. 2. СХД дүүргийн тохижилт үйлчилгээний газартай хог хаягдлын гэрээ байгуулж ажиллах	Үйл ажиллагааны төсөвт багтсан			Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Хог хаягдлын тухай хууль
Ахуйн хог хаягдлын менежмент	Барилгын түр кемпэд ахуйн хатуу хог хаягдлыг түр цуглуулах цэг тогтоож, хашлага хамгаалалт хийж тэмдэгжүүлэх	1	500,000	500,000	7 хоногт 2 удаа	Хог хаягдлын тухай хуульАриун цэврийн тухай хуульMNS 5344: 2011. Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага
	СХД -ийн ТҮК-тэй хог хаягдлыг тээвэрлэх гэрээ байгуулж цугларсан хог хаягдлыг хог хаягдлын нэгдсэн цэгт тээвэрлэн хүргэх ажлыг гүйцэтгүүлэх /тн/	7	8,000	52,762		
	Хог хаягдлыг замбараагүй хаях, зөвшөөрөлгүй газарт хураах, цуглуулахыг хатуу хориглох	Үйл ажиллагааны төсөвт багтсан				
	Барилгын ажил явагдаж буй газруудад зориулалтын хогийн сав байрлуулах	3	50,000	150,000		
	Барилгын түр кемпээс үүсэх шингэн хог хаягдлыг зориулалтын саванд цуглуулж, зөвшөөрөгдсөн цэгт зайлуулж байх	1	100,000	100,000		
	Барилгын түр кемпийн 00-н нүхэнд бактерийн бохирдлоос сэргийлэх био-бэлдмэл хэрэглэж, ойр орчмыг хлорамин цацлагаар тогтмол ариутгаж цэвэрлэж байх	1	60,000	60,000		
Барилгын хог хаягдлын менежмент	Хог хаягдлын менежмент, талбайн үзлэгийг өдөр тутамд зохион байгуулж хяналт тавих	Үйл ажиллагааны төсөвт багтсан			Барилгын ажлын туршид	Хог хаягдлын тухай хуульБарилгын хог хаягдлыг цэвэрлэх, цуглуулах, ангилах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах, булшлах журам MNS BS 5906:2015 Барилгын хог хаягдлын менежмент, ашиглалтын дүрэм
	1. Барилгын хог хаягдлыг дахин ашиглах, дахин боловсруулах хэрэгцээ, төрлөөр нь ангилан ялгана.	Үйл ажиллагааны төсөвт багтсан				
	2. Барилга, байгууламж, явган хүний зам талбай, ногоон байгууламж барих, шинэчлэх, өргөтгөх, засварлах, тоноглох, буулгахад үүсэх хог хаягдлыг бүрэн цэвэрлэж, талбайг чөлөөлнө.	Үйл ажиллагааны төсөвт багтсан				
	3. Барилгаас үүссэн дахин боловсруулах боломжгүй хог хаягдлыг зайлуулах зөвшөөрлийг СХД-ийн Засаг даргаас авч, хог хаягдлын төвлөрсөн цэгт тээвэрлэн зайлуулна.	Үйл ажиллагааны төсөвт багтсан				
	4. Барилгын хог хаягдал тээвэрлэх ажлыг тусгай зөвшөөрөл бүхий байгууллагатай гэрээ байгуулсны үндсэн дээр хийж гүйцэтгүүлнэ.	Үйл ажиллагааны төсөвт багтсан				
	5. Барилгын хог хаягдал тээвэрлэх машиныг нийслэлийн нэгдсэн GPS-ийн хяналтын системд бүртгүүлсэн байх	Үйл ажиллагааны төсөвт багтсан				
Хаягдал шороон материалын менежмент	Хог хаягдлыг зориулалтын цэгээс бусад газар хаяхгүй байх	Үйл ажиллагааны төсөвт багтсан			Хог хаягдлын тухай хуульБарилгын хог хаягдлыг цэвэрлэх, цуглуулах, ангилах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах, булшлах журам	
	6. Барилгын хог хаягдал тээвэрлэх тэвштэй буюу өөрөө буулгагч тээврийн хэрэгсэл нь хог хаягдлыг гээгдэхээс хамгаалах зориулалтыг хэрэгсэлтэй, өндөрлөгөө, хашлага, бүтээлэгтэй байх	Үйл ажиллагааны төсөвт багтсан				
	1. Барилгын суурь ухаа ажлаас үүсэх 69700 м ³ хаягдал шороон материалыг Цагаандавааны хог хаягдлын нэгдсэн цэгт хүргэн зайлуулах зөвшөөрлийг СХД-ийн захиргаанаас авч, хог хаягдлын гэрээнд тусган оруулж өгнө.	Үйл ажиллагааны төсөвт багтсан				
Газар чөлөөлөлтөөс үүсэх хог хаягдал	2. Хаягдал шороон материалыг их хэмжээгээр хуримтлуулалгүйгээр тухай бүрд зайлуулж байх	Үйл ажиллагааны төсөвт багтсан			Хог хаягдлын тухай хуульБарилгын хог хаягдлыг цэвэрлэх, цуглуулах, ангилах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах, булшлах журам	
	3. Гэрээт гүйцэтгэгч нь хаягдал шороон материалын ялгарал, овоолго, ачиж зайлуулсан тоо хэмжээний бүртгэлийг өдөр тутам хөтөлж, 7 хоног бүр ТУН-д тайлагнана.	Үйл ажиллагааны төсөвт багтсан				
Нийт дүн				862,762		

7.7. СУРГАЛТЫН ТӨВ БАРИХ АЖИЛ (TBC):

Чиглэл	Хог хаягдлын менежментийн арга хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн өртөг, ₮	Нийт зардал, ₮	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
--------	---------------------------------------	------------	------------------	----------------	--------------------------------	------------------------------

Удирдлага зохион байгуулалтын арга хэмжээ	1. Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгч байгууллага нь Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө боловсруулж ТУН-ээр хянуулж, хэрэгжүүлж ажиллана.	Үйл ажиллагааны төсөвт багтсан			Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Хог хаягдлын тухай хууль
	2. СХД дүүргийн тохижилт үйлчилгээний газартай хог хаягдлын гэрээ байгуулж ажиллах	1	500,000	500,000		
Ахуйн хог хаягдлын менежмент	Барилгын түр кемпэд ахуйн хатуу хог хаягдлыг түр цуглуулах цэг тогтоож, хашлага хамгаалалт хийж тэмдэгжүүлэх	7	8,000	52,762	7 хоногт 2 удаа	Хог хаягдлын тухай хуульАриун цэврийн тухай хуульMNS 5344: 2011. Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага
	СХД -ийн ТҮК-тэй хог хаягдлыг тээвэрлэх гэрээ байгуулж цугларсан хог хаягдлыг хог хаягдлын нэгдсэн цэгт тээвэрлэн хүргэх ажлыг гүйцэтгүүлэх /тн/	Үйл ажиллагааны төсөвт багтсан				
	Хог хаягдлыг замбараагүй хаях, зөвшөөрөлгүй газарт хураах, цуглуулахыг хатуу хориглох	3	50,000	150,000		
	Барилгын ажил явагдаж буй газруудад зориулалтын хогийн сав байрлуулах	1	100,000	100,000		
	Барилгын түр кемпээс үүсэх шингэн хог хаягдлыг зориулалтын саванд цуглуулж, зөвшөөрөгдсөн цэгт зайлуулж байх	1	60,000	60,000		
	Барилгын түр кемпийн 00-н нүхэнд бактерийн бохирдлоос сэргийлэх био-бэлдмэл хэрэглэж, ойр орчмыг хлорамин цацлагаар тогтмол ариутгаж цэвэрлэж байх	Үйл ажиллагааны төсөвт багтсан				
Хог хаягдлын менежмент, талбайн үзлэгийг өдөр тутамд зохион байгуулж хяналт тавих	Үйл ажиллагааны төсөвт багтсан					
Барилгын хог хаягдлын менежмент	1. Барилгын хог хаягдлыг дахин ашиглах, дахин боловсруулах хэрэгцээ, төрлөөр нь ангилан ялгана.	Үйл ажиллагааны төсөвт багтсан			Барилгын ажлын туршид	Хог хаягдлын тухай хуульБарилгын хог хаягдлыг цэвэрлэх, цуглуулах, ангилах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах, булшлах журам MNS BS 5906:2015 Барилгын хог хаягдлын менежмент, ашиглалтын дүрэм
	2. Барилга, байгууламж, явган хүний зам талбай, ногоон байгууламж барих, шинэчлэх, өргөтгөх, засварлах, тоноглох, буулгахад үүсэх хог хаягдлыг бүрэн цэвэрлэж, талбайг чөлөөлнө.					
	3. Барилгаас үүссэн дахин боловсруулах боломжгүй хог хаягдлыг зайлуулах зөвшөөрлийг СХД-ийн Засаг даргаас авч, хог хаягдлын төвлөрсөн цэгт тээвэрлэн зайлуулна.					
	4. Барилгын хог хаягдал тээвэрлэх ажлыг тусгай зөвшөөрөл бүхий байгууллагатай гэрээ байгуулсны үндсэн дээр хийж гүйцэтгүүлнэ.					
	5. Барилгын хог хаягдал тээвэрлэх машиныг нийслэлийн нэгдсэн GPS-ийн хяналтын системд бүртгүүлсэн байх					
	хог хаягдлыг зориулалтын цэгээс бусад газар хаяхгүй байх					
6. Барилгын хог хаягдал тээвэрлэх тэвштэй буюу өөрөө буулгагч тээврийн хэрэгсэл нь хог хаягдлыг гээгдэхээс хамгаалах зориулалтыг хэрэгсэлтэй, өндөрлөгөө, хашлага, бүтээлэгтэй байх	Гэрээний үнийн дүнгээр хийгдэнэ.				Хог хаягдлын тухай хуульБарилгын хог хаягдлыг цэвэрлэх, цуглуулах, ангилах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах, булшлах журам	
Хаягдал шороон материалын менежмент	1. Барилгын суурь ухаа ажлаас үүсэх 69700 м ³ хаягдал шороон материалыг Цагаандавааны хог хаягдлын нэгдсэн цэгт хүргэн зайлуулах зөвшөөрлийг СХД-ийн захиргаанаас авч, хог хаягдлын гэрээнд тусган оруулж өгнө.	Гэрээний үнийн дүнгээр хийгдэнэ.				
	2. Хаягдал шороон материалыг их хэмжээгээр хуримтлуулалгүйгээр тухай бүрд зайлуулж байх					
	3. Гэрээт гүйцэтгэгч нь хаягдал шороон материалын ялгарал, овоолго, ачиж зайлуулсан тоо хэмжээний бүртгэлийг өдөр тутам хөтөлж, 7 хоног бүр ТУН-д тайлагнана.					
Газар чөлөөлөлтөөс үүсэх хог хаягдал	SC-B , SC-A багцын цэвэрлэгээний ажил нь нийт 160 нэгж талбарт хийгдэх бөгөөд нэг нэгж талбараас дунджаар 8-10 машин хог хаягдал үүсэхээр байна.					
Нийт дүн				862,762		

7.8. ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН СУРГУУЛЬ БАРИХ АЖИЛ (TSC)

Чиглэл	Хог хаягдлын менежментийн арга хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн өртөг, ₮	Нийт зардал, ₮	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
Удирдлага зохион байгуулалтын арга хэмжээ	1. Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгч байгууллага нь Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө боловсруулж ТУН-ээр хянуулж, хэрэгжүүлж ажиллана.	Үйл ажиллагааны төсөвт багтсан			Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Хог хаягдлын тухай хууль
	2. СХД дүүргийн тохижилт үйлчилгээний газартай хог хаягдлын гэрээ байгуулж ажиллах	1	500,000	500,000		
Ахуйн хог хаягдлын менежмент	Барилгын түр кемпэд ахуйн хатуу хог хаягдлыг түр цуглуулах цэг тогтоож, хашлага хамгаалалт хийж тэмдэгжүүлэх	7	8,000	52,762	7 хоногт 2 удаа	Хог хаягдлын тухай хуульАриун цэврийн тухай хуульMNS 5344: 2011. Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд
	СХД -ийн ТҮК-тэй хог хаягдлыг тээвэрлэх гэрээ байгуулж цугларсан хог хаягдлыг хог хаягдлын нэгдсэн цэгт тээвэрлэн хүргэх ажлыг гүйцэтгүүлэх /тн/	Үйл ажиллагааны төсөвт багтсан				
	Хог хаягдлыг замбараагүй хаях, зөвшөөрөлгүй газарт хураах, цуглуулахыг хатуу хориглох	3	50,000	150,000	Барилгын ажлын туршид	
	Барилгын ажил явагдаж буй газруудад зориулалтын хогийн сав байрлуулах					

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

	Барилгын түр кемпээс үүсэх шингэн хог хаягдлыг зориулалтын саванд цуглуулж, зөвшөөрөгдсөн цэгт зайлуулж байх	1	100,000	100,000		тавих ерөнхий шаардлага
	Барилгын түр кемпийн 00-н нүхэнд бактерийн бохирдлоос сэргийлэх био-бэлдмэл хэрэглэж, ойр орчмыг хлорамин цацлагаар тогтмол ариутгаж цэвэрлэж байх	1	60,000	60,000		
	Хог хаягдлын менежмент, талбайн үзлэгийг өдөр тутамд зохион байгуулж хяналт тавих				Үйл ажиллагааны төсөвт багтсан	Хог хаягдлын тухай хуульБарилгын хог хаягдлыг цэвэрлэх, цуглуулах, ангилах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах, булшлах журам MNS BS 5906:2015 Барилгын хог хаягдлын менежмент, ашиглалтын дүрэм
Барилгын хог хаягдлын менежмент	1. Барилгын хог хаягдлыг дахин ашиглах, дахин боловсруулах хэрэгцээ, төрлөөр нь ангилан ялгана.					
	2. Барилга, байгууламж, явган хүний зам талбай, ногоон байгууламж барих, шинэчлэх, өргөтгөх, засварлах, тоноглох, буулгахад үүсэх хог хаягдлыг бүрэн цэвэрлэж, талбайг чөлөөлнө.					
	3. Барилгаас үүссэн дахин боловсруулах боломжгүй хог хаягдлыг зайлуулах зөвшөөрлийг СХД-ийн Засаг даргаас авч, хог хаягдлын төвлөрсөн цэгт тээвэрлэн зайлуулна.					
	4. Барилгын хог хаягдал тээвэрлэх ажлыг тусгай зөвшөөрөл бүхий байгууллагатай гэрээ байгуулсны үндсэн дээр хийж гүйцэтгүүлнэ.					
	5. Барилгын хог хаягдал тээвэрлэх машиныг нийслэлийн нэгдсэн GPS-ийн хяналтын системд бүртгүүлсэн байх					
	хог хаягдлыг зориулалтын цэгээс бусад газар хаяхгүй байх					
	6. Барилгын хог хаягдал тээвэрлэх тэвштэй буюу өөрөө буулгагч тээврийн хэрэгсэл нь хог хаягдлыг гээгдэхээс хамгаалах зориулалтыг хэрэгсэлтэй, өндөрлөгөө, хашлага, бүтээлэгтэй байх					
Хаягдал шороон материалын менежмент	1. Барилгын суурь ухах ажлаас үүсэх 69700 м ³ хаягдал шороон материалыг Цагаандавааны хог хаягдлын нэгдсэн цэгт хүргэн зайлуулах зөвшөөрлийг СХД-ийн захиргаанаас авч, хог хаягдлын гэрээнд тусган оруулж өгнө.				Гэрээний үнийн дүнгээр хийгдэнэ.	Хог хаягдлын тухай хуульБарилгын хог хаягдлыг цэвэрлэх, цуглуулах, ангилах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах, булшлах журам
	2. Хаягдал шороон материалыг их хэмжээгээр хуримтлуулалгүйгээр тухай бүрд зайлуулж байх					
	3. Гэрээт гүйцэтгэгч нь хаягдал шороон материалын ялгарал, овоолго, ачиж зайлуулсан тоо хэмжээний бүртгэлийг өдөр тутам хөтөлж, 7 хоног бүр ТУН-д тайлагнана.					
Газар чөлөөлөлтөөс үүсэх хог хаягдал	SC-B , SC-A багцын цэвэрлэгээний ажил нь нийт 160 нэгж талбарт хийгдэх бөгөөд нэг нэгж талбараас дунджаар 8-10 машин хог хаягдал үүсэхээр байна.					
Нийт дүн				862,762		

8. УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Урьдчилан тооцсон төсөв	Хэрэгжүүлэх хуваарь,	Хариуцсан албан тушаалтан	Тайлбар
Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгч байгууллага нь эрх бүхий байгууллагаар батлагдсан энэхүү БОМТ-ийг хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө буюу Г-БОМТ-г боловсруулж ТУН-д хянуулж батлуулах	Нэмэлт зардал гарахгүй	Гэрээнд гарын үсэг зурснаас хойш 30 хоногийн дотор	Барилгын ажил гүйцэтгэгч компанийн удирдлага	
Энэхүү “Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө” болон “Гүйцэтгэгчийн Байгаль орчин, менежментийн төлөвлөгөө” болон бусад холбогдох төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг ханган ажиллах	Төслийн зардалд тусгасан хэмжээг баримтлах	Барилгын ажлын үед болон түүний хэрэгжилтийг тайлагнах хугацаанд	ТУН-ийн Байгаль орчны мэргэжилтэн	
Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгч байгууллага нь талбайн байгаль орчин, нийгэм, эрүүл ахуй аюулгүй байдлын ажилтныг томилж ажиллуулах, уг ажилтан нь Г-БОМТ-г боловсруулах, хэрэгжүүлэх, тайлагнах, барилгын ажлын талбарт өдөр тутмын БО-ны хяналт тавих зэрэг чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ.	Барилгын ажлын төсөвт өртөгт багтсан	Барилгын ажлын үед болон түүний хэрэгжилтийг тайлагнах хугацаанд	Барилгын ажил гүйцэтгэгч компанийн удирдлага	
Байгаль орчныг хамгаалах чиглэлээр инженер, барилгын ажилчдыг чадавхжуулах	8,100,000	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Барилгын ажил гүйцэтгэгч компанийн удирдлага	
БОМТ-ний хэрэгжилтэд БО-ны бүрэлдэл хэсгүүдээр хөндлөнгийн хяналт тавих	Гэрээний дүнгээр	Барилгын ажлын туршид	Хөндлөнгийн хяналтын гэрээт байгууллага	төслийн талбайд
Гамшгаас хамгаалах Онцгой байдлын төлөвлөгөө боловсруулж холбогдох байгууллагаар батлуулж, хэрэгжүүлэх	Үйл ажиллагааны зардлаас	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Барилгын ажил гүйцэтгэгч компанийн удирдлага	
Барилгын ажлын гэрээт гүйцэтгэгч байгууллага нь Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө боловсруулж ТУН-ээр хянуулж, хэрэгжүүлж ажиллана.	Үйл ажиллагааны төсөвт багтсан	Барилгын ажил эхлэхээс өмнө	Хог хаягдлын тухай хууль	
Энгийн болон барилгын хатуу хог хаягдлыг хог хаягдлын төвлөрсөн цэгт зайлуулах зөвшөөрлийг Чингэлтэй дүүргийн Засаг даргын Тамгын газраас авч, Чингэлтэй дүүргийн тохижилт үйлчилгээний газартай хог хаягдлын гэрээ байгуулж, гэрээний дагуу зайлуулах арга хэмжээ авах				
“Толгойт дэд төв барих төсөл нь нь 2 жилээс дээш хугацаанд үргэлжлэх тохиолдолд “Байгаль орчныг хамгаалах тухай” хуулийн 10-р зүйлд заасны дагуу төслийн үйл ажиллагааны хэрэгжилтэд байгаль орчны аудит хийлгэж дээрх хуулийн заалтыг мөрдөж ажиллах шаардлагатай.	Гэрээний дүнгээр	2023-2026онд	Байгаль орчныг хамгаалах тухай” хууль	Бүх багц
Засгийн газрын 2023 оны 02 дугаар сарын 08-ны өдрийн 58 дугаар тогтоолын 2 дугаар хавсралтын 8,3 заасны дагуу Эрүүл мэндийн нөлөөллийн үнэлгээтэй холбоотой харилцааг Эрүүл ахуйн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлд заасны дагуу Эрүүл мэндийн сайдын тушаалаар баталсан “Эрүүл мэндийн нөлөөллийн үнэлгээ хийх, үнэлгээ хийх байгууллагыг сонгон шалгаруулах журам”-ын төсөл хэрэгжүүлэгч төслийн талбайн хүрээнд хийлгүүлэх шаардлагатай	Гэрээний дүнгээр	2023 онд	Засгийн газрын 2023 оны 02 дугаар сарын 08-ны өдрийн 58 дугаар тогтоол	Бүх багц
Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний нийт зардал төг			8,100,000	

9. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Монгол улсын “Байгаль орчныг хамгаалах тухай” хууль, “Ашигт малтмалын тухай” хууль, “Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хууль болон бусад хууль тогтоолын дагуу Толгойт дэд төвд явагдах барилгын ажлын улмаас эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлтийн ажлыг Монгол улсын стандарт /MNS 5915:2008, MNS 5916:2008, MNS 5917:2008/-ын дагуу хийсэн байх үүрэгтэй. Нөхөн сэргээлтийн ажлын зардлуудыг “Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын хамтарсан 2015 оны 03 сарын 30-ны өдрийн А-138 дугаар тушаалын хавсралт болох нөхөн сэргээлт хийгдэх ажлын үнэлгээ тооцох аргачлал”-ын дагуу тооцоолсон болно.

Нөхөн сэргээлт хийсний дараа 1 жил мониторингийн үйл ажиллагаа явуулна. Энэ нь нөхөн сэргээлт хийсэн талбай ургаж байгаа эсэхийг хянах зорилготой юм.

9.1. Нөхөн сэргээлт хийх талбайн хэмжээ

Толгойт дэд төв барих газар шороо болон барилгын ажлын үед **198,858.74 м.кв-д** талбайд газар шорооны ажил хийгдэнэ. Тухайн ажил хийгдэж дууссаны дараа барилгын талбайн ойролцоо эвдэрсэн болон талхигдсан талбай болох **93,879.34 м2** нөхөн сэргээлтийн ажил хийгдэнэ. Үүний 50% буюу **46,939.67м2** талбайд биологийн нөхөн сэргээлт хийнэ

Хүснэгт 35. Нөхөн сэргээлт хийх талбайн хэмжээ

Гэрээний дугаар	Дэд бүтцийн ажлууд	Ажлын тоо хэмжээ	Талбайн хэмжээ /м2/
TRDH11A	Авто зам	Автомашинь зогсоол: НЭТ-3-д 7618.7м2 талбай	-
	Бохир усны шугам сүлжээ	Бохирын шугам: Ф200~300мм, урт= 947 м Нөлөөлөлд өртөх талбай: 757.6м2	757.6
	Дэд өртөө КТПН 63кВА	Барилга Нөлөөлөлд өртөх талбай: 1200 м2	600
TRDH11B	Авто зам А4 авто зам	Урт: 1461 м, өргөн: 7 м, явган хүн 4 м. нийт 11метр Нөлөөлөлд өртөх талбай: 16,071 м2	-
	Автомашинь зогсоол	Нөлөөлөлд өртөх талбай: 599,3 м2	599,3
TRDH11C	Усан хангамжийн сүлжээ	шугам Урт= 2890м, диаметр (Ф200~300мм) Нөлөөлөлд өртөх талбай: 2,312 м2	2,312
	насос станц Q=4600м3/х	Барилга Нөлөөлөлд өртөх талбай: 2000 м2	-
TRDH11D	Авто зам А-1	Урт: 3270 м, өргөн: 14 м, явган хүн 4 м. нийт 18метр Нөлөөлөлд өртөх талбай: 58,860 м2	-
TRDH14A	А2.А5 хэмжээтэй авто зам, замын байгууламж	Урт: 1,613.9м, өргөн: 7 м, явган хүн 4 м. нийт 11метр Нөлөөлөлд өртөх талбай: 11,297.3м2	-
	Төвлөрсөн дулааны шугам сүлжээ	Дулааны шугам Урт= 1254 м, диаметр (Ф200~300мм) Нөлөөлөлд өртөх талбай: 1,003.2м2	1,003.2
	Авто зогсоол	Нөлөөлөлд өртөх талбай: 516м2	-
	Бохир усны шугам сүлжээ	Бохирын шугам: Ф200~300мм, урт= 1284м Нөлөөлөлд өртөх талбай: 1,027.2м2	1,027.2
	Усан хангамжийн сүлжээ	шугам Урт= 966.8м, диаметр (Ф200~300мм) Нөлөөлөлд өртөх талбай: 773.44м2	773.44
	УДДТ 2, 3, 4 / 3 ширхэг	Нөлөөлөлд өртөх талбай: 216*3= 648 м2	-
TRDH14B	А3хэмжээтэй авто зам, замын байгууламж	Урт: 460м, өргөн: 7м, явган хүн 4 м. нийт 11метр Нөлөөлөлд өртөх талбай: 5,060м2	-
	Усан хангамжийн сүлжээ	шугам Урт= 1930м, диаметр (Ф200~300мм) Нөлөөлөлд өртөх талбай: 1,544 м2	1,544
	Бохир усны шугам сүлжээ	Бохирын шугам: Ф200~300мм, урт= 1076 м Нөлөөлөлд өртөх талбай: 860.8 м2	860.8
	Төвлөрсөн дулааны шугам сүлжээ	Дулааны шугам Урт= 1338.5 м, диаметр (Ф200~300мм) Нөлөөлөлд өртөх талбай: 1,070.8 м2	1,070.8

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

	УДДТ 1, 5	Нөлөөлөлд өртөх талбай: 216*2=432 м2	-
TEC-A	Толгойт дэд төвд цахилгаан холбоо, шугам сүлжээ	Холбооны шугам: урт 7.14 км, диаметр: 110мм, байр төв 925м2 болон 272м2 - 2ш Нөлөөлөлд өртөх талбай: 4,767м2	5,712
TEC-B	Толгойт дэд төвд цахилгааны дэд станц, 10кВ цахилгаан түгээх кабель шугам	• 10/0.4кВ хүчин чадалтай хаалттай дэд станц (ХТП)-1 РП, кабель шугам 47500м Нөлөөлөлд өртөх талбай: 24,850 м2	24,850
TEC-C	Толгойт дэд төвийн цахилгаан түгээх байгууламж, 10кВ цахилгаан түгээх кабель шугам	• Цахилгааны кабель шугам: урт= 42500 м, удирдлагын байр 140м2 Нөлөөлөлд өртөх талбай: 21,390м2	21,390
TFP	Толгойт дэд төвийн үерийн хамгаалалт, ус зайлуулах	Үерийн суваг: урт 1821 м, өргөн 1-1.5 м Нөлөөлөлд өртөх талбай: 2,731м2	2,731
TFP-A	Толгойт дэд төвд (Баруун наран) үерийн хамгаалалт, ус зайлуулах хоолой	Үерийн суваг: урт 3,554 м, өргөн 1-1.5 м Нөлөөлөлд өртөх талбай: 5,331м2	5,331
/ТВС/	Сургалтын төв	Нөлөөлөлд өртөх талбай: 2081 м2 талбай	750
/PHC/	Эрүүл мэндийн төв	Нөлөөлөлд өртөх талбай: 1251.9м2	600
TSC	Толгойт дэд төвийн дунд сургууль. 320 суудалтай	Нөлөөлөлд өртөх талбай: 3722.21 м2	1200
SHTSC-A	Толгойтын ус, бохир ус, дулааны хоёрдогч холболт (Цэргийн хотхон)	Ф530х8мм-ийн голчтой 1.3 км дулааны шугамын угсралтын ажил Нөлөөлөлд өртөх талбай: 1,040м2	1,040
SHTSC-B	Баянхошуу дэд төв(Оргил)-ийн цэвэр, бохир ус, халуун ус, дулаан түгээх шугам сүлжээний нийлүүлэлт, суурилуулалт	Ариутгах татуургын шугам - 3км Гадна цэвэр усны шугам - 1,6км Дулаан хангамжийн шугам - 2км УДДТ-2ш Нөлөөлөлд өртөх талбай: 2,835м2	2,835
SHTSC-C	Дэд төвүүдийн бохир ус, дулааны хоёрдогч холболт	Ариутгах татуургын шугам – 1.5км Дулаан хангамжийн шугам - 1км Нөлөөлөлд өртөх талбай: 2000м2	2000
SHTSC-D	Дэд төвүүдийн бохир ус, дулааны хоёрдогч холболт	Ариутгах татуургын шугам – 1км Дулаан хангамжийн шугам - 1км Нөлөөлөлд өртөх талбай: 1500м2	1500
SHTL-A	Толгойтын дэд төвүүдийн ногоон байгууламж, нийтийн эзэмшлийн талбай-1,2,3,4		2433.6
SHTL-B			2800
SHTL-C			6,566.4
SHTL-D			1000
SHTL-E			358
TFS	106-р сургуулийн хөл бөмбөгийн талбай.		234
Толгойт дэд төв нийт	Нийт нөлөөлөлд өртөх талбай: 198,858.74 м2 буюу 19.886 га Нийт буцаан дүүргэлтийн ажлын хэмжээ: 75,170.4м3		93,879.34

9.2. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ҮЕ ШАТ

Газар ашиглалтын гол зорилтын нэг болох эвдэрч, элэгдсэн газар, хөрсийг нөхөн сэргээж, ургамалжуулах нь эко-технологийн гол асуудал бөгөөд түүнийг тухайн төсөл хэрэгжээд дууссаны дараа аливаа газрыг тохижуулах болон байгаль орчинд сөрөг нөлөөгүй болгохын тулд нөхөн сэргээлтийн ажил хийж өгөх хэрэгтэй. Нөхөн сэргээлтийн ажил хийхдээ техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлт гэсэн дэс дарааллаар хийгдэх юм. Тухайн төсөл дууссаны дараа ойр орчмыг тохижуулах зорилгоор нөхөн сэргээлт хийж өгөх явдал юм.

Байгаль орчны нөхөн сэргээлт нь:

- Эвдэрсэн газрын унаган төрхийг сэргээх.
- Инженер геологийн нөхцөлийг аль хурдас чулуулагт ойртуулах.
- Нийгэм эдийн засаг, байгаль орчинд сөрөг нөлөөлөлгүй болгох.
- Цаашид газрыг ашиглах боломж бүрдүүлэх зорилготой юм.

Нөхөн сэргээлтийн үе шат:

- Төлөвлөлт, судалгааны
- Техникийн нөхөн сэргээлт
- Биологийн нөхөн сэргээлт

- Нөхөн сэргээгдсэн газрын мониторинг, хамгаалалт
- Нөхөн сэргээлтийн дараах газар ашиглалт гэсэн үе шатуудаас бүрдэнэ.

Төлөвлөлт, судалгааны үе шатанд

- Байгаль орчны суурь судалгаа гүйцэтгэх, БОННУ-ээс авч ашиглаж болно.
- Газрын эвдрэлийг зураглах, бүртгэх.
- Нөхөн сэргээсэн газрын ашиглах чиглэлийг тодорхойлох.
- Дээрх судалгаануудад үндэслэн нөхөн сэргээлтийн төсөл хөтөлбөрийг боловсруулах.

Техникийн нөхөн сэргээлтийн үе шат

- Нөхөн сэргээсэн газрын цаашдын ашиглалтад нийцүүлэн гадаргууг засаж янзлах.
- Үржил шимт болон шимэрхэг хөрсөөр хучих

Биологийн нөхөн сэргээлтийн үе шат

- Тарих ургамлыг сонгох
- Газрыг ашиглах дараагийн чиглэлд нийцүүлэн ургамалжуулах
- Арчлалт, тордлогоо

Нөхөн сэргээгдсэн газрын мониторинг, хамгаалалт

- Нөхөн сэргээсэн газрын хөрс элэгдэл, эвдрэлд орохоос хамгаалах.
- Хөрсний үржил шим, шинж чанарыг хянах.
- Хөрсөн дэх бохирдуулагч бодисыг хянах.
- Нөхөн сэргээлтийн хянан магадлал.

9.3. Нөхөн сэргээлтийн НИЙТ ЗАРДАЛ

Энэхүү Толгойт дэд төвийн ажлын үеийн нөхөн сэргээлтийн зардал нь тохижилт үйлчилгээний зардал болно.

Хүснэгт 36. Нөхөн сэргээлтийн зардлын нэгдсэн дүн

№	Зардлын нэр	Хэмжих нэгж	Нийт ажлын хэмжээ м ³	Нэгж ажлын зардал, төгрөг	Нийт зардлын дүн, төгрөг
Техникийн нөхөн сэргээлт					
1	Ажил явагдсан талбайн тэгшилгээ тохижилтын ажлын зардал /экскаватор/	м ³	47006.4 2 м ³	1,377	64,742,974
2	Шимт хөрсөөр ачих тараах ажлын зардал	м ³	18,802. 6 м ³	1,013	19,046,160
3	Шимт хөрсийг самосвалаар тээвэрлэх	м ³	9401.3 м ³	1,770	16,641,810
4	Нийт техникийн нөхөн сэргээлтийн зардал			4,160	100,460,944
Биологийн нөхөн сэргээлт					
5	Нөмрөг ургамал тарих	га	4.7	-	9,132,750
6	Олон наст ургамал тарих	га	4.7	-	10,606,200
7	Мод тарих	ш	393	-	3,806,000.
8	Нийт биологийн нөхөн сэргээлтийн зардал	га	4.7	-	23,544,950
10	Нөхөн сэргээлтийн нийт зардал				124,005,894

9.3.1. Нөхөн сэргээлтийн зардлын хураангуй

Хүснэгт 37. Нөхөн сэргээлтийн зардлын нэгдсэн дүн

№	Багц	Багцын үйл ажиллагаа	Нэгж талбайн зардал	Талбайн хэмжээ /м2/	Нийт зардал /төгрөг/
---	------	----------------------	---------------------	---------------------	----------------------

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

1.	TRDH11A	Толгойт дэд төвийн зам, холбогдох инженерийн шугам хоолой (3-р хэсэг)	1,437.74	817.6	1,175,499.50
2.	TRDH11B	Толгойт дэд төвийн инженерийн шугам сүлжээ	1,437.74	3,224.80	4,636,436.85
3.	TRDH11C	Толгойт дэд төвийн дулааны дэд станцууд болон техникийн барилгуудын хоёрдогч холболт	1,437.74	2,312	3,324,064.13
4.	TRDH11D	Авто зам А-1	1,437.74	7,257.30	10,434,193
5.	TRDH14A	Толгойт дэд төвийн зам, дулааны шугам сүлжээ, холбогдох дэд бүтэц (1-р хэсэг)	1,437.74	2,803.84	4,031,204.14
6.	TRDH14B	Толгойт дэд төвийн зам, дулааны шугам сүлжээ, холбогдох дэд бүтэц (2-р хэсэг)	1,437.74	3,475.60	4,997,023.05
7.	TEC-A	Толгойт дэд төвд цахилгаан холбоо, шугам сүлжээ	1,437.74	5,712	8,212,393.73
8.	TEC-B	Толгойт дэд төвд цахилгааны дэд станц, 10кВ цахилгаан түгээх кабель шугам	1,437.74	12,425	17,863,969.20
9.	TEC-C	Толгойт дэд төвийн цахилгаан түгээх байгууламж, 10кВ цахилгаан түгээх кабель шугам	1,437.74	10,695	15,376,672
10.	TFP	Толгойт дэд төвийн үерийн хамгаалалт, ус зайлуулах	1,437.74	2,731	3,926,478.86
11.	TFP-A	Толгойт дэд төвийн үерийн хамгаалалт, ус зайлуулах	1,437.74	5,331	7,664,613.26
12.	SHTSC	Нийслэлийн агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд үйл ажиллагаа явуулж буй сургууль цэцэрлэгүүдийн дэд бүтцийг бие даасан дэвшилтэт технологиор шийдвэрлэх ажил		Нөхөн сэргээлт хийхгүй	
13.	SHTSC-A	Толгойтын ус, бохир ус, дулааны хоёрдогч холболт (Цэргийн хотхон)	1,437.74	1,040	1,495,253.76
14.	SHTSC-B	Баянхошуу дэд төв(Оргил)-ийн цэвэр, бохир ус, халуун ус, дулаан түгээх шугам сүлжээний нийлүүлэлт, суурилуулалт	1,437.74	2,835	4,076,004.24
15.	SHTSC-C	Дэд төвүүдийн бохир ус, дулааны хоёрдогч холболт	1,437.74	2000	2,875,488
16.	SHTSC-D	Дэд төвүүдийн бохир ус, дулааны хоёрдогч холболт	1,437.74	1500м ²	2,156,616
17.	SHTL-A	Толгойтын дэд төвүүдийн ногоон байгууламж, нийтийн эзэмшлийн талбай (Ландшафтын байршил 1)	1,437.74	2433.6	3,498,893.80
18.	SHTL-B	Толгойтын дэд төвүүдийн ногоон байгууламж, нийтийн эзэмшлийн талбай (Ландшафтын байршил 2)	1,437.74	2800	4,025,683.20
19.	SHTL-C	Сэлбэ, Баянхошуу дэд төвийн ногоон байгууламж, нийтийн эзэмшлийн талбай (Ландшафтын байршил 3)	1,437.74	6,566.40	9,440,802.20
20.	SHTL-D	Сэлбэ, Баянхошуу дэд төвийн ногоон байгууламж, нийтийн эзэмшлийн талбай (Ландшафтын байршил 4)	1,437.74	1000	1,437,744
21.	SHTL-E		1,437.74	358	514,712.30
22.	PHC	Эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж үйлчилгээний төв	1,437.74	600	862,646.40
23.	TBC	Толгойт дэд төв сургалтын төв	1,437.74	750	1,078,308
24.	TSC	Толгойт дэд төвийн бага сургууль	1,437.74	1200	1,725,292.80
25.	SC-A	Дэд төвийн байршлын талбайн цэвэрлэгээний ажил (2-р шат)	Нөхөн сэргээлт хийхгүй		
26.	SC-B				
27.	TFS	106-р сургуулийн хөл бөмбөгийн талбай	1,437.74	234	336,432.10
Нийт					115,166,424.53

Нөхөн сэргээлтийн нийт зардал нь **145 сая 166 мянга 424 төгрөг** болж байна.

9.3.2. Биологийн олон янз байдлын дүйцүүлэн хамгаалах төлөвлөгөө

Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах төлөвлөгөө нь газрын тос, уул уурхай, цацраг идэвхт ашигт малтмалын ашиглалтын үлдэгдэл нөлөөлөлд өртөн нөхөн сэргэхгүй газарт биологийн олон янз байдлыг тухайн газартай экологийн хувьд төстэй нөхцөлд, өөр газарт дүйцүүлэн хамгаалах ажлыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг гаргадаг бол энэхүү төсөл нь хотын суурьшлын бүх гэр хороолол дунд хэрэгжиж буй дэд

бүтцийн чиглэлийн төсөл тул дүйцүүлэн хамгаалах төлөвлөгөөг боловсруулах шаардлагагүй төсөл болно.

10. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

БОННУ-ний судалгааны баг Толгойт дэд төвд талбайд ажиллаж, газар ашиглалтын өнөөгийн нөхцөл байдлыг тодорхойлсон судалгааг хийсэн юм. Нүүлгэн шилжүүлэлтийн ажил хийгдэх хэрэгцээ шаардлага, газар эзэмшлийн байдлыг төслийн хүрээнд шинээр баригдах барилга байгууламж тус бүрээр авч үзвэл:

Хүснэгт 38. Газар эзэмшлийн нөхцөл байдал

Дэд төв	Газар чөлөөлөлт ба нүүлгэн шилжүүлэлт	Өртөж буй хашааны тоо			Өртөж буй талбай, м2
		Нийт	Тал	Бүтэн	
Толгойт	Авто зам ба Дэд бүтэц (АЗДБ)	281	145	136	67,344
	Сургалтын төв (СТ)	16	2	14	7,073
	Эмнэлгийн төв	11		11	6,091
	Тохижилт	16	9	7	3,769
	Дэд нийлбэр	324	156	168	84,277

Дээрх хүснэгтэд үзүүлсэн газар эзэмшилтийн судалгаанаас харахад инженерийн шугам сүлжээг барьж байгуулахад Толгойт дэд төвийн хэмжээнд нийт 648 нэгж талбарт газар чөлөөлөлт хийгдэх ба уг ажлыг Нийслэлийн Газрын Алба хариуцан 2022 онд хийж гүйцэтгэх юм.

Хүснэгт 39. “Толгойт” дэд төв нөхөн олговор

Дэд төвийн талбай	Нийт нөлөөлөлд өрх			Чөлөөлөгдсөн өрх			Чөлөөлөгдөөгүй өрх		
	Тоо	Талбай /га/	Нөхөх олговор /тэрбум ₮/	Тоо	Талбай /га/	Нөхөх олговор / тэрбум ₮/	Тоо	Талбай /га/	Нөхөх олговор / тэрбум ₮/
СХД-ийн 1,2,3,34,35-р хороо									
153га	557	20,2га	35,4	215	8,07	14,6	342	12,13	20,8

11. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

БОННУ-ний багийн төслийн талбайд хийсэгдсэн судалгаагаар Толгойт дэд төвийн хил хязгаарт дотор ямарваа нэгэн түүх соёлын өв дурсгалт газрууд байхгүй болох нь тогтоогдсон тул энэхүү төсөлд түүх соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө боловсруулан хэрэгжүүлэх шаардлага байхгүй болно.

12. БОМТ-НИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ ТАЙЛАГНАХ, ХЭЛЭЛЦҮҮЛЭХ ХУВААРЬ

Төсөл хэрэгжүүлэгч нь БОННУ батлагдсанаас хойш төсөл тус бүр дээр тухайн жилийн Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулж, БОАЖЯ-аар батлуулах үүрэгтэй. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн тайланг тухайн оны 11 дүгээр сарын 1 өдрийн дотор Нийслэлийн Байгаль орчны газарт хүргүүлнэ. Нийслэлийн Байгаль орчны газар нь байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн тайланг хүлээж авч, түүний биелэлтийг шалгаж, дүгнэлт гаргана. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн тайлан, түүнд хийсэн ажлын хэсгийн дүгнэлтийг үндэслэн, биелэлтийг хянаж, дараагийн жилд хэрэгжүүлэх Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг БОАЖЯ батална.

Хүснэгт 40. БОМТ хэрэгжилтийг оролцогч талуудад тайлагнах, хэлэлцүүлэх хуваарь

БОМТ хэрэгжилтийг тайлагнах, хэлэлцүүлэх байгууллагууд	Тайлагнах, хэлэлцүүлэх хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Хугацааны тов	Хэлэлцүүлгээр санал авах чиглэл	Зохион байгуулах газар
БОАЖЯ	Тухайн жилийн БОМТ-г бэлтгэх хүргүүлэх	Тухайн онд хийгдэх ажлууд, хэрэгжүүлэх БО-ыг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөлт	Өмнөх оны 12-р сарын 30-ний дотор	Тухайн жилийн БОМТ дээр шинжээчийн санал шүүмжийг авч, тусган оруулах	Төслийн Удирдах Нэгж
	Тухайн жилийн БОМТ-г хянуулж, батлуулах	Баталгаажих нүүр хуудасны загварын дагуу (БОМТ журмын 1-р хавсралт)	Тухайн оны 3-р сарын 31-ний дотор		Төслийн Удирдах Нэгж
Нийслэлийн Байгаль Орчны Газар	Тухайн жилийн БОМТ-ний биелэлтийн тайланг хүргүүлэх	БОМТ-ний биелэлт, үр дүн	Тухайн оны 11-р сарын 1-ний дотор	Тухайн жилийн БОМТ-н биелэлтийн тайланд ажлын хэсгийн санал шүүмжийг авч, тусган оруулах	Төслийн Удирдах Нэгж
	БОМТ-ний биелэлтийг газар дээр нь шалгаж, дүгнэлт гаргах	БОМТ-ний биелэлтийг хүлээж авах дүгнэх хуудас (БОМТ журмын 4-р хавсралт)	Тухайн оны 11-р сарын 30-ний дотор		Төслийн Удирдах Нэгж
Төсөл хэрэгжиж буй СХД-ийн 1,2, 3,20,35-р хорооны захиргаа, ИНХ, оршин суугчид	Олон нийтийн уулзалт, хэлэлцүүлэг зохион байгуулах	БОМТ-ний биелэлтийг олон нийтэд мэдээлэх, танилцуулах	Жилд 1 удаа	БО-ны нөлөөлөл, БОМТ-н хэрэгжилтийн талаарх олон нийтийн санал, шүүмжийг хүлээн авч ажлын төлөвлөлт, зохион байгуулалтад тусгах	Төслийн Удирдах Нэгж

13. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ, ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР (ОХШХ)

13.1. Дэд бүтцийн байгууламжууд (TRDH11 болон TRDH14):

Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Байршил	Хугацаа ба давтамж	Ажлын хэмжээ	Нэгжийн өртөг, ₮	Нийт зардал /төг/	Баримтлах стандарт ба арга, аргачлал
Агаарын чанар SO ₂ , NO ₂ , PM ₁₀ , PM _{2.5}	Барилгын ажил явагдах талбайд	Жилд 2 удаа	4 цэгт	100,000	800,000*4 багц	MNS4585:2016 Агаарын чанар. Техникийн Ерөнхий Шаардлага MNS5885:2016 Агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ MNS4990:2010 Агаарын чанар - Хот суурин газрын гадаад орчны агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ MNS4990:2000 Ажлын байрны орчин. Эрүүл ахуйн шаардлага
Дуу чимээ Дуу чимээний түвшин (децибел)	Барилгын ажил явагдах талбайд		4 цэгт	50,000	400,000*4 багц	MNS4585:2016 Гадаад орчны дуу чимээний хүлцэх хэмжээ MNS4995:2015 Ажлын орчинд дуу чимээний давтамж болон хэлбэлзэл
Хөрсний чанар хөрсний төлөв, элэгдэл эвдрэлийн нөхцөл, ялзмаг %, рН, давсжилт, чийгшилт, физик шинж чанар, органик бодис, нийт азот, карбонат, Са, Mg, P ₂ O ₅ , K ₂ O, хүнд металлын үзүүлэлтүүд	Барилгын ажлын талбай, ажилчдын түр кемп		4 цэгт	100,000	800,000*4 багц	MNS 5850:2008 Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
Ундны усны чанар Усны физик химийн шинж чанар, хүнд металлын бохирдлын шинжилгээ: Pb, Cr, Cd, Zn, Ni, Cu	Ус авч ашиглаж буй ойролцоох худаг		2 цэгт	120,000	480,000*4багц	MNS0900:2018 Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар аюулгүй байдлын үнэлгээ
Эрүүл ахуйн хяналт шинжилгээ Хог хаягдлын цэг, ажилчдын 00, амрах байр, ажлын орчин нөхцөлд хяналт хийх	Ажилчдын түр кемп, барилгын ажлын талбай, хог хаягдлын цэг	Жилд 4 удаа	4 цэгт	200,000	3,200,000*4 багц	MNS 4968:2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа эрүүл ахуй. Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаанд тавих ерөнхий шаардлага. MNS 5344: 2011 Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага Эрүүл ахуйн тухай хууль
TRDH11 багцын орчны хяналт шинжилгээний ажлын нийт төсөв:					22,720,000	
TRDH11A- Толгойт дэд төвийн авто зам болон дагалдах ИШС (3-р хэсэг)					5,680,000	
TRDH11B- Толгойт дэд төвийн авто зам болон дагалдах ИШС (4-р хэсэг)					5,680,000	
TRDH11C- Толгойт дэд төвийн насосын станц болон усан шугам сүлжээ					5,680,000	
TRDH11D Толгойт дэд төвийн авто зам					5,680,000	
Агаарын чанар SO ₂ , NO ₂ , PM ₁₀ , PM _{2.5}	Барилгын ажил явагдах талбайд	Жилд 2 удаа	3 цэгт	100,000	600000*2 багц	MNS4585:2016 Агаарын чанар. Техникийн Ерөнхий Шаардлага MNS5885:2016 Агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ MNS4990:2010 Агаарын чанар - Хот суурин газрын гадаад орчны агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ MNS4990:2000 Ажлын байрны орчин. Эрүүл ахуйн шаардлага
Дуу чимээ Дуу чимээний түвшин (децибел)	Барилгын ажил явагдах талбайд		3 цэгт	50,000	300000*2 багц	MNS4585:2016 Гадаад орчны дуу чимээний хүлцэх хэмжээ MNS4995:2015 Ажлын орчинд дуу чимээний давтамж болон хэлбэлзэл
Хөрсний чанар хөрсний төлөв, элэгдэл эвдрэлийн нөхцөл, ялзмаг %, рН, давсжилт, чийгшилт, физик шинж чанар, органик бодис, нийт азот,	Барилгын ажлын талбай, ажилчдын түр кемп		3 цэгт	100,000	600000*2 багц	MNS 5850:2008 Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

карбонат, Са, Mg, P2O5, K2O, хүнд металлын үзүүлэлтүүд						
Ундны усны чанар Усны физик химийн шинж чанар, хүнд металлын бохирдлын шинжилгээ: Pb, Cr, Cd, Zn, Ni, Cu	Ус авч ашиглаж буй ойролцоох худаг		3 цэгт	120,000	720000*2 багц	MNS0900:2018 Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар аюулгүй байдлын үнэлгээ
Эрүүл ахуйн хяналт шинжилгээ Хог хаягдлын цэг, ажилчдын 00, амрах байр, ажлын орчин нөхцөлд хяналт хийх	Ажилчдын түр кемп, барилгын ажлын талбай, хог хаягдлын цэг	Жилд 4 удаа	1 цэгт	200,000	400000*2 багц	MNS 4968:2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа эрүүл ахуй. Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаанд тавих ерөнхий шаардлага. MNS 5344: 2011 Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага Эрүүл ахуйн тухай хууль
TRDH14 багцын орчны хяналт шинжилгээний ажлын нийт төсөв:					5,240,000	
TRDH14A- Толгойт дэд төвийн зам, дулааны шугам сүлжээ, холбогдох дэд бүтэц (1-р хэсэг)					2,620,000	
TRDH14B- Толгойт дэд төвийн зам, дулааны шугам сүлжээ, холбогдох дэд бүтэц (2-р хэсэг)					2,620,000	

13.2. Мэдээлэл холбооны шугам сүлжээ ба цахилгаан хангамжийн эх үүсвэрийн угсралт (ТЕС)

Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Байршил	Хугацаа ба давтамж	Ажлын хэмжээ	Нэгжийн өртөг, ₮	Нийт зардал /төг/	Баримтлах стандарт ба арга, аргачлал
Агаарын чанар SO2, NO2, PM10, PM2.5	Барилгын ажил явагдах талбайд	Жилд 2 удаа	2 цэгт	100,000	400000*3 багц	MNS4585:2016 Агаарын чанар. Техникийн Ерөнхий Шаардлага MNS5885:2016 Агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ MNS4990:2010 Агаарын чанар - Хот суурин газрын гадаад орчны агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ MNS4990:2000 Ажлын байрны орчин. Эрүүл ахуйн шаардлага
Дуу чимээ Дуу чимээний түвшин (децибел)	Барилгын ажил явагдах талбайд		2 цэгт	50,000	200000*3 багц	MNS4585:2016 Гадаад орчны дуу чимээний хүлцэх хэмжээ MNS4995:2015 Ажлын орчинд дуу чимээний давтамж болон хэлбэлзэл
Хөрсний чанар хөрсний төлөв, элэгдэл эвдрэлийн нөхцөл, ялзмаг %, рН, давсжилт, чийгшилт, физик шинж чанар, органик бодис, нийт азот, карбонат, Са, Mg, P2O5, K2O, хүнд металлын үзүүлэлтүүд	Барилгын ажлын талбай, ажилчдын түр кемп		2 цэгт	100,000	400000*3 багц	MNS 5850:2008 Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
Ундны усны чанар Усны физик химийн шинж чанар, хүнд металлын бохирдлын шинжилгээ: Pb, Cr, Cd, Zn, Ni, Cu	Ус авч ашиглаж буй ойролцоох худаг		2 цэгт	120,000	480000*3 багц	MNS0900:2018 Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар аюулгүй байдлын үнэлгээ
Эрүүл ахуйн хяналт шинжилгээ Хог хаягдлын цэг, ажилчдын 00, амрах байр, ажлын орчин нөхцөлд хяналт хийх	Ажилчдын түр кемп, барилгын ажлын талбай, хог хаягдлын цэг	Жилд 4 удаа	1 цэгт	200,000	800,000*3 багц	MNS 4968:2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа эрүүл ахуй. Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаанд тавих ерөнхий шаардлага. MNS 5344: 2011 Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага Эрүүл ахуйн тухай хууль
ТЕС багцын орчны хяналт шинжилгээний ажлын нийт төсөв:					6,840,000	
ТЕС-А- Толгойт дэд төвд цахилгаан холбоо, шугам сүлжээ					2,280,000	
ТЕС-В-Толгойт дэд төвд цахилгааны дэд станц, 10кВ цахилгаан түгээх кабель шугам					2,280,000	
ТЕС-С- Толгойт дэд төвийн цахилгаан түгээх байгууламж, 10кВ цахилгаан түгээх кабель шугам					2,280,000	

13.3. ТОЛГОЙТ ҮЕРИЙН СУВГИЙГ ТОХИЖУУЛАХ БАГЦ АЖИЛ (TFP):

Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Байршил	Хугацаа ба давтамж	Ажлын хэмжээ	Нэгжийн өртөг, ₮	Нийт зардал /төг/	Баримтлах стандарт ба арга, аргачлал
Агаарын чанар SO ₂ , NO ₂ , PM ₁₀ , PM _{2.5}	Барилгын ажил явагдах талбайд	Жилд 2 удаа	2 цэгт	100,000	400,000*2 багц	MNS4585:2016 Агаарын чанар. Техникийн Ерөнхий Шаардлага MNS5885:2016 Агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ MNS4990:2010 Агаарын чанар - Хот суурин газрын гадаад орчны агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ MNS4990:2000 Ажлын байрны орчин. Эрүүл ахуйн шаардлага
Дуу чимээ Дуу чимээний түвшин (децибел)	Барилгын ажил явагдах талбайд		2 цэгт	50,000	200,000*2 багц	MNS4585:2016 Гадаад орчны дуу чимээний хүлцэх хэмжээ MNS4995:2015 Ажлын орчинд дуу чимээний давтамж болон хэлбэлзэл
Хөрсний чанар хөрсний төлөв, элэгдэл эвдрэлийн нөхцөл, ялзмаг %, рН, давсжилт, чийгшилт, физик шинж чанар, органик бодис, нийт азот, карбонат, Са, Mg, P ₂ O ₅ , K ₂ O, хүнд металлын үзүүлэлтүүд	Барилгын ажлын талбай, ажилчдын түр кемп		2 цэгт	100,000	400,000*2 багц	MNS 5850:2008 Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
Ундны усны чанар Усны физик химийн шинж чанар, хүнд металлын бохирдлын шинжилгээ: Pb, Cr, Cd, Zn, Ni, Cu	Ус авч ашиглаж буй ойролцоох худаг		1 цэгт	120,000	240,000*2 багц	MNS0900:2018 Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар аюулгүй байдлын үнэлгээ
Эрүүл ахуйн хяналт шинжилгээ Хог хаягдлын цэг, ажилчдын 00, амрах байр, ажлын орчин нөхцөлд хяналт хийх	Ажилчдын түр кемп, барилгын ажлын талбай, хог хаягдлын цэг	Жилд 4 удаа	1 цэгт	200,000	800,000*2 багц	MNS 4968:2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа эрүүл ахуй. Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаанд тавих ерөнхий шаардлага. MNS 5344: 2011 Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага Эрүүл ахуйн тухай хууль
TFP багцын орчны хяналт шинжилгээний ажлын нийт төсөв:					4,080,000	
TFP Толгойт дэд төвийн үерийн хамгаалалт, ус зайлуулах					2,040,000	
TFP-A Толгойт дэд төвд (Баруун наран) үерийн хамгаалалт, ус зайлуулах хоолой					2,040,000	

13.4. САЛБАР ШУГАМ ХОЛБОХ БАГЦ АЖИЛ (SHTSC)

Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Байршил	Хугацаа ба давтамж	Ажлын хэмжээ	Нэгжийн өртөг, ₮	Нийт зардал /төг/	Баримтлах стандарт ба арга, аргачлал
Агаарын чанар SO ₂ , NO ₂ , PM ₁₀ , PM _{2.5}	Барилгын ажил явагдах талбайд	Жилд 2 удаа	2 цэгт	100,000	400,000*5 багц	MNS4585:2016 Агаарын чанар. Техникийн Ерөнхий Шаардлага MNS5885:2016 Агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ MNS4990:2010 Агаарын чанар - Хот суурин газрын гадаад орчны агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ MNS4990:2000 Ажлын байрны орчин. Эрүүл ахуйн шаардлага
Дуу чимээ Дуу чимээний түвшин (децибел)	Барилгын ажил явагдах талбайд		2 цэгт	50,000	200,000*5 багц	MNS4585:2016 Гадаад орчны дуу чимээний хүлцэх хэмжээ MNS4995:2015 Ажлын орчинд дуу чимээний давтамж болон хэлбэлзэл
Хөрсний чанар хөрсний төлөв, элэгдэл эвдрэлийн нөхцөл, ялзмаг %, рН, давсжилт, чийгшилт, физик шинж чанар, органик бодис, нийт азот,	Барилгын ажлын талбай, ажилчдын түр кемп		2 цэгт	100,000	400,000*5 багц	MNS 5850:2008 Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

карбонат, Са, Mg, P2O5, K2O, хүнд металлын үзүүлэлтүүд						
Ундны усны чанар Усны физик химийн шинж чанар, хүнд металлын бохирдлын шинжилгээ: Pb, Cr, Cd, Zn, Ni, Cu	Ус авч ашиглаж буй ойролцоох худаг		2 цэгт	120,000	480,000* 5багц	MNS0900:2018 Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар аюулгүй байдлын үнэлгээ
Эрүүл ахуйн хяналт шинжилгээ Хог хаягдлын цэг, ажилчдын 00, амрах байр, ажлын орчин нөхцөлд хяналт хийх	Ажилчдын түр кемп, барилгын ажлын талбай, хог хаягдлын цэг	Жилд 4 удаа	1 цэгт	200,000	800,000* 5багц	MNS 4968:2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа эрүүл ахуй. Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаанд тавих ерөнхий шаардлага. MNS 5344: 2011 Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага Эрүүл ахуйн тухай хууль
SHTSC багцын орчны хяналт шинжилгээний ажлын нийт төсөв:					11,400,000	
SHTSC Нийслэлийн агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд үйл ажиллагаа явуулж буй сургууль цэцэрлэгүүдийн дэд бүтцийг бие даасан дэвшилтэт технологиор шийдвэрлэх ажил					2,280,000	
SHTSC-A - Толгойтын ус, бохир ус, дулааны хоёрдогч холболт (Цэргийн хотхон)					2,280,000	
SHTSC-B - Баянхошуу дэд төв (Оргил)-ийн цэвэр, бохир ус, халуун ус, дулаан түгээх шугам сүлжээний нийлүүлэлт, суурилуулалт					2,280,000	
SHTSC-C - Дэд төвүүдийн бохир ус, дулааны хоёрдогч холболт					2,280,000	
SHTSC-D - Дэд төвүүдийн бохир ус, дулааны хоёрдогч холболт					2,280,000	

13.5. НОГООН БАЙГУУЛАМЖ, НИЙТИЙН ЭЗЭМШЛИЙН ТАЛБАЙН АЖИЛ (SHTL):

Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Байршил	Хугацаа ба давтамж	Ажлын хэмжээ	Нэгжийн өртөг, ₮	Нийт зардал /төг/	Баримтлах стандарт ба арга, аргачлал
Агаарын чанар SO2, NO2, PM10, PM2.5	Барилгын ажил явагдах талбайд	Жилд 2 удаа	1 цэгт	100,000	200,000* 5багц	MNS4585:2016 Агаарын чанар. Техникийн Ерөнхий Шаардлага MNS5885:2016 Агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ MNS4990:2010 Агаарын чанар - Хот суурин газрын гадаад орчны агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ MNS4990:2000 Ажлын байрны орчин. Эрүүл ахуйн шаардлага
Дуу чимээ Дуу чимээний түвшин (децибел)	Барилгын ажил явагдах талбайд		1 цэгт	50,000	100,000* 5багц	MNS4585:2016 Гадаад орчны дуу чимээний хүлцэх хэмжээ MNS4995:2015 Ажлын орчинд дуу чимээний давтамж болон хэлбэлзэл
Хөрсний чанар хөрсний төлөв, элэгдэл эвдрэлийн нөхцөл, ялзмаг %, рН, давсжилт, чийгшилт, физик шинж чанар, органик бодис, нийт азот, карбонат, Са, Mg, P2O5, K2O, хүнд металлын үзүүлэлтүүд	Барилгын ажлын талбай, ажилчдын түр кемп		1 цэгт	100,000	200,000* 5багц	MNS 5850:2008 Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
Ундны усны чанар Усны физик химийн шинж чанар, хүнд металлын бохирдлын шинжилгээ: Pb, Cr, Cd, Zn, Ni, Cu	Ус авч ашиглаж буй ойролцоох худаг		1 цэгт	120,000	240,000* 5багц	MNS0900:2018 Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар аюулгүй байдлын үнэлгээ
Эрүүл ахуйн хяналт шинжилгээ Хог хаягдлын цэг, ажилчдын 00, амрах байр, ажлын орчин нөхцөлд хяналт хийх	Ажилчдын түр кемп, барилгын ажлын талбай, хог хаягдлын цэг	Жилд 4 удаа	1 цэгт	200,000	800,000* 5багц	MNS 4968:2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа эрүүл ахуй. Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаанд тавих ерөнхий шаардлага. MNS 5344: 2011 Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага Эрүүл ахуйн тухай хууль
SHTL- багцын орчны хяналт шинжилгээний ажлын нийт төсөв:					7,700,000	
SHTL-A-Толгойтын дэд төвүүдийн ногоон байгууламж, нийтийн эзэмшлийн талбай -1					1,540,000	

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

SHTL-B-Толгойтын дэд төвүүдийн ногоон байгууламж, нийтийн эзэмшлийн талбай -2	1,540,000
SHTL-C-Сэлбэ, Баянхошуу дэд төвийн ногоон байгууламж, нийтийн эзэмшлийн талбай -3	1,540,000
SHTL-D-Сэлбэ, Баянхошуу дэд төвийн ногоон байгууламж, нийтийн эзэмшлийн талбай -4	1,540,000
SHTL-E 81-р цэцэрлэгийн зүүн талд гадна тохижилтын ажил	1,540,000

13.6. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТӨВ БАРИХ АЖИЛ (PHC):

Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Байршил	Хугацаа ба давтамж	Ажлын хэмжээ	Нэгжийн өртөг, ₮	Нийт зардал /төг/	Баримтлах стандарт ба арга, аргачлал
Агаарын чанар SO ₂ , NO ₂ , PM ₁₀ , PM _{2.5}	Барилгын ажил явагдах талбайд	Жилд 2 удаа	1 цэгт	100,000	200,000	MNS4585:2016 Агаарын чанар. Техникийн Ерөнхий Шаардлага MNS5885:2016 Агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ MNS4990:2010 Агаарын чанар - Хот суурин газрын гадаад орчны агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ MNS4990:2000 Ажлын байрны орчин. Эрүүл ахуйн шаардлага
Дуу чимээ Дуу чимээний түвшин (децибел)	Барилгын ажил явагдах талбайд		1 цэгт	50,000	100,000	MNS4585:2016 Гадаад орчны дуу чимээний хүлцэх хэмжээ MNS4995:2015 Ажлын орчинд дуу чимээний давтамж болон хэлбэлзэл
Хөрсний чанар хөрсний төлөв, элэгдэл эвдрэлийн нөхцөл, ялзмаг %, рН, давсжилт, чийгшилт, физик шинж чанар, органик бодис, нийт азот, карбонат, Са, Mg, P ₂ O ₅ , K ₂ O, хүнд металлын үзүүлэлтүүд	Барилгын ажлын талбай, ажилчдын түр кемп		1 цэгт	100,000	200,000	MNS 5850:2008 Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
Ундны усны чанар Усны физик химийн шинж чанар, хүнд металлын бохирдлын шинжилгээ: Pb, Cr, Cd, Zn, Ni, Cu	Ус авч ашиглаж буй ойролцоох худаг		1 цэгт	120,000	240,000	MNS0900:2018 Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар аюулгүй байдлын үнэлгээ
Эрүүл ахуйн хяналт шинжилгээ Хог хаягдлын цэг, ажилчдын 00, амрах байр, ажлын орчин нөхцөлд хяналт хийх	Ажилчдын түр кемп, барилгын ажлын талбай, хог хаягдлын цэг	Жилд 4 удаа	1 цэгт	200,000	800,000	MNS 4968:2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа эрүүл ахуй. Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаанд тавих ерөнхий шаардлага. MNS 5344: 2011 Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага Эрүүл ахуйн тухай хууль
PHC багцын орчны хяналт шинжилгээний ажлын нийт төсөв:					1,540,000	

13.7. СУРГАЛТЫН ТӨВ БАРИХ АЖИЛ (TBC):

Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Байршил	Хугацаа ба давтамж	Ажлын хэмжээ	Нэгжийн өртөг, ₮	Нийт зардал /төг/	Баримтлах стандарт ба арга, аргачлал
Агаарын чанар SO ₂ , NO ₂ , PM ₁₀ , PM _{2.5}	Барилгын ажил явагдах талбайд	Жилд 2 удаа	1 цэгт	100,000	200,000	MNS4585:2016 Агаарын чанар. Техникийн Ерөнхий Шаардлага MNS5885:2016 Агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ MNS4990:2010 Агаарын чанар - Хот суурин газрын гадаад орчны агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ MNS4990:2000 Ажлын байрны орчин. Эрүүл ахуйн шаардлага
Дуу чимээ Дуу чимээний түвшин (децибел)	Барилгын ажил явагдах талбайд		1 цэгт	50,000	100,000	MNS4585:2016 Гадаад орчны дуу чимээний хүлцэх хэмжээ MNS4995:2015 Ажлын орчинд дуу чимээний давтамж болон хэлбэлзэл
Хөрсний чанар хөрсний төлөв, элэгдэл эвдрэлийн нөхцөл, ялзмаг %, рН, давсжилт, чийгшилт, физик шинж чанар, органик бодис, нийт азот, карбонат, Са, Mg, P ₂ O ₅ , K ₂ O, хүнд металлын үзүүлэлтүүд	Барилгын ажлын талбай, ажилчдын түр кемп		1 цэгт	100,000	200,000	MNS 5850:2008 Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
Ундны усны чанар	Ус авч ашиглаж буй ойролцоох худаг		1 цэгт	120,000	240,000	MNS0900:2018 Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар аюулгүй байдлын үнэлгээ

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

Усны физик химийн шинж чанар, хүнд металлын бохирдлын шинжилгээ: Pb, Cr, Cd, Zn, Ni, Cu						
Эрүүл ахуйн хяналт шинжилгээ Хог хаягдлын цэг, ажилчдын 00, амрах байр, ажлын орчин нөхцөлд хяналт хийх	Ажилчдын түр кемп, барилгын ажлын талбай, хог хаягдлын цэг	Жилд 4 удаа	1 цэгт	200,000	800,000	MNS 4968:2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа эрүүл ахуй. Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаанд тавих ерөнхий шаардлага. MNS 5344: 2011 Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага Эрүүл ахуйн тухай хууль
ТВС багцын орчны хяналт шинжилгээний ажлын нийт төсөв:					1,540,000	

13.8. ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН СУРГУУЛЬ БАРИХ АЖИЛ (TSC)

Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Байршил	Хугацаа ба давтамж	Ажлын хэмжээ	Нэгжийн өртөг, ₮	Нийт зардал /төг/	Баримтлах стандарт ба арга, аргачлал
Агаарын чанар SO ₂ , NO ₂ , PM ₁₀ , PM _{2.5}	Барилгын ажил явагдах талбайд	Жилд 2 удаа	1 цэгт	100,000	200,000	MNS4585:2016 Агаарын чанар. Техникийн Ерөнхий Шаардлага MNS5885:2016 Агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ MNS4990:2010 Агаарын чанар - Хот суурин газрын гадаад орчны агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ MNS4990:2000 Ажлын байрны орчин. Эрүүл ахуйн шаардлага
Дуу чимээ Дуу чимээний түвшин (децибел)	Барилгын ажил явагдах талбайд		1 цэгт	50,000	100,000	MNS4585:2016 Гадаад орчны дуу чимээний хүлцэх хэмжээ MNS4995:2015 Ажлын орчинд дуу чимээний давтамж болон хэлбэлзэл
Хөрсний чанар хөрсний төлөв, элэгдэл эвдрэлийн нөхцөл, ялзмаг %, рН, давсжилт, чийгшилт, физик шинж чанар, органик бодис, нийт азот, карбонат, Са, Mg, P ₂ O ₅ , K ₂ O, хүнд металлын үзүүлэлтүүд	Барилгын ажлын талбай, ажилчдын түр кемп		1 цэгт	100,000	200,000	MNS 5850:2008 Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
Ундны усны чанар Усны физик химийн шинж чанар, хүнд металлын бохирдлын шинжилгээ: Pb, Cr, Cd, Zn, Ni, Cu	Ус авч ашиглаж буй ойролцоох худаг		1 цэгт	120,000	240,000	MNS0900:2018 Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар аюулгүй байдлын үнэлгээ
Эрүүл ахуйн хяналт шинжилгээ Хог хаягдлын цэг, ажилчдын 00, амрах байр, ажлын орчин нөхцөлд хяналт хийх	Ажилчдын түр кемп, барилгын ажлын талбай, хог хаягдлын цэг	Жилд 4 удаа	1 цэгт	200,000	800,000	MNS 4968:2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа эрүүл ахуй. Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаанд тавих ерөнхий шаардлага. MNS 5344: 2011 Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага Эрүүл ахуйн тухай хууль
TSC багцын орчны хяналт шинжилгээний ажлын нийт төсөв:					1,540,000	

13.9. ТАЛБАЙН ЦЭВЭРЛЭГЭЭНИЙ АЖИЛ (SC):

Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Байршил	Хугацаа ба давтамж	Ажлын хэмжээ	Нэгжийн өртөг, ₮	Нийт зардал /төг/	Баримтлах стандарт ба арга, аргачлал
Агаарын чанар SO ₂ , NO ₂ , PM ₁₀ , PM _{2.5}	Барилгын ажил явагдах талбайд	Жилд 2 удаа	1 цэгт	100,000	200,000*2 багц	MNS4585:2016 Агаарын чанар. Техникийн Ерөнхий Шаардлага MNS5885:2016 Агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ MNS4990:2010 Агаарын чанар - Хот суурин газрын гадаад орчны агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ MNS4990:2000 Ажлын байрны орчин. Эрүүл ахуйн шаардлага
Дуу чимээ Дуу чимээний түвшин (децибел)	Барилгын ажил явагдах талбайд		1 цэгт	50,000	100,000*2 багц	MNS4585:2016 Гадаад орчны дуу чимээний хүлцэх хэмжээ MNS4995:2015 Ажлын орчинд дуу чимээний давтамж болон хэлбэлзэл
Хөрсний чанар хөрсний төлөв, элэгдэл эвдрэлийн нөхцөл, ялзмаг %, рН, давсжилт, чийгшилт, физик шинж чанар, органик бодис, нийт азот,	Барилгын ажлын талбайд		1 цэгт	100,000	200,000*2 багц	MNS 5850:2008 Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ

2023 онд Толгойт дэд төвд хэрэгжүүлэх Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр

карбонат, Са, Mg, P2O5, K2O, хүнд металлын үзүүлэлтүүд						
Ундны усны чанар Усны физик химийн шинж чанар, хүнд металлын бохирдлын шинжилгээ: Pb, Cr, Cd, Zn, Ni, Cu	Ус авч ашиглаж буй ойролцоох худаг		1 цэгт	120,000	240,000*2 багц	MNS0900:2018 Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар аюулгүй байдлын үнэлгээ
Эрүүл ахуйн хяналт шинжилгээ Хог хаягдлын цэг, ажилчдын 00, амрах байр, ажлын орчин нөхцөлд хяналт хийх	Барилгын ажил явагдах талбайд	Жилд 2 удаа	1 цэгт	100,000	200,000*2 багц	MNS 4968:2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа эрүүл ахуй. Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаанд тавих ерөнхий шаардлага. MNS 5344: 2011 Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага Эрүүл ахуйн тухай хууль
SC багцын орчны хяналт шинжилгээний ажлын нийт төсөв:					1,880,000	
SC-A Дэд төвийн байршлын талбайн цэвэрлэгээний ажил (1 шат)						
SC-B Дэд төвийн байршлын талбайн цэвэрлэгээний ажил (2-р шат)					940,000	

13.10. 106-Р СУРГУУЛИЙН ХӨЛ БӨМБӨГИЙН ТАЛБАЙН ТОХИЖИЛТ (TFS):

Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Байршил	Хугацаа ба давтамж	Ажлын хэмжээ	Нэгжийн өртөг, ₮	Нийт зардал /төг/	Баримтлах стандарт ба арга, аргачлал
Агаарын чанар SO2, NO2, PM10, PM2.5	Барилгын ажил явагдах талбайд	Жилд 2 удаа	1 цэгт	100,000	200,000	MNS4585:2016 Агаарын чанар. Техникийн Ерөнхий Шаардлага MNS5885:2016 Агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ MNS4990:2010 Агаарын чанар - Хот суурин газрын гадаад орчны агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ MNS4990:2000 Ажлын байрны орчин. Эрүүл ахуйн шаардлага
Дуу чимээ Дуу чимээний түвшин (децибел)	Барилгын ажил явагдах талбайд		1 цэгт	50,000	100,000	MNS4585:2016 Гадаад орчны дуу чимээний хүлцэх хэмжээ MNS4995:2015 Ажлын орчинд дуу чимээний давтамж болон хэлбэлзэл
Хөрсний чанар хөрсний төлөв, элэгдэл эвдрэлийн нөхцөл, ялзмаг %, рН, давжилт, чийгшилт, физик шинж чанар, органик бодис, нийт азот, карбонат, Са, Mg, P2O5, K2O, хүнд металлын үзүүлэлтүүд	Барилгын ажлын талбайд		1 цэгт	100,000	200,000	MNS 5850:2008 Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
Ундны усны чанар Усны физик химийн шинж чанар, хүнд металлын бохирдлын шинжилгээ: Pb, Cr, Cd, Zn, Ni, Cu	Ус авч ашиглаж буй ойролцоох худаг		1 цэгт	120,000	240,000	MNS0900:2018 Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар аюулгүй байдлын үнэлгээ
Эрүүл ахуйн хяналт шинжилгээ Хог хаягдлын цэг, ажилчдын 00, амрах байр, ажлын орчин нөхцөлд хяналт хийх	Барилгын ажил явагдах талбайд	Жилд 2 удаа	1 цэгт	100,000	800,000	MNS 4968:2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа эрүүл ахуй. Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаанд тавих ерөнхий шаардлага. MNS 5344: 2011 Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага Эрүүл ахуйн тухай хууль
TFS багцын орчны хяналт шинжилгээний ажлын нийт төсөв:					1,540,000	

ХАВСРАЛТ

Хавсралт

МОНГОЛ УЛСЫН
БАЙГАЛЬ ОРЧИН,
АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

Засгийн газрын II байр, Нэгдсэн Үндэстний гудамж 5/2,
Чингэлтэй дүүрэг, Улаанбаатар хот, 15160
Утас: 26 19 66, Факс: (976-51) 26 61 71,
Цахим шуудан: contact@met.gov.mn,
Цахим хуудас: www.met.gov.mn

2022.06.10 № 13/3270
танай _____-ны № _____-т

“УЛААНБААТАР ХОТЫН ГЭР
ХОРООЛЛЫГ ХӨГЖҮҮЛЭХ
ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫГ ДЭМЖИХ
ХӨТӨЛБӨР” ТӨСЛИЙН НЭГЖИД

Ерөнхий үнэлгээний дүгнэлт
хүргүүлэх тухай

Танай байгууллагаас ирүүлсэн Сонгинохайрхан дүүргийн 1, 2, 3, 20, 35 дугаар хорооны нутаг дэвсгэрийг дамнан хэрэгжих 551.4 га талбайд хэрэгжих “Толгойт дэд төв” төсөлд “Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай” хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.3, Засгийн газрын 2013 оны “Журам батлах тухай” 374 дүгээр тогтоолын хавсралтаар баталсан аргачлалын дагуу байгаль орчны нөлөөллийн ерөнхий үнэлгээ хийлээ.

Ерөнхий үнэлгээний дүгнэлтээр уг төсөлд батлагдсан аргачлалын хүрээнд байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээ хийлгэх шаардлагатай гэж үзэв.

Ерөнхий үнэлгээний гүйцэтгэлийн хуудаст заасан нарийвчилсан үнэлгээний явцад тодруулах асуудлууд, онцгойлон анхаарах чиглэлийг харгалзан байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний тайлан, байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг эрх бүхий мэргэжлийн байгууллагаар хийлгэж 2022 оны 4 дүгээр улиралд багтаан тус яаманд ирүүлэхийг үүгээр мэдэгдье.

Ерөнхий үнэлгээний гүйцэтгэлийн хуудсыг хавсаргав.

Хавсралт... хуудастай

ЕРӨНХИЙ ШИНЖЭЭЧ

Г.ЭНХМӨНХ

D:\D Disk\2022\2022.05.18-2022.09.01

152274209

БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

ЕРӨНХИЙ ҮНЭЛГЭЭНИЙ ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ХУУДАС

2022 оны 06-р сарын 03

Улаанбаатар хот

Төслийн дугаар

Дугаар 2022/Е68

Төсөл хэрэгжүүлэгчийн нэр, хаяг: “УБ хотын гэр хорооллыг хөгжүүлэх хөрөнгө оруулалтыг дэмжих хөтөлбөр төслийн нэгж”, /РД:9077243/, Чингэлтэй дүүрэг, 1-р хороо, Сүхбаатарын талбай 11

Холбоо барих утас, И-мэйл хаяг: 976-70003099, 99118303, 99115199

Төслийн нэр: “Толгойт дэд төв”

Төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэр, байршил: Сонгинохайрхан дүүргийн 1, 2, 3, 20, 35 дугаар хорооны нутаг дэвсгэрийг дамнан хэрэгжих 551.4 га талбай

Орон нутгийн санал: Сонгинохайрхан дүүргийн Засаг даргын 2022 оны 04 дүгээр сарын 29-ний өдрийн 01/873 дугаар санал, Е-Монголиа О99-2105-000143 дугаар хүсэлтийг тус тус үндэслэв.

	Ерөнхий үнэлгээний гол шалгуурууд	Нийцсэн	Нийцээгүй	Нарийвчилсан үнэлгээ хийх шаардлагатай	Үндэслэл, тайлбар
Байгаль орчныг хамгаалах хууль тогтоомжийн нийцэл	Монгол улсад хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж байгаа байгаль орчныг хамгаалах болон байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалт	Тийм			Нарийвчилсан үнэлгээний явцад хууль тогтоомжийн нийцлийг нарийвчлан тодорхойлох
Төрийн бодлого, шийдвэрийн нийцэл	Төрөөс баримтлах бодлогын баримт бичиг, Стратегийн үнэлгээний дүгнэлт, зөвлөмжийн холбогдох заалт	Тийм			Нарийвчилсан үнэлгээний явцад хууль тогтоомжийн нийцлийг нарийвчлан тодорхойлох
Төслийн байршил, түүнтэй холбогдох шалгуурууд	Хуулиар хамгаалагдсан газар нутаг байгаа эсэх (урсац бүрэлдэх эх, ойн болон усны сан бүхий газрын хамгаалалтын бүс, хилийн хамгаалалтын бүс, орон нутгийн тусгай хамгаалалттай газар г.м)	Тийм			Нарийвчилсан үнэлгээний явцад хууль тогтоомжийн нийцлийг нарийвчлан тодорхойлох

	Төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэр нь хүний нөлөө, байгаль цаг уурын өөрчлөлтөд эмзэг, мэдрэмтгий эсэх			Тийм	
	Төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэр, түүний ойр орчимд улс, орон нутгийн хэтийн хөгжилд ашиглахаар төлөвлөсөн, сөрөг нөлөөлөлд өртөж болзошгүй газар байгаа эсэх			Тийм	
	Болзошгүй хуримтлагдах нөлөөлөл үүсгэх эсэх			Тийм	
	Агаарын чанар				
	Бохирдуулагч болон аюултай, хортой бодис агаар мандалд ялгаруулах, эсэх			Тийм	
	Дуу чимээ, доргио чичиргээ, гэрлийн болон дулааны нөлөөлөл, цахилгаан соронзон цацраг үүсэх, эсэх			Тийм	
	<ol style="list-style-type: none"> Төслийн явцад орчны бохирдлыг тооцож, үйл ажиллагаанаас агаарт үзүүлж болзошгүй нөлөөллийг тодорхойлох, Төслийн үйл ажиллагаанаас гарах хатуу, шингэн хог хаягдлын байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг тогтоож, арилгах, бууруулах, байгаль орчинд халгүй аргаар зайлуулах арга хэмжээг төлөвлөх, 				
	Усан орчин				
	Гадаргын болон газрын доорх усны нөөцийн хомсдол үүсэх, эсэх			Тийм	
	Цэнгэг усны нөөцийг ашиглах, эсэх			Тийм	
	Гадаргын болон газрын доорх усанд бохирдол үүсэх, эсэх			Тийм	
	<ol style="list-style-type: none"> Төслийн үйл ажиллагаанаас газрын гүний усны нөөц, горим чанарт үзүүлэх нөлөөллийг тогтоож, түүнд тавих хяналт, хугацаа, хөрөнгө зардлыг нарийвчилан тооцох; Ахуйн бохир усны хэмжээ, найрлагыг нарийвчилан тогтоож, түүнийг байгаль орчинд халгүйгээр зайлуулах арга хэмжээ, түүнд шаардагдах зардлыг тооцох; 				
	Хөрсөн бүрхэвч				
	Хөрсөн бүрхэвч эвдрэх, эсэх			Тийм	
	Хөрс бохирдуулах эсэх			Тийм	
Төслийн байгаль орчны нөлөөллийн урьдчилсан үнэлгээ					

	Хөрс доройтох, цөлжих эсэх			Тийм	
	1. Төслийн үйл ажиллагааны явцад хөрс, газрын хэвлийд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл, түүнийг багасгах, арилгах, цөлжилт, хөрсний эвдрэлээс урьдчилан сэргийлэх арга зам, түүнд шаардагдах хөрөнгө зардлыг төлөвлөх; 2. Хатуу, шингэн хог хаягдал, техник технологийн ашиглалтын явцад хөрс бохирдуулахаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг төлөвлөх; 3. Олон салаа зам гаргах, хөрс бохирдох, эвдрэхээс сэргийлэх, тогтсон нэг орц, гарцыг тогтоох; 4. Эвдэрсэн газрыг нөхөн сэргээх төлөвлөгөөг холбогдох зураг төслийн хамт боловсруулж, тайланд хавсаргах;				
	Ургамлан нөмрөг				
	Ургамлан нөмрөг, ой мод өртөх эсэх			Тийм	Ургамлан нөмрөг өртөнө.
	Ховор, нэн ховор ургамлын төрөл зүйлс өртөх, эсэх			Тийм	Нарийвчилсан үнэлгээгээр тодорхойлох
	1. Төслийн үйл ажиллагаа явуулахад өртөх талбайн ургамлын нэр төрөл, тархалтыг тогтоох, ховор болон нэн ховор ургамал байгаа эсэх талаар дүгнэлт гаргаж, хэрэв тэдгээр нь төслийн үйл ажиллагааны явцад өртөхөөр байвал түүнийг хамгаалах, болон шилжүүлэх арга хэмжээ, түүнд шаардагдах хөрөнгө зардлыг төлөвлөх; 2. Эдэлбэр газар, орчныг тохижуулах, ногоон байгууламж байгуулах талаар мэргэжлийн түвшний зөвлөмжийг шаардагдах зардлын хамт боловсруулж, тайланд тусгах; 3. Төслийн үйл ажиллагааны улмаас сөрөг нөлөөлөлд өртөж болзошгүй биологийн төрөл зүйлийн бүрэлдэхүүнийг нарийвчилан тогтоож, хамгаалах арга замыг цогц байдлаар шийдэхэд заавар, зөвлөгөө өгөх, тайланд тусгах;				
	Амьтны аймаг				
	Зэрлэг амьдрах амьтдын орчинг доройтуулах, эсэх			Тийм	
	Ховор, нэн ховор амьтан өртөх, эсэх			Тийм	
Нийгмийн нөлөөллийн урьдчилсан үнэлгээ	Нутгийн оршин суугчид				
	Газар эзэмших, ашиглах эрх зөрчигдөх, эсэх	Тийм			
	Нутгийн оршин суугчдын нийгмийн байдалд сөрөг нөлөөлөлтэй, эсэх			Тийм	
	Нөлөөлөлд өртөж болзошгүй төв, суурин газар байгаа, эсэх			Тийм	
	Нүүлгэн шилжүүлэх асуудал үүсэх, эсэх			Тийм	
	Түүх, соёлын биет өв				
	Сөрөг нөлөөлөлд өртөх түүх, соёлын үнэт зүйлс бий эсэх			Тийм	
Хүний эрүүл мэндэд нөлөөлөх нөлөөлөл					

	Нутгийн иргэд, оршин суугчдын эрүүл мэндэд сөргөөр нөлөөлөх эсэх			Тийм	
	Төслийн бүх үе шатанд хүний эрүүл мэнд, амь насанд эрсдэл үүсэх эсэх			Тийм	
	1. Төслийн үйл ажиллагаа болон байгалийн гамшгаас үүдэн гарч болзошгүй ослын үнэлгээ хийж, ослоос сэргийлэх, түүнийг багасгах, арилгах арга хэмжээг тодорхойлж тайланд тусгана.				
<p>Нэгдсэн дүгнэлт: Ерөнхий үнэлгээний гүйцэтгэлээр уг төсөлд байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээг батлагдсан аргачлалын дагуу хийлгэн, нарийвчилсан үнэлгээний тайланг тус яаманд 2022 оны 4 дүгээр улиралд багтаан ирүүлж, шүүмж хийлгэн, шийдвэр гаргуулах шаардлагатай гэж үзлээ.</p>					
<p>Онцгойлон анхаарах зүйлс:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээг техник эдийн засгийн үндэслэлд тулгуурлан хийх бөгөөд технологийн дарааллыг нарийвчлан тодорхойлж, технологийн сонголтод үнэлэлт дүгнэлт өгөх; 2. Газрын гадарга, газрын доорх усны харилцан хамаарал тархалтыг тухайн технологитой уялдуулан нарийвчлан судалж, төсөл хэрэгжүүлэгчийн сонгосон аргаар байгаль орчин, хүний эрүүл мэндэд халгүйгээр ажиллах боломжтой эсэхийг тодорхойлж, дүгнэлт өгөх; 3. Төслийн бүрэлдэхүүн хэсгээс ялгарах бохирдлын хэмжээ, түүний тархалт, нөлөөллийг хүрээг нарийвчлан тодорхойлж, зураглал үйлдэн тайланд хавсаргах; 4. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө /Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө, орчны хяналт-шинжилгээний хөтөлбөр/-г боловсруулж, түүнийг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах хөрөнгө, зардлыг эхний 5 жилээр тооцож ирүүлэх; 5. Төсөл хэрэгжихээс өмнө тухайн эдэлбэр газарт Газрын төлөв байдлын чанарын хянан баталгааг хийлгэж, цаашид 2 жил тутамд мэргэжлийн байгууллагаар гүйцэтгүүлж байхыг тайланд тусгах; 6. Нарийвчилсан үнэлгээ хийх явцад уг төсөл хэрэгжихнээр байгаль орчин, нийгэм, эдийн засагт үзүүлэх эерэг болон сөрөг нөлөөллийн талаар болон БОННУ-ний ажлын тайланг төсөл хэрэгжих хороодын ИНХ-аар хэлэлцүүлж, хурлын тэмдэглэл, саналыг авч тайланд хавсаргах; 7. Төсөлд ашиглах түүхий эдийн нийлүүлэлтийн талаар нарийвчлан судалж үнэлгээний тайланд тусгах, холбогдох хууль, тогтоомж болон зөвшөөрөл олгосон тухай баримт бичгийг тайланд хавсаргах; 8. Төслийн үйл ажиллагааны явцад унд ахуйд ашиглах цэвэр усны хэрэглээний хэмжээг эх үүсвэртэй уялдуулан, түүнээс гарах ахуйн бохир усыг тус тус нарийвчилсан тооцох, түүнчлэн хог хаягдлын менежментийн асуудлыг бүлэг болгон байгаль орчинд халгүйгээр зайлуулах аргыг нарийвчилсан тодорхойлох; 9. Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль болон Байгаль орчны сайдын 2010 оны 156 дугаар тушаалаар батлагдсан "Байгаль орчны хохирлын үнэлгээ, нөхөн төлбөр тооцох аргачлал"-ын дагуу төслийн үйл ажиллагаанаас ургамал, хөрс, ус, амьтан, агаар орчинд учруулах хохирлыг байгалийн бүрэлдэл тус бүрээр тогтоож, улмаар тухайн газрыг төсөл хэрэгжихээс өмнө үнэлж, эвдрэлд оруулснаар учирч болох хохирлыг урьдчилан тооцож нийлбэр үнэлгээ гарган төслийг хэрэгжүүлэх байгаль орчны хариуцлагын болон эдийн засгийн үндэслэлийг тодруулж дүгнэлт гаргах; 10. Төслийн үйл ажиллагааны явцад баримтлах хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа, ажиллагсдын эрүүл мэнд, ажлын байрны эрүүл ахуйн талаар зөвлөмж, дүгнэлт боловсруулах; 					

<p>11. Холбогдох хуулинд нийцүүлэн эрх бүхий байгууллагаар баталгаажсан барилга байгууламжийн зураг төсөл, ТЭЗҮ, тухайн газарт хэрэгжих төслийн талаарх дэлгэрэнгүй мэдээлэл, шинжилгээний дүн мэдээг тус тус тайланд хавсаргах;</p> <p>12. Холбогдох стандартын шаардлагыг хангуулах талаар дүгнэлт боловсруулж, тайланд хавсаргах;</p> <p>13. Холбогдох байгууллагаас усны боломжит нөөцийн дүгнэлтийг гаргуулан тайланд хавсаргах;</p> <p>14. Төслөөс байгаль орчин, хүний эрүүл мэндэд үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөллийг тогтоон, түүнээс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээний талаар зөвлөмж боловсруулан тайланд тусгах;</p> <p>15. "Байгаль орчныг хамгаалах тухай" хуулийн 10¹ дүгээр зүйлд заасны дагуу байгаль орчны төлөвлөгөөт аудитыг 2 жил тутамд төслийн үйл ажиллагаанд хийх асуудлыг холбогдох зардлын хамт тайланд тусгах;</p> <p>16. Төслийн хүрээнд гүйцэтгэх ажлуудыг батлагдсан ТЭЗҮ-ийн хүрээнд нэг бүрчлэн нөлөөллийг аргачлал, арга зүйн дагуу тооцож, түүнийг бууруулах арга хэмжээний зардлыг менежментийн төлөвлөгөөнд тусгах;</p> <p>17. Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн санаачилсан "Тэрбум мод" үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд төслийн хүрээнд жишиг ногоон байгууламжтай байхаар төлөвлөн тайланд тусгах;</p> <p>Заавал хэрэгжүүлэх шаардлагатай дээр дурдсан арга хэмжээг цаг хугацаанд нь ханган биелүүлээгүй тохиолдолд ерөнхий үнэлгээний дүгнэлтийг хүчингүй болгож "Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай" хуулийн дагуу хариуцлага тооцохыг урьдчилан мэдэгдье.</p>	
<p>Бусад зүйлс:</p> <p>1. Төслийн үйл ажиллагаатай холбогдуулж орон нутгийн засаг захиргааны болон байгаль орчны хяналтын байгууллага, Хамгаалалтын захиргаанаас тавигдах нэмэлт шаардлагыг цаг тухай бүрт нь ханган биелүүлж байх;</p> <p>2. Байгаль орчныг хамгаалах болон байгалийн нөөц баялгийг зохистой ашиглахтай холбогдсон хууль тогтоомжийг биелүүлэх талаар байгаль орчин, мэргэжлийн хяналтын байгууллагуудтай байнга хамтран ажиллах;</p> <p>3. Нарийвчилсан үнэлгээний тайланд шүүмж хийлгэн дүгнэлт, шийдвэр гаргуулах асуудлыг ерөнхий үнэлгээгээр тогтоосон хугацаанд хэрэгжүүлэх;</p> <p>4. Ерөнхий үнэлгээнд заасан чиглэл, нөхцөл, болзлоос өөр үйл ажиллагаа явуулах болон төсөлд өөрчлөлт орох, эсхүл өргөтгөх, шинэ тоног төхөөрөмж, технологи нэвтрүүлэх бүрт Ерөнхий үнэлгээнд хамрагдаж байх;</p>	
<p>Ерөнхий үнэлгээ хийсэн</p> <p>Албан тушаал: Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яамны шинжээч</p> <p>Овог, нэр: Н.Эрдэнэчимэг</p> <p>Гарын үсэг: </p> <p>Огноо: 2022.06.03</p>	<p>Ерөнхий үнэлгээний үр дүнг зөвшөөрсөн:</p> <p>Албан тушаал: УБ хотын гэр хорооллыг хөгжүүлэх хөрөнгө оруулалтыг дэмжих хөтөлбөр төслийн нэгжийн зохицуулагч</p> <p>Овог, нэр: Д.Авирмэд</p> <p>Гарын үсэг: </p> <p>Огноо: 2022.06.03</p>

-- оОо --

ШИНЭ ДЭД ТӨВ

УЛААНБААТАР ХОТЫН ГЭР ХОРООЛЛЫГ ХӨГЖҮҮЛЭХ
ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫГ ДЭМЖИХ ХӨТӨЛБӨР

“ТОЛГОЙТ ДЭД ТӨВ БАРИХ ТӨСӨЛ”-ИЙН 2023 ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

/АЖ АХУЙ НЭГЖИЙН РЕГИСТРИЙН ДУГААР:0004103 /